

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

KADETTIN ELÄMISMAAILMA – Sisäoppilaitosmaisena korkeakoulun haasteet

Pro gradu -tutkielma

Kadettikersantti
Toni Vanhatalo

Kadettikurssi 91
Ilmavoimien ohjaajalinja

Maaliskuu 2008

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

Kurssi Kadettikurssi 91	Linja Ilmavoimien ohjaajalinja
Tekijä Kadettikersantti Toni Vanhatalo	
Tutkielman nimi Kadetin elämismaailma – Sisäoppilaitosmaisien oppimisympäristön haasteet	
Oppiaine, johon työ liittyy Sotilaspedagogiikka	Säilytyspaikka Kurssikirjasto
Aika 4.3.2008	Tekstisivuja 165 Liitesivuja 59
TIIVISTELMÄ <p>Sisäoppilaitosmainen opiskelu korkeakoulumaailmassa on harvinaista. Maanpuolustuskorkeakoulu sotilaskoulutusta antavana korkeakouluna on erityisessä asemassa verrattuna muihin maamme korkeakouluihin. Oppimisympäristössä eroavia tekijöitä ovat sisäoppilaitosmaisuus, opintopakko ja upseerikoulutuksen mukana tulevat perinteet ja tavat. Korkeakoulumaiselle opiskelulle on yleisesti tyypillistä opintojen vapaus. Tutkimus selvittää miten kadetin oppimisympäristön kokeminen muuttuu sisäoppilaitosmaisessa ympäristössä ja mitä vaikutuksia sillä on.</p> <p>Opiskelijan oppimisympäristöä käsitellään tutkimuksessa elämismaailman avulla. Opiskelijoiden elämismaailmaan kuuluvat ensisijaisesti ne kaikki opiskelijan elämäntilanteeseen, yliopistoon ja opiskeltaviin asioihin liittyvät tekijät, joiden rajoissa ja säätelemänä heidän elämänsä tapahtuu ja saa merkityksensä. Elämismaailma käsittää kaiken sen mikä vaikuttaa ihmisen elämään. Teoriataustassa tehtiin ratkaisu lähestyä aihetta oppimismotivaation ja elämänkaaren sekä laitostumisteorioiden avulla. Tutkimuksen pääpaino on luoda käsitys kadettien elämismaailmasta, ja selvittää siinä mahdollisesti esiintyviä laitostavia piirteitä.</p> <p>Tutkimus on laadullinen teorialtutkimus, johon teetettiin lisäksi kysely vanhimmalle kadettikurssille. Kyselyn ja muiden opiskelijatutkimusten avulla pyrittiin löytämään eroavaisuuksia kadettien elämismaailmasta ja etsimään laitostavia elementtejä kadettien oppimisympäristössä. Kadettien elämismaailma erosi lievästi asumisen kokemisen ja</p>	

oppimisen välillisyyden määrässä verrattuna siviilikorkeakouluopiskelijoihin. Kadetit olivat selkeästi ammatillisesti orientoituneita opiskelijoita, jotka kokivat opiskelun elämästä irrallisena kokonaisuutena. Tuloksissa kadetit kritisoivat omia mahdollisuuksiaan vaikuttaa opintosuunnitelmiin. Kadeteilla opiskelutoverit ja matkustaminen olivat elämämaailman elementeistä merkittävimmät arkielämää määrittävät tekijät.

Tutkimus osoitti, että kadettien ja muiden korkeakouluopiskelijoiden elämämaailmat eivät eroa toisistaan merkittävästi muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Sisäoppilaitosmaisen oppimisympäristön luomat erityispiirteet näkyvät lievänä passivoitumisena, mutta opiskelun kokemiseen ne eivät vaikuta merkittävästi.

Avainsanat

Sisäoppilaitos, elämämaailma, laitostuminen, opiskelumotivaatio, passivoituminen, oppimisympäristö

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	6
1. TUTKIMUSMENETELMÄT	9
2.2 TUTKIMUSTYÖ.....	10
2.3 LAADULLINEN TUTKIMUS.....	10
2.4 LAADULLISEN TUTKIMUKSEN HISTORIAA	11
2.5 TUTKIMUSMENETELMÄN VALINTA	12
2.6 EMPIIRINEN TUTKIMUS	13
2.7 FENOMENOGRAFIA	14
2.8 HERMENEUTTINEN FENOMENOGRAFIA	14
2.9 KYSELY	15
2.10 TUTKIMUSONGELMAT	17
2.11 POHDINTA	17
3. ELÄMISMAAILMA.....	19
3.2 OPISKELIJAN ELÄMISMAAILMA	22
3.3 ELÄMISMAAILMA MAHDOLLISUUKSIEN MAILMANA	23
3.4 MAAILMASUHTEEN EKSISTENTIAALINEN ANALYYSI	25
4. MOTIVAATION MERKITYS OPPIMISESSA	27
4.1 MOTIVAATION MÄÄRITTELY	27
4.2 ULKOINEN JA SISÄINEN MOTIVAATIO	28
4.3 SISÄISEEN MOTIVAATIOON KANNUSTAVA OPPIMISYMPÄRISTÖ.....	31
4.4 PALKITSEMINEN JA ARVOSTELU OPPIMISMOTIVAATION VÄLINEENÄ	34
4.5 MASLOWIN TARVETEORIA	38
4.6 OPPIMISMOTIVAATIO JA ELÄMÄNKAARI.....	39
5. ELÄMÄNKAARI.....	42
5.1 ELÄMÄNKAARIAJATTELUN HISTORIAA	42
5.2 ELÄMÄNKAARI NYKY-YHTEISKUNNASSA	43
5.3 ELÄMÄNKAAREN RAKENTEELLISIA OMINAISUUKSIA.....	45
5.4 MOTIVAATIO ELÄMÄNKAAREN SIIRTYMISSÄ.....	47
6. UPSEERIN KOULUTUSJÄRJESTELMÄN YLEISKUVAUS.....	50
6.1 KADETIN OPINTOETUudet	52
6.3 ARVOT TOIMINNAN TAKANA	53
6.4 UPSEERIN ARVOMAAILMA JA PERINTEET	54
6.5 YHTEISÖLLISYYS UPSEERIN ARVONA	55
6.6 KADETTI JA ARVOT.....	55
7. SISÄOPPILAITOKSEN TOTALITÄÄRINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ.....	57

7.1. VALINTA	59
7.2 ASUKKI SAAPUU LAITOKSEEN	60
7.3 KONTROLLOIVA YMPÄRISTÖ	62
7.4 YKSILÖN SOPEUTUMISTAVAT	65
7.5 HARRASTEET ASUKIN MINUUDEN MÄÄRITTÄJÄNÄ	67
7.6 LAITOKSESTA LÄHTEMINEN	67
7.7 LAITOKSEN VAIKUTUKSET YKSILÖN IDENTITEETTIIN	68
7.8 ROOLIT	69
7.9 OPISKELU VANKILASSA	69
7.10 KADETTIEN TOTALITÄÄRINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ	70
7.11 LAITOSMAINEN ARKI VANHAINKODISSA	74
7.11.1 Vanhusten laitostuminen	74
7.11.2 Vanhainkodin inhimillistäminen	75
8. KADETTIKOULUSSA OPISKELU PASSIVOIVAA?	77
8.1 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTTAMINEN	77
8.3 KYSELYLOMAKKEEN LAADINTA	77
8.4 AINEISTON KERUU	79
8.5 AINEISTON ANALYYSI	80
8.6 TULOSTEN LUOTETTAVUUS	81
8.7 TUTKIMUSTULOKSET	81
8.7.1 Taustatiedot	82
8.7.2 Elämäntilanne	84
8.7.3 Taloudellinen tilanne	89
8.7.4 Ihmissuhteet	97
8.7.5 Opiskelu ja vapaa-aika	101
8.7.6 Uranvalinta	107
8.7.7 Opiskelijayhteisöt	115
8.7.8 Opintojen organisointi	117
8.7.9 Opetuksen taso ja laatu	121
8.7.10 Opiskelun tarkoitus	124
8.7.11 Tieteellisen ajattelutavan kehittyminen	127
8.7.12 Laitostuminen	133
9. YHTEENVETO	144
9.1 KADETTIN ELÄMISMAAILMA	144
9.2 KADETTIN MOTIVAATIO OPPIMISYMPÄRISTÖSSÄ	150
9.3 KADETTIN ELÄMÄNKAARI	152
9.4 SISÄOPPILAITOSMAISEN OPPILAITOKSEN OPPIMISYMPÄRISTÖ	153
9.5 LAITOKSEN LAITOSTAVA VAIKUTUS	157
9.6 OPISKELIJA MPKK:SSA	158

9.7 OPISKELIJA MUISSA KORKEAKOULUISSA	159
9.8 KADETIN JA SIVIILIOPIKELIJAN OPISKELUN ULKOISET PIIRTEET	159
9.9 KADETIN JA SIVIILIOPIKELIJAN OPISKELUN SISÄISET PIIRTEET	160
9.9 OPISKELU LAITOKSESSA	162
9.9.1 <i>Opiskelumotivaatio sisäoppilaitoksessa, kohteena kadettikoulu</i>	162
10. DISKUSSIO	164
11. LÄHTEET	169
12. LIITTEET	173

SISÄOPPILAITOSMAISEN OPPIMISYMPÄRISTÖN HAASTEET

1. JOHDANTO

Akateemisuus, mitä se on ja mitä sillä tavoitellaan? Akateemisuuden määritelmä nykysuomen sanakirjan mukaan on: korkeakouluun kuuluva tai sille ominainen, yliopistollinen, ylioppilaita koskeva; sovinnainen, kaavoihin kangistunut. Kuitenkin on esitetty myös ajatuksia joiden mukaan sovinnainen ja kaavoihin kangistunut ei kuvaa akateemisuutta enää nykyaikana. Akateemisuutta suositaan korkeakoulumaailmassa, mutta sen määrittely on vaikeaa. Akateemisuutta pidetään jonain arkielämää ylempänä olevana käsitteenä. (Nykysuomen sanakirja 2003.) Akateemisuus on ajatusmaailma, johon kuuluu kyseenalaistaminen ja kriittisyys, sivistys ja korkeat henkiset arvot. (Brett Dellinger - Vaasan ylioppilaslehti 11/95). Akateeminen ihminen on uuden tiedon kokenut käyttäjä ja luoja (www.avoin.fi/utu).

Entä mitä tarkoittaa akateeminen vapaus? Onko se vapautta olla pois luennolta vai onko se vapaata ajattelua? Nykysuomen sanakirjan kuvailee akateemista vapautta yliopistollisena opintovapautena ja sen tarkoittavan myös muita ylioppilaita erityisoikeuksia. Yliopisto-opiskelussa eräs tunnetuimmista piirteistä on opintovapaus, luennoilla ei ole osallistumispakkoa. Tämä seikka monen mielestä erottaa peruskouluopinnot korkeakouluopinnoista. Perinteisesti ylioppilaille annettiin vapauksia opiskelussaan yliopistossa, sillä korkeakouluopintojen käsittäminen ylempinä opintoina edellyttää tieteellisen ajattelumallin kehittymistä. Vapaus valita tuo samalla vastuuta, sillä opiskelija vastaa itse opinnoistaan ja kehittymisestään.

Opiskelu Maanpuolustuskorkeakoulussa kadettina on periaatteessa samanlaista kuin missä tahansa korkeakoulussa. Kuitenkin Maanpuolustuskorkeakoulun asema sotakouluna ja tietyt perinteet sekä tavat tekevät siitä tietyiltä osin täysin erilaisen kuin muut korkeakoulut. Sisäoppilaitosmainen oppimisympäristö rajoittaa opiskelijaa. Ympäröivän yhteiskunnan odotukset ja ennakkokäsitykset myös pitävät sotakorkeakoulua tietyssä muodossa. Nyky-yhteiskunnan individualismia korostava elämäntapa korostaa Maanpuolustuskorkeakoulun eroavaisuuksia. Näillä näkymin 2009 Maanpuolustuskorkeakoulun nimi muutettaisiin Maanpuolustusyliopistoksi, ja samalla korkeinta sotilaskoulutusta antava laitos liitettäisiin myös yliopistolakiin. (Helsingin Sanomat 7.2.2008).

Tutkimuksessa luotiin käsitys kadetin opiskelun elementeistä, käyttäen hyväksi elämismailma –

käsitettä. Elämismaailma käsittää kaiken opiskelijan elämään kuuluvan ja liittyy kokonaisuuteen myös opiskelijan kokemuksellisuuden.

Tutkimus opiskelijan elämismaailmasta on luonteeltaan monitieteistä tutkimusta, ja teoreettisina lähtökohtina ovat useat filosofiset, sosiologiset ja psykologiset teoretisoinnit. Elämismaailman perusrakenteet käsittävät kaiken ihmisen kokemuksellisuuteen liittyvän, joten tutkimusta tehtäessä tehtiin valinta lähestyä aihetta motivaation, elämänkaaren ja laitostumisen kautta. Asetettuihin tutkimusongelmiin nähden aiheiden teoriapohja toi riittävän taustan ongelmien tutkimiselle. Elämismaailman luonne vaati kuitenkin käsiteltäväksi kaikki opiskelijan elämän elementit, sillä eri elementit vaikuttavat toisiinsa merkittävästi. Teoriapohjaan yhdistetty opiskelijan elämismaailmaa koskenut kysely toi tietoa opiskelijoiden opiskelun kokemisesta.

Laitostuminen tutkimuksen toisena aihealueena käsiteltiin käyttämällä hyväksi Goffmanin laitostumisteorioita ja etsimällä laitoksille ominaisia laitostumisen piirteitä totaalisista laitoksista, kuten mielisairaaloista ja vankiloista. Asetettu vertailu vankilan ja Maanpuolustuskorkeakoulun välille ei ole tarkoitettu shokeeraamaan, vaan olemaan esimerkki, kuinka laitospäiseen olemiseen kuuluu tietyt elementit, jotka ovat huomattavan samanlaisia riippumatta laitoksen totaalisuuden asteesta.

Tässä Pro – gradu – työssä opiskelijan kokemuksellisuus käsitellään elämismaailma-käsitteen avulla. Opiskelijan elämismaailma sisältää kaikki opiskelijan elämään kuuluvat elementit, tärkeimpinä ihmissuhteet, asuminen ja opiskelu.

Työn tutkimusstrategiana on laadullinen tutkimusote. Lähdekirjallisuudesta saatu teoria yhdistetään empiiriseen osuuteen, eli oppilaskyselyyn. Kysely teetettiin vanhimmalle kadettikurssille, jolla oletuksena eri asumismuotojen ja elämänvaiheiden kirjo on suurin. Kysely suoritettiin strukturoituna ja se analysoitiin fenomenografisella menetelmällä teorioihin pohjaten.

Kadettien elämismaailman elementit erosivat muutamalla alueella muista korkeakouluopiskelijoista. Kadettien opiskelussa voimakas ryhmähenki ja opiskelukavereiden tuoma tuki koettiin merkittäväksi oppimisympäristöä parantavaksi asiaksi. Matkustamisesta aiheutuvaa matkalaukkuelämää kritisoitiin voimakkaasti. Koulun ja vakituisen asunnon sijainti eri paikkakunnilla irrottaa opiskelun muista elämänpiireistä, mikä näkyi myös opiskelijoiden

vastauksissa. Kadetit olivat ammattisuuntautuneita opiskelijoita ja suhtautuivat opiskeluun liittyviin asioihin välillisesti. Kuvaavaa oli opintojen ajattelu väliaikaisena elämänvaiheena.

Korkeakouluopiskelijoina kadetit ovat erilaisessa ympäristössä, mutta elämismaailman erot siviilikorkeakouluopiskelijoihin eivät olleet muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta merkittäviä.

1. Tutkimusmenetelmät

Pro gradu -tutkimukseni käsittelee ontologisesti monimutkaista ihmistutkimusta. Tavoitteena on tutkia tiettyä joukkoa ihmisiä tietyssä ympäristössä, ja saada tietoa heidän kokemuksellisuudestaan ja ajatuksistaan. Jo tutkimusta suunniteltaessa oli tiedossa, että haastattelututkimus olisi paras keino tutkia ihmisten syvempiä käsityksiä asiasta. Kuitenkin käytännön syistä päädyttiin keräämään empiria-aineiston kyselytutkimuksen avulla. Tutkimukseni on selittävä kvalitatiivinen ihmistutkimus, jossa olen kerännyt aineistoa survey-tutkimuksen mukaisesti strukturoidussa muodossa. Osan aineistosta olen analysoinut kvalitatiivisesti ja osan kvantitatiivisesti. Tutkimus on osittain kartoittava ja osin selittävä, laitostumisen osalta tutkimus paneutuu melko vähän tutkittuun aiheeseen, ja tuo laitostumiselle uuden näkökulman sisäoppilaitosympäristössä.

Tutkimukseni tavoite on tutkia Maanpuolustuskorkeakoulussa opiskelevien kadettien elämismaailmaa, ja verrata sitä siviilikorkeakouluissa opiskeleviin opiskelijoihin. Tutkimus toteutetaan kyselytutkimuksena muokkaamalla Tapani ja Helena Aittolan 1981 tehdystä kyselystä ”Yliopisto-opiskelun mielekkyyden kokeminen ja opiskelijoiden elämismaailman perusrakenteet” Jyväskylän yliopistossa. Tällöin pystytään hakemaan eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä erilaisessa ympäristössä olevien opiskelijoiden välille. Tavoitteena on tutkia mitä vaikutuksia erilaisella oppimisympäristöllä on opiskelijan elämismaailmaan. Alatavoitteena on selvittää, voiko sisäoppilaitoksessa opiskelevan opiskelijan todeta laitostuvan. Yhtä merkittävänä tiedonkeruun menetelmänä käytän osallistuvaa observointia, jossa minä yhtenä kohdejoukkoon kuuluvana opiskelijana, analysoin omia kokemuksiani ja tuon esille omia ajatuksiani työssä.

Opiskelijoiden elämismaailmaan kuuluvat ensisijaisesti ne kaikki opiskelijan elämäntilanteeseen, yliopistoon ja opiskeltaviin asioihin liittyvät tekijät, joiden rajoissa ja säätelemänä heidän elämänsä tapahtuu ja saa merkityksensä (Yliopisto elämismaailmana, Aittola & Aittola 1990). Kadettikoulussa elämismaailma on koulun erityispiirteiden vuoksi erilainen kuin monessa muussa ”normaalissa” korkeakoulussa. Opintopakko vaikuttaa merkittävästi opiskelijan mahdollisuuksiin itse päättää omista opinnoistaan, käytännössä valtaosa kadeteista asuu laitosmaisessa asunnossa, käyttää laitoksen vaatteita, ja syö laitoksen muonaa. Kaikki nämä vaikuttavat siihen miten opiskelija kokee elämänsä.

2.2 Tutkimustyö

Tutkimusta tehtäessä on tärkeä jo heti tutkimusprosessin alussa tietää millainen tutkimusote työhön sopii. Perinteisesti tutkimusote on jaettu kahteen tieteenfilosofiaan pohjaavaan tyyppiin eli positivistiseen ja hermeneuttiseen (Hirsjärvi 2004). Positivistinen edustaa määrällistä tutkimusta ja hermeneuttinen filosofia edustaa laadullista tutkimusta. Positivistinen tutkimusote edellyttää selkeää syy – seuraus suhteiden osoittamista, kvantitatiivinen tutkimus yleensä käsittelee muuttujia tilastotieteen menetelmin ja korostaa luotettavuutta ja tuloksien toistettavuutta. Hermeneuttisessa tutkimuksessa tulkinnalla ja ymmärtämisellä on keskeinen sija (Soininen 1995, 34), kvalitatiivinen tutkimus ei korosta asioiden positivistista mittaamista, vaan merkityksiä ja ymmärrystä. Kvalitatiivinen tutkimus toteutetaan luonnollisessa ympäristössä, ja tutkimuksessa pyritään huomioimaan humanistinen ihmiskäsitys ihmisen luonteen kompleksisuudesta. Kvalitatiivinen tutkimus tutkii maailmaa tietyssä tilanteessa.

Uusitalo 1991 jakaa käytettävän tutkimusotteen valinnan perustuvan siihen onko tutkimuskohteena singulaarinen ilmiö, joka on yksilöitävä tapahtuma, vai geneerinen ilmiö. Singulaarisen ilmiön tutkimiseen sopii kvantitatiivinen tutkimusote ja geneerisen ilmiön tutkimiseen sopii kvalitatiivinen tutkimusote.

Hirsjärvi 2004 jaottelee kolme perinteistä tutkimusstrategiaa; kokeellisen tutkimuksen, survey-tutkimuksen ja tapaustutkimuksen. Tutkimukseni on tyypiltään Survey- tutkimus, jossa kerätään tietyltä joukolta ihmisiä tietoa jota verrataan ja kerätyn aineiston avulla pyritään selittämään ilmiöitä.

2.3 Laadullinen tutkimus

Tutkimukseni paneutuu tutkimaan ihmisjoukon mielipiteistä rakentuvaa elämismailmaa jolloin soveltuva tutkimusote on kvalitatiivinen. Kvalitatiivinen tutkimuksen kohteena on yleensä ihminen ja ihmisen maailma (Varto 1992, 23). Ihmisten kokemissa tapahtumissa korostuu yksilön ja yhteisön, yleisesti ihmisten välisten suhteiden merkitys, kaikessa määräävässä tekijänä on ihmisen kokemusmaailma, tutkimisessa ongelmallista on löytää tieteellisiä todistettavuuksia ihmisten välisistä suhteista ja vaikutuksista.

Laadullisessa tutkimuksessa on tiedostettava tutkijan inhimillisyyden vaikutus tutkimuksen tekoon ja tuloksiin. Ihminen on sekä tutkimuksen kohteena, että tutkijana. Tutkijan oma tapa ymmärtää ne kysymykset, joita hän muiden kohdalla tutkii, vaikuttaa koko ajan hänen tutkimisessaan. Ihmistä tutkiessa toinen ihminen ei voi asettua täysin ulkopuolisen tarkkailijan asemaan. (Varto 1992, 26–27)

Tutkijan subjektiivisuus eli tutkijan omat aikaisemmat tiedot asiasta, on tutkimukseen tekoon vaikuttava tosiasia. Tutkijan on tiedostettava lähtökohtansa ja oma suhteensa tutkittavaan ilmiöön ja tunnustettava se. Hallittua subjektiivisuutta pidetään laadullisen tutkimuksen luotettavuuden takeena. (Syrjälä ym. 1995, 122)

Laadullisessa tutkimuksessa tutkimuskohde on aina ilmiö. Se on se merkitys, joka tutkimuskohde on tutkijalle. Ihmistutkimuksessa ilmiöiden tutkiminen on sen tutkimista, mitä maailma on ihmiselle merkityksinä. Tutkimuksessa otetaan huomioon, että kokonaisuus ei varsinaisesti väitä mitään, vaan tulokset koskettavat merkityksiä, jotka ovat ihmiselle olemassa. (Varto 1992, 85–86)

2.4 Laadullisen tutkimuksen historiaa

Laadullinen tutkimus on mitä ilmeisimmin lähtöisin Euroopasta, josta se Yhdysvaltojen kautta olisi kulkeutunut uudelleen Eurooppaan. (Tuomi 2007, 22). Laadullisen tutkimuksen historia liittyy kiinteästi ymmärtävien tieteiden ja ihmistieteiden historiaan. Ihmistieteisiin liittyvä fenomenologia korostaa ihmisen kokemisen merkitystä ja tuo elämismaailma käsitteen tärkeäksi osaksi tutkittaessa ihmisen elämää ja ihmisen tekemiä ratkaisuja. Yleisesti kvalitatiivinen tutkimus on pehmeää tiedettä ja ihmistieteiden tutkimusta.

Laadullinen tutkimus ei ole sen laadukkaampaa kuin määrällinen tutkimus. Laadullisuus tarkoittaa ihmisissä ja ihmisten välisissä suhteissa olevaa erityisluonteisuutta, laadullinen tutkimus ei edes yritä täysin pystyä määrällisen tutkimuksen tavoin yleistämään ja luokittelemaan kaikkea, vaan hyväksyy tutkittavan aihealueen kompleksivisuuden ja sen että kaiken lokerointi ja tilastointi, sekä sen, että ei ole mahdollista käsittää kaikkea mitä tutkittava aihe pitää sisällään. Kvalitatiivinen tutkija pohtii ja kyseenalaistaa, ei ole kohdejoukon yläpuolella oleva tutkija, vaan kuuluu tutkittavaan ryhmään, näkee tutkimustyön päämääränä syventämisen inhimillisen

maailman ymmärryksestä (Varto 1992, 16). Laadullisessa tutkimuksessa ihmiskäsitys tutkimuskohteesta on sinällään aidompi ja oikeampi, sillä se ei tee myönnytyksiä helpottaakseen tutkimuskohteen käsittelyä.

Laadullisessa tutkimuksessa tutkija analysoi kirjoittaessaan omaa tutkimistaan ja aineistoaan, kun taas määrällisessä tutkimuksessa kirjoittaminen on enemmänkin vain tulosten esittelyä ja julki tuomista (Hirsjärvi 2004, 248). Perinteisesti laadullisessa tutkimuksessa tutkija kirjoittaessaan ja lukija lukiessaan yhdessä pääsevät johtopäätöksiin tultuaan asiasta samaan käsitykseen aihetta pohtiessaan. Tätä kutsutaan dekkarimuodoksi. (Alasuutari 1993, 29)

Laadullinen tutkimusote ja määrällinen tutkimusote eivät kuitenkaan ole vastakkaisia suuntauksia vaan ne täydentävät toisiaan ja laadulliseen tutkimukseen kuuluu kvantitatiivisia osuuksia ja yleisesti ilmiöiden mittaaminen sisältää kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen puolen (Hirsjärvi 2004, 128). Samoin omassa tutkimuksessani tulee käyttää myös kvantitatiivista otetta tuloksia analysoidessani ja tuloksien reliabiliteettia pohtiessani.

Ihminen tutkii kvalitatiivisessa tutkimuksessa ihmistä jolloin subjektiivisuuden käsite luo haasteita kvalitatiivisen tutkimuksen reliabiliteetille. Ihminen altistuu omien arvojen ja rajoittuneiden käsityksien taakse, jotka vaikuttavat siihen miten tutkija käsittää tutkittavan ilmiön. (Hirsjärvi 2004, 152)

Tutkimukseni on melko perinteinen kvalitatiivinen tutkimus, kuitenkin aineiston analysointiin ja osin keruuseen tulen käyttämään paljon määrällisiä menetelmiä. Työssä ei kuitenkaan pyritä luomaan teorioita ja yleistämään tuloksia vaan pyritään tutkimaan opiskelijoita tietyssä tilanteessa ja elämänvaiheessa, ja tämä pyritään huomioimaan myös analysointivaiheessa.

2.5 Tutkimusmenetelmän valinta

Kun tutkimustehtävä ja tutkimusstrategia on selvillä, on tutkijan selvitettävä, mikä tutkimusmetodi soveltuu ongelman ratkaisemiseksi. Tutkimuksessani halutaan selvittää opiskelijoiden julkista toimintaa ja lisäksi tärkeämpänä osa-alueena opiskelijoiden yksityiselämään kuuluvia asioita. Näiden asioiden selvittämiseen oivia menetelmiä ovat haastattelut, kyselylomakkeet ja päiväkirjatekniikat (Hirsjärvi 2004, 174). Tutkimuksesta tulee

kyselytutkimus millä aiotaan selvittää opiskelijoiden elämismailmaa. Oma kyselytutkimus sisältää välitöntä tietoa tutkimuskohteesta ja sitä nimitetään primaariaineistoksi (Hirsjärvi 2004, 175). Työssä käytetään lisäksi myös sekundaariaineistoa, jonka avulla pystytään löytämään johdonmukaisuuksia ja vastauksia verrattaessa opiskelijoita keskenään. Todennäköisesti sekundaariaineistoa joudutaan muokkaamaan jotta siitä saadaan soveltuva omaan tutkimukseen.

Tutkimuksen tietolähteenä ovat myös viralliset tilastot ja tilastotietokannat, joiden avulla pystytään yleistämään ja todentamaan löydettyjä tuloksia. Myös aiemmat opiskelijatutkimukset ovat lähteenä mielenkiintoisia ja hyviä. Kuitenkin kaikkiin valmiisiin aineistoihin on suhtauduttava kriittisesti ja on arvioitava niiden luotettavuutta. Tietoja on muokattava ja normitettava jotta tiedoista ja tuloksista saisi vertailukelpoisia (Hirsjärvi 2004, 178).

2.6 Empiirinen tutkimus

Empiiriset tutkimukset voidaan jakaa eri tyyppeihin käyttämällä erilaisia luokitteluja, kuten tutkimuksen tarkoitus, menetelmät, aikaperspektiivi, tutkimusote tai tiedonkeruumenetelmät. Tässä tutkimuksessa tarkoituksena on lähinnä kuvailla Kadetin elämismailmaan kuuluvia eriäviä tekijöitä. Kuvaileva (deskriptiivinen) tutkimus on empiirisen tutkimuksen perusmuoto. Sen avulla saadaan vastauksia mm. kysymyksiin mikä, missä, milloin ja kuka.

Kuvaileva tutkimus vaatii yleensä suhteellisen laajan aineiston, koska siinä on tärkeää tulosten luotettavuus, tarkkuus ja yleistettävyyys. (Heikkilä 1998, 14-15.) Kun tutkitaan vain yhtä tai paria tapausta mahdollisimman perusteellisesti ja syvällisesti, kutsutaan tutkimusta intensiiviseksi. Vastakohtana intensiiviselle on ekstensiivinen tutkimus, jossa aiheita käsitellään laajasti, mutta pintapuolisesti. Tutkimusaineisto voidaan jakaa kahteen luokkaan keräysperusteiden mukaan. Silloin kun aineisto on kerätty tiettyä tutkimusta varten, aineisto luokitellaan primaariseksi, ja kun aineisto on kerätty jotain muuta tarkoitusta varten, se luokitellaan tutkimuksen näkökulmasta sekundaariseksi. Tutkimusote voi olla kvantitatiivinen eli määrällinen ja tilastollinen tai kvalitatiivinen eli laadullinen, tai se voi koostua molemmista, jolloin puhutaan sekutatutkimuksesta. (Heikkilä 1998, 13.)

Tämä tutkimus on pääasiallisesti kvantitatiivinen ja pieneltä osin kvalitatiivinen. Kvalitatiivinen osuus käsittelee tietojenkeruulomakkeessa olleen avoimen kysymyksen sisällön analyysiä.

2.7 Fenomenografia

Ihmistutkimuksessa fenomenologia kiinnittää huomiota siihen, kuinka ilmiöt saattavat merkityksinä antaa tietoa, joka kertoo muustakin kuin ihmisten tavasta nähdä asiat (Varto 1992, 85). Fenomenografia pyrkii tietoon, joka saadaan inhimillisen kokemuksen kautta, ilman tulkintaa ja pohdintaa (Järvinen 2004, 189). Fenomenografia kuvaa sitä, miten ihminen kokee maailman missä elää.

Fenomenografiassa on vain yksi maailma, jossa ihmiset muodostavat erilaisia käsityksiä ja näiden käsitysten kautta maailma siis muodostuu. Ihminen muodostaa kuvan ympäröivästä maailmasta kokemusten ja käsityksien avulla, lisäksi ihminen voi rajata myös itse omaa kuvaansa maailmasta. Fenomenografiassa kiinnostuksen kohteina ovat eri ihmisten erilaiset käsitykset samasta ilmiöstä ja niiden vaihtelu

Fenomenografia on kiinnostunut siis siitä,

- miten maailmaa ilmenee,
- miten ihmiset havaitsevat, ymmärtävät, tulkitsevat ja kokevat ilmiöitä ja tapahtumia sekä miten he muodostavat niistä käsityksiä,
- millaisia ajatusrakenteista (kuvia) ihmiset muodostavat todellisuudesta omassa tietoisuudessaan,
- miten ihmiset ymmärtävät asioita..

(Järvinen & Järvinen 2004; Metsämuuronen 2003, 174 - 175.)

Fenomenografia tutkii, miten maailma rakentuu ja ilmenee ihmisen tietoisuudessa. Tutkimukseni tutkimusmenetelmänä on fenomenografia, sillä tarkoitus on tutkia opiskelijoiden käsityksiä omasta opiskelustaan.

2.8 Hermeneuttinen fenomenografia

Hermeneuttinen fenomenografia hyödyntää aineistoa, jota ei ole koottu erikseen fenomenografista analysointia varten. Tavoitteena on ymmärtää tutkimuksen kohteena oleva asia syvällisesti hyödyntäen hermeneuttista tutkimusotetta. Hermeneuttinen tutkimusote pyrkii

maailman ymmärtämiseen käyttäen hyväkseen induktiivista päättelyä. Hermeneutiikka käsittää maailman kokonaisuutena ja pyrkii ymmärtämään ilmiöitä sisältä päin. Hermeneuttisessa Fenomenografiassa tutkijalla on alustava käsitys asiasta jota hän syventää vaihtelemalla tarkastelun näkökulmaa.

Hermeneuttinen kehä:

Kuva 3. Hermeneuttinen kehä. Lähde: Routio 1990.

Fenomenografisessa tutkimuksessa kiinnittää huomiota tutkittavasta asiasta esiintyviin erilaisiin käsityksiin ja tulkintoihin sekä perehtyy teoreettisesti aihealueeseen. Tavoitteena on saada tutkittavat ilmaisemaan omat käsityksensä tutkittavasta asiasta. Paras keino on yksilöhaastattelut, mutta omaan tutkimukseeni se ei ole mahdollista. Aion kuitenkin käyttää hyväkseni hermeneuttisen fenomenografian ajatusmallia yrittäessäni selvittää tutkimukseni ongelmaa siitä miten kokemuksellisesti kadettikoulu eroaa muista korkeakouluista.

2.9 Kysely

Kysely on tapa kerätä aineistoa. Kyselylomakkeen avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto ja se säästää tutkijan aikaa ja vaivannäköä. Lomakkeelle tallentuneet ajatukset saadaan nopeasti analysoitaviksi käyttäen valmiita analysointi menetelmiä (Hirsjärvi 2004, 184). Kuitenkin usein kyselytutkimuksia pidetään pinnallisina täten myös teoreettisesti vaatimattomina. Tutkijan on pyrittävä varmistumaan että vastaajat suhtautuvat tutkimukseen vakavasti ja pyrkivät vastaamaan huolellisesti ja rehellisesti. Onnistuneen kyselylomakkeen laatiminen on vaativaa ja usein väärinymmärryksiä tapahtuu, jolloin aineiston luotettavuus heikkenee. Lisäksi tutkijan tulee olla perillä vastaajien koulutustasosta ja että tuntevatko vastaajat kyselyä aihealuetta. Riippuen kyselyyn käytetystä menetelmästä voi vastaamattomuus muodostua suureksi ongelmaksi.

(Hirsjärvi 2004, 184)

Tutkimuksessani aion käyttää mahdollisuuksien mukaan kontrolloidun kyselyn menetelmää, jonka aion pitää informoituna jolloin tutkija jakaa lomakkeet henkilökohtaisesti ja tarvittaessa on valmiina vastaamaan kysymyksiin ja siten vähentää väärinymmärrysten määrää. Lisäksi kato pienenee ja tutkimukseen suhtautuminen todennäköisesti paranee kun tutkija on läsnä kyselytilaisuudessa. Kuitenkin käytännön syistä omassa työssäni vastaajajoukon hajaantunut sijoittelu aiheuttaa tutkijalle käytännössä mahdottomaksi käydä henkilökohtaisesti kyselyissä mukana vaan osa kyselyistä joudutaan tekemään postikyselyinä, mikä tietysti heikentää kyseisten vastausten validiutta ja todennäköisesti lisää vastaamattomuutta. (Hirsjärvi 2004)

Lomakkeiden avulla voidaan kerätä tietoa

- tosiasioista
- käyttäytymisestä ja toiminnasta
- tiedoista
- arvoista
- asenteista
- uskomuksista, käsityksistä ja mielipiteistä

(Hirsjärvi 2004, 186)

Kyselylomake koostuu yleensä avoimista ja monivalintakysymyksistä. Lisäksi lomakkeeseen sisältyy vastaajaa koskevia taustakysymyksiä. Kyselylomakkeen ulkoisilla muotoseikoilla ja viimeistelyllä on iso merkitys siihen kuinka merkityksellisenä ja ”kunnollisena” vastaaja pitää tutkimusta. Kysymysten jaottelu avoimiin kysymyksiin ja monivalintakysymyksiin riippuu tavoiteltavasta kysymysten sisäisestä jaottelusta tutkielman sisällä, pelkistäen vastaajien sukupuolta koskeva kysymys kannattaa asettaa monivalintakysymykseksi, mutta kysymys johon vastaaminen edellyttää syvällisempää ihmisen mieleen menemistä on hyvä jättää avoimeksi kysymykseksi. Avoimet kysymykset ovat kvalitatiivisessa tutkimuksessa sinällään oikeampia, koska ne eivät kahlitse vastaajaa annettuihin vastausvaihtoehtoihin. Lisäksi avoimien kysymysten avulla voidaan saada näkökulmia mitä tutkija ei ole ajatellut. (Hirsjärvi 2004, 188)

Asteikkoihin perustuva kyselytyyppi kuvaa vastaajan mieltymystä kysytyihin asioihin. Asteikkona on usein käytetty Likertin asteikkoa, joka on 5- tai 7-portainen.

Muodostettaessa kyselylomaketta vaikuttaa kysymysten muotoiluun myös käytännön sanelevat rajoitteet. Avoimien kysymysten analysointi on hidasta ja vaatii laajaa ymmärrystä tutkittavan aihealueen ympäriltä. Monivalintakysymyksissä tutkija pystyy ennakoimaan ja rajaamaan kysytyn aihealueen jolloin analysointikin on helpompaa.

2.10 Tutkimusongelmat

Tutkittaessa opiskelijan elämismaailmaa, ja siihen kuuluvia elementtejä, tulee huomioida kuinka laajasta kokonaisuudesta on kyse. Tutkimuksessa käsitellään Kadettikoulun opiskelijan opiskeluympäristöä oppimismotivaation, elämänkaariajattelun, laitostumisteorioiden ja elämismaailma- käsitteen avulla. Tutkimuksessa keskitytään seuraaviin tutkimusongelmiin:

Miten kadettikoulun elämismaailma eroaa muista korkeakouluista?

Mitkä tekijät vaikuttavat opiskelijan elämismaailmaan sisäoppilaitosmaisessa oppimisympäristössä?

Mitkä ovat ne tekijät jotka vaikuttavat negatiivisesti opiskeluun?

Mitkä ovat laitostumisen oireet opiskeluympäristössä?

Miten asumismuoto vaikuttaa opiskelun kokemiseen?

2.11 Pohdinta

Laadullinen tutkimus on aihealueeltaan niin laaja ja amebamainen että siitä on todella vaikea saada kiinni. Eri tutkimusoppaat antavat hyvin erilaisia käsityksiä laadullisesta tutkimuksesta. Tutkimukseni aihealue, elämismaailma, vaatii selkeästi kvalitatiivisen tutkimusotteen jotta ihmisen valintojen ja ihmisten välisten suhteiden seurauksista saisi jonkinlaisen otteen. Työssäni täytyy hyväksyä se että kaikkien eri vaikutusten huomioiminen ei ole mahdollista, tulee vain pyrkiä asetettuun tavoitteeseen ja vastaamaan omaan tutkimusongelmaan.

Hermeneuttinen fenomenografia ja siihen kuuluva hermeneuttinen tutkimusote luo mahdollisuuksia ymmärtää tutkittava asia kokonaisuutena, ja siinä pyritään ottamaan huomioon mahdollisimman laajasti koko aihealueen laajuus. Ongelmallista on miten kyseinen metodi sopii kyselytutkimukseen. Lähinnä analyysivaiheessa tulee keskittyä tutkimaan sitä miten ihmiset ovat

havainneet asiat, keskittyä ihmisten ajatusprosesseihin.

Laadullisessa tutkimuksessa tutkija ja tutkittavat kuuluvat samaan maailmaan. Tutkittavaa ei siis tule esineellistää, ja myös määrällisiä arvoja tutkittaessa tulee huomioida ihmisyyden monisäikeisyys johtopäätöksiä tehtäessä. Laadullisessa tutkimuksessa yksilön ja hänen toimiansa ainutkertaisuus ja laatu säilyvät.

Syyt ihmisen toimintaan ovat osaltaan niin monimutkaisia ja sidoksissa koko yksilön sosiaalisiin suhteisiin, että niiden selvittäminen on mahdotonta. Kuitenkin käyttäen hyväksi yleisesti hyväksytyjä ja käytettyjä yksinkertaistuksia, pystyy niitäkin tutkimaan ja tekemään johtopäätöksiä. Kuitenkin vaikka yksinkertaistuksia on pakko käyttää ihmistutkimuksessa, tulee muistaa ihmisen erityisluonne tutkimuksen kohteena.

3. Elämismaailma

Elämismaailma- käsite lähti tarpeesta tutkia ihmistä oikeassa elämänympäristössä. Käsite on peräisin Edmund Husserlin (1856 – 1938) filosofisista julkaisuista. Husserl julkaisi 1913 teoksen *Ideen zu einer reinen Phänomenologie und phänomenologischen philosophie I*, jossa hän käsitteli maailmaa ja ihmisen suhdetta siihen. Maailma on Husserlin mukaan horisontti, jonka suhteen asiat ja ilmiöt avautuvat ihmisen tietoisuudelle (Husserl 1974, 93). Ihmiset ymmärtävät havaitsemansa maailman itsestään selvänä todellisuutena, käyttäen hyväkseen omia havaintojaan. Kuitenkin kyseessä on vain yksilön käsitys tietyllä ajanhetkellä olevasta maailman tilasta. Husserl halusi kyseenalaistaa tällaisen havaintokäsityksen ja osoittaa että havaintoon liittyy aina merkityksenantoprosessi. (Aittola H & T 1990, 149) Havaitseminen itsessään on merkityksenantoa, sillä havainto pitää sisällään aiemmat kokemukset joiden perusteella rakentuneiden ymmärtämisyhteyksien avulla ihminen luo käsityksen maailmasta. (Husserl 1974, 91). Kaikki mitä ihminen havaitsee, tapahtuu ihmisen omaan havaintoon perustuen ja on vain havainnoijan käsitys maailmasta. Ihmisen kokemukset ja aiemmat havainnot muokkaavat ihmisen näkemää kuvaa. Husserl korosti myös tiedon intressidonnaisuutta, praktiset ja teoreettiset intressit muokkaavat ja ohjaavat ihmisen havaintoja ja toimintaa (Aittola H & T 1990, 149). Erot ihmisten havaintoprosesseissa ja intresseissä selittävät sen miksi ihmisillä saattaa olla samasta kohteesta hyvin erilaisia havaintoja.

Elämismaailma muodostaa kaiken tieteellisen toiminnan mielekkyysperustan ja tapahtumistilan, jossa ihmiset elävät ja tekevät erilaisten intressiensä mukaan toimintoja. Elämismaailma muodostaa puitteet joissa tiede ja inhimillinen elämä ovat mahdollisia. (Husserl 1978, 123) Tieteessä elämismaailma luo ne puitteet joiden ympärillä tiede ja inhimillinen elämä ovat mahdollisia.

Husserl jätti elämismaailman käsitteen pohtimisen hyvin teoreettiselle tasolle. Myöhemmin elämismaailma- käsite esiintyi eri fenomenologien teksteissä, jossa oli poikkeavia käsityksiä, lähinnä siitä onko elämismaailma reaalin maailma, vai ihmisen tajunnan tuotos, vai näitä molempia. (Aittola H & T 1990, 150) Jurgen Habermas on myös kehittänyt käsitettä edelleen omassa yhteiskuntateoriassaan, kommunikatiivisen toiminnan teoriassa. Habermasille elämismaailma tarkoittaa ihmisen ”yksityispiiriä”, joka on epämuodollisen, kulttuuriin ja kieleen pohjautuvan ymmärtämisen ja mukautumisen arkipäivässä eletty todellisuus. Elämismaailman

vastakohdaksi Habermas asettaa ”systeemin”.

Habermas jakaa yhteiskunnan simultaanisti olemassa olevaan elämismailmaan ja systeemiin. Kun tarkastellaan systeemiä, niin toimintojen koordinointi ei perustu kielen kautta saavutettaviin yhteisymmärryksen prosesseihin vaan sellaisiin ei-kielellisiin kommunikaatiovälineisiin kuin raha ja valta.

Habermasin systeemin käsitettä voidaan selkeyttää tarkastelemalla heimoyhteisön toimintamekanismeja. Varhaisessa heimoyhteisössäkin oli systeemiä mekanismeja, mutta ne olivat kiinteä osa elämismailmaa, normatiivisia toimintojen koordinoitumekanismeja sekä sosiaalista integraatiota. Esimerkiksi esineiden vaihtoa heimoyhteisöjen sisällä ja niiden kesken ei voida käsittää puhtaasti taloudelliseksi toiminnaksi tai ylipäätään taloudelliseksi toiminnaksi. Arvokkaiden esineiden rituaalinen vaihto palveli lähinnä sosiaalista integraatiota. Myös vallan muodostus oli kiinteästi sidoksissa sosiaaliseen integraatioon. Valtasuhteet toimivat vain kiinteässä suhteessa sukulaisuusjärjestelmään. Tällaisessa järjestelmässä yksityisyritykset tai poliittisen vallan harjoittaminen eivät ole mahdollisia tai edes kuviteltavissa olevia.

Tunnusomaista systeemille on päämäärätaloudellinen toiminta. Mutta tässä täytyy huomata ensinnäkin, että myös elämismailmassa tarvitaan päämäärätaloudellista toimintaa materiaalisessa uusittamisessa, ja toiseksi, että systeemin välineiden rationaalisuus ei aina käy yhteen päämäärätaloudellisuuden kanssa. Varhaisemmassa tuotannossaan kun Habermas jakoi yhteiskunnan työhön ja interaktioon (Habermas 2004) ja liitti työhön välineellisen toiminnan ja interaktioon kommunikatiivisen toiminnan, niin hän ei pystynyt käsitteellistämään työhön liittyvän rationaalisuuden ”epä- päämäärätaloudellisuutta”. (Habermas 2004)

Modernissakaan yhteiskunnassa systeemi ei voi toimia ilman jatkuvaa yhteyttä elämismailmaan. Tällaisia yhteyksiä voidaan hahmottaa kahdenlaisia. Ensinnäkin systeemin täytyy ”ankkuroitua” elämismailmaan. Talouden ankkuroi elämismailmaan yksityisomaisuus ja hallinnon se, että sen täytyy saada legitimiisyytensä elämismailman uusintamisprosesseista. Habermasin skeemassahan systeeminen integraatio on täysin ei- normatiivista. Näin eräästä näkökulmasta elämismailmasta muodostuu oma alasyteeminsä talouden ja hallinnon rinnalle (Habermas 2004, 154).

Habermasin teos *Theorie des kommunikativen Handelns* (1981) keskittyy pääasiassa siihen vaaraan, jonka systeemi aiheuttaa elämismaailmalle tunkeutumalla siihen ja pyrkimällä rationalisoimaan se välineellisesti.

Habermasin teoriassa yhteiskunnallinen koordinointi ja systeemin sääntely tapahtuvat jaettujen käytäntöjen, uskomusten, arvojen ja kommunikatiivisen toiminnan rakenteiden välityksellä. Ne voivat olla perusteiltaan myös institutionaalisia. Olemme väistämättä elämismaailmallisia niin, että yksilöiden identiteetin, tilanteiden määrittelyn, yhteiskunnallisen solidariteetin ja toiminnan perustana ovat tavat ja kulttuuriset perinteet. Tämä tapahtuu ideaalissa tilanteessa kommunikaation kautta.

Useat tutkijat ovat korostaneet elämismaailman tajunnallisuutta, sitä miten ihminen luo päässään käsityksen ympäröivästä maailmasta laajassa kontekstissa.

Alfred Schutz toi teoksessaan *The structures of life-world* näkökulman jossa ihminen elää omaa elämäänsä ja havainnoi maailmaa oman luonnollisen asenteensa kautta ja kokee siten elämismaailman itsestään selvänä totuutena. Elämismaailmaan kuuluvia elementtejä ovat kaikki inhimillisen elämän kannalta merkitykselliset elementit, kuten jokaisen biografinen situaatio, toiset ihmiset, yhteiskunta, luonto, kulttuuri, taide, ihmisten unet, pelot ja fantasiat. (Aittola H & T 1990, 151) Elämismaailma rajaa sen piirin, missä on merkitystä ihmiselle. Elämismaailma on siis ihmiselle todellinen. (Aittola H & T 1990, 152)

Elämismaailma- käsitteen merkitys onkin siinä että se pyrkii huomioimaan elämän eri alueita ja luomaan konkreettisen totuuden siitä, mitä maailmassa on. Elämismaailma ymmärtää että ihmisten välinen maailma on täynnä inhimillistä kokemista, mikä samalla määrittelee maailmaa ja tekee ihmisten tekoja ymmärrettäväksi. Elämä perustuu inhimillisyyteen ja elämän ymmärtäminen tai tieteellinen havainnointi ei ole mahdollista ilman inhimillisyyden realiteettien huomioimista.

Elämismaailman perusrakenteet ovat monimutkaisia, mutta ihminen elää niiden mukaan luonnostaan. Merkittävä ihmisen toimintaa ohjaava tekijä on valinnat ja niiden taustalla oleva elämänsuunnitelma. Elämänsuunnitelma on ihmisten kaikkia tulevaisuuteen kohdistuvia toiveita ja odotuksia kokoava ja ohjaava yleinen suunnitelma, joka lopulta ohjaa heidän toimintaansa.

Elämänsuunnitelma muodostaa perustan sille mitkä asiat tuntuvat relevanteilta, mitkä asiat kiinnostavat. (Schutz 1975, 122)

Elämänsuunnitelma ei ole pysyvä, vaan se luo oletuksia ja rajaa vaihtoehtoja pois. Jos ihminen pitää joitain asioita, ilmiötä tai uskomuksia totena, niin hän toimii myös kuin ne olisivat totta (Aittola H & T 1990, 154). Ihmiselle ei ole olemassa muuta totuutta ja muuta maailmaa, kuin se minkä hän kokee ja näkee. Tämä asia on toisaalta itsestäänselvyys, eihän ihminen voikaan luoda kuvaa ympäristöstään muuten kuin omien aistiensa kautta, mutta tämän huomioiminen on merkittävää tutkittaessa ihmisen elämää.

Elämänsuunnitelmaan kuuluvat toiveet, odotukset ja uskomukset myös määrittävät sitä, mitkä asiat milloinkin tuntuvat tärkeiltä. (Schutz 1975, 123) Ihmisen elämänsuunnitelma muovaa ihmisen elämänkaarta voimakkaasti, tiettyjen merkittävienkin valintojen tekeminen tapahtuu joskus hyvin aikaisessa vaiheessa, vaikka monien valintojen merkitys ihmisen elämässä on merkittävä. Tietysti myös ulkoiset tekijät vaikuttavat ihmisen valintoihin ja siten vaikuttavat ihmisen elämään. Ulkoisten tekijöiden vaikutus ulottuu jo elämänsuunnitelman rakentamisvaiheeseen. Schutz kutsuu tämänkaltaista relevanssiutta kohteenmukaiseksi relevanssiudeksi, joka on yhteydessä ihmisten aikaisempaan tieto- ja kokemusvarastoon sekä motivaatioperäiseen relevanssiuteen, jolloin kyseessä on sisältöpäin ja ulkoapäin ohjautuvan toiminnan motivaatioperustan välisten erojen konstruointi (Aittola H & T 1990, 155). Ihmisillä tulisi olla lisäksi riittävästi uutta asiaa tai ilmiötä koskevia ennakkotietoja joiden avulla pystyy tulkitsemaan uusia tietoja ja ilmiötä, tätä Schutz kutsui tulkinnalliseksi relevanssiudeksi.

Inhimillinen toiminta edellyttää kaikkien relevanssiuden muotojen samanaikaista toteuttamista. Relevanssiuden muodot määräävät ihmisten eri tilanteissa kohtaamien asioiden ja ilmiöiden merkitsevyyttä. (Schutz 1975, 122; Pivcevic 1975)

Elämismaailma- käsitteen muokkautuminen ja sen käsittäminen on vaikeaa. Tutkimuksessani käytän elämismaailmaa jokapäiväisen elämän osana ja pyrin sen avulla ymmärtämään ihmisten toimimista ja valintojen muodostumista. Elämismaailman fenomenologinen olomuoto antaa mahdollisuuden osallistuvalla tutkijalla pohtia asioita yleisen käsityksen yläpuolelta.

3.2 opiskelijan elämismaailma

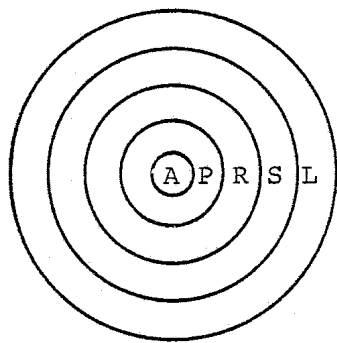
Opiskelijan elämänvaiheessa on tiettyjä merkittäviä kehitystehtäviä, kuten perheen perustaminen ja itsenäisen elämisen aloittaminen. Opiskeluajan ajattelu tietynä itsensäetsimisvaiheena tuo yleisen käsityksen ravintoloissa juhlivasta ja impulsiivisesta opiskelijasta konkreettisemmaksi ja ymmärrettäväksi. Opiskeluaikaan kuuluu kokeilu ja itsensä etsiminen.

Opiskelijoiden elämäntilanteen, opiskelutilanteen ja opiskeluprosessin muodostamaa kokonaisuutta voidaan nimittää opiskelijan elämismaailmaksi (Aittola & Aittola 1986, 25). Elämismaailma on se maailma, jonka ihmiset omaksuvat luonnollisen asenteensa mukaisesti epäproblemaattisena jokapäiväisenä todellisuutenaan. Opiskelijoiden elämismaailma on vastaavaan tapaan itsestään selvänä otettu jokapäiväisen opiskelun ja elämisen maailma, jossa ihminen elää ja opiskelee, kukin yksilöllisellä tavallaan (Husserl 1962, 100). Yliopisto-opiskelussa opiskelija siirtyy suuren vapauden ja sen myötä suuren vastuun myötä uuteen elämismaailmaan (Aittola & Aittola 1990). Tämä kokonaisuus käsittää yleisesti erillisenä elämismaailman osana olevan asumisen ja siihen liittyvät tekijät, opiskelupaikan siihen liittyvine tekijöineen ja opiskelun kokemisen tavoitteineen ja motivaatioineen. Elämismaailma on se kokonaisuus, miten opiskelija kokee elämänsä. Opiskelijan elämänvaiheeseen kuuluu jatkuva muutos ja kasvu, opiskelunsa aloittava nuori kokee itsenäisen elämän aloittamisen ja kotiympäristöstä irrottautumisen merkittävimmäksi ongelmaksi, toisaalta tässä vaiheessa opiskelija on toiveikkaana ja innokkaana aloittamassa uutta elämää. Opiskelujen loppuvaiheessa perheeseen ja ammattiin liittyvät tekijät ovat merkittävimmät opiskelijan elämää säätelevät tekijät. (Aittola 1985, 45) Opintojen keskivaihe on yleisesti kiinteimmin opiskeluun sitoutunutta aikaa, jolloin opiskelija keskittyy lähes yksinomaan opiskeluun ja opiskelijaelämään. (Aittola 1985, 45) Opiskeluaikana nuori siirtyy elämässään vanhempiensa luota omaan itsenäiseen elämään. Opiskelun kautta nuori etsii ja löytää oman paikkansa vallitsevassa yhteiskunnassa, ja aloittaa elämän yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä. Opiskeluaika siis käsittää huomattavan paljon enemmän kuin vain ammatin hankkimisen, opiskeluun kuuluvat ulkoiset tekijät, kuten asunnon hankkiminen ja siihen liittyvä itsenäistyminen, yleisesti ottaen vastuu omasta itsestä ja ruoan hankkimisesta sekä kokemus siitä miten elämässä menestyy. Opiskeluaikana ihminen heittäytyy elämään, mutta yhteiskunnan ja vanhempien tukiverkko mahdollistaa kokeilla ja välillä erehtyä omissa valinnoissaan kohti aikuisuutta.

3.3 Elämismaailma mahdollisuuksien maailmana

Opiskelijan elämismaailmaa voidaan kuvata ajallisesti muotoutuvana mahdollisuuskenttänä (Routila 1981, 41). Opiskelijan oma elämäntilanne, opiskeluympäristö ja päivittäiset reaalitilanteet muodostavat elämismaailman, mikä muokkautuu ajallisesti erilaiseksi, koska tilanteet ja tapahtumat voivat olla eri aikoina ja eri tilanteissa erilaisia. (Aittola 1990, 8) Yleisesti yliopisto-opiskelijoilla on mahdollisuuksia valita erilaisia opiskeltavia asioita koulussa, mutta myös tehdä valintoja liittyen omaan elämäänsä ja sen suuntaan. Routila 1981, 44 kuvaa inhimillistä elämismaailmaa seuraavan kuvion avulla:

Kuva 2. Inhimillisen elämismaailman piirit. Routila 1981, 44

- A = aktuaalinen toimintatilanne
- P = potentiaaliset mahdollisuudet
- R = reaaliset mahdollisuudet
- S = spekulatiiviset mahdollisuudet
- L = loogiset mahdollisuudet

Sisin piiri (A) tarkoittaa konkreettista 'tässä ja nyt' tilannetta, Potentiaaliset mahdollisuudet (P) tarkoittaa kaikkia niitä mahdollisuuksia tai toimintavaihtoehtoja, mitä tämänhetkisessä tilanteessa on toteutettavissa, mikäli opiskelija vain haluaa. Reaalisesti mahdollisten (R) piiriin kuuluvat mahdollisuudet jotka ovat reaalisesti toteutettavissa. Spekulatiiviset (S) ja (L), jäävät opiskelijan loogisten mahdollisuuksien ulkopuolelle, ja ovat vain spekulatiivisia mahdollisuuksia. Mahdollisuuskenttä osoittaa sen tosielämän asian, että kaikki mahdollisuudet ja toiminnot eivät ole koskaan samalla tavalla mahdollisia. Monet säädökset ja normistot ohjaavat, säätelevät ja suuntaavat ihmisen mahdollisuuskenttää. (Routila 1981, 50). Toisaalta ihminen pystyy myös itse säätelemään omilla valinnoillaan omaa mahdollisuuskenttäänsä. Tätä Routila kuvaa mahdollisuuskentän dialektisina muodonmuutoksina, jossa ihminen omilla valinnoillaan ja päätöksillään avaa toisia mahdollisuuksia ja sulkee toisia mahdollisuuksia. Ihmisen oma toiminta ja ympäröivän maailman tapahtumat sulkevat pois mahdollisia toimintavaihtoehtoja, mutta toisaalta ne myös avaavat uusia mahdollisuuksia.

Routila kuvaa mahdollisuuskentän tihentymisellä sitä, että ihmisen valinnat johtavat aina tiettyyn

pisteeseen, päämäärään. Mahdollisuuskentän tihentyminen tekee toisista toimintamahdollisuuksista toisia todennäköisempiä, jolloin ihminen alkaa tehdä selkeämmin omaan tavoitteeseen johtavia valintoja (Aittola 1990, 10). Mahdollisuuskentän tihentyminen osaltaan selittää myös opiskelijan elämän valintoja ja elämänsä vaiheita. Opiskelun lopussa hämmästyttävä valmistuminen ja nuoren aikuisen kehitystehtäviin kuuluva perheen perustaminen vaikuttavat opiskelijan tekemiin valintoihin, opiskelija poimii erilaisia asioita potentiaalisten mahdollisuuksien piiristä, jolloin lopulta muuhun päämäärään kuin valmistuminen johtavat potentiaaliset mahdollisuudet alkavat vähentyä. Mahdollisuuskenttä kuvaa ja selittää elämänsä vaiheisiin kuuluvia valintoja, tietyt valinnat rajaavat tiettyjä mahdollisuuksia pois ja tekevät toisista todennäköisempiä ja mieluisempia. Eri opiskeluvaiheissa tehtävät valinnat opiskelijan elämän suhteen ovat aina konkreettisia, sisimmän piirin valintoja mahdollisuuskentässä, mutta opiskelijan aiemmat valinnat, hänen valintojensa historia, rajaa potentiaalisista vaihtoehdoista pois ne, jotka johtavat muualle kuin opiskelijan valitsemaan päämäärään. Opiskelijalla on aina mahdollisuus valita myös ulompana kehällä oleva realistisesti toteutettava valinta, joita voisivat olla ulkomaille lähtö, tai parisuhteen lopettaminen. Nämä valinnat eivät todennäköisesti johda suoraan kohti omaa päämäärää, mutta toisaalta opiskelijan elämänsä vaiheeseen kuuluu itsensä etsiminen ja oman minuutensa selvittäminen, joten opiskelijan tulee myös tehdä valintoja mahdollisuuskentän laidalta, jotta pystyy selvittämään omat päämääränsä. (Routila 1981, Aittola 1990, Dunderfelt 1992)

3.4 Maailmasuhteen eksistentiaalinen analyysi

Eksistentiaalisessa fenomenologiassa ihmisiä tarkastellaan valintoja tekevinä, eettisesti vastuullisina sekä itseään ja ympäröivää todellisuutta eri tavoin ymmärtävinä olentoina, jotka voivat vaikuttaa omaa elämänsä elämäntilanteensa, eli tilanteensa faktisuuden mahdollistamissa rajoissa. (Rauhala 1974, 119) Ihmisen elämän tilanne on jatkuvasti uudelleenmuotoutuva inhimillisen elämän ja toiminnan tapahtumatila, opiskelijoiden tilanne koostuu kaikista niistä elementeistä, joiden kautta he ovat todellistuneet opiskelijoiksi ja joissa heidän jokapäiväinen elämänsä ja opiskelunsa toteutuvat (Aittola 1985, 15). Opiskelijat ovat elämänsä vaiheessaan todellistuneet opiskelijoiksi, jolloin ihminen kohtaa kaiken opiskelijana, ja muu maailma kohtaa ihmisen opiskelijana. Ihminen ei kuitenkaan ole täysin sidottu omaan elämänsä faktisuuden rajoihin, ja opiskelijakin voi omalla toiminnallaan muuttaa omaa elämäntilannettaan ja siihen sisältyviä mahdollisuuksia. (Rauhala 1981, 56) Opiskelijoilla on

yleisesti suurin päätävävalta siitä, miten he haluavat opiskella ja elää – vaikka ulkoiset säännökset ja ohjeet luovat ehtoja ja rajoituksia opiskelijoiden elämään. Kadettikoulussa opiskelijan situaattisuuden faktoja rajoittaa tavallista enemmän sääntöjä ja määräyksiä, jolloin opiskelija joutuu todellistumaan tiukasti kadetin, upseeriopiskelijan rooliin.

Opiskelijan elämäntilanteen komponentit voidaan erottaa toisistaan sen perusteella kuinka hyvin ne ovat opiskelijan itsensä vaikutettavissa. Yksittäisen ihmisen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolisia komponentteja ovat luonto, kulttuuri ja yhteiskuntajärjestelmän säätelämät komponentit. Yleisesti ihmisen itsensä vaikutettavissa ovat sivistykselliset, sosiaaliset, sosioekonominen asema ja lähiympäristöön kuuluvat komponentit. Nämä komponentit ovat keskenään monimuotoisessa vuorovaikutussuhteessa, ja niitä ei tule pitää toisistaan riippumattomina. (Rauhala 1981, 64, Aittola 1985, 16)

Opiskelija pystyy vaikuttamaan omaan elämäntapaansa, ihmissuhteisiin ja harrastuksiin koskeviin komponentteihin. Vaikutuskyvyn ulkopuolelle jäävät opintojen järjestelyihin, opintotukeen ja usein myös asumiseen liittyvät komponentit. Opiskelijan yhteiskunnallisesta asemasta ja roolista johtuen, asunnon valinta on tiukasti kiinni taloudellisista valmiuksista ja mahdollisuuksista, ja siten se tulee lajitella vaikutusmahdollisuuksien ulkopuoliseksi komponentiksi. Kadettikoulussa opiskelijalla on komponentteja joihin vaikuttaminen on mahdollista, mutta opiskelun luonne ja organisaation määräykset sisältävät komponentteja, joihin vaikuttaminen on mahdotonta.

Opiskelijoiden elämä ja opiskelu on hyvin kiinteässä vuorovaikutuksessa (Aittola 1985, 18). Muutokset elämässä heijastuvat opiskeluun ja päinvastoin. Opiskelijan elämän komponentit muodostavat opiskelijan elämismaailman, ja näiden komponenttien kautta opiskelijan jokapäiväinen elämä ja opiskelu toteutuvat ja saavat merkityksensä. Opiskelijan elämän komponentit säätelävät myös niitä kokemuksia joita opiskelijalle kehittyy opiskelusta ja elämästä.

4. Motivaation merkitys oppimisessa

Oppimismotivaatio vaikuttaa oppimiseen. Sisäoppilaitosmainen oppilaitos omine erityispiirteineen tekee oppimisympäristöstä erilaisen kuin muissa korkeakouluissa. Oppimisympäristö sisäoppilaitoksessa ei ole välttämättä luonteeltaan niin omaan vastuuseen kannustava kuin muun yhteiskunnan osana oleva korkeakoulu. Muun yhteiskunnan sisällä oleva korkeakoulu mahdollistaa samalla opittujen asioiden kokeilemisen ja soveltamisen muussa yhteiskunnassa. (Autio 1993, 51.) Opiskeluympäristöstä muodostuu erilainen, ja tämä vaikuttaa mahdollisesti myös oppimismotivaatioon.

Motivaatiota tarkastellaan ilmiönä motivaatioteorioiden kautta selvittäen, miten lievästi totalitäärinen oppimisympäristö vaikuttaa oppimismotivaatioon ja luoko ympäristö, jossa on totaalisen laitoksen piirteitä, mutta joka samalla mahdollistaa normaalin elämän ja kanssakäymisen muun yhteiskunnan kanssa, samoja vaikutuksia kuin totaalinen sisäoppilaitos.

4.1 Motivaation määrittely

Motivaatiota käsitteenä kuvataan eri teoksissa eri sanoin tarkoittaen lähes samaa asiaa, eli ihminen on motivoitunut silloin kun hänen toimintaansa ohjaa jokin päämäärä (Kansan-Uusikylä 2002, 27). Motivaatio on ihmisen halu tehdä työtä tai opiskella, ja siihen liittyy kiinteästi tavoitteellisuus ja päämäärä, joita voivat olla muun muassa raha, arvosanat, arvostus ja itsekunnioitus.

Motivaatio on motiivien aikaansaama tila, ja ihmisen toiminnassa vaikuttaa useampi motiivi samanaikaisesti (Ihanus, 1993). Samalla motivaatio on tilannesidonnainen, sillä olosuhteiden ja tunteiden muutos vaikuttaa ihmisen motiiveihin, jotka luovat motivaation. Peltonen (1992) on erottanut toisistaan tilannemotivaation ja yleismotivaation. Tilannemotivaatiolla Peltonen tarkoittaa motivaatiota joka liittyy tiettyyn tilanteeseen ja jossa ulkoiset ja sisäiset ärsykkeet aikaansaavat tavoitteeseen suuntautuvaa käyttäytymistä (Peltonen 1992, 17). Yleismotivaatio on terminä enemmän verrattavissa asenteeseen esimerkiksi koulutusjärjestelmää kohtaan ja siinä korostuu asenteen pysyvyys. Tästä voi vetää johtopäätöksen, että asenteisiin vaikuttaminen on vaikeaa, mutta tilannemotivaation parantaminen riippuu suuresti oppimisympäristöstä, ja siihen vaikuttaminen on helpompaa.

Motivaatio on eräänlainen vektorisuure jonka komponentteina ovat vireys ja suunta (Peltonen 1992, 16). Vireys tarkoittaa intoa ja halua millä ihminen tekee tai käyttäytyy tietyllä lailla ja suunta viittaa käyttäytymisen päämäärään, joka ihmisellä on selkeästi tiedossa. Toisaalta motiivit mitkä virittävät ihmisen käyttäytymistä, voivat olla myös tiedostamattomia (Peltonen 1992, 16).

Motivaation määrittäminen ja mittaaminen on käytännössä mahdotonta. Motivoitunut opiskelija voi erota ei-motivoituneesta oppimistuloksia verrattaessa, mutta suoria johtopäätöksiä ei voi tehdä tuloksien perusteella. Kuitenkin motivaatio on tieteellisesti määritetty termi ja motivaation vaikutuksista puhutaan arkielämässä lähes päivittäin. Nykyisten motivaatiokäsityksien mukaan ihminen tuottaa itse oman motivaationsa, jos oppimisympäristö luo sille edellytykset. (Kansanen-Uusikylä 2002, 26.)

Monissa uusissa motivaatioteorioissa korostuu oppimisympäristön vaikutus ihmisen motivaatioon ja siten epäsuorasti oppimistuloksiin, sillä voidaan pitää todistettuna että motivoituneen ihmisen oppimistulokset ovat paremmat kuin ei-motivoituneen. Tämä korostaa oppimisympäristön merkitystä opiskelussa.

4.2 Ulkoinen ja sisäinen motivaatio

Motivaatio erotetaan useasti sisäiseen ja ulkoiseen motivaatioon, jotka poikkeavat toisistaan käyttäytymistä virittävien ja suuntaavien motiivien luonteen puolesta (Peltonen 1992, 19). Sisäisesti motivoitunut opiskelija opiskelee saadakseen tietoa kiinnostavasta asiasta tai sivistääkseen itseään ilman, että pyrkii saamaan mitään palkkiota kyseisestä toiminnasta. Sisäinen motivaatio on verrattavissa uteliaisuuteen (Kansanen-Uusikylä 2002, 27). Edward Deci (1971) on luonut käsitteen autonominen toiminta, mikä on sisäsyntyistä toimintaa johon ihmiset voivat itse vaikuttaa, ja jonka vastakohtana on kontrolloitu toiminta, jota määrää muiden ihmisten ja tilanteen vaatimukset. Molemmat toiminnat ovat tarkoituksellisia mutta eroavat luonteeltaan toisistaan.

Deci kuvaa ulkosyntyisen toiminnan muuntumista autonomiseksi seuraavasti (Salmela-Aro 2005, 16):

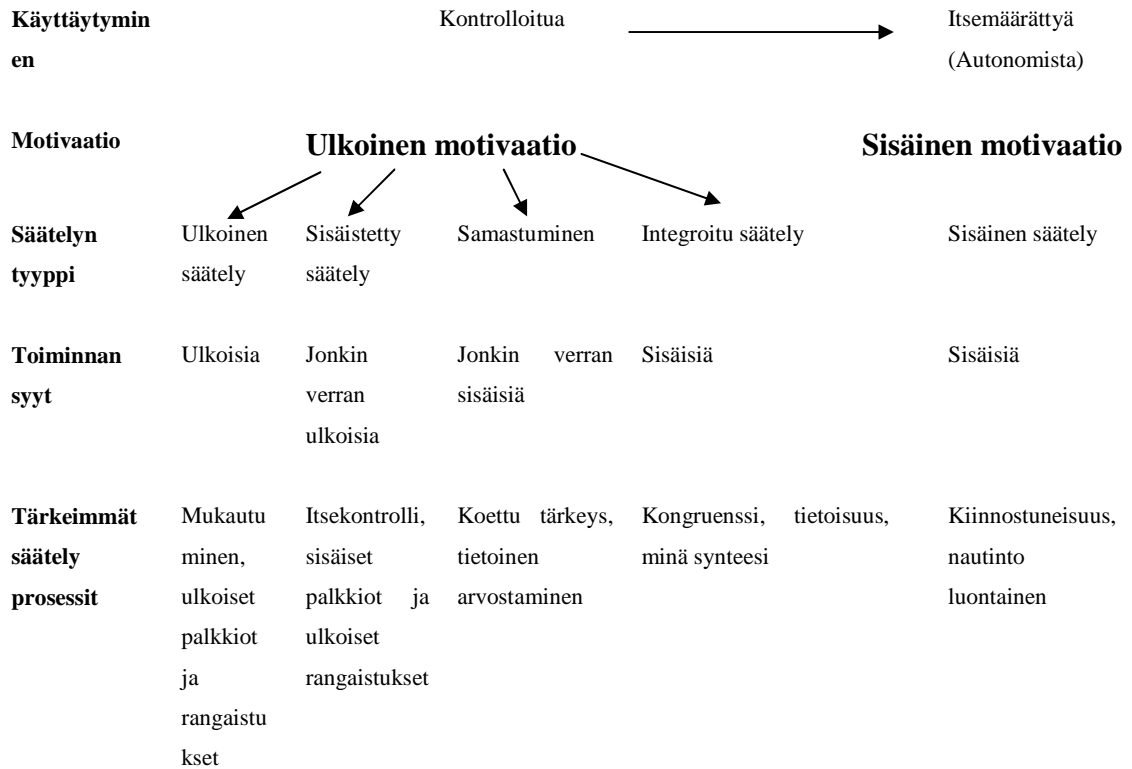
1. Ulkoinen säätely, ihminen toimii koska saa palkintoja toiminnastaan.
2. Sisäistetty säätely, ihminen toimii oman itsearvostuksen kohottamiseksi.
3. Tunnistettu säätely, ihminen arvostaa kyseistä toimintaa ja sen seurauksia.
4. Sisäsyntyinen säätely, ihminen tekee siksi että tekeminen on sinällään palkitsevaa.

Ulkoisesti motivoitunut opiskelija työskentelee miellyttääkseen opettajiaan tai saadakseen hyvän arvosanan (Peltonen 1992,19). Ulkoista motivaatiota ei pidetä oppimisen kannalta toivottavana, sillä useat tutkijat (vrt. Kansanen-Uusikylä 2000, 30) pitävät parhaana ja toivotuimpana opiskelua joka on vapaa kaikista ulkoisista paineista ja arvosanoista. Voidaan siis kuvitella että sisäisesti motivoitunut opiskelija on motivoitunut oikein ja ulkoisesti motivoituneen opiskelijan motivaatio ei ole yhtä hyödyllistä.

Kuitenkaan opiskelu pelkästään sisäisen motivaation avulla ei ole mahdollista ja monet motivaatioteoriat pyrkivät yhdistämään sisäistä ja ulkoista motivaatiota ja näin kuvaamaan paremmin ihmisen oppimista. Edward Deci (1971) on luonut käsitteen autonominen toiminta, mikä on sisäsyntyistä toimintaa, johon ihmiset voivat itse vaikuttaa, ja jonka vastakohtana on ulkosyntyinen kontrolloitu toiminta, jota määrää muiden ihmisten ja tilanteen vaatimukset. Molemmat toiminnat ovat tarkoituksellisia mutta eroavat luonteeltaan toisistaan.

Deci on myös (vrt. Kansanen-Uusikylä 2002, 33) lokeroinut välimuotoja sisäisen ja ulkoisen motivaation välille. Kahtiajaon sijaan sisäisen ja ulkoisen motivaation käsitteet muodostavat jatkumon (Kansanen-Uusikylä 2002, 32). Deci (1995) määrittää ulkoisen motivaation tyyppin sen perusteella kuinka autonomista motivaation säätely on.

Taulukko 1. Motivaation jaottelu ulkoisen säätelyn tyyppin mukaan (Kansanen-Uusikylä 2000, 32 (Ryan & Deci 2000))

Taulukosta havaitaan kuinka behaviorismiin verrattava ulkoisesti säädelty motivaatio perustuu palkkioihin ja rangaistuksiin, kun taas oikealla oleva integroidusti säädelty motivaatio perustuu sisäisiin motiiveihin. Käytännössä tämä tarkoittaa että säätelyyn liittyvät arvot on sovitettu yhteen omien arvojen ja tarpeiden kanssa (Kansanen-Uusikylä 2002, 35). Integroitu motivaatio eroaa sisäisesti motivaatiosta siten että luontaisen kiinnostuneisuuden sijasta toiminnan tavoitteena on jokin selkeästi erotettava palkkio tai lopputulos (Kansanen-Uusikylä 2002, 34). Käytännössä voidaan todeta että sisäisen motivaation sijasta usein opiskelussa tulisi tähdätä integroidusti säädeltyyn ulkoiseen motivaatioon, sillä sisäisiin motiiveihin vaikuttaminen on vaikeaa ja ei ole välttämättä tarkoituksen mukaista. Kuitenkin opiskelun ja opiskelualan valinta on sisäisten motiivien varassa, johtuen opiskelun vapaaehtoisuudesta.

On todistettu että sisäiseen motivaatioon tulee pyrkiä ja että se on oppimisen kannalta parasta. Sisäiselle motivaatiolle on ominaista että syyt käyttäytymiseen ovat sisäisiä ja että ne ovat

yhteydessä ylimmän asteen tarpeiden tyydytykseen. Ulkoinen motivaatio on riippuvainen ympäristöstä ja se on yhteydessä alemman tason tarpeiden täyttämiseen. (Peltonen 1992, 19) (vrt. Maslow). Ongelmana koulutuksen suunnittelussa on saada koulutussuunnitelman tavoitteet opiskelijoiden tavoitteiksi. Opettajan tehtävänä on muuttaa opetussuunnitelman tavoitteet oppilaan intentioksi ja saada hänessä viritetyksi tahto opiskella toivottuja asioita (Kansanen-Uusikylä 2002, 34). Kansanen-Uusikylä kritisoi opetussuunnitelman opettajalähtöisyyttä ja toivoo oppilaille lisää mahdollisuuksia suunnitella itse oman opetussuunnitelmansa. Yhteissuunnittelun (opettajien ja oppilaiden) avulla ulkoisesta motivaatiosta voi tulla itsemääriteltyä, koska siihen liittyvä ulkoinen säätely hyväksytään ja sulautetaan osaksi opiskelijoiden minää (Kansanen-Uusikylä 2002, 35). Opiskelija siis tuntee opiskelun mielekkääksi kun hän on itse ollut mukana suunnittelemassa omaa opetussuunnitelmaansa. Ulkoinen motivaatio transferoituu kohti sisäistä motivaatiota keinotekoisin keinoin. Kuitenkaan kyseessä ei välttämättä ole sisäinen motivaatio, vaan lähinnä integroidusti säädely ulkoinen motivaatio, sillä opiskelun tavoitteet eivät kuitenkaan täysin ole yhteneviä opiskelijan omien intentioiden kanssa. Oppilaitoksen tavoitteet vain muokataan lähemmäksi opiskelijan omia tavoitteita, jolloin oppilaitoksen ja opiskelijan tavoitteet lähestyvät toisiaan.

4.3 Sisäiseen motivaatioon kannustava oppimisympäristö

Edellä todetun perusteella sisäiseen motivaatioon kannustava oppimisympäristö luo parhaat edellytykset oppimiseen, käsitteellinen oppiminen, luova ajattelu ja oppimisen laatu lisääntyvät huomattavasti (Kansanen-Uusikylä 2002, 30). Oppimisympäristö tulee kannustaa luontaista uteliaisuutta, innostuneisuutta, luontaista kiinnostusta asiasta. Lisäksi tavoitteena tulee olla aktiivinen, itseohjautuva ja luova oppiminen (Kansanen-Uusikylä 2002, 30). Opiskelijan tulee olla kiinnostunut valitsemastaan alasta, jotta on mahdollista luoda sellainen oppimisympäristö joka on sisäisesti motivoiva. Tehdäksemme asiasta vielä vaikeampaa, useat tutkimukset (vrt. Kansanen-Uusikylä 2002, 29) ovat osoittaneet että opiskelijoiden motivaatio muuttuu. Ala-asteen utelias, innostunut ja kiinnostunut oppimistyyli muuttuu ulkoa ohjatuksi opetuksiksi. Oppilaiden sisäinen motivaatio siis laskee koulun edetessä, vaikka sisäistä motivaatiota voidaan kutsua myös nimellä akateeminen sisäinen motivaatio, jolloin sen tarpeellisuus on korkeammilla koulutasoilla entistä suurempi.

Oppimismotivaatioon liittyvät tekijät voidaan jakaa neljään eri osa-alueeseen; persoonallisuuteen,

fyysiseen ympäristöön, sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja oppiaines/oppimistehtävään (Peltonen 1992, 82). Yksilöllisiä ominaisuuksia ovat tarpeet, harrasteet, luontaiset mielenkiinnon kohteet ja asenteet. Fyysiseen ympäristöön kuuluvat opetustilanteeseen liittyvät tekijät, ja koulun lisäksi kaikki ihmiseen vaikuttava kuten asumispaikan koko ja sijainti sekä virikkeistö. Sosiaaliseen vuorovaikutukseen sisältyy oppimisympäristön ilmapiiri ja vuorovaikutus ystävien, kodin ja opettajien kanssa. Oppiaines sisältää opetuksen sisällön ja tavoitteet. (Peltonen 1992, 82.) Primaarikontekstin muodostaa luokkayhteisö, mutta lisäksi tulee ottaa huomioon kaikki muutkin kontekstit (Peltonen 1992, 82).

Oppimisympäristön suunnittelussa kadettikoulussa on enemmän mahdollisuuksia, sillä yleisesti korkeakoulussa opiskelijan asumisolosuhteisiin ei voi vaikuttaa, mutta usein kadettikoulussa opiskelijat asuvat yhteisissä asunnoissa, jolloin suunnittelussa pystyttäisiin ottamaan huomioon useampi oppimismotivaatioon vaikuttava tekijä johtuen olosuhteiden homogeenisuudesta.

Oppimissuuntautuneessa oppimisympäristössä menestyksen merkkejä ovat edistyminen, ahkeruus, innokkuus, oppiminen ja kehitys. Oppimisympäristössä tulee keskittyä oppimisen prosessiin eikä lopputulokseen. Oppilaat asettavat itse tavoitteita, käyttävät oppimisstrategioita, pitävät haastavista tehtävistä, viihtyvät hyvin ja tuntevat yhteenkuuluvuutta. (Salmela-aro & Nurmi 2005, 130). Opiskelija kokee nautintoa oppiessaan uusia, haastavia asioita (Kansanen-Uusikylä 2002, 30). Deci & Ryan korostavat epämuodollisen oppimisympäristön korostavan sisäistä motivaatiota, tarjoten optimaalisia haasteita, paljon virikkeitä, mahdollisuuden kokea autonomian tunteita ja antaa mahdollisuuden sisäisesti määrätetylle sisäiselle motivaatiolle. Näitä vaikutuksia korostaa mahdollisuus antaa opiskelijan suunnitella omaa opiskeluaan. (Kansanen-Uusikylä 2002, 31.) Tutkimusten mukaan jopa näennäisellä valinnanvapaudella on positiivinen vaikutus motivaatioon. Riskinä on tietysti oppilaille oleva mahdollisuus käyttää järjestelmää väärin ja valita helpoimmat oppimistehtävät. Kuitenkin valinnanvapaus opettaa samalla vastuuta ja edellä todetun perusteella luo edellytyksiä sisäiselle motivaatiolle. Oppilaiden autonomia lisäämällä pystytään lisäämään oppilaiden sisäistä motivaatiota, etenkin silloin kun lähestytään aikuisikää jolloin autonomian tarve lisääntyy muutenkin. (Deci & Ryan, Kansanen-Uusikylä 2002, 31.)

Opiskelija motivoituu kokiessaan vastuuta omasta oppimisestaan ja sen suorittamisesta. Opiskelija on sisäisesti motivoitunut, kiinnostunut oppimisestaan, haluaa haasteita ja on oma-

aloitteinen kun opettaja tukee autonomista orientoitumista. Kontrolloidulla opettamisella koetaan päinvastaisia vaikutuksia. (Kansanen-Uusikylä 2002, 31.)

Peltonen ja Ruohotie (1992, 20) luettelevat välttämättömiä edellytyksiä sisäisen opiskelumotivaation syntymiselle:

- Kärsivällinen, kannustava opettaja, joka tukee oppilaiden oppimisponnisteluja eikä aiheuta pelkoa hyperkriittisellä käytöksellään tai rangaistuksilla
- Oppilaiden suoritusvalmiuksien ja tehtävän vaikeuden yhteensovittaminen niin, että oppilaille syntyy menestymisen odotuksia ja heillä on mahdollisuus onnistua.
- Haasteelliset ja sopivat kotitehtävät
- Vaihtelevat ja mielenkiintoiset tehtävät ikävystymisen/kyllästymisen välttämiseksi
- Opettajan kyky esittää koulutehtävät oppimismahdollisuuksina, joista selviytymiseen hän antaa mielellään apua.

Rajoittavilla ja ahtailla ympäristöillä voi olla opittua avuttomuutta lisäävä vaikutus. Kontrollioimattomuus vähentää tai heikentää motivaatiota, koska se luo odotuksia että ihmisen toiminnalla ei ole merkitystä tai vaikutusta hänen menestykseensä. Opittu avuttomuus tuottaa passiivisuutta, psykomotoriikan hidastumista, älyllistä hitautta ja sosiaalista vetäytymistä sekä välinpitämättömyyttä (Autio-Hautamäki 1991, 24). Ihminen pyrkii olemaan oman elämänsä subjekti, objektina oleminen aiheuttaa opittua avuttomuutta. Opittua avuttomuutta voi esiintyä vankiloissa ja mielisairaaloissa (Autio-Hautamäki 1991, 24), mutta sen kehittyminen on mahdollista kaikissa organisaatioissa joissa ollaan selkeän auktoriteetin alaisena. Vaikutukset voivat olla hyvin lieviä, mutta kuitenkin olemassa.

Opetus ei välttämättä johda oppimiseen. Nykyiset motivaatiokäsitykset edellyttävät oppilaalta vaivaa tuottaa itse oma motivaationsa. Opettamisessa on pohjimmiltaan kyse oppimisen edellytysten luomisesta (Kansanen-Uusikylä 2002, 37), opettajan tulee siis pyrkiä luomaan oppimisympäristö joka kannustaa sisäisesti motivoituneeseen oppimiseen tai pyrkiä ainakin

integroidusti säädeltyyn ulkoiseen motivaatioon.

4.4 Palkitseminen ja arvostelu oppimismotivaation välineenä

Ihanteellisena oppimismotivaationa on pidetty oppimista, jossa sinänsä opiskelu ilman mitään ulkoista kontrollia tai palkitsemista on motivoivaa. Tällöin tieto itsessään motivoi opiskelijaa. (Kansanen-Uusikylä 2000, 27.) Kuitenkin yleisesti pyritään kehittämään ulkoisilla kannustimilla oppilaiden innostusta, jotta oppilaat kokevat opetuksen mielekkääksi ja tärkeäksi. Ulkoisina kannustimina toimivat esimerkiksi osoitus tietojen ja taitojen hyödyllisyydestä tulevaisuudessa. Lisäksi opettaja palkitsee menestymistä, millä toivotaan tulosten parantumista. (Peltonen & Ruohotie 1992, 20.) Nämä menetelmät ovat yleisesti käytössä kaikissa kouluasteissa ja niillä saadaankin luotua mielenkiintoa keinotekoisesti. Tuloksena parhaimmillaan on integroidusti säädelty ulkoinen motivaatio, jos opiskelija tuntee opetettavan asian omakseen ja kiinnostuu siitä. Osassa opetussuunnitelmaan merkityistä aiheista ulkoinen motivointi on teoreettiselle huippusopivalle opiskelijallekin pakollista, jolloin optimitapauksessakin paras mahdollinen motivaatio on integroidusti säädelty ulkoinen motivaatio. Näin ollen sisäisen motivaation saavuttaminen voi tilanteesta riippuen olla mahdotonta.

Brophy (1981) luettelee tehokkaan palkitsemisen ominaispiirteitä; tehokas palkitseminen perustuu suoritukseen ja paneutuu sen yksityiskohtiin, on spontaania ja uskottavaa, palkitsee spesifien suorituskriteerien saavuttamisesta, suuntaa oppilaita oman työskentelyn arvostamiseen ja ongelmanratkaisuun, vertaa oppilaan nykysuorituksia hänen aikaisempiin suorituksiin, annetaan hyvästä onnistumisesta vaikeassa tehtävässä, näkee onnistumisen syynä yrittämisen ja kyvyt, oppilas tuntee suoriutuneensa koska hän pitää aineesta, kiinnittää oppilaan huomion hänen omiin suorituksiinsa sekä lisää opitun arvostusta.

Tehoton palkitseminen koskee laajaa kokonaisuutta ja annetaan umpimähkään, ei kytkeydy suoritukseen, palkitsee vain osallistumista, ohjaa oppilaita keskinäiseen kilpailuun, vertaa oppilasta toisiin oppilaisiin, ei kiinnitä huomiota suoritusten tasoon, oppilas näkee onnistumisen syynä satunnaistekijät. (Peltonen & Ruohotie 1992, 21)

Opetuksessa on tärkeää saada oppilaat kokemaan opetettavat asiat relevantteina ja aktivoida oppilaita löytämään looginen mielekkyys tehtävistä ja suoritteista. (Peltonen & Ruohotie 1992,

83). Oppilaan merkityksettömiksi kokemien asioiden opittaviksi tyrkyttäminen vaikuttaa kielteisesti oppilaan toimintaan ja oppimiseen. Oppilas voi alkaa kehittämään selviytymisstrategioita ja vetäytyy oppimisvastuusta (Yrjonsuuri 1994, 133). Opiskelijan tulee tuntea opiskeltavan asian merkityksellisyys ja ymmärtää miksi kyseistä asiaa opiskellaan.

Opiskelussa on tärkeää että oppilas kokee onnistumisen ja löytämisen elämyksiä, ja tuntee hallitsevansa oppimisen prosesseja. Lisäksi tärkeää on palaute joka ohjaa ja kannustaa opiskelijaa.

Palkitseminen on yleisesti käytetty ulkoisen motivoinnin keino. Vahvistamisteorialla voi perustella suorituksen palkitsemista (Salmela-Aro & Nurmi 2005, 191). Vahvistamisteoriat painottavat suorituksesta aiheutuneita seurauksia, ja sillä perustellaan mekaanisesti ihmisten toimintaa. Suorituksen arvioinnissa korostetaan ulkoista suoritusta. Vahvistamisteoriaa siis voidaan käyttää rutiininomaisen toiminnan tehostamiseen, mutta sen heikkous on uusien menetelmien etsimisen puutteessa. Opiskelijaa kannustetaan käyttämään vanhoja menetelmiä selviytyäkseen mahdollisimman hyvin. Tavoiteteoriassa (Salmela-Aro & Nurmi, 2005, 193) suorituksen palkitseminen perustuu joko koviin tai pehmeisiin mitattaviin tavoitteisiin. Sitoutumista saadaan aikaan kun opiskelija sitoutetaan tavoitteisiin (Salmela-Aro & Nurmi 2005, 194). Odotusarvoteoriassa ihmisen toiminta on tarkoituksellista ja ihminen pyrkii toimillaan saavuttamaan haluamiaan asioita. Palkitseminen toimii yllykkeenä ja kiitoksena ihmisen ponnisteluista.

Opettajan kannustava toiminta luo edellytykset motivaation syntymiselle (Peltonen 1992, 85). Kuitenkin sisäisesti motivoitunut opiskelija ei ole riippuvainen ulkoisista palkkioista, ulkoisten palkkioiden liittäminen voi jopa vähentää sisäistä motivaatiota (Salmela-Aro & Nurmi 2005, 196). Tämä selitetään itsemääräämisen tunteen heikkenemisellä. Kaikissa palkitsemisissä ongelmana on palkinnon saavuttamisen tuloskeskeisyys, kun lopputuloksessa ei oteta huomioon toiminnan laatua eikä menetelmiä miten tulokseen päästiin, voi seurauksena olla toimintamallien heikkeneminen ja käytänteiden muuttuminen huonoon suuntaan.

Palkitsemisen muoto voi olla aineellista tai henkistä, ja henkinen palkinto voi olla syvällä järjestelmässä, esimerkiksi kunnioituksen saaminen tai ammattiryhmän ylpeyden aihe. Kadettikoulussa opiskelijan oppimisilmapiiri voi olla lähes sama kuin hänen työilmapiirinsä,

jolloin henkiset palkinnot muodostuvat tärkeäksi osaksi pääsyä työympäristön jäseneksi. Opiskelija käytännössä ansaitsee muiden kunnioituksen opinnoissaan. Samaan asiaan viittaa joskus käytetty termi ”kadettikoulusta selviäminen”, joka korostaa osaltaan kadettikoulun luonnetta initiaatoriittinä upseeriksi. Muussa korkeakoulussa opiskelija joutuu hankkimaan erikseen kunnioituksen työilmapiirissä ja opiskeluelämässä. Etuna kadettikoulussa on helppo siirtyminen työympäristöön, mutta vaarana on sopeutumattomuus opiskeluaikana, joka siten heijastuu myös loppu-uralle työelämässä. Tämän vaikutus oppimisilmapiiriin on merkittävä, opiskelussa tulee samalla luoda työsuhteita.

Peltonen (1992, 86) korostaa luokkayhteisön vaikutusta oppimismotivaatioon. Luokkayhteisön voi jakaa suoritusmotivaatiota kannustavaan ja liittymismotivaatiota kannustavaan ympäristöön. Suoritusmotivaatiota kannustava luokkayhteisö korostaa arvosanoja ja kilpailua, ei huomioi eri oppilaiden erilaisia oppimistarpeita, ja on korostuneen ulkoisesti motivoivaa. Liittymismotivaatio sallii lämpimien ja läheisten suhteiden kehittymisen, tukee ja rohkaisee, antaa paljon vapautta, sisältää mahdollisimman vähän pakollisia kuvioita ja antavat tunteen että on perheen hyväksytty jäsen (Peltonen 1992, 86). Liittymismotivaatio on otollinen pyrittäessä saavuttamaan koulun tavoitteita (Shmuck & Schmuck 1971).

Tutkimuksissa todetaan, kuten Peltonen 1992, 87, että yhteistyöhenkinen opetus on kilpailua ja individualistista opetusta tehokkaampaa. Oppilaille on yhteistyöhenkisessä opiskelussa vaikutusvaltaa suhteessa opettajiin ja opetukseen, heillä on voimakas liittymishalu ryhmään kokonaisuutena, kommunikaatio on avointa ja ryhmätyö sekä yhdessä kehittyminen ovat tärkeitä toimintatapoja oppimisessa. Kadettikoulun arvostelua korostava oppimisen arviointi on selkeästi suoritusmotivaatiota tukeva, ja sama vaikutus on ulkoisten tunnusmerkkien jakaminen arvostelun perusteella. Toisaalta kadettikursseista muodostuu hyvin yhtenäiset ja läheiset kokonaisuudet jolloin edellytykset ryhmätyölle ja tiimihengelle ovat normaalia korkeakoulua paremmat. Kadettikoulu opettaa opiskelijat tukemaan toisiaan ja selviytymään yhdessä haasteista. Ryhmäopiskelu ja yhdessä työskentely tulevat kadettikoulun edetessä yhä suurempaan rooliin johtuen ihmissuhteiden lähenemisestä ja ”yhteen kasvamisesta”. Tämä ristiriita tulisi huomioida opetussuunnittelussa, ja pyrkiä löytämään keinoja käyttää hyödyksi kadettien voimakas ryhmäkoheesio.

Kadettikoulun oppimisympäristöä saisi enemmän liittymismotivaatiota kannustavaksi

vähentämällä arvostelun merkitystä tai ainakin pitämällä arvostelujonoja mahdollisimman vähän opiskelijoiden nähtävillä. Ulkoisten menestymisen merkkien jakamisessa tulisi huomioida enemmissä määrin opiskelijoiden omat mielipiteet ja arvostukset, jolloin opiskelijoiden arvostamat henkilöt olisivat samat kuin organisaation arvostamat. Ryhmäopiskelua tulisi kannustaa enemmän ja kadettikurssien yhtenäisyyttä myöhempinä opiskeluvuosina tulisi hyödyntää, antamalla vapauksia ja mahdollisuuksia sekä ennen kaikkea tilat myös virka-aikana ryhmäytyä ja kehittää omia opiskelumenetelmiä. Kadettien yhteinen asunto ja yhteishenki tulisi huomioida opintoja suunniteltaessa, sillä edellytykset ryhmämuotoisen opiskeluun ovat todella hyvät. Ryhmämuotoisessa opiskelussa korostuu oma ajattelu, syväsuuntautuminen, syvätason ymmärtäminen ja tiedon kokonaisuuksien hahmottaminen. (Ruohotie 1991) Samalla ryhmämuotoinen opiskelu tukee sisäistä motivaatiota.

Pintasuuntautunut opiskelija on ulkoisesti motivoitunut, eikä pyri löytämään ja ymmärtämään asian taustalla ja sivuilla olevia asioita. Syväsuuntautunut on sisäisesti motivoitunut ja oppiminen on itsenäistä ja ymmärtämiseen tähtäävää. Saavutussuuntautuminen on eräänlainen välimuoto, oppimistilanteessa konteksti ohjaa oppimista enemmän kuin syväsuuntautuneilla oppilailta, mutta oppimistulos voi olla parempi. Saavutussuuntautuneella opiskelijalla ulkoiset motiivit vaikuttavat paljon, mutta hän käyttää samoja menetelmiä oppimistulokseen kuin sisäisesti motivoitunut opiskelija. Eli sisäisesti motivoitunut opiskelija ei oppimistuloksen kannalta aina ole edullisin.

Taulukko 2. Lähestymistavat, motiivit ja strategiat (Peltonen 1992, 111; Biggs 1985, 186)

Lähestymistapa	Motiivit	Oppimisen strategiat
Pintasuuntautunut	Oppiminen on välineellistä halu selvittää jotenkin tenteistä pelko epäonnistumisesta	Tunnistamiseen tähtäävää ulkoa opettelemista
Syväsuuntautunut	Oppimisella sisäistetty merkitys halu oppia ja pätevöityä tietyllä alalla	Asioiden välisiä suhteita korostavaa mielekästä oppimista
Saavutussuuntautunut	Oppimisessa nähdään mahdollisuus kilpailuun ja pätemiseen: tavoitteena läpäistä tentit parhain mahdollisin arvosanoin kiinnostuksesta riippumatta	Hyvin organisoitua oppimista, esim. hyvät muistiinpanot, ajankäyttösuunnitelma ja käyttäytyminen mallioppilaan lailla

Oppilaiden, opetusympäristön, opettajien ja yhteiskunnan muodostama oppimisilmapiiriin vaikuttavia asioita on mahdollista luetella tässä tutkielmassa. Peltonen on tehnyt yhteenvedon tutkimuksista (Peltonen 1992, 101) jossa hän on jakanut kannustavan koulu yhteisön hallinnolliseen ilmapiiriin, opetustapahtumaan ja luokan ilmapiiriin. Yhtäläillä hallinnollinen ilmapiiri kuin luokan ilmapiiri voivat estää tehokkaan opetustapahtuman syntymisen. Opetusta suunniteltaessa tulisi kiinnittää huomiota yhtäläillä niin opettajiin kuin oppilaisiin unohtamatta hallinnollisia järjestelmiä. Kokonaisuus konkretisoituu oppimisena, ja oppilaat ovat sisäisesti motivoituneita.

4.5 Maslowin tarveteoria

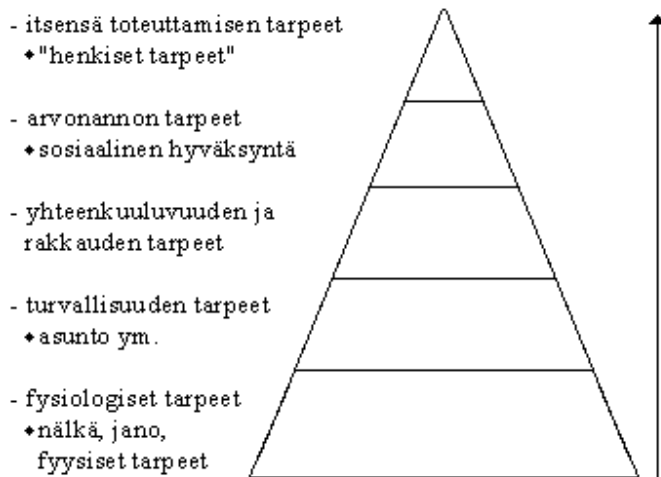
Motivaatioteoriat lajitellaan usein tarveteorioiden avulla. Tarve on sisäinen epätasapainon tila, joka saa ihmisen toimimaan tasapainon saavuttamiseksi. Tarpeiden vaihtelu ja voimakkuus ohjaavat yksilön yrityshalua ja tehtävästä suoriutumista (Peltonen 1992, 52). Peltonen on jakanut ihmisen tarpeet kolmeen tasoon: toimeentulotarpeisiin, liittymistarpeisiin ja kasvutarpeisiin. Usein esiin tuotu motiivien hierarkkisuus kuvaa eri tarpeiden tyydyttämiseen olevaa tärkeysjärjestystä, käytännössä korkeamman tason tarpeiden tyydyttäminen vaatii alemman tason tarpeiden tyydyttämistä. Maslow'n tarvehierarkia asettaa erityistarpeet seuraavaan järjestykseen:

1. fysiologiset tarpeet
2. turvallisuuden tarve
3. liittymisen tarve
4. arvostuksen tarve
5. itsensä toteuttamisen tarve

(Peltonen 1992, 53)

Maslowin tarveteorian kaksi perusideaa on että ihminen pyrkii tyydyttämään erityistarpeensa hierarkkisessa järjestyksessä ja alemman tarpeen tullessa tyydytetyksi ihminen siirtyy seuraavaan. Alemmat tarpeet eivät katoa vaan lakkaavat vaikuttamasta toiminnan suuntaajana (Peltonen 1992, 54). Maslow'n mallissa motivaatio on jatkuva voima joka pyrkii täyttämään korkeampia tarpeita. Oheisessa kuvassa lyhyet kuvaukset ihmisen erityistarpeista:

Kuva 2. Maslowin tarvehierarkia ja lyhyet kuvaukset ihmisen erityistarpeista

(http://www.tutor2u.net/business/people/motivation_theory_maslow.asp)

Maslowin malli on kuitenkin liian yksinkertaistettu kuvaamaan ihmisen toimintaa ja sitä on myös paljon kritisoitu. Esimerkiksi Leontjev on korostanut tarvehierarkioiden yksilöllisyyttä (Salmela-Aro & Nurmi 2005, 17). Kuitenkin käytän sitä perusteena tuodessani oppimismotivaation kadettikoulussa vaikuttavan seikan esiin. Sisäisen motivaation synty vaatii pääsyä itsensä toteuttamisen tasolle, opetuksen tulee siis pyrkiä täyttämään tai antamaan opiskelijalle mahdollisuus täyttää muut erityistarpeet. Kadettikoulun erityispiirteenä oleva luentopakko vaikuttaa mahdollisuuksiin täyttää fysiologisia tarpeita, sillä usein oppitunneista koostuvat päivät kestävät kahdeksan – yhdeksän tuntia, jolloin väsymys ja uupuminen vaikuttavat mahdollisuuksiin toteuttaa itseään. Tämän asian tiedostamiseksi ei välttämättä tarvita Maslowin tarveteoriaa, mutta opintojen suunnittelussa on ensimmäiseksi luotava mahdollisuudet päästä korkeammalle tasolle, jolloin oppimistulokset todennäköisesti paranevat.

4.6 Oppimismotivaatio ja elämäntahti

Vaikka jokaisen elämä muodostaa ainutlaatuisen kokonaisuuden, on jokaisen elämästä löydettävissä yleisiä kehityksen lainalaisuuksia (Dunderfelt 1990, 18). Opiskelija kadettikoulussa on yleensä n. 20–25 vuotias, jolloin hän Dunderfeltin mukaan on nuoruusiän loppuvaiheessa ja jäsentymisen vaiheessa. Tällöin opiskelu, perheen perustaminen ja oman elämänsä aloittaminen

ovat tärkeimpiä piirteitä nuoren elämässä (Dunderfelt 1990, 105). Ihminen tekee tällöin tärkeitä ja paljon omaan elämäänsä vaikuttavia päätöksiä ja näin vaikuttaa omaan elinympäristöönsä, tämänlaisia päätöksiä ovat elämänkumppanin valitseminen ja päätös mihin kouluun hakeutuu (Salmela-aro & Nurmi 2005, 50). Opiskelijalla muuttuu ikäsidonnainen ympäristö, aiemmin kaverit olivat tärkeimpiä, myöhemmin perhe ja parisuhde muodostavat tärkeimmän sosiaalisen maailman.

Robert Havighurst on jakanut ihmisen elämän eri elämänvaiheisiin joihin kaikkiin kuuluu eri kehitystehtäviä. Nuoruudessa Havighurstin mukaan kehitystehtäviä ovat koulutuksen hankkiminen, identiteetin löytäminen ja ammatin löytäminen. Aikuisvuosina taas kehitystehtävinä ovat lapsista huolehtiminen, aviosuhde ja taloudellisen aseman vakiinnuttaminen (Salmela-Aro & Nurmi 2005, 59). Opiskelija kuuluu toiseen näistä ryhmistä, ja lisäksi on mahdollista että opiskelun aikana tapahtuu siirtymä elämänvaiheesta toiseen. Siirtymiin liittyy yleensä kriisejä, joissa sosiaaliset verkostot tukevat ihmistä. (Salmela-Aro & Nurmi 2005, 80).

Elämän tavoitteet muuttuvat elämän siirtymisissä (Salmela-Aro & Nurmi 2005, 61), ja tavoitteiden muuttamisella ympäristön hyväksyttäväksi on suuri merkitys ihmisen hyvinvoinnissa. Nuoruusvuosina ihmisellä ei välttämättä ole suuria elämän tavoitteita, mutta myöhemmässä vaiheessa perhekeskeisyys ja lapset muodostavat suuren osan ihmisen tavoitteista. Jos opiskelupaikan tavoitteet eroavat suuresti opiskelijan tavoitteista, tulee komplikaatioita ja elämänhallinta vaikeutuu. Baltes (1990) on kehittänyt niin sanotun SOC- mallin, jonka vaiheet ovat valinta, optimointi ja kompensatio. Mallin mukaan ihmisen tulee valita itselleen edulliset tavoitteet, optimoida erilaisia keinoja saavuttaa tavoitteet ja kohdatessaan epäonnistumisia, ihmisen tulee käyttää erilaisia kompensointikeinoja saavuttaakseen elämänhallinnan. Mitkä ovat edulliset tavoitteet, riippuu suuresti siitä missä elämänvaiheessa ja tilanteessa opiskelija on. (Dunderfelt 1990.)

Tavoitteiden valinta SOC- mallissa tulee olla järkevää, ja ihmisen tulee valita itselleen tavoitteet, jotka hän uskoo saavuttavansa ja jotka sopivat muihin tavoitteisiinsa. (Salmela Aro & Nurmi 2002, 62). Optimoidessaan omia mahdollisuuksiaan ja keinojaan tavoitteen saavuttamiseksi, ihmisen tulee uudelleen määritellä omat sisäiset ja ulkoiset resurssinsa. Optimointia on ajan ja energian käyttämistä asetetun tavoitteen saavuttamiseen. Kohdattaessa menetyksiä, Baltesin mallin mukaan ihmisen tulee käyttää erilaisia kompensointikeinoja saavuttaakseen elämänhallinnan.

SOC- mallissa valinta viittaa tavoitteen asettamiseen, kun taas optimointi ja kompensatio kuvaavat keinoja ja strategioita tavoitteen saavuttamiseksi. (Salmela Aro & Nurmi 2002, 62)

Opiskelijan elämään kuuluu monia eri kehittymässä olevia elämänalueita, jolloin opiskelu on vain yksi elementti opiskelijan elämässä. Opiskelijan valinnoista riippuu pitääkö opiskelija opiskelua elämän osana, vai siitä irrallisena elementtinä.

5. Elämänkaari

Ihmisen elämä on sarja erilaisia tilanteita ja tapahtumia. Jokainen tilanne sisältää valintoja ja päätöksiä, valintoja siitä miten käyttäydymme ja mitä teemme. Kaikkien kohtaamiemme ihmisten ja tapahtumien kautta määrittelemme sen kuka olemme. Jokaisella ihmisellä on käsitys toisistaan ja jokaisella ihmisellä on käsitys itsestään, ja elämän tilanteiden ja tapahtumien kautta muodostamme käsityksen toisista ja itsestämme.

Ihmisen elämä menee eteenpäin jatkuvasti. Päivittäisessä elämässä ei mietitä syitä tekemiseen, ei mietitä sitä miksi käymme töissä, miksi elämme parisuhteessa, miksi tuntuu tältä tai miksi ei tunnu miltyään. Välillä kuitenkin jokaisen elämässä tulee hetkiä, milloin pysähtyä ja pohtia elämää syvällisemmin. Elämä tuntuu näytelmältä, kuten Shakespearen näytelmässä ”Kuten haluatte” todetaan. On kuin ihmisillä olisi erilaisia rooleja; lapsena leikkimisen rooli, nuorena kapinoivan murrosikäisen rooli, nuorena aikuisena baareissa notkuvan itsensä etsijän rooli, aikuisena perheellisen työssäkävijän rooli ja vanhana opastajan ja neuvonantajan rooli. Suoritamme tehtäviämme, siirrymme roolista toiseen emmekä loppujen lopuksi tarkasti tiedä, mistä olemme tulleet ja mihin olemme menossa. (Dunderfelt 1992, 7)

Ihmisen elämän ajattelu näytelmänä, on lähellä elämänkaariajattelua. Ihmisen elämässä havaittavat selkeät muutoskohdat luovat elämänkaaren perustan tieteenä, elämänkaaripsykologia, life-span psychology, pyrkii selvittämään ihmisen kehitystä kokonaisuudessaan, luomaan kuvan ihmisen elämän punaisesta langasta. (Dunderfelt 1992, 9) Elämänkaaripsykologia lähtee humanistisesta ajatuksesta ihmisen pyrkimyksestä ja halusta kehittyä oppimaan tuntemaan itsensä paremmin.

5.1 Elämänkaariajattelun historiaa

Aiemmat psykologiset ihmisen kehittymistä tutkineet suuntaukset lähinnä keskittyivät ihmisen lapsuuteen ja nuoruuteen, ja loivat oletuksen että ihmisen kehittyminen omaksi itsekseen tapahtuu tuona aikana, ja $\frac{3}{4}$ elämästä sivuutettiin. (Dunderfelt 1992, Baltes, ym) Elämänkaariajattelu perustuu ihmisen jatkuvaan kehittymiseen. Siinä oletuksessa ihminen ei koskaan ole täysin valmis, eikä tunne itseään täysin.

Kuuluisia 1900-luvulla vaikuttaneita elämäntutkijoita olivat Robert Havighurst (1900 – 1991), ja Daniel Levinson. Levinson teoriassa keskeisimpiä käsitteitä olivat elämäntahti ja elämäntahti, elämäntahti on kokoava käsite joka tekee elämäntahtia ja – tapahtumista selkeän ja ymmärrettävän punaisen langan. Elämäntahti viittaa suhteisiin, mitä ihmisellä on eri asioihin ja ihmisiin elämänsä aikana. Tiettyssä elämäntahtia ihmisen elämässä on vallalla tietyt kiinnostuksen kohteet, joita yleensä on maksimissaan kolme (esimerkiksi perhe, työ ja harrastukset). Nämä kiinnostuksen kohteet muuttuvat ihmisen siirtyessä elämäntahtia seuraavalle tasolle. (Dunderfelt 1992, 29)

5.2 Elämäntahti nyky-yhteiskunnassa

Nyky-yhteiskunnassa ikääntymiseen ja elämään liittyvät merkitykset ovat muutosten kourissa. (Nikander 1999) Elämäntahti ymmärretään normatiivisena ja universaalina ilmiönä. Elämäntahti on totuttu jakamaan toisistaan erotettaviin iällä mitattaviin elämäntahtiaisiin (lapsuus, nuoruus, aikuisuus ja vanhuus). Näissä eri elämäntahtiaissa ihmiset tekevät niitä toimia, joita heidän yhteiskunnallisesti odotetaan kronologisen ikänsä perusteella tekevän. Esimerkiksi sivistyneessä modernissa kansallisvaltioissa lasten työnteko ei ole suotavaa, vaan tämän elämäntahtiaisen kehitystehtävä on sosiaalistua yhteiskunnan jäseneksi leikin ja koulunkäynnin kautta.

Nyky-yhteiskuntaa kuvastaa voimakas yhtenäiskulttuuri, jossa samanikäiset ihmiset tekevät samoja asioita. Voidaan esimerkiksi laskea koulutuksen pituuden perusteella milloin ihmiset aloittavat palkkatyön teon tai vaikkapa minkä ikäisiä suurin osa ensisynnyttäjistä on. (Saastamoinen 2000, 3). Kuitenkin viimeisten kymmenien vuosien aikana on tullut kulttuurinen murros, jonka johdosta on yhä vaikeampaa määritellä ihmisen elämäntilannetta ja identiteettiä pelkän kronologisen iän perusteella. (Nikander 1999, 29)

Suomessa on syntynyt 1990-luvun laman jälkeen suhteellisen pysyvä rakenteellinen massatyöttömyys ja ns. epätyypillisten työsuhteiden yleistyminen. Pätkätöitä ja lyhyitä työtehtäviä on valtaosa nuorten ja myös vanhempien ansiotöistä. Koulutuspoliittisesti pidetään nyt erityisen suotavana, että nopeasti muuttuvassa maailmassa ihmiset ovat valmiita jatkuvaan täydennys- tai uudelleen koulutukseen. Elinikäisestä oppimisesta on muodostunut pakonomainen keino selviytyä työelämässä. Normatiivisesta kronologista täsmällisyyttä noudattavasta

elämänkaaresta on siirrytty limittäisen elämänkaaren käsitteeseen, jossa työnteon, koulutuksen, työttömyyden ja sapattivapaiden jaksot vuorottelevat yksilöllisesti (Rinne & Salmi 1998, 108).

Nykyinen elämänkaari on muuttunut aiemmasta selkeitä vaiheita noudattavasta jatkumosta ”useita mahdollisia polkuja ja vaihtoehtoisia aikataulutuksia mahdollistavaksi elämäkuluksi”. (Nikander 1999a, 29). Tämän vuoksi emme voi ymmärtää elämänvaiheita enää perinteiseen tapaan suhteellisen homogeenisiksi ilmiöiksi, vaan meillä on oltava välineitä lukea elämänkulkuihin liittyvää uudenlaista moninaisuutta. Ilmiö synnyttää sekä vapauksia että haasteita ihmisille: millainen kertomus elämäkerrastani tulee, kun valmiit kulttuuriset narratiiviset mallit tai aikaisempien sukupolvien valmiit käsikirjoitukset ovat pirstoutumassa? (Saastamoinen 2000, 5)

Opiskelu-aika on ihmiselle ristiriitaista aikaa. Opiskelu-aika on ihmisen elämänkaareissa iso kokonaisuus, jolloin tehtävät valinnat määräävät suurelta osin ihmisen tulevaisuuden. Opiskeluajan ajoittuminen n. 20 - 30 ikävuosien välille antaa ihmiselle mahdollisuuden luoda ja kehittää itseään haluamaansa suuntaan, ja siten haluamansa tyyliseksi ihmiseksi. Opiskelu-aika on elämänvaihe, jonka aikana nuori ihminen siirtyy aikuisuuteen, jolloin nuorella on mahdollista kokeilla ja tehdä väliaikaisia valintoja ennen vakiintuneemman elämäntavan ja elämänrakenteen muodostamista. (Aittola 1988)

Yliopisto-opiskelijat kohtaavat aikuistumiseen liittyvät kehitystehtävät ja elämänmuutokset eri tavoin kuin nuoret jotka ovat siirtyneet aiemmin työelämään (Havighurst 1981, 25). Opiskelu-aika tavallaan luo odotuksia ja edellyttää tietyn tyylistä elämää, ja kuten todettua, usein yliopisto-opiskelijoiden opiskeluvaihe voi ulottua jopa yli 30- ikävuoden. Aikaisemmin työelämään siirtyneet nuoret ovat usein aiemmin vakiintuneita ja työstä saatava palkka mahdollistaa perheiden perustamisen. Opiskelu-aikaan ei kuulu perheen perustaminen, opiskelu-aika on tietynlainen välitila, johon kuuluu tietyt asiat ja tietyt asiat myös hyväksytään.

Nuorten elämään kuuluvat kriisit ja ristiriidat, joiden kautta yleensä siirtymät elämänvaiheesta toiseen tapahtuvat. (Erikson, 1982, 175). Siten yleisesti nuoren elämänvaiheessa tapahtuvat elämänmuutokset ja niiden ristiriitaisuus opiskelijoiden sosiaalisen aseman kanssa selittävät yliopisto-opiskelun ja opiskelunaikaisen elämän jännitteitä. (Aittola H & T, 1990, 7). Analysoitaessa ihmisen kehitystehtäviä opiskelu-aikana, korostuu kaksi elämänvaihetta;

myöhäisnuoruus ja varhaisaikuisuus, joiden välille kuuluva mahdollinen kriisi osuu opintojen keski- tai loppuvaiheeseen.

Taulukko 3. Opiskelijan elämänmuutokset (Aittola H & T 1990, 7)

Myöhäisnuoruus (vuodet 16 – 23)	Varhaisaikuisuus (vuodet 24 – 35)
-emotionaalisen itsenäisyyden saavuttaminen	- aviopuolison valinta, perheen perustaminen
- valmistautuminen avioliittoon ja perhe – elämään	- kodin hankkiminen ja perhe – elämän aloittaminen
- ammatinvalinta ja siihen opiskeleminen	- työelämään siirtyminen
- eettisen maailmankatsomusjärjestelmän kehittäminen	- kansalaisvelvollisuuksien täyttäminen ja oman paikan löytäminen yhteiskunnassa

Täten opiskeluajan alussa ongelmat liittyvät erityisesti itsenäistymiseen ja ammatinvalinnallisiin asioihin. Opiskeluajan loppupuolella puolison valinta, perheen perustaminen, kodin hankkiminen ja yhteiskunnan täysivaltaiseksi jäseneksi siirtyminen ovat tärkeimpiä kehitystehtäviä. (Aittola 1988, 53) Valtaosa opiskeluajasta kuluukin epämääräisessä välitilassa, jossa on piirteitä varhaisaikuisuudesta, mutta myös nuoruudesta. Välitilassa eläminen onkin tyypillistä pohdittaessa opiskelijan elämää ja valintoja. Muutokset ajatuksissa ja käsityksissä luovat ja muokkaavat ihmistä. Nuoren aikuisen mielessä on paljon kysymyksiä minuudesta ja omista tavoitteista sekä kyvyistä. (Levinson 1978, 86)

5.3 Elämänkaaren rakenteellisia ominaisuuksia

Elämänkaari muodostuu kehitystehtävistä, erilaisista elämäntapahtumista ja tapahtumien ketjuista. Nämä muodostavat ihmisen elämän kestävän mahdollisuuksien ja valintojen määräävän avaruuden, minkä sisällä ihminen elää ja tekee päätöksiä. Elämänkaari luo koruttoman tien ihmisen elämästä, päätökset ovat tienhaaroja, jotka lähes kaikki joutuvat tekemään samassa elämänvaiheessa, ts. samassa iässä. Osa teistä on yksisuuntaisia, mutta valtaosaa voi myös palata takaisin.

Elämänkulua kuvataan käsitteillä tapahtuma-aika, kesto, ketjuuntuminen sekä ajallaan tapahtuvat tai normatiivisesta aikataulusta poikkeavat ratkaisut. Tapahtuma-aika viittaa ikään jolloin merkittävä ratkaisu tai valinta on vaikuttavana tekijänä, esimerkiksi koulutien valinta peruskoulun jälkeen. Ketjuuntuminen kuvaa sitä, miten erilaiset elämäntapahtumat ja siirtymät riippuvat ajallisesti toisistaan. Aiemmat valinnat vaikuttavat tuleviin mahdollisuuksiin. Ajallaan tapahtuva elämän siirtymä tarkoittaa että muutos tapahtuu normatiivisen aikataulun mukaisesti. Aikataulusta poikkeava tarkoittaa että tietty normatiivinen siirtymä elämässä tapahtuu normatiivisesta aikataulusta poikkeavasti. (Salmela Aro & Nurmi 2002, 54)

Dunderfelt (1992, 95) kuvaa nuoren aikuisen elämää yhdellä sanalla; kohtaamisia. Nuori aikuinen pyrkii kohtaamaan uusia ihmisiä, kulttuureja, asenteita, arvoja, ideologioita sekä etenkin kohtaamaan itsensä. Tämä käytännössä tarkoittaa nuoren ihmisen rohkeutta ja halua kokeilla asioita, lähteä ulkomaille, kokeilla uutta ja kokeilla mihin itse pystyy. Nuoren aikuisen täytyy kokea koko elämän kirjo, jotta hän pystyy asettumaan aloilleen ja pystyy ymmärtämään mitä itse haluaa ja millainen ihminen on. Tätä nimenomaista tarkoitusta varten opiskelijat lähtevät vaihtoon ulkomaille hankkimaan kokemuksia ja kokeilemaan omien siipiensä kestävyyttä.

Vaikka jokaisen elämä muodostaa ainutlaatuisen kokonaisuuden, on jokaisen elämästä löydettävissä yleisiä kehityksen lainalaisuuksia (Dunderfelt 1990, 18). Opiskelija kadettikoulussa on yleensä n. 20 – 25 -vuotias, jolloin hän Dunderfeltin mukaan on nuoruusiän loppuvaiheessa ja jäsentymisen vaiheessa. Tällöin opiskelu, perheen perustaminen ja oman elämänsä aloittaminen ovat tärkeimpiä piirteitä nuoren elämässä (Dunderfelt 1990, 105). Ihminen tekee tällöin tärkeitä ja paljon omaan elämäänsä vaikuttavia päätöksiä ja näin vaikuttaa omaan elinympäristöönsä, tämänlaisia päätöksiä ovat elämänkumppanin valitseminen ja päätös mihin kouluun hakeutuu (Salmela-aro & Nurmi 2005, 50). Opiskelijalla muuttuu ikäsiddonnainen ympäristö, aiemmin kaverit olivat tärkeimpiä, myöhemmin perhe ja parisuhde muodostavat tärkeimmän sosiaalisen maailman.

Yliopistomaailma yleisesti tukee voimakkaasti nuoren kehitystehtäviä, onhan yliopiston asiakkaista valtaosa nuoria aikuisia, jotka hakevat elämän kokemuksia tiellään aikuisuuteen. Yliopistot sijaitsevat suurissa kaupungeissa, joiden yhteydessä ihminen voi kokea kohtaamisia eri ihmisiin ja erilaisiin tilanteisiin. Nuori aikuinen asuu ensimmäistä kertaa omassa asunnossaan ja joutuu itse vastaamaan omasta elämästään, ruoastaan ja rahan käytöstä, siitä että lähteekö aamulla

kouluun vai tekeekö jotain muuta. Kaikki nämä opiskeluun liittyvät asiat ovat yksin ihmisten kohtaaminen, osin kohtaaminen itsensä kanssa ja osin kohtaaminen omiin arvoihin ja päätöksiin. Nuoren aikuisen jokaisella päätöksellä on suora vaikutus tulevaisuuteen ja tämäkin on osa ihmisen kasvua.

Ihmisen kehitys tapahtuu aina tietyssä ikäsidonnaisessa kehitysympäristössä. Yksilön ympärillä varttuu samassa tilanteessa muita, yksilön kasvaessa hänen elinympäristönsä muuttuu. Opiskeluajan elinympäristön muodostavat opiskelukaverit, lapsuudenajan ystävät, perhe, parisuhde... Opiskelijan elinympäristö on yleisesti kaikista laajin, mitä ihmisellä tulee koskaan olemaan, sillä siihen kuuluvia elementtejä on niin monia, ja ne ovat erilaisia. Muutto opiskelupaikkakunnalle tuo uusia ystäviä, mutta myös vanhojen tuttujen näkeminen on tarpeellista. Parisuhde mahdollisesti alkaa vaatia enemmän aikaa, tätä aikaa saa irrottautumalla omasta perheestä ja samalla kavereista. Opiskelu-aika on myös valintojen aikaa, opiskelijan on tehtävä valinta siitä, miten alkaa elämään omaa elämäänsä, on tehtävä valinta elämäkumppanista, valinta opiskelusta ja valinta siitä miten elää itsenäistä elämää. Havighurstin (1948) kuvaamat kehitystehtävät kertovat juuri näistä nuoren ihmisen elämässä tapahtuvista valinnoista.

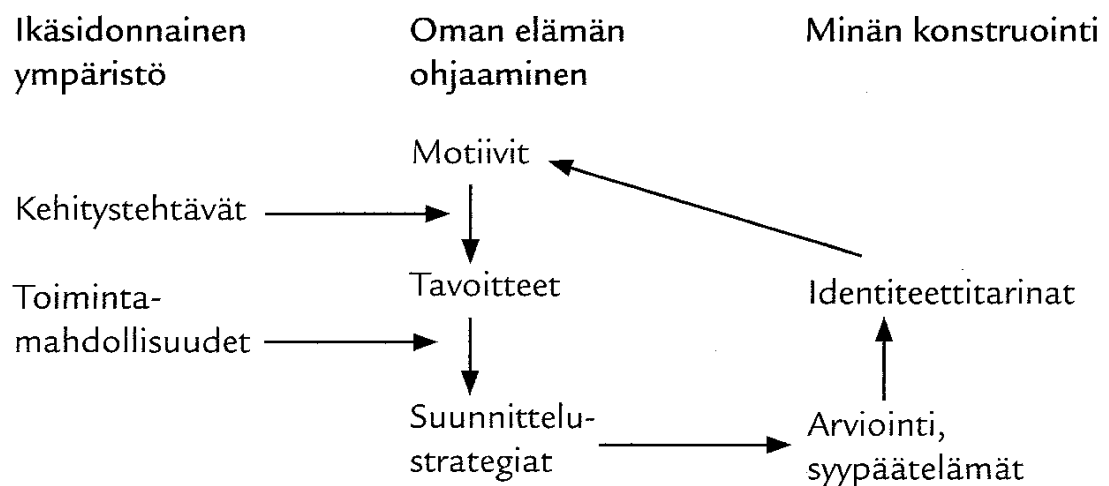
Kadettikoulussa opiskelijoita on yleisesti pidetty äärimmäisen homogeenisena joukkona. Suuri vaikutus tähän on yhtenevällä vaatetuksella. Kuitenkin opiskelijoiden ikä vaihtelee 20 – 36 vuoteen, keski-ään ollessa 24 vuotta (Löytönen 2005, 18). Suurin ryhmä kadeteista on 23–26 -vuotiaita. 35 prosenttia kadeteista asui oppilaitoksen asuntolassa ja 29 prosenttia kaksin puolison kanssa. Lapsia oli neljällä prosentilla kadeteista. (Löytönen 2005, 20.) Oheisista luvuista voi päätellä ulkoisen yhteneväisyyden alla olevan eri asemassa ja eri elämänvaiheessa eläviä opiskelijoita. Yhdessä puolison kanssa asuvan tavoitteet ja elämän arvot ovat erilaiset kuin oppilaitoksen asuntolassa asuvan opiskelijan. Etenkin opiskelijat joilla on omia lapsia, ovat erilaisessa elämäntilanteessa. Kuitenkin kadettien elämäntilanteen yhtenäisyys on suurempi kuin muissa korkeakouluissa opiskelevilla, johtuen pienemmästä hajonnasta opiskelijoiden iässä ja elämäntilanteesta. (Berndtson 2004, 23.)

5.4 Motivaatio elämänkaaren siirtymissä

Psykologiassa on perinteisesti ajateltu ihmisen aiemman elämän ja kokemusten muokkaavan

sitä mitä olemme ja millaiseksi tulemme (Salmela Aro & Nurmi 2002, 54). Kuitenkin ihmisten omat valinnat ja päätökset luovat sen ympäristön missä kasvamme ja kehitymme. Tärkeitä päätöksiä ovat mm. opiskelupaikan valinta ja aviopuolison valinta, jotka määrittävät ja muokkaavat omaa elämäämme pitkälle tulevaisuuteen. Tätä kuvataan persoonallisuuden valintamallina (Salmela Aro & Nurmi 2002, 54).

Kuvio 2. Persoonallisuuden valintamalli. (Salmela Aro & Nurmi 2002, 54)

Oheisen mallin pohjalla on oletus että yksilön motivaatio luo pohjan oman elämän ohjaamiselle. Ihmiset tulevat elämäntilanteisiin yksilöllisesti motivoituneina, ja tämä motivaatio voi perustua aiempiin kokemuksiin. Motivaatio voi perustua myös fysiologisperäisiin temperamenttieroisiin, toiset ovat kiinnostuneita teknisistä asioista, toiset suuntautuvat ihmisiin. Tavoitteiden muodostuminen tietyssä elämäntilanteessa vaatii motiivien vertaamista tarjolla oleviin haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Nämä määrittävät taas ikäsidonnaiset kehitystehtävät. Kun tavoite on määritetty, tulee ihmisen löytää keinot ja ratkaisut niiden toteuttamiseksi. Tähän tarvitaan suunnittelua ja strategioiden tekoa. (Salmela Aro & Nurmi 2002, 60)

Oman elämän ohjaaminen ja suunnittelu luo pohjaa ihmisen minäkäsityksen muovautumiselle. Tavoitteeseen pyrkiminen johtaa yleensä joko onnistumiseen tai epäonnistumiseen, ja tämä vaikuttaa siihen miten ihminen kokee itsensä. Epäonnistuminen pakottaa ihmisen pohtimaan epäonnistumisen syitä, mikä joko lisää tai vähentää epäonnistumisen vaikutusta yksilön minäkuvaan. Jos epäonnistuminen koetaan omaksi syyksi, eikä esimerkiksi ympäristöstä

johtuvaksi, on sen vaikutus minäkuvaan negatiivinen.

Jos yksilö pääsee valinnoillaan tiettyyn rooliposition, kuten tiettyyn ammattiin tai asemaan, määrittää tämä ihmisen minäkuva merkittävästi. Identiteetin rakentuminen on tapahtumakulku, jossa nuori etsii erilaisia tulevaisuuden vaihtoehtoja, ja sitten sitoutuu johonkin, josta rakentuu hänen identiteettinsä. (Salmela Aro & Nurmi 2002, 60)

Motivaatiolla on kaksi perusfunktiota; erilaisten ympäristöjen valinta ja sopeutuminen ympäristön muutokseen (Salmela Aro & Nurmi 2002, 59). Kun ihmisellä on edessään paljon valintamahdollisuuksia, on valinta motivaation keskeinen mekanismi, yksilö valitsee tietyn suunnan elämälleen omien motiivinsa perusteella. Jos taas valintamahdollisuuksia on vain vähän, keskeinen mekanismi on motivaation sopeuttaminen.

Motivaatio ennustaa ihmisen myöhempää elämäntilannetta (Salmela Aro & Nurmi 2002, 61), sillä kiinnostus työtä tai perhettä kohtaan ennustaa myöhempiä tapahtumia tällä elämäntilanteella. Tavoitteet muuttuvat elämän siirtymissä tai kun ihminen kohtaa vastoinkäymisiä tavoitellessaan tavoitetta. Tutkimuksissa on osoitettu, että ihmiset jotka muuttavat tavoitteitaan, siten että ne vastaavat joko ympäristö muuttuvia tavoitteita tai aiemman toiminnan tulosta, voivat henkisesti hyvin (Salmela Aro & Nurmi 2002, 61).

Yksilö kohtaa elämänsä aikana haasteita, joista merkittävimpiä ovat ikäsidonnaiset haasteet ja kehitystehtävät. Motivaatio vaikuttaa siihen, miten haasteisiin vastataan. Motivaatio auttaa ihmistä valitsemaan mieltymysten mukaisen elämäntilanteen. Motivaation uudelleensuuntaaminen on merkittävä mekanismi kohdattaessa vaikeita elämäntilanteita. Motivaatio, halu toimia jonkin asian edestä, ajaa ihmistä eteenpäin elämäntilanteen eri kohdissa.

6. Upseerin koulutusjärjestelmän yleiskuvaus

Upseerikoulutuksen asema on vaihdellut, mutta arvostus yhteiskunnassa on aina ollut korkealla tasolla. Viimeisimmän muutoksen myötä upseerikoulutus on saanut akateemisen vertailtavuuden, ja upseerit valmistuvat sotatieteiden maistereita tai kandeja. Täten upseereiden koulutus on vertailtavissa kaikkien muidenkin tieteenalojen maistereiden koulutukseen. Maanpuolustuskorkeakoulu ei kuitenkaan ole sisäasianministeriön alaisuudessa, eikä virallisessa yliopistojen luettelossa. Tulevaisuudessa Maanpuolustuskorkeakoulu mahdollisesti nimetään uudestaan Maanpuolustusyliopistoksi, ja tällöin yliopistolakiin tulisi myös maininta sotatieteiden yliopistosta. (Helsingin Sanomat 7.2.2008) Upseeri yleisesti akateemisena tunnustettuna tutkijana on kuitenkin vielä uransa alkuvaiheessa.

Upseerikoulutus tähtää muista akateemisista korkeakoulututkinnoista eroavaan päämäärään. Kaiken taustalla on sotatilan vaatimukset ja se luo huomattavan määrän vaateita koulutuksen toteuttamiselle. Upseerikoulutuksella on pitkät perinteet ja kiinteät arvot, joihin liittyen upseerit koulua käydessään käyttävät univormuja ja usein asuvat koulun tarjoamassa majoituksessa. Kyseessä on siis erilainen korkeakoulu.

Maanpuolustuskorkeakoulu on Puolustusministeriön hallinnon alaan kuuluva Pääesikunnan alainen korkeakoulu. Upseerin koulutusohjelma sisältää upseerin perusopinnot, sotatieteiden kandidaatin ja sotatieteiden maisterin tutkinnon. (www.mpkk.fi)

Upseerin koulutusohjelman perustutkinto-osaston opiskelijasta käytetään nimitystä kadetti. Upseerin koulutusohjelman opinnot järjestetään Maanpuolustuskorkeakoulun perustutkinto-osastossa Helsingissä ja sen alaisuudessa puolustushaara-, aselaji- ja toimialakouluissa eri puolella Suomea. (www.mpkk.fi)

Maanpuolustuskorkeakoulussa on siirrytty vuonna 2006 uuteen kaksiportaiseen tutkimusrakenteeseen jossa kaikki opiskelijat hyväksytään suoraan maisterin opintovaiheeseen. Kolmen vuoden opiskelun jälkeen opiskelijat valmistuvat sotatieteiden kandidaatteina ja syventävät oppimaansa työelämässä 3-4 vuotta, minkä jälkeen heidät komennetaan suorittamaan maisterin tutkintoa. (<http://www.mpkk.fi/fi/upseerikoulutus/Opinnot/>) Valmistuttuaan upseerit saavat vakituisen viran puolustusvoimista.

Uudistettu tutkintorakenne eroaa vanhasta siten, että kaikki opiskelijat valitaan nyt maisterin opinto-ohjelmaan ja siten kaikille opiskelijoille on tulossa vakituinen virka puolustusvoimissa. Uutena ilmiönä on myös kaikkien opiskelijoiden valmistuminen sotatieteiden kandidaatiksi, ja työelämään siirtyminen vuotta aiemmin. Työelämässä vietettävä 3-4 vuotta ja sen jälkeen maisterivaiheen aloittaminen voi luoda haasteita usealle opiskelijalle. Lisäksi erityisryhmien, kuten lentäjien, koulutuksessa maisterivaihetta ei voi pitää yhtenä kokonaisuutena, vaan maisterivaihe pitää pilkkoa muutaman viikon tai kuukauden mittaisiksi kursseiksi, mikä aiheuttaa haasteita.

Upseerin koulutusohjelmaan kuuluu seuraavia oppiaineita: Johtaminen, sotataito, sotilaspedagogiikka, sotatekniikka, vieraat kielet ja tutkimuskoulutus. Johtamisoppi sisältyy useaan eri opintokokonaisuuteen ja on vahvasti läsnä kaikessa arvioinnissa mitä Maanpuolustuskorkeakoulussa toteutetaan. Johtamisoppi keskittyy ihmisten johtamiseen, ja siihen liittyy hyvin paljon yleisiä psykologisia ja käytännöllisiä yleisiä johtamisteorioita. (<http://www.mpkk.fi/fi/upseerikoulutus/Opinnot/oppiaineet.html>) Johtamisoppi on hyvin arvostettu myös yritysmaailmassa.

Sotataito sisältää operaatiotaidon, strategian ja sotahistorian osa-alueet. Operaatiotaito luo perustan upseerin sodanajan tehtävälle, ja käsittää yksikön tai komppanian taistelun johtamisen ja suunnittelun. Strategia luo kadetille käsityksen maailmanpolitiikasta ja maailman strategisesta tilanteesta. Strategia voidaan käsittää sotilaallisten voimavarojen käytöksi poliittisten päämäärien saavuttamiseksi. (<http://www.mpkk.fi/fi/upseerikoulutus/Opinnot/oppiaineet.html>)

Sotatekniikan opetuksen tavoitteena on opettaa kadeteille loogisen ongelmanratkaisun kyky ja kasvattaa teknistä ymmärrystä järjestelmistä ja laitteista. Opetus antaa edellytykset seurata kehittyvää sotatekniikkaa ja kykyä ymmärtää järjestelmien ominaisuuksia.

Tutkimuskoulutus luo kadetille edellytykset tieteelliseen ajatteluun ja opettaa tieteellisen kirjoittamisen perusteet sekä kouluttaa tiedonhankintaan. Tutkimuskoulutus tuo kadetin osalliseksi tieteelliseen keskusteluun, mihin hän osallistuu kirjallisella tuotoksellaan. (<http://www.mpkk.fi/fi/upseerikoulutus/Opinnot/oppiaineet.html>)

6.1 Kadetin opintoetuudet

Kadettien opintoetuudet koostuvat päivärahasta, ilmaisesta terveyden- ja sairaanhoidosta, ilmaisesta majoituksesta, muonituksesta, sotilasvaatetuksesta, naiskadettien kulukorvauksesta, osittain ilmaisista lomamatkoista ja pääosin ilmaisista opintovälineistä sekä rajoitetusta opintotuesta. Tämän lisäksi ilmavoimien ohjaajalinjan kadetit saavat lentolisää palvelussitoumuksen edellyttämin ehdoin. (Kadetin opintoetuudet 2005, 2.)

Päiväraha määräytyy voimassa olevan valtion virkamiehen kokopäivärahan perusteella, käytännössä päivärahan suuruus on n. 450 – 580 euroa kuukaudessa riippuen missä opiskeluvaiheessa kadetti on. Kadetti saa yhden ilmaisen edestakaisen matkan ilmoittamaansa kotipaikkaan kuukaudessa. Lomamatka korvataan yleisen matkustussäännön mukaisesti. (Löytönen 2005, 4.)

Lisäksi naiskadetit ovat oikeutetut henkilökohtaisen vaatetuksen ja hygieniavälineiden korvaukseen jonka suuruus 2005 oli 6,75 euroa viikolta (Talousvarikon ohje 17.12.2001, Naiskadettien henkilökohtaisen alusvaatetuksen ja hygieniavälineiden hankinnat).

Kadetit eivät ole oikeutettuja opintorahaan johtuen päivärahan saamisesta. Opintolainaa on mahdollista hakea ja lisäksi kadeteilla on mahdollisuus upseeriliiton takaamaan lainaan, jonka maksimimäärä on 3000 euroa. (Kadetin opintoetuudet 2005)

Maksuttoman majoituksen johdosta asumislisää ei pääsääntöisesti myönnetä kadeteille. Kuitenkin, jos kadetilla on ennen opiskelupaikan hakemista ollut asunto, josta käsin hän voi opiskella oppilaitoksessa tai jos hän asuu vakiintuneessa parisuhteessa opiskelupaikkakunnalla tai paikkakunnalla, josta päivittäinen koulumatka on mahdollinen, asumislisää voidaan myöntää. Lapsen kanssa asuvat kadetit kuuluvat yleensä yleisen asumistuen piiriin. (Löytönen 2005, 5.) Käytännössä asumislisän saaminen on vaikeaa.

Ilmavoimien ohjaajakadeteille maksetaan työtehtävän vaaran ja vastuullisuuden perusteella lentolisää jonka suuruus koulutuksen alkuvaiheessa on 34 % valtion virkamiehen A15 palkkaluokasta ja opiskeluaikana sotilaslentäjän todistuksen saamisen jälkeen lentolisä maksetaan kaksinkertaisena. Käytännössä lentolisän suuruus on n. 470 euroa kuukaudessa ja

kaksinkertaisena n. 1020 euroa kuukaudessa.

Maa- ja merivoimalinjalla sekä ilmavoimien teknillisillä linjoilla upseerin alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneen on annettava kirjallinen sitoumus siitä, että hän palvelee koulutustaan vastaavassa tehtävässä puolustusvoimissa tai rajavartiolaitoksessa alemman korkeakoulututkinnon osalta kolme ja ylemmän korkeakoulututkinnon osalta yhteensä neljä vuotta tutkinnon suorittamispäivästä alkaen. Mikäli kadetti irtisanoutuu koulutusta vastaavasta virasta sitoumus aikanaan, hän joutuu korvaamaan valtiolle koulutuskustannuksia alemman korkeakoulututkinnon osalta 8 400 euroa ja ylemmän korkeakoulututkinnon osalta yhteensä 11 750 euroa.

Mikäli ilmavoimien ohjaajakadetti irtisanoutuu sitomusaikanaan tai hänet irtisanotaan, taikka hän keskeyttää opiskelunsa hänestä itsestään johtuvasta syystä muutoin kuin sairaudesta tai todetun lentotaipumuksen puuttumisesta johtuen, joutuu hän korvaamaan valtiolle aiheutuneita koulutuskustannuksia ensimmäisenä opiskeluvuotena ennen erikoiskoulutusjakson alkamista 10 100 euroa. Ensimmäisen opiskeluvuoden erikoiskoulutusjaksolla korvaussumma nousee 25 200 euroon, toisena opiskeluvuotena erikoiskoulutusjaksolla 42 000 euroon ja kolmantena opiskeluvuotena erikoiskoulutusjaksolla sekä tämän jälkeen 84 000 euroon. Ilmavoimien ohjaajakadettien palvelussitomusaika on kymmenen vuotta yhdeksän kuukautta ja tyyppikoulutuksen jälkeen tai kun kokonaislentotuntimäärä ylittää 1000 tuntia, kolmetoista vuotta kolme kuukautta. (Virkaehtosopimus 28.8.1983 ja Valtionvarainministeriön päätös 21.3.1988 ja 17.1.1989, Puolustusministeriön asetus koulutuskustannusten korvaamisesta, 30.1.2002, Löytönen 2005, 6)

6.3 Arvot toiminnan takana

Arvot voidaan määritellä yhteisöä koossapitäväksi voimaksi, ja ne ovat yksilön ympäristöstään oppimia. Arvot voivat vaihdella, mutta yleisesti niiden voidaan ajatella olevan melko pysyviä. Yksittäisessä kulttuurissa vallitseva arvojärjestelmä pohjautuu sekä historialliseen traditioon, että nykyisyyteen ja tulevaisuuteen liittyviin orientaatioihin. (Antikainen, Rinne & Koski 2000, 21) Yksilön arvot ovat yksilön arvostamia asioita, ja arvomaailman perusta tulee lapsuudesta, jolloin lapsi omaksuu sosiaalistumisen ja kulttuuriin kasvamisen kautta ympäristönsä arvoja. (Helve 2002, 16)

Nyky-yhteiskunnassa arvojen on todettu olevan individualistisia ja hedonistisia. Jälkimoderniin aikaan kuuluvat yksittäisen ihmisen arvon korostuminen ja nautintojen hakeminen johtavat ydinarvojen ja yhteisöllisen arvomaailman katoamiseen. (Helve 2002, 223.) Inglehartin arvojen muutosteoria pyrkii selittämään modernin ja jälkimodernin ajan välisten arvojen muuttumista. Jälkimodernille ajalle on tyypillistä korostaa hyvinvointia, mitä Inglehart perustelee ihmisten taloudellisen ja fyysisen turvallisuuden tunteen lisääntymisellä, kun yksilö ei koe hyvinvointiaan uhatuksi, arvojen merkitys vähenee. (Inglehart 1997, 33) Jälkimodernille ajalle on tyypillistä merkittävien instituutioiden, kuten puolueiden, kirkon ja puolustusvoimien, merkityksen väheneminen. Samalla itsensä kehittäminen, perhe ja ystävät, koetaan aiempaa tärkeämmiksi. (Inglehart 1997, 45)

Puhuttaessa upseerista tulee korostuneesti esiin upseeriston yhteneväinen arvomaailma ja sen korostettu esiintuominen. Arvojen merkitys myös kadettien koulutuksessa on suuri, kadeteista tehdään upseereita, joilla on tietyt arvot. Yhteiskunta korostaa näitä arvoja ja luo tiukan upseerin muotokuvan.

6.4 Upseerin arvomaailma ja perinteet

Puolustusvoimat ja sen upseerikunta täyttävät yhteiskunnan antamaa tehtävää, joka pohjimmiltaan perustuu yksilön ja yhteisön turvallisuustarpeisiin. Upseereille ammattikuntana on uskottu puolustusvoimien johtaminen, joka kriisin ja sodan olosuhteissa edellyttää poikkeuksellista vastuuta. (Kadettikunta ry 1999)

Upseerin arvomaailman moraaliperusteet eivät poikkea yleisesti arvostetuista asioista ja ovat yhtenevät muiden ammattiryhmien kanssa (Kadettikunta 1999). Kuitenkin sodan poikkeusolosuhteet, ja sen tuomat rauhan aikana eettisesti kielletyt sodan säännöt erottavat upseerit muista ammattiryhmistä. Upseeri koulutetaan sotaa varten ja sodassa olevat erityisolosuhteet antavat upseerin ammatille omia erityisvaatimuksia. Upseerin ammatti sodan olosuhteissa edellyttää upseereille eettistä oikeutusta monissa asioissa, jotka kaikissa muissa ammateissa ovat kiellettyjä (Ojala 1999, 7). Upseereilla on oikeus käyttää pakkovaltaa lain säätöoikeuksin. Upseeri käyttää tätä valtaa vastatakseen yhteiskunnan turvallisuustarpeisiin.

Institutionaalisesti suuntautunut upseeri on ammatissaan sitoutunut puolustamaan omia arvojaan, jotka samalla ovat instituution arvoja. Näitä arvoja ovat perinteiset koti, isänmaa, vapaus ja kansalaisten turvallisuus. Näiden arvojen vuoksi upseeri on hyväksynyt itseään rajoittavia normeja ja velvollisuuksia. (Ojala 1999, 8)

6.5 Yhteisöllisyys upseerin arvona

Yhteisöllisyys on piirre, joka korostuu puhuttaessa aseveljeydestä ja historiasta. Sodissa asevelihenki ilmeni pienissä yhteisöissä, ja sitä korostettiin perustamalla aseveliyhdistyksiä ja yksikkökerhoja (Harinen 1999, 63). Joukoilla tulee olla hyvät suhteet niin toisiinsa, kuin myös esimiesten kanssa. Hyvän taistelukyvyn peruselementtejä ovat ruohonjuuritasolla vallitseva horisontaalinen ja vertikaalinen kiinteys (Harinen 1999, 63). Koulutusjärjestelmän tulee tuottaa kiinteitä ihmisryhmiä, jotka luottavat johtajiinsa, kykenevät toimimaan itsenäisesti ja itseohjautuvasti nykyajan taistelukentällä (Harinen 1999, 63).

Nyky-yhteiskunnan individualistisuus, yksilöllisyyttä korostava elämäntyyli on muuttunut 1930-luvun itsestään selvästä kaverin auttamisesta ja luontaisista pienryhmistä. Keskinäinen kilpailu ja työyhteisöjen hajaantuneisuus kertovat siitä että nyky-yhteiskunta sisältää paljon vähemmän elementtejä, jotka voisivat luoda pohjan yhteisöllisyydelle ja aseveljeydelle. (Harinen 1999, 65.)

Tämä luo haasteita nyky-yhteiskunnassa toimivalle kadettikoululle luodessaan yhteisöllisesti toimivia kadettiupseereita. Nyky-yhteiskunnan muuttuneet arvot ovat ajautuneet melko kauas monista vanhoista arvoista. Kuitenkin liike-elämä usein tarvitsee samoja yhteisöllisyyden ominaisuuksia kuin armeijakin, esimerkiksi pienryhmissä toimimiseen ja workgroupeihin. Toisaalta tässä varusmiespalveluksen merkitys voi olla yhteiskunnalle hyvinkin suuri sen antaessa yksilöille yhteistoiminta kykyjä ”co-operatively” ja johtamistaitoja.

6.6 Kadetti ja arvot

“Sisäoppilaitos, jossa nuoremmat kadetit elivät käytännössä lähes ympäri vuorokauden kouluttajien ja vanhempien kadettien valvovien silmien alla, takasi upseeriston yhtenäisen arvomaailman muotoutumisen jo kadettiaikana” (Liene 2000, 54).

Kadetti sitoutuu koulutuksessaan samoihin arvoihin ja velvollisuuksiin kuin upseeri, jolloin ne ovat iso osa kadetin elämää ja samalla myös koulutusta. Mikä on arvojen ja perinteiden rooli kadettikoulussa, on vaikea kysymys. Ovatko pitkät päivät harjaannusta sotatilan pitkiin esikuntatöihin vai ovatko ne seurausta tiiviistä opintosuunnitelmista? Perinteet ja arvot ovat upseerille kunniakysymys, samalla ne ovat jotain määrittelemätöntä ylpeyden ja yhteneväisyyden tunnetta. Upseeri on ylpeä omista perinteistään ja arvoistaan.

Maanpuolustuskorkeakoulun rooli sotilaskorkeakouluna antaa sille tietyt velvoitteet ja vaatimukset. Samalla nämä velvoitteet voivat estää kehittämästä opetusta mahdollisimman hyvin. Kuitenkin sotatilan vaatimukset, joissa on upseerikoulutuksen olemassaolon ydin, ovat niin normaalielämästä poikkeavat jolloin koulutuksen tulee poiketa muista oppilaitoksista joiden koulutuksen tavoitteet voivat erota huomattavastikin. Koulutuksen suunnittelun tulee lähteä liikkeelle sotatilasta ja sen vaatimuksista. Kuitenkin tulee huomioida opiskelijan kaventunut elämismaailma, joka voi aiheuttaa motivaation hiipumista ja laitostumista.

Yhteiskunnasta erillään oleva eristetty laitos sisältää aina omia sääntöjään ja lakejaan jotka ovat voimassa vain aitojen sisäpuolella. Totaalinen laitos on kuin oma maailmansa, josta kannattaa käydä lomailemassa oikeassa maailmassa porttien ulkopuolella. Sotilasorganisaatio pyrkii olemaan autonomisena yhteiskunnan ulkopuolella (Ojala 1999, 8). Kuitenkin sotilasorganisaatio koostuu ihmisistä, jotka kuuluvat muuhun yhteiskuntaan. Sotilasorganisaatio pyrkii säilyttämään omaleimaisuutensa ja arkielämästä usein kaukana olevat tavoitteensa. Upseerit ovat puolustusvoimien perusta, ja samalla yhteiskunnalle merkityksellinen arvojen puolustaja.

7. Sisäoppilaitoksen totalitäärinen oppimisympäristö

Tutkimuksessa tarkastellaan kadettikoulun sisäoppilaitosmaisuu­den vuoksi totalitäärisen laitoksen piirteitä ja etsitään niistä selityksiä havaituille ilmiöille. Totalitäärinen laitos on erikoinen osa yhteiskuntaa, joka luo oman maailmansa ja sääntönsä muun yhteiskunnan sisälle. Mikään laitos ei ole täysin totaalinen, mutta kaikissa laitoksissa on luonteensa vuoksi totaalisia piirteitä. Laitos pakottaa alaisensa toimimaan omien normiensa ja käytänteiden mukaisesti ja siten tekee laitokseen kuuluvista helposti tiettyyn muottiin sopivia.

Totaalisen laitos on eristävyytensä vuoksi vähäisessä määrin yhteydessä ulkopuoliseen maailmaan (Autio 1991, 28). Totaalisten laitosten keskeinen piirre on kolmea eri elämänpiiriä (yksilö nukkuu, huvittelee ja työskentelee eri paikassa) erottavien esteiden sortuminen (Goffman 1969, 6-9). Totaalisessa laitoksessa byrokraattinen organisaatio joutuu käsittelemään inhimillisiä tarpeita, jolloin asukin koko elämänpiiri on nukkumisineen, huvitteluineen ja työntekoineen on tiivistynyt yhden ja saman ympäristön tarjoamiin puitteisiin. (Goffman 1961, 5-7) Yksilön toiminta rajoittaa säännöt, rutiini ja aikataulu.

Totaalisen laitoksen määritelmä on sinällään sopimaton opiskelumaailmaan, eikä Maanpuolustuskorkeakoulua voi pitää totaalisena laitoksena, mutta kuitenkin jokaisessa sisäoppilaitoksessa on piirteitä totaalisista laitoksista, johtuen laitoksen ominaisuuksista ja luonteenpiirteistä, kuten tietynasteisesta eristyneisyydestä ja erityisluonteesta.

Goffman (1961) on lajitellut totaaliset yhteisöt seuraavasti:

1. laitokset joissa säilytetään henkilöitä joita pidetään kyvyttöminä huolehtimaan itsestään ja samalla vaarattomina.
2. laitokset joissa säilytetään henkilöitä, joita pidetään kyvyttöminä huolehtimaan itsestään ja samalla tahdosta riippumattomista syistä vaarallisina.
3. Laitokset joihin eristetään henkilöitä, joiden katsotaan tahallisesti vaarantavan yhteiskuntaa.
4. Laitokset joilla on ulkomaailmaan suuntautuvia tuotannollisia tai koulutustehtäviä.
5. Laitokset jotka on perustettu maailmasta eristäytymistä varten.

Sisäoppilaitokset kuuluvat neljänteen ryhmään. Koulujen tavoitteena on tuottaa

yhteiskuntakelpoisia ihmisiä, yliopistojen tavoitteena on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa. Tehtäviään hoitaessaan yliopistojen tulee toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta. (Yliopistolaki 27.6.1997/645, 4 §)

Yliopistolaissa korostetaan yliopiston toimimista muun yhteiskunnan osana, ja sen roolia tuottaa yhteiskuntakelpoisia ja sivistyneitä ihmisiä. Yliopiston tulee toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa, jotta opiskelijat eivät vieraantuisi ympäröivästä maailmasta, vaan olisivat valmiita tulemaan osaksi yhteiskuntaa, noudattaen yhteiskunnan normeja. Tästä syystä laitoksella, kuten yliopistolla, olevat normit eivät voi olla kovin erilaisia verrattuna ympäröivän yhteiskunnan normeihin, vaan molempien tulee palvella samaa päämäärää.

Goffman (1961) on luetellut työssään totaalisille laitoksille ominaisia piirteitä:

1. Totaaliset yhteisöt on eristetty ulkomaailmasta luonnonestein tai muurein.
2. Asukkien yhteydet ulkomaailmaan ovat vähäiset.
3. Henkilökunnan ja asukkien välillä vallitsee tiukka kahtiajako.
4. Työ, vapaa-aika ja nukkuminen tapahtuvat kaikki samassa paikassa ja saman auktoriteetin silmälläpidon alaisena.
5. Kaikki asukkien toiminnot tapahtuvat muiden samanarvoisten asukkien seurassa.
6. Perhe-elämää ei ole.
7. Vuorokausi on tarkoin jaoteltu ennalta määrätyn ohjelman mukaan.
8. Asukkien elämää sitovat lukuisat yksityiskohtaiset säännöt, joita tuetaan runsain rangaistuksin.

Totaalisten laitosten ominaisuudet eivät ole yhteneviä, vankiloissa oleminen ja eläminen on tietysti erilaista kuin sisäoppilaitoksessa. Kuitenkin oppilaitosten luonne muuttuu kun ne ovat sisäoppilaitoksia, sisäoppilaitosmainen oppilaitos sisältää tiettyjä eroavaisuuksia verrattuna tavalliseen korkeakouluun. Nämä eroavaisuudet yksilön arkielämässä vaikuttavat hänen oppimisympäristöönsä ja sitä kautta mahdollisesti myös oppimismotivaatioon ja elämisen kokemiseen. Varsinainen opiskelutapahtuma sinällään ei eroa muista korkeakouluista, mutta ruokailut, yhteiset asunnot, yhteiset vaatteet voivat saada yksilön tuntemaan olonsa osaksi

koneistoa, kaikkea kehystää jatkuva säännöllisyys ja säännöstely. Opiskelijan toimintaan vaikuttavat kehystekijät muodostavat suuren osan opiskelun arkipäivää muokkaavista tekijöistä. Samalla tavalla kuin vankilassa olevien elämäntilanteeseen kuuluvat kaikki ne elementit joiden kautta he elävät. (Autio 1991, 12). Heidän elämänpiirinsä on se mitä vankila heille tarjoaa, heillä ei ole mahdollisuutta hakea virikkeitä ulkomaailmasta. Tarpeeksi pitkä vankeusrangaistus ja yhteiskunnan ulkopuolella eläminen aikaansaa kyvyttömyyden elää laitoksen ulkopuolella muun yhteiskunnan normien mukaisesti. (Autio 1991, 29). Suppeampi ympäristö ei anna virikkeitä, eikä mahdollista käydä kanssakäymistä muun yhteiskunnan kanssa. Opiskelijan kehystekijät vaikuttavat opiskelijan elämismaailmaan, ne luovat odotuksia ja oletuksia. Sisäoppilaitos ei ”pakota” opiskelijaa kohtaamaan yhteiskuntaa, samoin kuten normaali yliopistollinen korkeakoulu, jossa opiskelija opintojen alkuvaiheessa joutuu hankkimaan asunnon, joutuu miettimään omat ruokamenonsa, joutuu miettimään miten saa opintotukensa riittämään koko vuodeksi.

Ympäröivän yhteiskunnan kohtaaminen opiskelijana edesauttaa voimakkaasti nuoren ihmisen elämänsäkaareen kuuluvia kehitystehtäviä, kuten itsenäisen maailmankatsomuksen luominen, itsenäistyminen ja aviopuolison hankkiminen. Ympäröivä yhteiskunta tarjoaa mahdollisuudet kehittää ja löytää oma itsenäinen itsensä. Sisäoppilaitoksessa opiskelu on yhtäläillä opiskelua yhteiskunnassa, mutta laitoksen ulkopuolella olevat muurit mahdollistavat tietynasteisen eristäytymisen muusta yhteiskunnasta, jolloin opiskelija kykenee elämään erillään omista kehitystehtävistään ja olemaan kohtaan yhteiskunnan tarjoamia haasteita.

7.1. Valinta

MPKK:n opiskelija on tehnyt valinnan lähtiessään opiskelemaan kadettikouluun. Hänen valintansa on ollut tietoinen valinta, jonka hän on tehnyt painottaessaan asioiden mielekkyyttä ja omia tavoitteitaan. Yksilö yrittää toimia niin, että toiminta on tulevaisuuden kannalta tarkoituksenmukaista. (Järvinen 1988, 7-8.) Jokainen valintatilanne on kuitenkin liittynyt yksilön historiaan ja myös tulevaisuuteen, ja sisältää avoimia ja pakotettuja elementtejä (Schutz 1962). Pakotettuja elementtejä ihminen ei voi muuttaa. Pakotettu elementti on vaikka vangin historia, vanki ei voi perua rikostaan mikä vei hänet vankilaan, kuitenkin rikoksen tekemiseen on liittynyt valintoja, avoimia elementtejä. Käytännössä vankilassa vanki ei voi muuttaa omiin toimintoihinsa liittyviä rajoituksia jotka ovat pakotettuja elementtejä. (Numminen 1987, 80; Autio 1991, 16.)

Samalla tavalla Maanpuolustuskorkeakoulussa opiskeleva ei pysty muuttamaan koulun erityispiirteitä, vaan hänen täytyy sopeutua ja muokkautua niihin. Opiskelija on tehnyt avoimen valinnan, mutta avoimen valinnan seurauksena tulee pakotettuja elementtejä, jotka muokkaavat opiskelijan elämää. Avoimien elementtien vaikutus riippuu siitä mikä ihmiselle senhetkisessä tilanteessa ja elämänvaiheessa on tärkeää, ja mikä ei. (Autio 1991, 16.) Omien tavoitteidensa ja intuitioiden ohjaamana opiskelija tekee ratkaisuja ja mukautuu niihin.

7.2 Asukki saapuu laitokseen

Ennen laitokseen saapumista, ihmisellä on yhteiskunnassa oma roolinsa ja paikkansa. Jos laitokseen meneminen on pakotettua, kuten vankilaan, tulee laitoksessa olemisen olemaan asukin elämässä merkittävänä ihmisarvoa ja yhteiskunnan jäsenyyttä määrävänä tekijänä. Laitokseen tullessaan asukki tuo mukanaan oman kulttuurinsa, joka koostuu aiemmin itsestään selvänä pidetystä elämäntavasta ja toimintojen piiristä (Goffman 1961, 12). Asukkaalla on omat ystävyysuhteensa, harrastuksensa ja tapansa toimia. Laitos korvaa kaikki asukkaan toimintojen piirit uusilla, laitoksen luonteesta riippuu kuinka totaalinen tämä muutos on. Goffman käyttää toimintojen piiristä nimitystä ”sosiaaliset toistuvuudet”, jotka ovat kaikkia niitä tapahtumia ja luonnollisia elämäntilanteita ja vaiheita, joita yhteiskunnassa eläminen tuottaa. Normaali elämä koostuu sosiaalisista toistuvuuksista. Elämänkaariajattelun voi liittää sosiaalisiin toistuvuuksiin, sillä molemmat kytkeytyvät kiinteästi yhteiskunnan vaatimukseen ja sosiaaliseen paineeseen. Täten voi ajatella totaalisten laitosten häiritsevän elämänkaarta.

Laitos korvaa siis asukin omaa maailmaa uusilla säännöillään ja vaatimuksillaan. Laitos käyttää asukin laitostamiseen Goffmanin mukaan tiettyjä vakioituja prosesseja, joiden kautta asukin siviiliminuus jätetään taka-alalle. (Sykes 1958, 68) Ensimmäinen prosessi estää asukin yhteydet laitoksen ulkopuolelle. Monissa laitoksissa vierailut laitoksen ulkopuolelle ovat aluksi täysin kiellettyjä, näin varmistetaan alun pitäen syvä ero entisistä rooleista ja se että vanhojen roolien menetykseen tajutaan (Goffman 1961, 14). Tähän liitetään kielto käyttää omia vaatteita, kielto puhua omista henkilökohtaisista asioista, kuten varallisuudesta ja muusta. Laitos ohjaa keskustelut ja päivittäisten ajatusten ja haasteiden kohteet laitokseen. Laitos käyttää hyväkseen jännitettä ulkopuolisen yhteiskunnan ja laitoksen välillä, esimerkiksi käyttämällä rankaisukeinoina lomien lopettamista ym. Seuraavassa lainaus Erwing Goffmannin kirjasta *Minuuden riistäjät*:

”Täydellinen ero menneisyydestä täytyy panna toimeksi melko lyhyessä ajassa. Sen takia alokkaan ei kahteen kuukauteen sallita poistua tukikohdasta tai olla tekemisissä muiden kuin kadettien kanssa. Tämä täydellinen eristyneisyys on avuksi, kun pyritään tuottamaan yhdentynyt alokasryhmä heterogeenisen kokoelman sijaan, joissa henkilöillä on korkea tai alhainen sosiaalinen asema. Univormut jaetaan ensimmäisenä päivänä, ja keskustelut varallisuudesta ja perhetaustasta ovat tabu. Vaikka kadetin päiväraha on hyvin pieni, hänen ei sallita ottaa vastaan rahaa kotoa. Kadetin roolin täytyy syrjäyttää muut roolit joita yksilö on tottunut esittämään. Jää vain harvoja johtolankoja jotka voisivat paljastaa hänen sosiaalisen asemansa ulkomaailmassa.”

Sanford M. Dornbush: ”The military Academy as an assimilating institution”, Social Forces 1955

Kuten alokas armeijaan tullessaan, vapaaehtoinen tulokas on usein osittain vetäytynyt tai vetäytymässä eroon kotimaailmastaan, laitos vain katkaisee tiettyjä siteitä. Miesten armeija-aika tai yleisesti opiskelun aloittaminen, osuu ihmisen elämänkaareissa siirtymään myöhäisnuoruuteen tai varhaisaikuisuuteen, jolloin osan vanhoista sosiaalisista toistuvuuksista tuleekin hävitä.

Sisäänkirjautumismenoissa asukkaalta riistetään hänen omaisuutensa, ja laitoksen tulee antaa jotain tilalle. Nämä korviketuotteet ovat yleensä muodoltaan ja laadultaan yhdenmukaisia ja yhtäläillä kaikille jaettuja. Korviketuotteet ovat yleensä vanhoja ja huonosti istuvia. Korvikeomaisuuteen on merkitty selvästi että se kuuluu laitokselle, ja tyypillisesti se otetaan tietyin väliajoin takaisin, jotta mitään tuntomerkkejä ei muodostuisi. Samoin asukkaan henkilökohtainen omaisuus voidaan tarkastaa ajoittain, kuin laitoksen kaikkivoimaisuuden osoituksena. (Goffman 1969, 18–20) Totaalisissa laitoksissa asukkaalta yleensä riistetään hänen ominainen ulkonäkönsä, hän ei saa käyttää omantyyllisiä vaatteita, hänen hiuksensa leikataan käsketyllä tavalla, hänellä ei ole mahdollisuutta käyttää kosmetiikkatuotteita...

Identiteetin riiston seurauksena asukki ei kykene esittämään toisille itsestään toisille samanlaista kuvaa kuin aiemmin. Laitoksessa asukin omakuva joutuu uudenlaisten hyökkäyksien tueksi, ennen laitokseentuloa ihmisellä on voimakas tukiverkosto, hän on ansainnut arvostuksensa, hänellä on mahdollisesti varallisuutta tai hän on tunnetusti hyvästä perheestä. Nämä kaikki olivat ansaittuja tai jo olemassa olevia tukiverkkoja, jotka murenevat laitokseentulon jälkeen. Asukki ei pysty mitenkään muuten osoittamaan omaa paremmuuttaan, kuin kilpailemalla laitoksen omien

sääntöjen mukaan, jotka todennäköisesti eroavat yhteiskunnan säännöistä. Aukkaalle opetetaan uusi tapa puhua, käyttäytyä, jopa ajatella. (Goffman 1961, 20) Samoin upseerikoulutuksessa opetetaan tietty arvomaailma, tietty toimintatapa, tietyt muusta yhteiskunnasta eroavat tavat. Nämä opiskelijan tulee tiedostaa jo valintaa tehtäessä, ja siten hyväksyä tietty laitostuminen.

Aukki havaitsee mennessään laitokseen, että tietyt roolit ovat häneltä mennyttä sen esteen takia, mikä erottaa hänet ulkomaailmasta (Goffman 1961, 15). Elämänkaaren tiettyjä osia ei ole mahdollista toteuttaa enää myöhemmässä vaiheessa.

7.3 Kontrolloitu ympäristö

Opiskelu koetaan mielekkääksi silloin kun siihen voidaan itse vaikuttaa (Autio 1991, 22). Vankilassa ympäristö on voimakkaasti kontrolloitu ja yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä ovat rajalliset luonnollisista syistä. MPKK:ssa opiskeleva kadetti kokee myös ajoittain kontrolloivan organisaation vaikuttavan elämäänsä johtuen laitoksen luonteesta ja tavoitteista.

Laitoksessa oleva ihminen on vuorovaikutuksessa fyysisen ja sosiaalisen ympäristön kanssa (Horelli 1983, 47). Sosiaalinen ympäristö käsittää muut ihmiset, asenteet ja normit, fyysinen ympäristö sisältää laitoksen aineelliset tekijät, kuten luokkatilat ja sisustuksen. Lisäksi laitoksessa oleva ihminen välillisesti on yhteydessä yhteiskunnallisiin, taloudellisiin ja kulttuurisiin tekijöihin jotka vaikuttavat ympäristön rakenteeseen ja luonteeseen (Autio 1991, 23).

Maanpuolustuskorkeakoulussa kulttuuriset tekijät ovat merkittävässä roolissa; laitoksen perinne ja toiminta-ajatukset luovat jo sinällään tiettyjä erityispiirteitä kuten voimakkaan hierarkkisen organisaation ja opiskelijoiden korostuneet perinteet. Kaikessa koulutuksessa ja opetuksessa tulee muistaa tavoite kouluttaa sotilaita, upseereita sotatilanteeseen. Tämä lähes kaiken muun yhteiskunnan tavoitteista eroava raaka ja erilainen tavoite tuo haasteita koulutuksen järjestämiseen. Yhteiskunnallisesti laitoksen toimintaa säädellään lain ja säädöksin, mutta myös muun yhteiskunnan odotusten avulla. Yhteiskunta antaa kadetille, eli upseeriksi tulevalle nuorukaiselle kovat odotukset käyttäytymisestä ja osaamisesta. Nämä odotukset ovat osa kontrolloitua oppimisympäristöä, ne osaltaan muokkaavat opiskelijaa tiettyyn muottiin.

Yleisesti siviiliyhteiskunnassa yksilö on aikuiseksi ehdittyään sisäistänyt sosiaalisesti

hyväksyttävät normit, joiden mukaan hän voi suorittaa enimmäkseen toimensa. Yksilöä ei valvota eikä hänen toimiinsa puututa, ellei se ole vastoin jonkun muun etua tai lakia. Iso osa toiminnasta käsitetään makuasioiksi ja yksilö voi valita monista mahdollisuuksista. Esimerkiksi valintoja aterioista muutama minuutti myöhemmin, tai siirtää työtehtäviä aterioidakseen ystävänsä kanssa. (Goffman 1961, 31) Yhteiskunnan vaatimukset ja kahlitsevat normit liittyvät usein tuloksen tekemiseen ja yhteiskunnan yleiseen paineeseen käyttäytyä tietyllä tavalla.

Totaalisessa laitoksessa asukin elämän pienimmätkin lohkot voidaan alistaa henkilökunnan säännöille ja tuomioille (Goffman 1961,31). Sama sosiaalisen kontrollin menetelmä on olemassa muuallakin yhteiskunnassa, mutta totaalisessa laitoksessa kontrollin aste voidaan viedä koskemaan äärimmäisen pieniä toimia. Seuraavassa esimerkki sotaväestä;

”Sitten takki, joka piti taittaa niin että vyö muodosti sille suoran reunan. Sen päälle housut, jotka piti taittaa suorakulmaisesti täsmälleen takin peittävään tilaan, neljä haitarimaista taitetta pinkan etupuolelle. Pyyheliinat taitettiin kolmeen kertaan ja ne asetettiin sinisen tornin reunoille. Sinisen tornin edessä oli suorakulmaisesti taitettu villapaita. Sen kummallakin puolella rullalle kääritty jalkarätti. Paidat laskostettiin ja asetettiin pareittain kuin flanelliset tiiliskivet. Niiden eteen alushousut. Niiden väliin kiilattiin siistit sukkapallot. Tarvikelaatikon sisällys levitettiin tämän kaiken eteen seuraavaan järjestykseen: haarukka, lusikka, partaveitsi, kampa, hammasharja, partasuti, nappiteline.”

The American Soldier, Princeton university Press, Princeton 1949

Edellinen on esimerkki kuinka pieniin asioihin laitoksen kontrollointi halutaan ulottaa. Kuitenkin laitoksen tavoitteena on tuottaa sodan kestävää joukkomateriaalia, jolloin yhteiskuntakin on hyväksynyt armeijan roolin käyttää muusta yhteiskunnasta eroavia koulutusmenetelmiä. Äärimmäiselle tasolle menevän kontrollilla pyritään saamaan joukkoja noudattamaan sääntöjä, ja tekemään kurinalaisesti sen mitä on käsketty. Kaiken taustalla on sotatilan erityisvaatimukset, ja kaikella tähdätään lopulta siihen että jokainen pystyisi toteuttamaan tehtävänsä. Yhteiskunta hyväksyy osin nöyryyttävätkin menetelmät, sillä sen katsotaan olevan tarkoituksenmukaista ja lopulta yksilön edun mukaista.

7.4 Totaalinen laitos

Totaaliselle laitokselle ominaisia piirteitä ovat voimakas hierarkkisuus, auktoriteetin korostaminen, muodollisten sääntöjen käyttö, tiukka ja valvottu päivän ohjelma... (Goffman 1961). Vankila pitää sisällään nämä kaikki ominaisuudet, mutta myös Maanpuolustuskorkeakoulussa tai missä tahansa kiinteässä sisäoppilaitoksessa samat piirteet ovat olemassa varsin voimakkaina. Varsin behavioristiselta kuulostavia piirteitä käytetään vankilassa vankien rangaistukseksi. Totaalisessa laitoksessa, esim. vankilassa, elävä asukki passivoituu ja kadottaa kiinnepisteen oikeaan elämään vankilan porttien ulkopuolella.

Totaaliset laitokset tekevät tyhjäksi perusolettamuksen siitä että ihminen on autonominen aikuinen, ja että hänellä on valtaa tehdä omaa itseään koskevia päätöksiä. Yksi itsemääräämisoikeuden symboli, on vapaus valita miten käyttäytyä. Lisäksi yleensä ihminen pyrkii Maslow'n hierarkian mukaisesti hankkimaan itselleen perustarvikkeet, kuten pehmeän vuoteen ja hyvää ruokaa heti, kun hänellä on niihin varaa. Totaalinen laitos vie asukilta pois oikeuden olla autonominen aikuinen.

Vankeja rankaistaan laitoksen arkipäivässä erilaisin nöyryytyksen ja saastuttamisen keinoin (Autio 1991, 28). Ihmisen ruumiillista koskemattomuutta loukataan tekemällä ruumiintarkastuksia, annetaan sopimattomat vankilan vaatteet ja vankinumero, viranomaiset saavat vangista tietoja joita vanki ei muuten antaisi toisten käytettäväksi. Vanki voidaan laittaa asumaan epäsovpien kumppanien kanssa, vangille ei anneta yksityisyyttä, hän joutuu jakamaan wc- ja peseytymistilat yhdessä muiden vankien kanssa. (Goffman 1961; Autio 1991, 29.)

Vangin rankaisu on kuitenkin nyky-yhteiskunnassa olemassa olevin normein hyväksyttävää, onhan vanki todettu rikolliseksi ja siksi ansaitsee huonomman kohtelun. Suomessa käytössä oleva täytäntöönpanoperiaate perustuu ns. uusklassiseen vapausrangaistusideologiaan (Autio 1991, 26). Suurin rangaistus mitä moderni länsimainen yhteiskunta tarjoaa, on vankila. Vanki teljetään suljettuun laitokseen vuosiksi vailla mitään kontaktia muuhun yhteiskuntaan. Onkin todettu että vankila aiheuttaa vangille mielenterveydellisiä ongelmia; ihminen taantuu ja menettää omanarvontuntoaan, itsekunnioitustaan ja sosiaalisia taitojaan (Autio 1991, 29). Vanki on yhteiskunnan silmissä leimattu. Tämä todistaa kuinka voimakas vaikutus totaalilla laitoksella on ihmiselle, totaalista laitoksesta voi tulla ulos kommunikointikyvyttömiä ihmisraunioita jotka ovat menettäneet kaiken kontaktin muihin ihmisiin, ja jotka eivät pysty tekemään ollenkaan omia

päätöksiään.

Totaalisissa laitoksissa esiintyy yleensä niin sanottu etuoikeusjärjestelmä, joka korostaa tiukkojen sääntöjen mukaan elävälle ihmiselle annettujen pienien myönnytysten merkitystä. Laitoksen ulkopuolella nämä pienet myönnytykset voivat olla arkipäiväisiä asioita, jotka kuuluvat jokapäiväiseen elämään. Yleensä yhteiskunnassa etuudet ja palkkiot ymmärretään perusoikeuksien ja – ansioiden lisäksi tulevinä tekijöinä, mutta laitoksessa ne voivat olla itsestään selvien perusoikeuksien osittaista palauttamista. (Goffman 1961, 51) Etuoikeusjärjestelmä kannustaa asukia toimimaan laitoksen haluamalla tavalla, mutta ei anna asukille itselle mahdollisuutta vaikuttaa siihen mitä asukki itse arvostaa, ja miten asukki haluaa käyttäytyä.

7.4 Yksilön sopeutumistavat

Goffman tuo esiin laitoksen jättävän tilaa erilaisille yksilöllisille suhtautumistavoille ohi kollektiivisen tavoitteen. Goffman erottelee neljä erilaista yksilöllisen suhtautumisen tyyppiä, joita sama asukki voi ilmentää sijoituksensa eri vaiheissa. Nämä yksilöllisen suhtautumisen eri toimintatavat esittävät pyrkimyksiä säädellä laitoksen ja ulkoisen maailman välisiä jännitteitä. (Goffman 1961, 64)

Ensimmäinen suhtautumistapa on tilanteesta irrottautuminen, jolloin yksilö vähentää osallistumistaan vuorovaikutustapahtumiin, ja pyrkii eristäytymään muista asukkaista ja holhoajista. Tätä kutsutaan regressioksi tai vetäytymiseksi. Samaa regressiota edustavat oppilaat, jotka juuri tekevät vain juuri välttämättömät tehtävät, mutta eivät yhtään enempää. Oppilailta ei ole halua perehtyä asioihin yhtään enempää, ja ainoa motivaatio on pakko. (Goffman 1961, 64)

Toinen suhtautumistapa on nimeltään tinkimätön linja, jossa asukki uhmaa laitosta kieltäytyen selvästi yhteistoiminnasta henkilökunnan kanssa, ilmaisten tinkimättömyyttään ja taisteluhenkkeään. Usein asukit siirtyvät osittain muihin sopeutumislinjoihin, johtuen usein laitoksen voimakkaista toimista kieltäytyjän nujertamiseksi.

Kolmas suhtautumistapa on kolonisaatio, jossa asukas katsoo laitoksen edustavan kokonaisuutta ja rakentaa olonsa tarjolla olevien maksimitydytysten varaan. Tällöin asukki saattaa kokea olonsa laitoksessa tavoiteltavaksi ja ristiriita laitoksen sisäisen maailman ja ulkopuolisen

yhteiskunnan välillä katoaa tai häviää merkittävästi. Tällainen asukki voi toimia jopa rikkoakseen sääntöjä viivästyttääkseen laitoksesta poispääsyä.

Viimeinen Goffmanin kuvaama asukin laitoksessa olemiseen suhtautumisen perustyyppi on kääntymys. Kääntynyt asukki omaksuu henkilökunnan ja laitoksen käsityksen itsestään ja esittää henkilöä, jonka institutionaalinen into on aina henkilökunnan käytettävissä. Kääntynyt asukki siis yrittää esittää laitoksen kannalta täydellistä asukkia. Tässä suhtautumisessa on huomattava, että laitoksen henkilökunnan ja laitoksen virallinen kanta voivat olla erilaisia. Myös muiden asukkien parissa kääntyneet asukkaat saavat huonon maineen, ollessaan enemmän ”heidän”, eli henkilökunnan puolella

Erillään näistä Goffman mainitsee hieman epämääräisemmän, mutta ehkä siksi arkitodellisuudessa yleisimmän laitoksessa oloon suhtautumisen mallin. Tätä Goffman kutsuu relaamiseksi, ”play it cool”. Relaaminen koostuu opportunistisesta yhdistelmästä puskurijärjestelmää, kääntymystä, kolonialisatiota ja solidaarisuutta (Goffman 1961, 62). Tällainen suhtautumistapa antaa asukille parhaat mahdollisuudet selviytyä laitoksesta fyysisesti ja henkisesti vahingoittumattomana. Yleisesti asukki kannattaa muiden asukkien läsnä ollessa laitoksen vastaisia asenteita, ja henkilökunnan ollessa paikalla sävyisästi ja yhteistyöhaluisesti. Tärkeimmäksi motiiviksi nousee siten hankaluuksien välttäminen (Goffman 1961, 66).

Opiskelijoissa sisäoppilaitoksessa löytyy samoja arkitapauksia suhtautumisessa oppilaitokseen ja opiskeluun. Valtaosa voidaan luetella relaajiksi ”play it cool” ja osa niistä jotka eivät ole opiskelijatovereidensa suosiossa vaan keskittyvät pelkästään opiskeluun ja ovat siten laitoksen toiveiden mukaisia, ovat kääntyneitä. Merkityksellistä on kuitenkin huomata samojen suhtautumistyyppien olevan läsnä, niin korkeakoulussa, kuin mielisairaalassakin. Observoivana tutkijana laitoksen sisällä, voin todeta opiskeluun kuuluvan tietyn laitoksen moittimisen ja kritisoimisen opiskelijatovereiden kesken. ”Nää nyt on taas näitä kursseja”. Kuitenkin valtaosa opiskelijoista pyrkii suoriutumaan tavoitteiden mukaisesti ja tekemään parhaansa. Tästä päästäänkin merkitykselliseen johtopäätökseen siitä, että laitoksen kiinteä luonne pakottaa opiskelijan luovimaan tavallista enemmän niin vertaisten, eli opiskelijatovereiden, kuin henkilökunnan välillä. Mitä kiinteämmässä asumissuhteessa nämä eri komponentit ovat toisiinsa, sitä merkityksellisempää tämä eri elementtien välinen ristiriita on. Merkittävää on se, kuinka opiskelija joutuu muokkaamaan omaa suhtautumistaan liittyen missä seurassa hän kulloinkin on.

7.5 Harrasteet asukin minuuden määrittäjänä

Yleisesti laitoksessa oleville asukeille voi nousta henkisen epäonnistumisen tunne, jonka aiheuttavat laitoksen käytännöt ja laitokseen joutumiseen liittyvät tapahtumat. (Goffman 1961, 69) Näitä tunteita pyritään pakenemaan kaikin mahdollisin keinoin, joista yksi tehokkaimmista on harrasteet. Harrasteiksi voidaan laskea kaikki aikaa vievä ja omista ongelmista ajatuksia poistava toiminta. Harrastuksista osa on kollektiivisia ja osa on yksityisiä.

Osa harrasteista voi olla henkilökunnan tukemia ja virallisten tavoitteiden hyväksymiä, osa taas jyrkästi kiellettyjä. Usein laitoksessa rajoitetaan myös hyväksytyjä harrastuksia, sillä niiden pelätään vievän liikaa huomiota pois itse laitoksen tarkoituksesta. (Goffman 1961, 70) Kadettikoulussa harrastuksista urheilu on hyvin merkittävässä asemassa, 91 % prosenttia kyselyyn vastanneista ilmoitti liikunnan harrastukseksi. Liikunta kaikissa muodoissaan on laitoksen puolesta toivottavaa, ja upseerille sovinnainen harrastus. Verrattaessa siviilikorkeakouluun, liikunnan määrä harrasteena on selkeästi korostunut. Huomattavaa on tietenkin upseerikoulutukseen valituilta vaadittava fyysinen kunto, mutta selkeästi laitoksen yleinen liikunnan hyväksyminen ja sen kannustaminen on ohjannut opiskelijoita tiettyyn suuntaan. Muita upseerikoulutuksessa kannustettuja harrasteita voisivat olla sotahistoria ja muut ammattiin liittyvät harrastukset, kuitenkin kyselyyn vastanneista vain n. 35 % ilmoitti harrastukseksi lukemisen, mikä on vähemmän kuin muissa korkeakouluissa opiskelijoilla keskimäärin.

7.6 Laitoksesta lähteminen

Yleisesti totaaliset laitokset pyrkivät rehabilitoimaan asukin, siten että asukki pitäisi kiinni laitoksen normeista omatoimisesti vielä laitoksesta pääsyn jälkeen, siirryttyään takaisin avoimeen ympäristöön. (Goffman 1961, 72). Tämä on ymmärrettävää puhuttaessa mielisairaaloista ja vankiloista, mutta pätee myös sisäoppilaitoksiin, ja jopa korkeakouluun, jonka tavoitteena on kouluttaa yhteiskuntakelpoisia ihmisiä (Yliopistolaki 27.6.1997/645). Kuitenkin usein vasta-asetteet saavat voiton virallisesta tavoitteesta, ja usein mielisairaaloista tai koulukodeista vapautuneet asukit oppivat takaisin vanhoihin tapoihin.

Merkittävä tekijä, mikä vaikuttaa asukin sopeutumiseen laitokseen, on stigmatisaatio. Stigmatisaatio on seurausta asukin proaktiivisen aseman muuttumisesta. (Goffman 1961, 73). Tämä tarkoittaa sitä, että asukin sosiaalinen asema laitoksessa poikkeaa huomattavasti hänen asemastaan ympäröivässä yhteiskunnassa. Lisäksi sosiaalinen asema ei palaudu ennalleen asukin palaututtua takaisin yhteiskuntaan. Proaktiivisen aseman muutos ei välttämättä ole negatiivinen, mutta useimpien laitosten kohdalla sen voi todeta olevan erittäin negatiivinen. Goffman puhuu laitoksen luomasta stigmasta, merkistä joka vaikuttaa muiden suhtautumiseen laitoksessa olevaan asukkiin. Erityisesti vangeille laitoksen luoma negatiivinen stigma on erittäin merkittävä (Laine 1993)

Samalla kun laitoksesta vapautuneen asukin elämää leimaa laitoksen luoma stigma, ja muiden ennakkoluulot, voi yksilö olla hyvin vieraantunut joistakin siviiliyhteiskunnan vaatimista tavoista. Usein vapautuminen laitoksesta osuu siihen hetkeen, jolloin asukki on erityisen hyvin omaksunut laitoksen toimintatavat ja saanut etuoikeuksia. Vapauduttuaan laitoksesta yksilö saattaa huomata joutuneensa pienen maailman huipulta, suuren maailman pohjalle (Goffman 1961, 73). Tämä heijastuu usein asukin haluna lykätä laitoksesta lähtöään.

7.7 Laitoksen vaikutukset yksilön identiteettiin

Yksilön identiteetti kehittyy vuorovaikutuksessa toisten yksilöiden kanssa, identiteetti ei voi kehittyä tyhjiössä. Yksilö muodostaa käsityksiä itsestään sen perusteella, miten toiset häntä kohtaan asennoituvat ja käyttäytyvät (Jauhiainen & Eskola 1994, 15). Nyky-yhteiskunnassa nuorilla on useita identiteettejä, jotka ovat tilannesidonnaisia ja ne voivat olla jopa ristiriidassa keskenään. (Helve 2002, 26) Nykyään ei ole edes tavoiteltavaa rakentaa koko elämänsä yhden identiteetin varaan, vaan yksilön on mahdollista perua ja uudistaa omaa identiteettiään. (Ziehe 1991, 27)

Totaalisten laitosten yhteyksiä ulkomaailmaan on rajoitettu luonnollisin ja henkisin estein (Goffman). Tämä vaikuttaa yhteydenpitoon ja liikkumiseen laitoksen ulkopuolella. Yhteydet voivat jopa katketa lähes täysin, sillä asukille ei välttämättä ole mitään laitoksen ulkopuolella. Tätä kutsutaan laitostumiseksi.

Goffman selittäessään laitostumisen problematiikkaa, tuo esiin viisi erilaista suhtautumistapaa

laitokseen, joista osaan liittyy selkeästi toimintamalleja, jotka vierottavat yksilöä yhteiskunnan käytänteistä ja normeista. Toisaalta myös näistä sopeutumiskeinoista voi tulla osa oppilaan identiteettiä, jolloin yhteiskunnan normeista ja käytänteistä poikkeavat sopeutumiskeinot hankaloittavat asukin sosiaalistumista yhteiskunnan täysvaltaiseksi jäseneksi.

Koulukodit, vankilat ja mielisairaalat käyttävät sosiaalista kontrollia muokatessaan yhteiskunnan jäseneksi kykenemättömän asukin takaisin yhteiskunnan jäseneksi. Olennaista sosiaalisessa kontrollissa on yksilön määrittely poikkeavaksi ja siitä johtuva vaikutus yksilön elämään. (Laine 1991, 65) Julkisen laitoksen antama ulkoinen leima voi saada asukin näkemään itsensä poikkeavana, jolloin ulkoisesta leimasta tulee sisäinen leima. Tämä voi johtaa siihen, että yksilö alkaa käyttäytyä leiman edellyttämällä tavalla, tai jopa yksilön identiteetti alkaa noudattaa poikkeavan yksilön leiman mukaista käyttäytymistä (Laine 1991, 66).

7.8 Roolit

Ihmisen arkielämässä jokainen käy jatkuvasti läpi tilannesidonnaisia rooleja, erilaisia käyttäytymismalleja eri tilanteissa ja eri ihmisten seurassa. Roolit ovat ihmisen keino soveltua joukkoon, tai tuntee yhteenkuuluvuutta erilaisten ryhmittymien kanssa (Goffman 1971). Roolit voivat liittyä elämänkaaren eri vaiheisiin, ja ne voivat olla yleisiä rooleja, kuten isän rooli tai äidin rooli, joka merkittävästi muokkaa ihmisen käyttäytymistä kaikissa tilanteissa. Kuitenkin isä tai äiti voi käyttäytyä merkittävästi eri tavalla tavatessaan koulukavereitaan, tai muita lapsuuden tuttuja.

Laitoksen sisällä asukille voi muodostua omat roolinsa, jotka voivat jäädä ulkopuolelle jäävän yhteiskunnan ulkopuoliseksi. Laitos sinällään antaa oivan mahdollisuuden elää tietyn roolin mukaisesti, mikä voi olla jopa toivottavaa.

7.9 Opiskelu vankilassa

Mielenkiintoinen opiskelemisen malli on vankiloissa järjestettävä opetus. Äärimmäisen tiukkaan laitokseen tuotu opiskelu tekee vankilasta sisäoppilaitosten ääripään. Laitos mistä ei pääse pois ja missä jokainen opiskelija on vastoin tahtoaan. Opiskelun lähtökohta on täysin erilainen kuin Maanpuolustuskorkeakoulussa opiskelijoilla, mutta kuitenkin samoja piirteitä ja ongelmia on

löydettävissä korostuneina vankilan opiskelijoilta.

Opiskelu vankilassa on yleistä (Autio 1991, 50). Useilla vangeilla ei ole peruskoulusta, mitä korvataan vankeusaikana järjestettävänä opetuksena. Suurin osa vangeista suorittaa peruskoulun oppimääriä ja kolmasosa myös lukion oppimääriä (Autio 1991, 49).

Vangin elämäntilanne koostuu asumisesta ja elämisestä vankilassa. Vankilan opiskelu muotoutuu vankilan opetusjärjestelyistä (Autio 1991, 51). Opiskelu tapahtuu tiukan aikataulun määräämänä muurien sisällä, vailla yhteyttä ulkomaailmaan. Vankien kaikki elämänpiirit (Goffman) tapahtuvat samassa tilassa, jolloin verrattuna siviilissä opiskeleviin, jotka pystyvät soveltamaan ja käyttämään oppimiansa tietoja yhteiskunnassa, vankien opiskeluympäristö on rajatumpi. Vankilan ilmapiiriä kuvattiin kireäksi ja jännittyneeksi (Autio 1991, 51), johon vaikuttivat säännöt ja henkilösuhteet. Opiskelu tiukan säännöstellyssä laitoksessa ei anna opiskelijalle mahdollisuutta tehdä oppimisympäristöstään itseään miellyttäväksi, vaan opiskelija joutuu sopeutumaan.

Opiskelua vankilassa haittaavina tekijöinä pidettiin tiukkojen sääntöjen ja aikataulujen hallitsemaa elämää, mikä ei innosta opiskeluun. Vankilalaitoksen pitkät perinteet myös vaikeuttivat opiskelua. Vangit tunsivat olevansa kahlittuja, he joutuvat anomaan lupia päästäkseen kulkemaan ovista ja he ovat täysin riippuvaisia henkilökunnasta. Vankilan suljettu ja virikkeetön ympäristö jossa päivien rutiinit olivat täysin samanlaisia, tekivät vankien mielestä opiskelusta hankalaa (Autio 1991, 76).

7.10 Kadettien totalitääriäinen oppimisympäristö

Puolustusvoimat ja sen sotilasorganisaatiot edustavat omaleimaista instituutiota, joka suhteissaan yhteiskuntaan pyrkii säilyttämään mahdollisimman suuren autonomian (Ojala 1999, 8). Sotilasorganisaatio pyrkii olemaan yhteiskunnan ulkopuolella, ehkä pitääkseen edustamansa ja harjoittamansa sotatilan normaalin yhteiskunnan päivittäisen elämän ulkopuolella. Sotilasorganisaatio siis pyrkii tietoisesti luomaan muureja ympäröivän yhteiskunnan ympärille luodessaan turvallisuuspalveluja. Yhteiskunnan ja laitoksen välinen ristiriita pidetään tarkoituksella olemassa, sillä yhteiskunta ei halua jälkimodernin humanismin ollessa vallassa kohdata sotatilan vaatimuksia päivittäisessä elämässä, ja sotilasorganisaatio haluaa säilyttää

omaleimaisuutensa säilyttääkseen valtansa omien muurien sisällä.

Laitoksen totaalisuutta voi tutkia pohtimalla laitoksen merkitystä organisaationa. Etzioni (1961) on luonut organisaatiotypologian, joka lähtee organisaation vallankäytöstä ja siitä, millä tavoin organisaation jäsen on mukana toiminnassa. Etzioni erottelee kolmentyyppisiä organisaatioita; 1. harjoittavat puhtaasti pakkovaltaa, 2. pyrkivät saamaan alaisissa aikaan osallistumista jakamalla taloudellisia palkkioita ja soveltamalla rationaalis-legaalista auktoriteettia ja 3. pyrkivät saamaan aikaan ensisijaisesti normatiivisiin palkkioihin perustuvaa osallistumista, tarkoittaen tehtävän tai jäsenyyden arvostamista sinänsä. Etzionin mukaan on kolmenlaisia osallistumisen muotoja organisaation toimintaan; 1. vieraantunut, henkilö pakotetaan pysymään organisaation jäsenenä, 2. laskelmoiva, henkilön osallistuminen perustuu periaatteeseen työn ja palkan vastaavuudesta, 3. moraalinen, jolloin henkilö arvostaa itsessään organisaation tehtävää ja kokee oman panoksensa tehtävän toteuttamiseksi sinällään palkitsevaksi.

Tutkittaessa Etzionin organisaatiotypologian mukaan Maanpuolustuskorkeakoulua, tulee ensinnä huomioida koulun tarkoitus kouluttaa sodan vaatimukset täyttäviä, akateemisesti arvostettuja upseereita. (<http://www.mpkk.fi/fi/upseerikoulutus/Opinnot/>) Laitoksessa on piirteitä monesta eri typologian kohdasta, kuten kadettialijohtajajärjestelmä, missä vastuuta annetaan vain pienelle osalle opiskelijoista, jotka vastaavat myös muiden koulunkäynnistä. Tämä järjestelmä antaa hyvästä koulumenestyksestä palkkioksi vastuuta, ja toisaalta passivoi muita opiskelijoita. Kuitenkin laitoksessa olevat piirteet ovat muuttuvat, ja riippuvat yksilöstä, ja siitä miten kukin kokee yksilönä laitoksen toimivan. Maanpuolustuskorkeakoulu kuitenkin sisältää elementtejä joiden voi todeta olevan enemmän totaalisen laitoksen mukaisia, kuin mikään muu korkeakoulu.

Vankila on esimerkki totaalisen laitoksesta, työssä on tuotu esille totaalisen laitoksen vaikutuksista sen asukkaisiin. Termiä totaalinen laitos kuvataan äärimmäisen säännösteltyä ja itsenäistä laitosta, parhaana esimerkkinä vankila. Vankilan ja mielisairaalan asukkaat kuitenkin eivät ole opiskelijoita, heidät on pakotettu menemään laitokseen, ja heillä ei ole muutenkaan mitään yhteistä MPKK:n opiskelijoihin. Koko laitoksessa olemisen tausta on täysi erilainen, lähtien laitokseen hakeutumisesta ja laitoksen tavoitteista. Kuitenkin laitoksissa on selvästi löydettäviä yhtäläisyyksiä niin käytänteissä kuin tavoissa. Erving Goffmanin teos *Minuuden riistäjät*, missä keskitytään totaalisten laitosten ominaisuuksiin, on lähtökohtana luodessani yhtäläisyyksiä sisäoppilaitoksen ja totaalisen laitoksen välillä. Vertailupohjana käytetään

upseeriliiton teettämää Kadetin toimeentulo ja edunvalvonta 2005 tutkimusta, sekä vanhimmalle kadettikurssille tehtyä kyselyä, jonka tuloksilla perustellaan mielipiteeni ja omat kokemukseni.

Ensimmäisenä totaalisen laitoksen ominaisuutena Goffman määrittää eristyneisyyden, laitos on eristetty muusta yhteiskunnasta korkein muurein ja portein. Tämä ominaisuus on MPKK:ssa selvästi esillä, koulutustilat ja yleensä myös majoitukset ovat tiiviisti aidatulla sotilasalueella, mikä on suljettu muilta. Opiskelun aikana kadetti ei ole pakotettu majoittumaan laitoksen alueella, ja koulutuksen niin vaatiessa hänet voidaan velvoittaa asumaan porttien sisäpuolella. Usein käytännössä kadetti kuitenkin asuu porttien sisäpuolella valtion tarjoamassa majoituksessa, syynä tähän ovat taloudelliset tai käytännölliset, sillä opiskelupaikka vaihtuu parhaimmillaan neljä - viisi kertaa vuodessa. (Löytönen 2005, 32). Kadettikoulun opiskelijat kritisoivat asuntojen laatua ja sosiaalisten kontaktien puutetta johtuen varuskunta- alueen sulkeutuneisuudesta (Kadettien toimeentulo ja edunvalvonta tutkimus 2005 – Atte Löytönen). Asumismuotoa kuvailtiin ahdistavaksi, sillä asuminen työpaikalla ei anna mahdollisuutta irtaantua arjesta. Kadetin ei ole mahdollista saada yksin asuessaan asumislisää, jolloin oman asunnon hankkiminen on haasteellista. Oppilaitoksen asuntolassa asuneista 65 % oli tyytymättömiä asuntoonsa, kun taas omassa asunnossa asuneista tyytymättömiä oli 25 % (Löytönen 2005, 32).

Goffmanin mukaan nyky-yhteiskunnassa yksilön elämä on järjestäytynyt siten että yksilö nukkuu, huvittelee ja työskentelee eri paikoissa eri osallistujien kanssa, eri auktoriteettien alaisena ja vailla kaikenpuolista rationaalista suunnitelmaa (Goffman 1961, 7). Totaalisessa laitoksessa näiden elämänpiirien väliset esteet sortuvat ja kaikki tapahtuvat yhdessä tilassa, tiukan auktoriteetin alaisena tarkan suunnitelman mukaan, mikä toteuttaa laitoksen virallisia päämääriä. Totaalisten laitosten keskeisin piirre on, että kokonaisten ihmisryhmien muodostama byrokraattinen organisaatio joutuu käsittelemään monia inhimillisiä tarpeita (Goffman 1961, 9).

MPKK:ssa organisaatio on hierarkkinen, ja byrokraattinen organisaatio joutuu käsittelemään inhimillisiäkin tarpeita. Monen kadetin opiskelu, harrastukset ja nukkuminen tapahtuu saman, melko homogeenisen ryhmän ympärillä. Opiskelijalla mahdollisuus vapaa-ajallaan poistua koulun alueelta, ja näin lujittaa elämänpiirien välisiä siteitä. Kuitenkin käytännön syistä usein opiskelija jää asumaan oppilaitoksen asuntolaan (Löytönen 2005, 29) ja irtaantuu muista elämänpiireistä.

Goffman tuo esiin tietyt rituaalit liittyen laitokseentuloon. Hän kutsuu sisäänkirjautumismenoja trimmaamiseksi ja ohjelmoinniksi, joiden kautta asukas sallii sen että hänet muokataan ja työstetään tiettyyn malliin ja muottiin (Goffman 1961, 15). Samalla asukkaalle tehdään ero omaan henkilökohtaiseen menneisyyteen, useissa laitoksissa alussa vierailut laitoksen ulkopuolelta ovat kiellettyjä. ”... alokkaan ei kahteen kuukauteen sallita poistua tukikohdasta tai olla tekemisissä muiden kuin kadettien kanssa... eristyneisyydellä pyritään tuottamaan yhdentynyt alokasryhmä...” (Goffman 1961, 14). Tulokkaalle jaetaan usein laitosvaatetus, hiukset leikataan tiettyyn malliin ja perehdytetään laitoksen sääntöihin. Keskustelut omasta varallisuudesta ja sosiaalisesta asemasta jäävät ja kaikki yksilön pitämät roolit jäävät syrjään, kadetin roolin tulee olla se mikä näkyy. MPKK:ssa opiskelija tullessaan ottaa vastaan tiettyjä velvollisuuksia liittyen upseerikoulutukseen. Kadetin odotetaan käyttäytyvän tietyllä tavalla ja hänen tulee samalla työntää omaa menneisyyttään taka-alalle, ottaessaan kadetin roolin. Initiaatorit kadettikoulussa ovat samantyyllisiä kuin muissakin kouluissa, ja niihin ei sisälly enää simputusta, mutta ulkoisten puitteiden homogeenisuus luo oman eroavaisuutensa.

Yksityinen omaisuus Goffmanin mukaan on suuri osa ihmisen identiteettiä, ja sen riistäminen vie yksilön itsetuntoa entistä syvemmälle. Totaalinen laitos korvaa riistetyt varusteet, mutta niiden on usein todettu olevan rumia ja epäsovivia (Goffman 1961, 19).

Goffman kertoo fyysisistä rooleista mitä asukit joutuvat noudattamaan, samoin verbaalisista tavoista jotka eroavat asukin siviilielämästä. Vangeilla ja mielisairaalan asukeilla on selkeä viikko-ohjelma, johon on sisällytetty niin ruokailut kuin vessassa käyntikin. Hetket jolloin asukki voi itse päättää mitä tehdä pyritään pitämään mahdollisimman vähissä. Goffman pitää kaikkea laitoksen toimia asukille nöyryytenä ja inhimillisyyden riistona. Onkin pelottavaa kuinka aidoilta ja olemassa olevilta useat Goffmanin kuvaamat nöyryyten keino tuntuvat esimerkiksi Maanpuolustuskorkeakoulun kaltaisessa korkeakoulussa. Goffmanin keino on shokeerata ja herättää ajatuksia, samat rituaalit ovat olemassa kaikissa sisäoppilaitoksissa, ja kaikissa laitoksissa on samoja piirteitä, mutta niiden vaikutusta asukkiin ei voi varmasti todentaa. Vaikutukset voivat olla Goffmanin kuvaamia vankilan kaltaisessa totaalisessa laitoksessa, mutta sisäoppilaitoksen laitostavat ominaisuudet eivät vaikuta samalla tavalla vaikka palvelus voikin olla ulkoisesti samankaltaista. Esimerkiksi kadettikoulu siten että käytänteet olisivat kuten alokkaille varusmiespalveluksessa ensipäivinä, olisi selkeä totaalinen laitos, ja sen merkitys ihmisen motivaatiolle olisi suuri. Kuitenkin vaikka opiskelijalla on opintopakko, ja opiskelu

etenee tietyn viikko-ohjelman mukaisesti, on opiskelija tehnyt avoimen valinnan tulla opiskelemaan Maanpuolustuskorkeakouluun ja hyväksynyt tietyt eroavaisuudet opiskelussa jo etukäteen. Opiskelijaa ei ole pakotettu mihinkään, velvoitteita luovat opiskelijoiden keskinäiset suhteet ja käytännön tekijät.

7.11 Laitosmainen arki vanhainkodissa

Päiväjärjestys on vanhainkodissa tarkka tiukkoine kellonaikoinen. Laitoksissa työntekijät ja asukkaat elävät omissa erillisissä maailmoissaan, tätä kuvaa työntekijöiden ja asukkien vastakkaiset roolit; työntekijöiden tehtävänä on tehdä kaikki työt ja vanhusten tehtävänä on levätä. (Viljaranta 1991, 34.)

Laitosmaista arkea leimaa tehtäväkeskeisyys, työntekijät keskittyvät autettavien perustarpeiden tyydyttämiseen. Työtehtävät pyritään suorittamaan rutiininomaisesti, asukin kannalta häntä ei pyritä huomioimaan holistisena kokonaisuutena, vaan häntä pyritään hoitamaan kehollisen kanavan kautta (Viljanen 1991, 34). Laitosmaisessa arjessa eri ammattiryhmien välisestä työnjaosta pidetään kiinni, ja eri toiminnot on jaettu erillisyyksiköihin, standardeja muodostettaessa asukkien toiveita ei oteta huomioon. Joustamattomat aikataulut korostavat rutiinien merkitystä, mielihoitojen toteuttamiseen ei ole aikaa. Rutiineista muodostuu itsetarkoitus (Viljanen 1991, 36).

7.11.1 Vanhusten laitostuminen

Ihminen kuormittuu sekä fyysisesti että psyykkisesti kokiessaan ettei hän voi mitenkään vaikuttaa siihen mitä hänelle itselleen tapahtuu. Kun tämänkaltaisia kokemuksia on riittävästi, ihminen oppii vähitellen avuttomaksi ja seurauksena on laitostuminen, jolloin yksilön aloitekyky heikkenee ja hän tulee apaattiseksi. Laitostunut ihminen on helppo hoitaa, hän tottelee sääntöjä eikä valita liikaa. (Viljanen 1991, 39; Gothoni 1987, 117–119).

Vanhuksilla ei ole valinnanvaraa päivärutiinien ohjatessa elämää, lisäksi rakenteelliset ratkaisut passivoivat estämällä vanhuksilta mahdollisuudet osallistua arkisiin askareisiin, esimerkiksi ateriat valmistetaan suurissa keittiöissä (Viljanen 1991, 41).

Vanhainkotiympäristössä avuttomat asukit saavat kokea paljon hoitajan läsnäoloa, kun taas omatoimiset asukkaat helposti jäävät vähemmälle huomiolle. Tässä tapauksessa avuttomaksi tekeytyminen on asukin selviytymisstrategia (Viljanen 1991, 41).

Vanhusten kohtelu ryhmänä, rutiininomainen työskentelyote ja huolenpidon kohdistaminen vain fyysisiin tarpeisiin laitostavat asukkeja (Viljanen 1991, 41). Laitostamisen vaikutuksesta asukkaat saattavat olla täysin tyytyväisiä elämäänsä (Gothi 1987, 118).

Asukkien elämänpiiri on kaventunut niin että tutkimuksissa kysyttäessä asukeilta parannusehdotuksia, olivat ehdotukset arkipäiväisiä ja vaatimattomia (Viljanen 1991, 45).

Oheisista huomioista voidaan tehdä muutamia yleistyksiä ja johtopäätöksiä. Laitostumisen vaikutukset ovat merkittäviä ja ne muodostuvat ajan kuluessa. Laitostumisen voi kuvitella olevan tapa sopeutua ja mukautua laitoksen sääntöihin ja normeihin. Rutiineilla on iso merkitys laitostumisen aiheuttajana. Tiukka aikataulutusta ja sen ehdottomuus saa aikaan kyseenalaistamisen puutteen, aikataulu alkaa olla itsetarkoitus. Asukeista tulee aloitekyvyttömiä koneiston osia, joita kaikki rutiinien ulkopuolella oleva pelottaa. Vanhusten hoitajien työssä laitostumisen estäminen on iso osa-alue.

7.11.2 Vanhainkodin inhimillistäminen

Vanhainkodissa estetään asukkien laitostumista muutamien käytäntein jotka antavat vanhuksille vastuuta ja muiston omasta siviilimaailmasta. Keskeisenä käsitteenä on ihmisen itsemääräämisoikeus, joka perustuu humanistiseen maailmankäsitykseen ja ihmisarvoon. Ihmiselle tulee antaa tilaa ja mahdollisuuksia itsenäiseen kehitykseen ja hänen tulee saada osallistua itseään koskeviin päätöksiin (Lindqvist 1978). Itsemääräämisoikeus vanhainkodissa ei ole rajaton, itsemääräämisoikeuteen voi puuttua jos ihmisen toiminnasta on haittaa toisille tai itselle (Viljaranta 1991, 22). Asukeilla tulee olla mahdollisimman viihtyisät tilat jolloin mahdollisuudet parempaan elämänlaatuun ovat olemassa (Viljaranta 1991, 28). Lisäksi asukeille pyritään antamaan mahdollisimman paljon aikaa tehdä itse. Auttamalla liikaa, tekemällä sellaisia asioita vanhusten puolesta joihin he kykenisivät itsekin, vain passivoitetaan asukkeja. Tärkeää tässä on hoitajilla oleva tieto asukin kunnosta. Jos asukin tiedetään selviävän arjen askareista, tulee hänen antaa hoitaa itse syömiset ja pukemiset, rutiinien ja aikataulujen tulisi saada joustaa

niin paljon että asukin itse tekemisen pidempi kesto sallitaan. Asukkaat pitävät laitoksessakin omia vaatteitaan, jolloin laitoksessa on joitain kiinnepisteitä muuhun elämään (Viljaranta 1991, 35). Omat vaatteet ovat selkeä ankkuri aiempaan omaan elämään, ennen laitokseen tuloa. Niiden käyttäminen muistuttaa laitoksen ulkopuolisesta maailmasta. Omien vaatteiden käytöllä tuetaan myös vanhusten yksilöllisyyttä ja annetaan mahdollisuus oman persoonan korostamiseen, mikä ei ole mahdollista, jos kaikki asukit puetaan samanlaisiin vaatteisiin.

8. Kadettikoulussa opiskelu passivoivaa?

Maanpuolustuskorkeakoulu on korkeakoulu muiden maamme korkeakoulujen joukossa, mutta toimii puolustusministeriön alaisuudessa. Laki Suomen yliopistoista ei tunne Maanpuolustuskorkeakoulua, vaan MPKK on oman asetuksen alainen. (<http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/yliopistokoulutus/yliopistot>).

Kuten yleisesti on tiedossa, MPKK:ssa on tiettyjä erityispiirteitä jotka usein julkisesti saavat suuremman huomion kuin itse opiskelu. Näitä erityispiirteitä ovat: sisäoppilaitostyyppinen asuminen, yhteneväiset sotilaspuvut, opintopakko ja byrokraattinen organisaatio sotilasympäristössä. Upseerin opinnot rinnastetaan helposti julkisen sektorin muihin erityisaloihin kuten poliiseihin tai palomiehiin, kuitenkin korkeakouluopintoina upseerin koulutusohjelma menee huomattavan paljon syvemmälle opinnoissa, ja edellyttää opiskelijalta syvemmän akateemisen ajattelumallin ja tiedon ymmärtämistä. Kadettikoulussa osa oppimisympäristöstä piirteistä täyttää totalitäärisen laitoksen edellytyksiä ja tässä kappaleessa tarkastellaan näiden erityispiirteiden ominaisuuksia tehdyn kyselyn perusteella.

8.1 Tutkimuksen empiirinen toteuttaminen

Tutkimuksessa käytetään kvantitatiivista tutkimusmetodiikkaa, jossa korostetaan yleispäteviä syyn ja seurauksen lakeja (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 130) Kuitenkin aineiston analyysissä on käytetty myös kvalitatiivisia menetelmiä, sillä analysoinnissa on huomattavan paljon tekijöitä, joita ei voi mitata. Kyselyaineisto kerättiin standardoidulla kyselylomakkeella, jossa oli myös avoimia kysymyksiä, jotka on analysoitu erillään. Avoimet kysymykset kannustivat vastaajia vastaamaan tavalla, jota tutkija ei ollut osannut ottaa huomioon.

8.3 Kyselylomakkeen laadinta

Kyselylomake laadittiin perustuen Tapio ja Helena Aittolan 1985 julkaisemaan tutkimukseen; Yliopisto-opiskelun mielekkyyden kokeminen ja opiskelijoiden elämismaailman perusrakenteet. Kyseinen tutkimus on toteutettu haastatteluin, mutta kyselylomake muodostettiin perustuen haastattelurunkoon. Ongelmaksi voidaan nähdä kyselylomakkeen pinnallisuus, kuinka syvällistä tietoa on mahdollista saada kyselylomakkeen avulla. Tätä tutkija pyrkii paikkaamaan omalla

observoivalla osallistuvalla havainnoinnilla, jossa osana kohdejoukkoa tutkija pystyy havainnoimaan ilmiötä, ja saamaan suodattamatonta tietoa, niin kanssaopiskelijoilta, kuin omista kokemuksistaan. Se että tutkija kuuluu itse tutkittavaan joukkoon, ei mahdollista täydellistä opiskelijan asemasta irtautumista, mutta tutkija on pyrkinyt ottamaan tämän huomioon tuloksia analysoidessaan.

Kysely teetettiin Kadettikurssi 91:n kadeteille, jolloin mukana olivat kaikki puolustushaarat, eri opiskelumuodot (kadetit, opinnon täydentäjät ja opintojen jatkajat) ja tuolloin yleisesti eri asumismuotojen ja erilaisten elämäntilanteiden kirjo on suurin. Huomattavaa on, että kyselyn teettäminen vanhimmalle vuosikurssille voi vaikuttaa vastauksiin, vastaukset eivät perustu mahdollisiin odotuksiin, vaan ovat perustuvat omaan kokemukseen. Vanhimmalla vuosikurssilla, riippuen puolustushaarasta, on opinnoissaan vaihe, jolloin suurin osa kursseista on opiskeltu, ja suurin yksittäinen kokonaisuus ennen valmistumista on Pro gradu - työn tekeminen, jolloin iso osa kadettien viimeaikaisista opinnoista on ollut vapaata gradun tekoa varten. Tämä voi vaikuttaa siihen miten opiskelija kokee opinnot juuri nyt. Yleisestikin vanhimmat opiskelijat kokevat opiskelun eri tavalla, kuin nuoremmat.

Kyselyn analysoinnissa huomioitiin konteksti, missä opiskelijat olivat kyselyä tehdessään. Tuloksia ei voi yleistää koskemaan kaikkia vuosikursseja, mutta melko hyvin vanhimman kadettikurssin opiskelijaa.

Osasta kysymyksistä muodostettiin summamuuttujat, jolla pystyy vähentämään käsiteltävien muuttujien määrää. (Eskola 1973). Yhden summamuuttujan sisälle tulevien muuttujien tulee kuvata samaa ilmiötä, ja tätä voidaan tarkastella tutkimalla yksittäisten summamuuttujien välisiä korrelaatioita. Tarkoituksena on luoda mahdollisimman homogeeninen summamuuttuja ja reliaabeli mittari. (Tähtinen & Isoaho 2001, 64). Ennen summamuuttujan muodostamista, tulee tarkastella mittarin reliaabelius, jotta selviää pystyykö kyseisistä muuttujista muodostamaan reliaabelin summamuuttujan. Samalla tekemällä reliaabeliusmittauksen, pystyy määrittämään mitkä summamuuttujan eri osioista korreloivat keskenään parhaiten.

Mittarin luotettavuus ja tarkoituksenmukaisuus ovat tutkimuksen kulmakiviä (Tähtinen & Isoaho 2001, 137). Tulosten validiutta arvioitaessa on tarkasteltava, mittaako mittari juuri sitä, mitä sen on tarkoitettukin mittaavan, vai perustuvatko tulokset sattumaan. Reliaabelisuuteen kuuluvat

luotettavuus, pysyvyys, yhdenmukaisuus, johdonmukaisuus, ennustus-kykyisyys ja tarkkuus (Kerlinger 1981, 442). Reliaabeliutta voi tarkastella uusintamittauksien tai rinnakkaismittausten avulla, tai tarkastelemalla mittarin sisäistä homogeenisuutta. Käytetyimpiä mittareita ovat Cronbachin alfa-kerroin, tai Kuder-Richardson 20 – kerroin. Alfakertoimen arvot ovat välillä 0 ja 1, ja mitä lähempänä arvot ovat arvoa 1, sitä yhdenmukaisempia muuttujat ovat. Lisäksi Cronbach alfa – kertoimen rinnalla käytetään Split-half – kerrointa, jossa samaan summamuuttujaan kuuluvat ryhmät jaetaan eri ryhmiin, ja jolloin niidenkin tulee korreloida keskenään. Split half – kerrointa voi käyttää etsittäessä ei-korreloivia muuttujia.

Yleisesti hyväksytyjä Cronbach alfan arvoja ovat 0,60 ja 0,85 välimaastoon asettuvat arvot (Tähtinen & Isoaho 2001, 139). Jos reliaabelius on yksi, silloin kyseessä voivat olla liian korreloivat muuttujat.

Summamuuttujaa muodostettaessa on huomioitava, että summamuuttujien pistemäärät muuttuvat suuremmaksi, jolloin summamuuttujassa on jaettava eri parametrit muuttujien lukumäärällä. Lisäksi kaikkien muuttujien arvojen vaihteluvälin on oltava sama. Mikäli osassa muuttujia on eri vaihteluväli, tulee ne muokata yhteneväksi muiden kanssa. Pro gradu – työssä käytettiin Cronbach alfa – reliaabeliustestiä mittarien reliaabeliuden todentamiseksi.

8.4 Aineiston keruu

Aineisto kerättiin Kadettikurssi 91 opiskelijoilta yhdessä tilaisuudessa joulukuussa 2007. Tutkija oli mukana tekemässä kyselyä ja vastaamassa opiskelijoiden kysymyksiin, joten kysely oli informoitu kysely. Vanhin vuosikurssi valittiin kohderyhmäksi, sillä heidän osaltaan erilaisten asumismuotojen, ja erilaisten elämäntilanteiden kirjo oli oletuksena suurin.

Kysely koostui eri osa-alueista, joita olivat; taustatiedot, elämäntilanne, taloudellinen tilanne, ihmissuhteet, opiskelu- ja vapaa-aika, uranvalinta, elämänsuunnitelma ja tulevaisuudenkuva, opiskelijayhteisöt, opintojen organisointi, opetuksen taso ja laatu, opiskelun tarkoitus, tieteellisen ajattelutavan kehittyminen, opiskelustrategiat, opiskelun mielekkyys ja relevanssius ja laitostuminen

Tutkimuksen etiikan kannalta tutkijan ja tutkimusorganisaation välinen suhde on tärkeä.

Tutkimuslupa anottiin Kadettikoulun johtajalta. Tutkijan oma asema yhtenä opiskelijana voi vaikuttaa vastauksien laatuun, toisaalta kyselyä ei pidetä ”niin tärkeänä”, mutta toisaalta voidaan vastata kysymyksiin rehellisesti.

8.5 Aineiston analyysi

Kerätyn aineiston analyysi, tulkinta ja johtopäätösten teko on tutkimuksen ydinasia. Analyysivaiheessa tutkijalle selviää, millaisia vastauksia hän tulee saamaan asettamiinsa ongelmiin. (Hirsjärvi ym. 2005, 209.) Empiirisessä tutkimuksessa aineistoa täytyy käsitellä, ennen kuin siitä pystytään tekemään päätelmiä. Näitä esitöitä ovat tietojen tarkistus, ja tietojen järjestäminen. Aineistosta tarkistetaan sisältyykö siihen selviä virheellisyyksiä tai puuttuuko aineistosta mahdollisesti joitain tietoja sekä aineisto järjestetään tiedon tallennusta ja järjestämistä varten. (Hirsjärvi 2005, 209.)

Aineiston analysointitavat voidaan jäsentää karkeasti kahdella tavalla. Selittämiseen pyrkivässä lähestymistavassa käytetään usein tilastollista analyysia ja päätelmien tekoa. Ymmärtämiseen pyrkivässä lähestymistavassa käytetään tavallisesti kvalitatiivista analyysia ja päätelmien tekoa (Hirsjärvi 2005, 212.). Tässä tutkimuksessa aineisto käsiteltiin tilastollisesti, käyttäen apuna SPSS 15.0 ohjelmaa. Avoimien kysymysten vastaukset käsiteltiin käyttämällä hyväksi laadullista menetelmää, sisällön analyysia, jonka jälkeen tuloksista pyrittiin kokoamaan yhteen pääiseikat jotka antoivat vastaukset asetettuihin ongelmiin. (Hirsjärvi 2005, 214)

Lisäksi toinen merkittävä tiedonhankkimismenetelmä oli osallistuva havainnointi, jossa tutkija osana otosjoukkoa tekee havaintoja omista ja opiskelijatovereiden opintojen kokemisesta. Havainnoinnissa on merkittävää huomioida oma näkökanta ja sen vaikutus havaintojen todenmukaisuuteen. Tutkimus osaltaan kartoittaa tutkimatonta kenttää jolloin vapaa havainnointi on sopiva tutkittavan otoksen havainnointikeino, jossa oletuksien vastaisetkin tulokset tutkitaan. Tärkeämpää kuin "aineiston" kerääminen on se, että tutkija itse toimi samalla tavoin kuin tutkittavat henkilöt ja kasvoi tähän rooliin, jolloin hän myös paremmin pystyi ymmärtämään naapuriensa toimia ja sisäisiä tapahtumia (Ibid. s.145). Havainnoinnissa periaatteessa tulee välttää osallistumista ja vaikuttamista yhteisöön, jolloin menetelmästä tulee toimintatutkimus. (Rautio 2007) Käyttämäni menetelmä on osaltaan toimintatutkimus, mutta pyrin saamaan tuloksia myös osallistuvan havainnoinnin avulla.

8.6 Tulosten luotettavuus

Opiskelijoiden elämismailman tutkiminen on luonteeltaan eksploratiivista tutkimusta, ja reliabiliteetin varmistaminen vaatii laaja-alaisia luotettavuuden tarkastelutapoja. Yksi keino on jakaa tulosten luotettavuus sisäiseen ja ulkoiseen luotettavuuteen. (Aittola & Aittola 1985, 235)

Sisäinen luotettavuus tarkoittaa sitä, kuinka luotettavasti voidaan saada tietoja tutkimuksen otokseen osallistuvista henkilöistä. Ulkoinen luotettavuus kohdistuu siihen, kuinka luotettavasti otos edustaa vastaavaa perusjoukkoa. Tutkimuksessa on selvitetty opiskelijoiden elämismailmaan liittyviä tekijöitä, elämismailma käsite pitää luontaisesti sisällään kaiken opiskelijan elämään kuuluvan, jolloin on jouduttu tekemään valintoja mistä näkökulmasta ja millä menetelmin ja oletuksin tutkimusongelmaa lähestytään.

Fenomenografisen survey-tutkimuksen ongelmana on yleisesti vaikeasti osoitettava reliabiliteetti. (Eskola 1974, 77). Tutkimuksessa aineisto analysoitiin kvantitatiivisesti SPSS- tilasto-ohjelmalla, jolla tehdyissä muuttujatesteissä varmistettiin tutkimuksen reliabiliteettia. Kuitenkin tutkimuksen suurin haaste oli kysymysten oikea asettelu ja oikeiden tulkintojen tekeminen yksinkertaisista monivalintakysymyksistä. Tarkoitus oli tutkia opiskelijoiden kokemuksellista elämismailmaa, jolloin kyselylomake ei oletusarvoisesti ole ideaali menetelmä.

Ulkoista luotettavuutta tutkittaessa erottuu yleensä kahdenlaisia virheitä; systemaattisia ja satunnaisia virheitä (Valkonen 1979, 78). Systemaattiset virheet johtuvat harhaisesta ja epäedustavasta otoksesta ja satunnaisvirheet pienestä otoskoosta. Tutkimuksessa systemaattinen virhe on selkeä, jos yleistetään tutkimus koskemaan koko kadettiopiskelijakuntaa, sillä tutkimuksen otokseen kuului ainoastaan vanhin kadettikurssi.

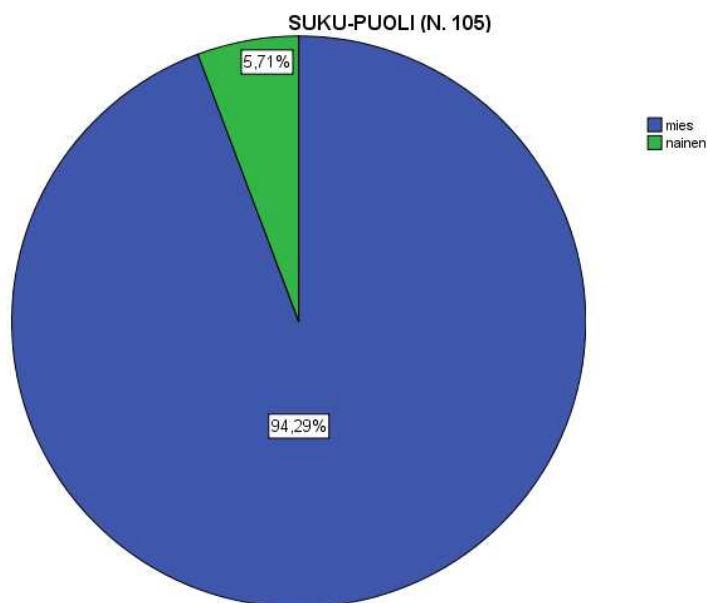
8.7 Tutkimustulokset

Pro gradu - työssä pyrittiin selvittämään Kadettikoulun opiskelijoiden elämismailmaa ja vertaamaan sitä muihin korkeakouluopiskelijoihin. Pyrittiin löytämään tekijöitä, jotka voisivat laistostaa opiskelijoita sisäoppilaitostyyppisessä oppilaitoksessa. Kadettikurssi 91:lle teetetty kysely sai vastausprosentiksi 87,5 % ja alkuperäiset frekvenssit on raportoitu liitteessä.

8.7.1 Taustatiedot

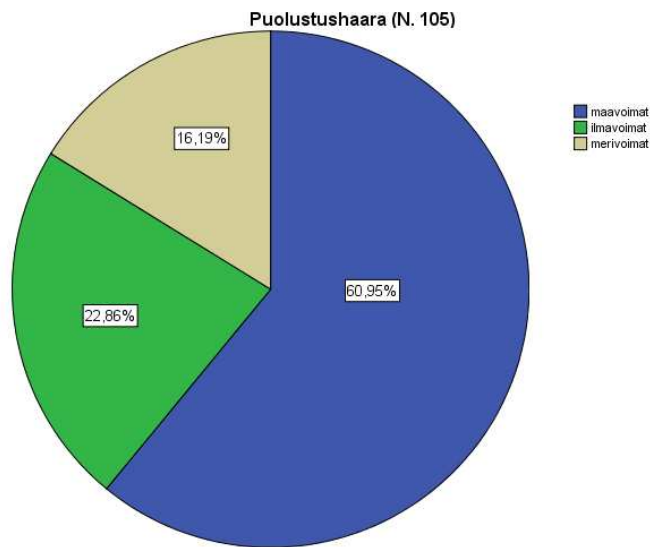
Taustatiedoissa kysyttiin opiskelijoiden sukupuolta, puolustushaaraa, opiskelusuhdetta ja ikää. Vastaajista valtaosa, (94 %) oli miehiä, minkä merkitys opiskeluilmapiiirissä on selkeä, mutta mikä jätettiin tutkimuksessa huomiotta. Muiden korkeakoulujen jakauma on pikemminkin toisinpäin; vastaajista naisia oli 54 % ja miehiä 46 % Opetusministeriö 2005 (Viuhko 2006, 23).

Kuvio 1. Vastanneiden (N.105) sukupuolijakauma:

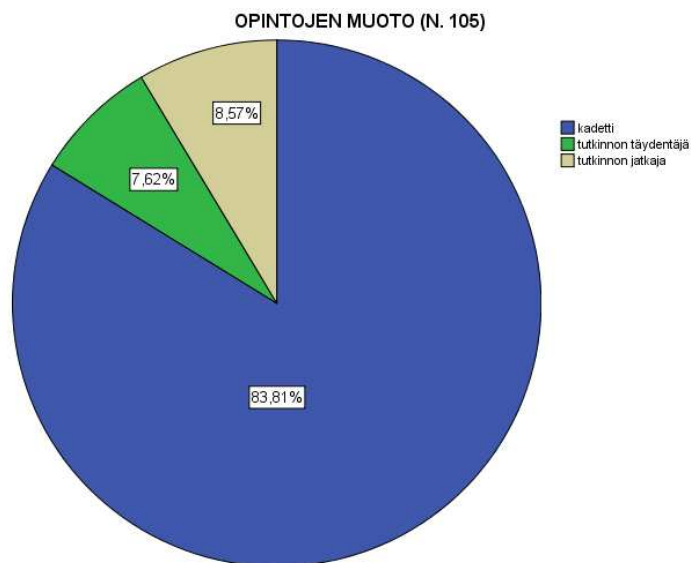
Opiskelijoiden puolustushaara antaa käsitystä siitä, kuinka monesta eri oppimissuunnasta yhdellä kadettikurssilla olevat opiskelijat koostuvat. Samoin kuten on eri puolustushaaroja, on jokaisessa puolustushaaralla oman aselajinsa ja opintosuuntansa, joilla kaikilla on omat opintosuunnitelmansa, ja usein omat opintonsa. Meri- ja Ilmavoimissa erityisryhmien merkitys korostuu. Valtaosa vastaajista (61 %) on maavoimien kadetteja, ilmavoimien kadetteja oli 23 % ja merivoimien kadetteja 16 %.

Kuvio 2. Vastanneiden (N. 105) puolustushaara:

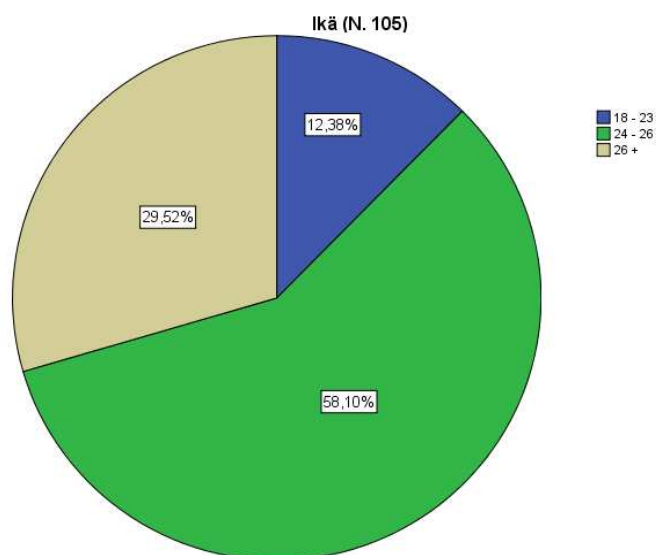
Opiskelijat voidaan jakaa viimeisenä vuotena kadetteihin, opintojen jatkajiin ja opintojen täydentäjiin. Opintojen jatkajat ovat aiemmin valmistuneet sotatieteiden kandidaateiksi ja olleet työelämässä muutamia vuosia, kunnes he ovat tulleet täydentämään opintojaan sotatieteiden maisteriksi. Opintojen täydentäjät eivät ole käyneet nykymuotoista kadettikoulua läpi, vaan täydentävät omia opintojaan sotatieteiden maisterin tutkintoa vastaavaksi. Valtaosa vastanneista (84 %) oli kadetteja, tutkinnon jatkajia oli 9 % ja tutkinnon täydentäjiä 8 %. Jatkajien ja täydentäjien pieni otos, ei mahdollista kovinkaan pitkälle menevien johtopäätösten tekemistä heidän vastaustensa pohjalta.

Kuvio 3. Opintojen muoto (n.105)

Vastanneiden ikäjakaumassa valtaosa (58 %) vastaajista oli iältään 24 - 26 -vuotiaita. Toiseksi suurin ryhmä oli yli 26-vuotiaat (29 %). 18–23 -vuotiaita oli 12 %. Yliopisto-opiskelijoilla opiskelijoiden keski-ikä on 25- vuotta, mutta hajontaa luonnollisesti on huomattavasti (Viuhko 2006, 23)

Kuvio 4. Ikä. (n.105)

8.7.2 Elämäntilanne

Opiskelijoiden elämäntilanteeseen, eli situaatioon, sisältyvät heidän elämismaailmansa tärkeimmät perusrakenteet, jotka on jaettu asumistilanteeseen, taloudelliseen tilanteeseen, ihmissuhteisiin, opiskelun- ja vapaa-ajan väliseen suhteeseen sekä uranvalintaan ja tulevaisuutta koskeviin elämänsuunnitelmiin. Elämäntilanne on yleistävä nimitys niille kaikille ilmiöille ja asiantiloille, joiden mahdollistamissa rajoissa opiskelijat joutuvat päivittäin elämään ja toimimaan. (Aittola 1981, 101)

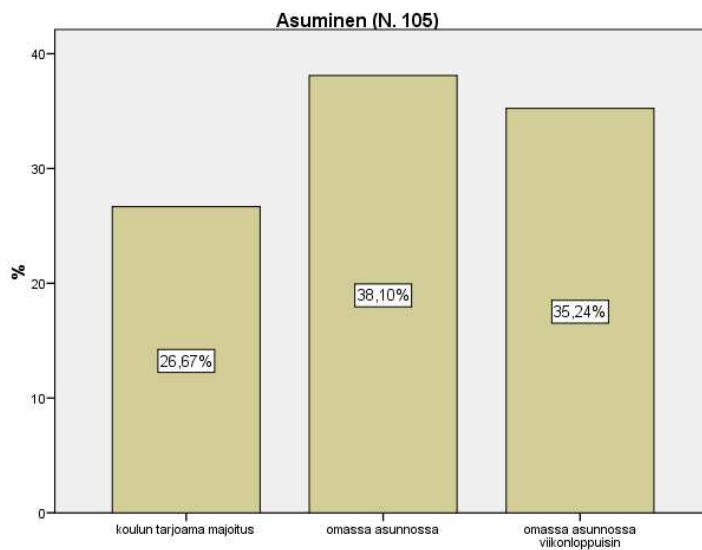
Elämäntilanne- muuttujaryhmää käsitelleet kysymykset käsittelivät opiskelijan asumismuotoa, asumissuhdetta ja asumisen kokemista. Kysymyksistä 4-10 muodostettiin summamuuttuja, jonka reliabiliteetti varmistettiin Cronbach's Alfa – mittarilla, jonka tuloksena saatiin arvo 0,731, joka tarkoittaa summamuuttujan reliabilisuutena hyvää. Tämä varmistettiin vielä Guttman Split-Half mittarilla, joka myös antoi hyvän arvon.

Asumismuotoa koskeva kysymys oli merkittävä kyselystä saatavan informaation kannalta. Asunto muodostaa keskeisen elämäntilanteen komponenttiryhmän (Aittola 1981, 101). Asunto toimii opiskelijoiden päivittäisenä elinympäristönä sekä heidän työskentelytilanaan. Vastajat oli jaettu kolmeen kategoriseen muuttujaan, jotka olivat koulun tarjoama majoitus (27 %), omassa asunnossa (38 %) ja omassa asunnossa viikonloppuisin (35 %). Muuttuja ”omassa asunnossa viikonloppuisin”, tuli esiin kyselyä testattaessa, ja se mahdollisti vastaajille vastata todenmukaisesti oman asumistilanteen mukaisesti. Kohtaan koulun tarjoama majoitus, tuli vastata silloin kun itsellä ei ole omaa asuntoa, ja asuu viikonloput vanhempien luona tms. Koska vastanneet olivat vanhimmalta kadettikurssilta, oli valtaosa hankkinut oman asunnon. Verrattaessa Löytösen ”Kadettien toimeentulo ja edunvalvontatutkimus 2005” tuloksiin, ovat melko yhteneviä, kuitenkin omassa asunnossa asuvien määrä on noussut ja laitoksessa asuvien määrä laskenut (35 % - 27 %), sillä kysely käsitti ainoastaan vanhimman kadettikurssin, jolloin opiskelijat ovat siinä elämänvaiheessa, johon kuuluu oman elämän perustaminen (vrt. elämäнкаariajattelu).

Siviilikorkeakouluissa jakauma on hieman erilainen; 45 % asuu omassa taloudessaan, 34 % asuu oman puolison kanssa, kahdeksan prosenttia asuu puolison ja lapsen kanssa, ainoastaan prosentti lapsen kanssa. Neljä prosenttia siviilikorkeakoulujen opiskelijoista ilmoitti asuvansa vanhempiensa luona. (Opiskelijatutkimus 2006, Viuhko 2006, 24) On tietysti huomattavaa, että muut korkeakouluopiskelijat eivät voi valita vaihtoehtoa ”koulun tarjoama majoitus”, jolloin se

vaihtoehto jää pois. Upseerien korkeakoulussa laitoksen tarjoama majoitus on ainutlaatuista korkeakoulumaailmassa. Siviilikorkeakoulumaailmassa soluasuminen on hieman vertailtavissa laitospäiseen asumiseen. Jos verrataan Helena ja Tapio Aittolan 1981 teettämään tutkimukseen, havaitaan oman asunnon määrän kasvaneen merkittävästi, vuonna 1981 vain 13 % vastanneista asui omassa asunnossa. Kuitenkin voimme luoda oletuksen että ihmisen asumisen kokeminen ja yleiset lainalaisuudet eivät ole muuttuneet yhtä voimakkaasti.

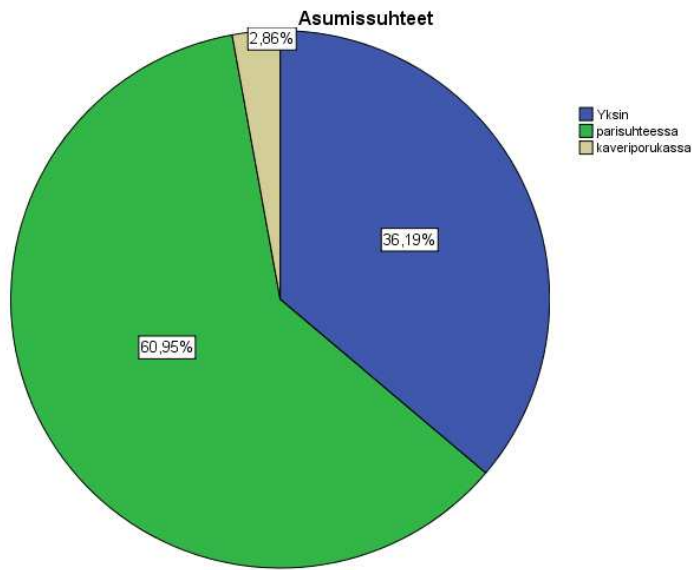
Kuvio 5. Asuminen (n.105)

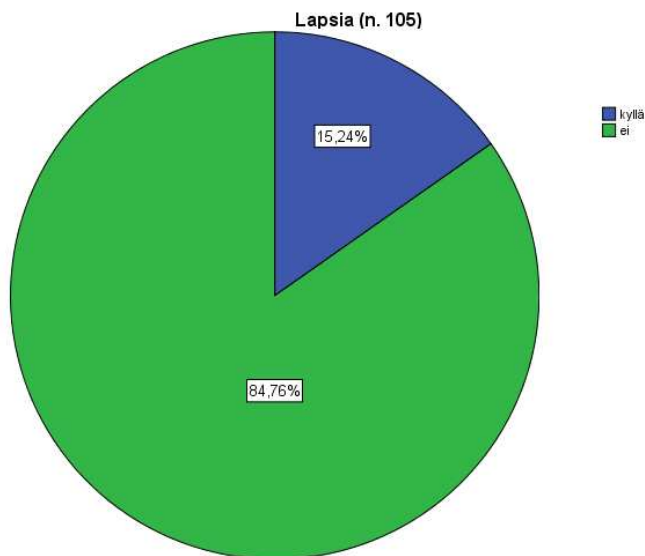
Asumissuhde kysymyksenä oli kohdennettu ainoastaan omassa asunnossa asuviin, mutta koska kaikki kyselyyn osallistuneet vastasivat kysymykseen, voidaan kysymys ottaa mukaan analyysiin, ja muuttaa se koskemaan kaikkien vastanneiden asumissuhdetta. Valtaosa opiskelijoista (61 %), ilmoitti olevansa parisuhteessa, yksineläjiä oli 36 % vastanneista.

Lapsia vastaajista oli 15 %, mikä on enemmän kuin yliopisto-opiskelijoilla keskimäärin (10 %) (Viuhko 2006). Samoin Löytösen tutkimuksessa lapsia oli vastaajista neljällä prosentilla. Löytösen tutkimuksessa vanhimman kadettikurssin vastausprosentti oli lisäksi 55 %. Omassa tutkimuksessani lasten määrän kasvu on seurausta siitä, että kohderyhmänä olivat vanhimman kadettikurssin kadetit, mikä oletuksen mukaisesti tarkoittaa suurempaa määrää perheellisiä.

Kuvio 6. Opiskelijoiden asumissuhteet (n.105).

Kuvio 7. Onko sinulla lapsia? (n.105)

Asumisen tyytyväisyyttä käsittelevistä kysymyksistä muodostettiin summamuuttuja, jonka reliabilisuus testattiin Cronbach Alfa – testillä. Testin tulos oli 0,731, mikä on hyvä arvo.

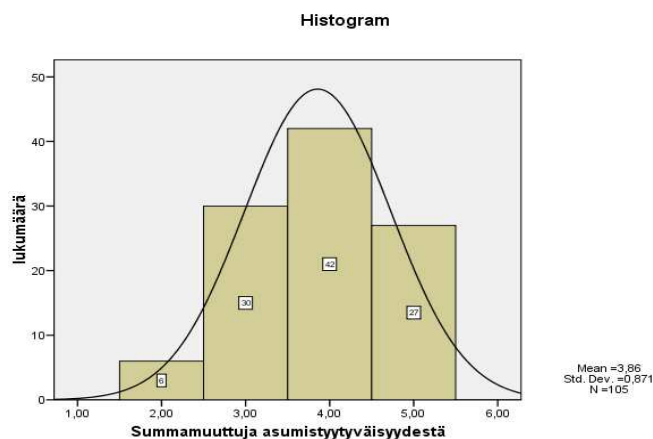
Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,731	7

Kysymykset olivat kaikki 5-portaisella Likertin asteikolla, ja arvolla 1 tarkoitettiin erittäin negatiivisena koettua asiaa, ja arvolla 5 erittäin positiivisena koettua asiaa. Kysymykset käsittelivät asumistyytyväisyyttä, asumiskustannuksia, asunnon vaikutuksia opiskeluun, ihmissuhteisiin, vapaa-aikaan sekä lähiympäristöä.

Kuvio 8. ja 9. Summamuuttuja asumistyytyväisyydestä. (n.105)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid kohtalainen	6	5,7	5,7	5,7
ok	30	28,6	28,6	34,3
hyvä	42	40,0	40,0	74,3
erittäin hyvä	27	25,7	25,7	100,0
Total	105	100,0	100,0	

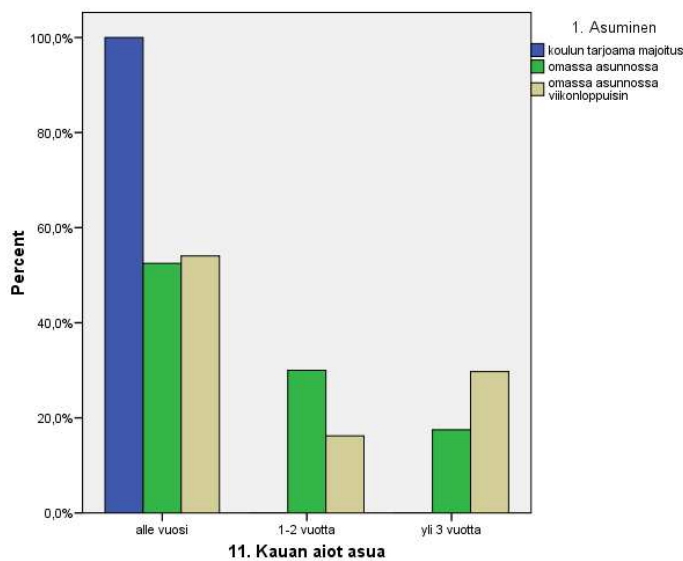

Asumistyytyväisyyden vastaajat arvioivat melko hyväksi. Vastaukset lisäksi noudattivat melko selvästi normaalijakaumaa (25-50-25), ja kukaan ei arvioinut asumistyytyväisyyttä huonoksi. 6 % arvioi asumistyytyväisyyden kohtalaiseksi, 29 % arvioi tyytyväisyyttä termillä ok, 40 % piti asumistyytyväisyyttä hyvänä ja 25 % erittäin hyvänä. Vertailtaessa tyytyväisyyttä asumusmuodoittain, suhtauduttiin koulun tarjoamaan majoitukseen lievästi enemmän negatiivisesti, kun taas omaan asuntoon selkeästi positiivisesti. Syitä tähän on tullut esiin Löytösen tutkimuksessa, ja niitä olivat tilanahtaus ja asuntojen sijainti sotilasalueella. Todennäköisesti kyselyn otosryhmänä toimineet kadetit kokivat koulun tarjoamassa asunnossa asumisen melko positiivisena siitä syystä, että vanhin kadettikurssi on asunut Santahaminassa uusissa hyvin varustelluissa asunnoissa viimeiset vuodet.

Vastaajat arvioivat asuvansa samassa asunnossa vaihtelevasti, riippuen asumismuodosta.

Luonnollisesti kaikki laitoksen asuntolassa asuneet aikoivat asua alle vuoden omassa asunnossaan. Huomattavaa on että pisimpään samassa asunnossa aikoivat asua ne, jotka olivat omassa asunnossa viikonloppuisin. Ero omassa asunnossa asuvien, ja viikonloppuisin omassa asunnossa asuvien välillä oli tilastollisesti merkittävä. Ilmeisesti osa on hankkinut tulevan työpaikkansa läheltä oman asunnon, jolloin opiskelija pyrkii asumaan siellä viikonloppuisin.

Kuvio 10. Kauanko aiot asua asunnossasi? Asumismuodon suhteen. (n.105)

8.7.3 Taloudellinen tilanne

Riittävä taloudellinen tilanne on opiskelun perusedellytys. Vastajat arvioivat oman taloudellisen tilanteensa yleisesti hyväksi. Yleistä on että opiskelijat hyväksyvät opiskeluaikana heikomman elintason, kuin yleensä, ajatellen heikomman tulotason kuuluvan osaksi opiskelua (Aittola 1981, 40). Vastanneista 47 % arvioi oman taloudellisen tilanteensa melko hyväksi, heikoksi tai erittäin heikoksi sen arvioi 23 % vastanneista. Vastaajista 3 % taloudellinen tilanne oli erittäin hyvä. Verrattaessa Löytösen tutkimukseen (2005), ovat tulokset yhteneviä, toimeentulonsa koki Löytösen tutkimuksessa melko vaikeaksi tai vaikeaksi 19 % opiskelijoista, ja pientä eroa voivat selittää erot muuttujien nimeämisessä tai vanhimman vuosikurssin suuremmat päivärahat/lisät. Löytösen tutkimuksessa n.46 % vastanneista koki toimeentulonsa olevan melko helppoa tai helppoa, mitä voidaan rinnastaa omassa kyselyssäni kohtaan melko hyvä taloudellinen tilanne.

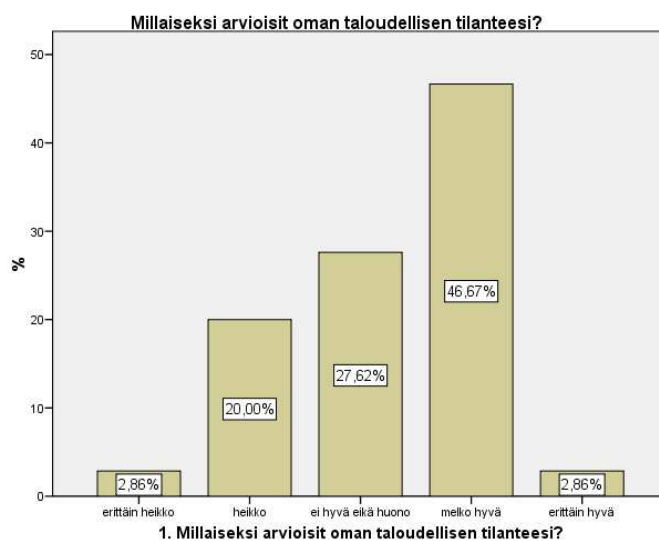
Siviilikorkeakouluissa opiskelijoiden kuukausitulojen mediaani on 733 euroa, kuitenkin tulot

vaihtelevat huomattavasti. Suurin osa tuloista tulee opintorahasta ja asumislisästä. (Viuhko 2006, 40). Palkkatulon osuus on 15 - 20 %, riippuen opiskelijan iästä. Korkeakouluopiskelijat taloudellisen tilanteen kokeminen jakaantui vastauksissa tasaisesti, 35 % kokee oman taloudellisen tilanteensa hyväksi, 38 % kokee tilanteensa kohtalaisena ja 27 % pitää omaa taloudellista tilannettaan huonona. (Viuhko 2006, 44)

Opiskelijoiden elämismailmaa käsittelevässä tutkimuksessa (Aittola & Aittola 1985), kysyttäessä taloudellista tilaa, arvioivat opiskelijat tilanteensa hyväksi, mutta vastauksissa oli kadetteja enemmän hajontaa. Siviilikorkeakoulun opiskelijoista taloudellinen tilanne arvioitiin heikoksi tai erittäin heikoksi 26 % toimesta ja hyväksi tai erittäin hyväksi sen arvioi 61 % vastanneista. Kadettien opintoetuudet ovat merkittävät, ja ilmainen asunto ja ruoka mahdollistavat huomattavasti pienemmät menot. Toisaalta kadettien tulot ovat siviiliopiskelijoita pienemmät. (Löytönen 2005)

Merkittävä eroavaisuus kadettien ja muiden korkeakouluopiskelijoiden välillä on toimeentulon helppouden kokemisessa. Yleisesti korkeakouluissa vanhimmilla opiskelijoilla on eniten ongelmia toimeentulon kanssa (Aittola & Aittola 1985), riippuen tietysti opintoalasta, kun taas kadeteilla vanhimman vuosikurssin kadeteilla toimeentulo on parhaimmillaan. Varma työpaikka ja kasvavat tulot, sekä edelleen pienet menot mahdollistavat kadeteille tämän.

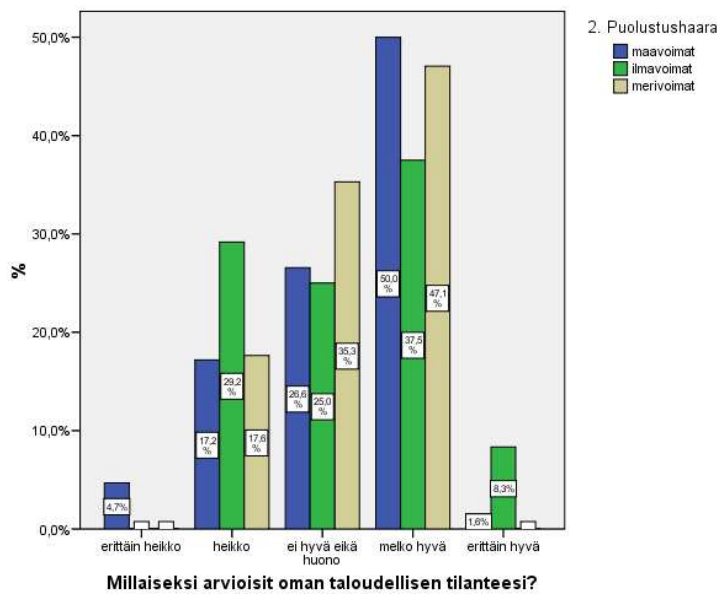
Kuvio 11. Miten arvioit taloudellista tilannettasi. (n.105)

Kun taloudellista tilannetta tarkastellaan puolustushaaroittain, havaitaan muutama poikkeava

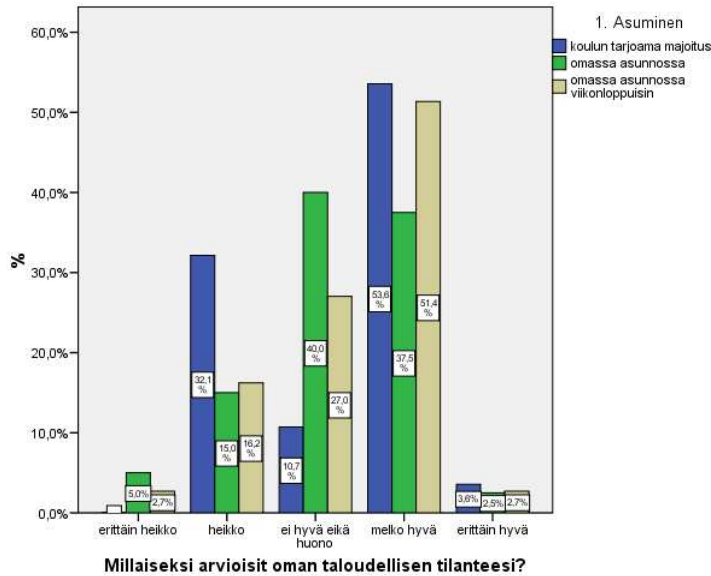
havainto. Ilmavoimien opiskelijoista 8 % kokee oman taloudellisen tilanteensa erittäin hyväksi, kun taas myös ilmavoimien kadeteista korostunut osa, 30 %, kokee taloudellisen tilanteensa heikoksi. Tässä kysymyksenasettelussa korostuu kokemuksellisuus, osa vastaajista voi kokea tietyn elintason opiskeluvaiheessa hyväksyttävämmäksi kuin toinen, jolloin se vaikuttaa vastauksiin.

Kuvio 12. Miten arvioit taloudellista tilannettasi? Puolustushaaroittain. (n.105)

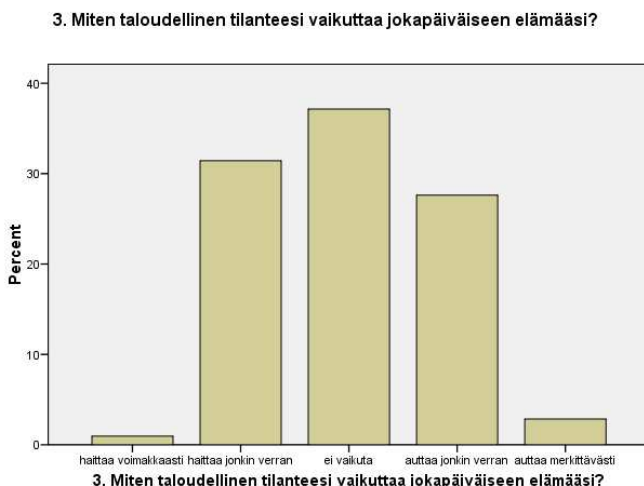
Arvioitaessa samaa kysymystä asumismuodon suhteen, havaitaan jakautuminen koulun tarjoamassa majoituksessa asuvien välillä, 53 % vastanneista piti taloudellista tilannettaan hyvänä, mutta 32 % piti sitä heikkona. Omassa asunnossa asuminen ei tutkimuksessa esiinny taloudellisen tilanteen kokemisena heikkona.

Kuvio 13. Miten arvioisit taloudellista tilannettasi? Asumisen suhteen. (n.105)

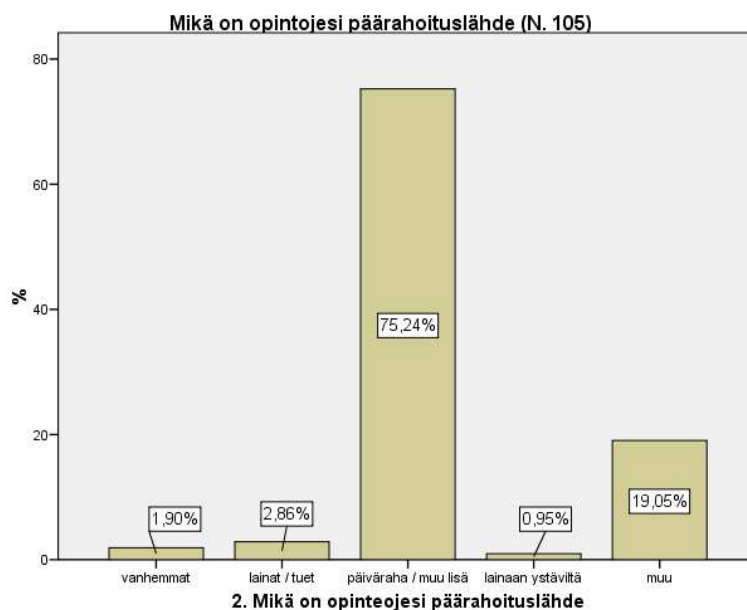
Taloudellisen tilanteen vaikutuksista jokapäiväiseen elämään on hieman korostunut negatiivinen vaikutus, ei kuitenkaan merkittävästi. 31 % vastaajista koki taloudellisen tilanteensa haittaavan jonkin verran elämää. 28 % koki taloudellisen tilanteensa auttavan jonkin verran elämää ja 3 % koki sen auttavan merkittävästi jokapäiväistä elämää. Vastauksissa ei ole merkittävää eroa verrattaessa siviilikorkeakoulun opiskelijoiden vastauksiin. (Aittola & Aittola 1985) Yleisesti ottaen opiskelijat eivät koe taloudellisella tilanteellaan olevan merkittävää vaikutusta arkielämäänsä, sillä opiskeluaikana on yleisesti hyväksytty se tosiasia, että tulot ovat pienet ja varallisuutta ei kerry.

Kuvio 14. Miten taloudellinen tilanteesi vaikuttaa jokapäiväiseen elämääsi? (n.105)

Kysyttäessä opintojen päärahoituslähdetä, oletetusti päiväraha/muu lisä (tarkoitettiin lentolisää, tai muuta vastuu lisää) nousi yleisimmäksi tulomuodoksi 75 %:lla. Vaikka lainaa on isolla osalla kadeteista, ei sitä koettu kuitenkaan varsinaisena päärahoituslähteenä. Valinta ”muu” oli avoin kysymys ja se analysoitiin kvalitatiivisesti (n.20), ja sieltä nousi esiin työ varsin merkittävänä opintojen rahoituslähteenä, 95 % avoimista vastauksista käsitteli työtä. Löytösen tutkimuksessa 32 % kadeteista ilmoitti olleensa töissä viimeisen vuoden aikana. Kadettien työssäkäynti on huomattavan paljon vähäisempää kuin siviilikorkeakouluopiskelijoiden. Yleisiä syitä työssä käyntiin olivat elintason nostaminen, elintason turvaaminen ja lainan ottamisen välttäminen. (Löytönen 2005) Korkeakouluopiskelijoilla tärkein syy käydä töissä oli elintason turvaaminen, elintason nostaminen, mikä kadeteilla oli tärkein syy työssäkäyntiin, oli vasta neljänneksi tärkein tekijä. (Löytönen 2005) Korkeakouluopiskelijoilla työssä käymiseen liittyy riski opintojen venymisestä, mitä mahdollisuutta kadeteilla ei ole.

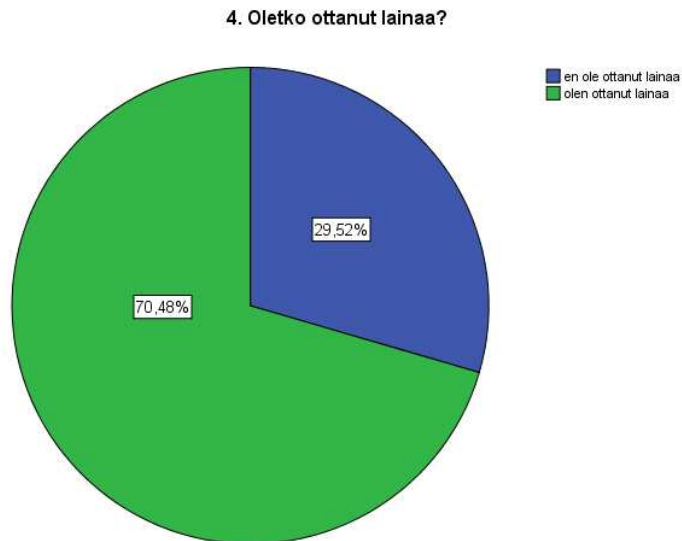
Kuvio 15. Opintojen päärahoituslähde (n.105)

Valtaosa kyselyyn vastanneista (70 %) oli nostonut lainaa. Siviiliopiskelijatutkimuksen mukaan lainaa on 37 % opiskelijoista, kuitenkin siten, että opintojen loppuvaiheessa lainan ottaminen on yleistynyt. Samoin Löytösen tutkimuksen mukaan 41 % kaikista kadeteista on nostonut lainaa. Kadettien lainan mediaani oli n.3000 euroa ja muissa korkeakouluissa 3322 euroa. (Löytönen 2005, Viuhko 2006). Lainaa nostaneiden suuri määrä voi heijastaa yhteiskunnan yleistä matalaa

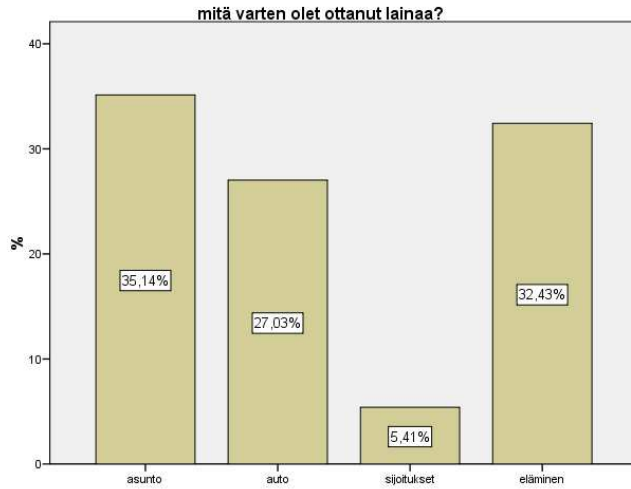
lainanottokynnystä, ja toisaalta valmistumista odottavien kadettien uskoa varmaan tulevaisuuteen.

Kuvio 16. Oletko ottanut lainaa? (n.105)

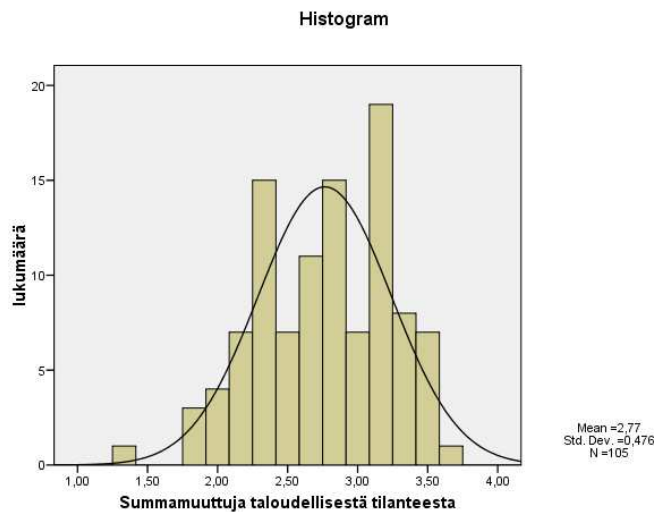
Lainan käyttökohteena jakautui melko tasaisesti asunto (35 %), auto (27 %) ja eläminen (32 %). Opiskelijatutkimuksissa selkeästi yleisin syy lainan ottoon on välttämättömyysmenojen kattaminen (esim. opiskelijatutkimus 2006, 56), jonka osuus on ollut 60 %. Yleisesti siviilikorkeakouluissa lainojen käyttökohteet liittyvät suoraan elämiseen, ja kadettien osalta korostuneemmin sijoituksiin tai elämänlaadun parantamiseen.

Kuvio 17. Mitä varten olet ottanut lainaa (n.74)

Taloudellisesta tilanteesta muodostettiin summamuuttuja, joka käsitti taloudellisen tilanteen merkitystä opiskelijan arkielämässä. Cronbach Alfa – arvo kyseisille muuttujille oli 0,676. Arvo 1 tarkoittaa taloudellisen tilanteen haittaavan merkittävästi elämää ja arvo 5 taloudellisen tilanteen parantavan merkittävästi elämää. Arvoista nähdään histogrammin normaalikäyrän painottuvan enemmän oikealla, jolloin keskimääräisesti taloudellisen tilanteen koetaan vaikuttavan positiivisesti elämään. Kuitenkin kuviossa on havaittavissa lievää kaksihuippuisuutta, jolloin osa vastaajista kokee taloudellisen tilanteen haittaavan elämää ja osa kokee sen parantavan elämänlaatua.

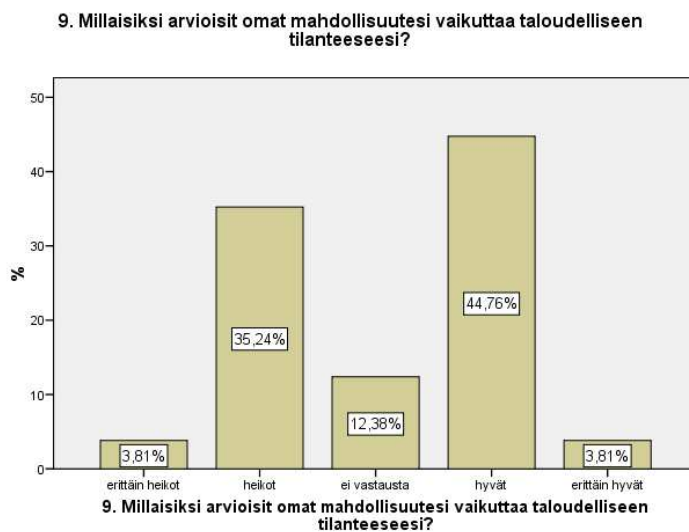
Kuvio 18. Histogrammi taloudellisen tilanteen kokemisesta. (n.105)

Yleisesti opiskelijat kokevat mahdollisuutensa vaikuttaa omaan taloudelliseen tilanteeseensa heikoksi (Aittola & Aittola 1985). Opiskelijat pitävät ansiotyötä ainoana keinona parantaa omaa taloudellista tilannettaan. Opiskelijoista yleisesti eniten taloudellisia ongelmia on niillä, joilla on perhettä ja lapsia. Kadeteista tehdyssä kyselyssä tuli ristiriitaisia tuloksia, sillä lapsiperheet kokivat taloudellisen tilanteensa paremmaksi kuin lapsettomat. Kyseessä on joko virhe mittarissa, tai lapsiperheet hyväksyvät suuremmat menonsa ja kompensoivat ne työnteolla, tai muuten hyväksyvät tiukemman elämäntilanteen.

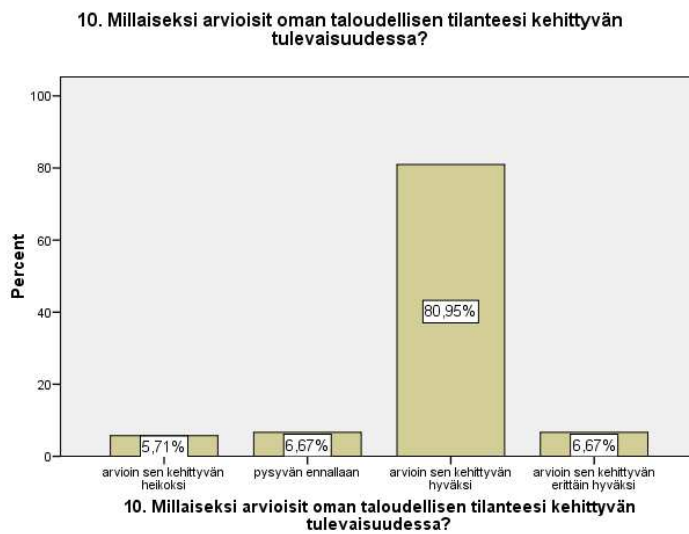
Siviilikorkeakoulun opiskelijat murehtivat korostuneesti valmistumisesta, ja siihen liittyvästä työttömyyden riskistä. Kadeteilla tämä vähentää riskiä suunnitella tulevaisuutta, sillä ei ole välttämätöntä suunnitella elämäänsä siten, että voi jäädä työttömäksi heti valmistumisen jälkeen.

Kuvio 19. Mahdollisuudet vaikuttaa taloudelliseen tilanteeseen. (n.105)

Kuitenkin yleisesti valtaosa (81 %) vastaajista arvioi taloudellisen tilanteen kehittyvän hyväksi tulevaisuudessa. Siviiliopiskelijoiden tulevaisuudennäkymät eivät ole yhtä varmat, vaan niissä on havaittavissa enemmän hajanaisuutta. (Viuhko 2006, 66)

Kuvio 19. Taloudellisen tilanteen kehittyminen tulevaisuudessa. (n.105)

8.7.4 Ihmissuhteet

Ihmissuhteet ja sosiaaliset vuorovaikutussuhteet ovat tärkeitä opiskelijan elämäntilanteeseen kuuluvia tekijöitä. Ihmissuhteita käsittelevät kysymykset koskivat ihmissuhteiden laatua ja tekijöitä, jotka estivät ja edistivät ihmissuhteiden luomista ja ylläpitoa. Kysymyksissä oli useita avoimia kohtia jotka analysoitiin sisällönanalyysin menetelmällä kvalitatiivisesti.

Opiskelupaikkakunnalla vastaajat kokivat läheisimmiksi ystäviksi opiskelukaverit (77 %). Muita tuttuja olivat tyttöystävä ja muut vanhat kaverit. Vastauksista voi päätellä yhteyksien muihin korkeakouluihin olevan melko vähäiset. Tämä on yleistä myös muissa korkeakouluissa, kuitenkin ero niissä ei ole näin jyrkkä. (Aittola & Aittola 1985)

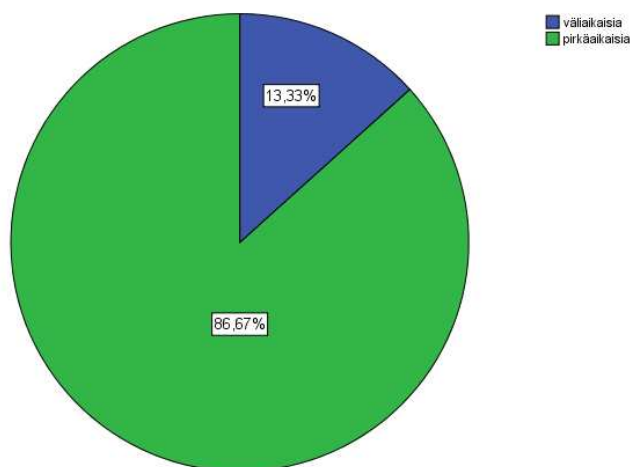
Kuvio 20. Läheisimmät ystävät opiskelupaikkakunnalla. (n.105)

Ihmissuhteita kuvattiin melko pitkäaikaisina (87 %). Kuitenkin 13 % piti ystävyysuhteita väliaikaisina, mikä on melko suuri arvo. Kadettikoulussa opiskelutovereista muodostuu samalla työtovereita, mikä on merkittävä ero muuhun yliopistomaailmaan. Korkeakoulussa opiskelijakaverit voivat olla vain tiettyyn vaiheeseen ja aikaan kuuluvia ystäviä, mutta kadettikoulussa samojen ystävien kanssa tulee oletusarvoisesti tekemään töitä koko virkauransa.

Kuvio 21. Ihmissuhteiden pitkäaikaisuus. (n.105)

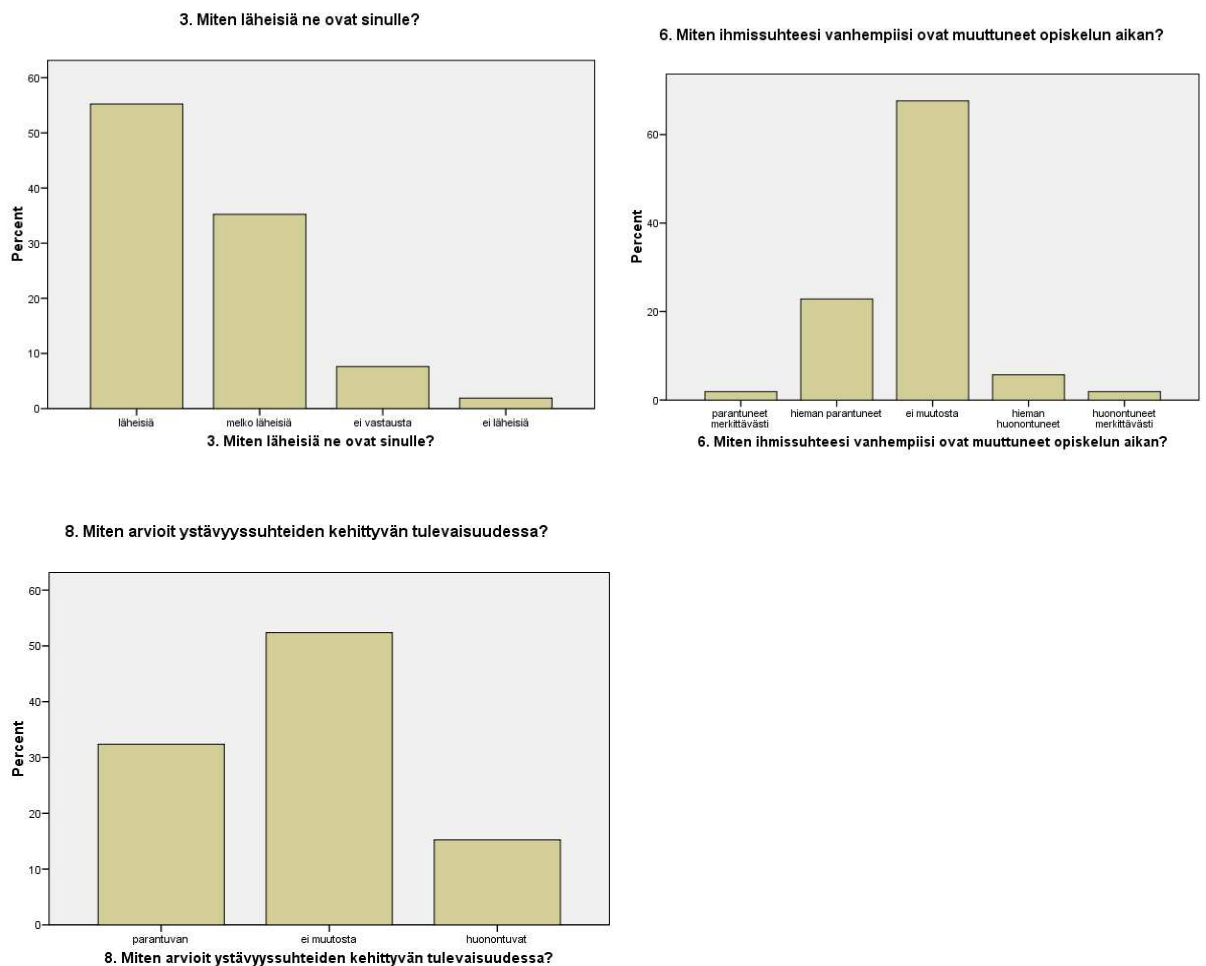
2. Miten pitkäaikaisia nämä ihmissuhteet ovat luonteeltaan?

Seuraavat kuviot kuvaavat ihmissuhteiden läheisyyttä, suhteita vanhempiin ja arviota

ystävyyssuhteiden kehittymistä tulevaisuudessa. Suhteet olivat ehdottoman läheisiä ja niiden odotettiin pysyvän melko hyvinä tulevaisuudessakin. Tulokset ovat yhteneviä korkeakoulumaailmassa teetettyyn elämämaailmakyselyyn. (Aittola & Aittola 1985) Merkityksellinen Aittolan tekemä havainto on sukupuolen vaikutuksesta ystävyyssuhteiden muotoon. Naisopiskelijoiden ystävyyssuhteet osoittautuivat pitkäikäisemmiksi ja syvemmiksi, naisopiskelijat pitivät ystävyyssuhteita sinällään merkityksellisinä, kun taas miesopiskelijoiden suhteet liittyivät yleensä harrastuksiin.

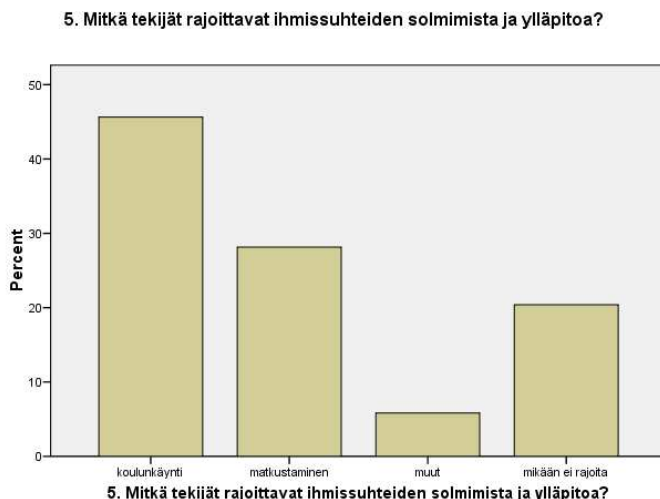
Kuviot 22. Ihmissuhteet. (n.105)

Vastaajat kokivat koulunkäynnin olevan merkittävin ihmissuhteita estävä tekijä (47 %), toinen merkittävä tekijä oli matkustaminen 28 %. Vastaajat todennäköisesti tarkoittavat suhteita muihin ystäviin, kuin koulutovereihin. Kohdassa muut avoimissa vastauksissa korostettiin sotaharjoituksia ja vapaa-ajan vähydestä johtuvaa stressiä. Yleisesti ihmissuhteita rajoittavat

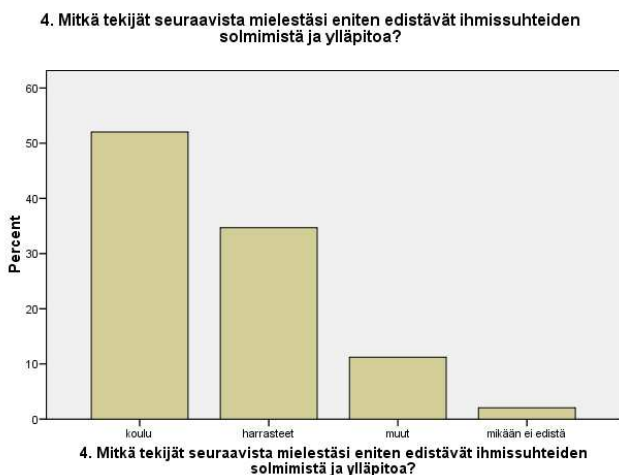
ulkoiset tekijät.

Kuvio 23. Mitkä tekijät rajoittavat ihmissuhteiden solmimista ja ylläpitoa? (n.105)

Ihmissuhteita edistävänä tekijänä koulu oli voimakkain tekijä (49 %). Harrasteet edistivät 34 % mielestä ihmissuhteita. Todennäköisesti koulun ristiriitaisella merkityksellä tarkoitetaan sitä, että koulu edistää opiskelutovereiden välisiä suhteita, mutta haittaa muita suhteita. Avoimissa vastauksissa kohdassa muut, korostettiin työn ja vapaa-ajan toiminnan merkitystä. Muissa korkeakouluissa opiskelevien vastauksissa on korostunut oma vastuu ihmissuhteiden edistämässä, vastanneiden mukaan on itsestä kiinni missä kunnossa ihmissuhteet pitää. (Aittola & Aittola 1985)

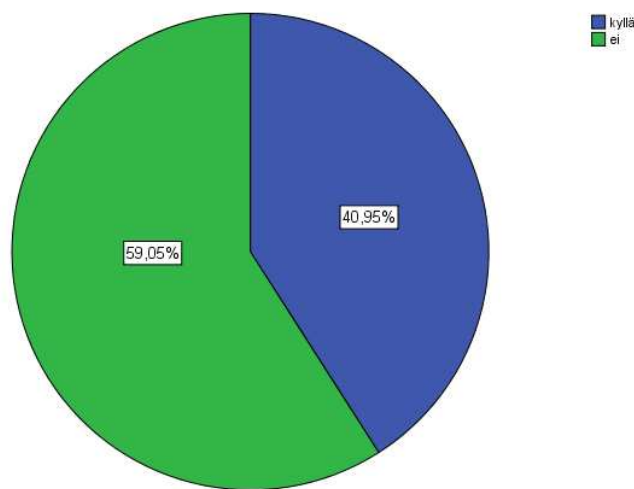
Kuvio 24. Mitkä edistävät ihmissuhteiden solmimista ja ylläpitoa? (n.105)

Vastanneista 41 % koki pystyvänsä viettämään riittävästi aikaa ihmissuhteiden hoitoon. Estävinä tekijöinä pidettiin jatkuvaa matkustusta ja koulunkäynnin sitovuutta. Avoimissa vastauksissa korostui ajan ja kiireen vaikutus (n. 60 %), sekä matkustamisesta ja opiskelupaikkojen vaihtumisesta johtuva juurettomuus (n. 40 %).

Kuvio 25. Koetko pystyväsi viettämään riittävästi aikaa ihmissuhteiden hoitoon? (n.105)

9. Koetko pystyväsi viettämään riittävästi aikaa ihmissuhteiden hoitoon?

8.7.5 Opiskelu ja vapaa-aika

Tämän teeman kysymykset käsittelivät harrastusten ja vapaa-ajan sekä koulunkäynnin yhdistämistä. Opiskelijalla harrastukset ja vapaa-aika on merkittävää tiiviistä koulunkäynnistä irrottavaa ja rentouttavaa aikaa. Opiskelun ja vapaa-ajan suhteet kuvaavat merkityksellisesti opiskelijan yhden tärkeimmän voimavaran yhdistämistä rankan opiskelun kanssa. Opiskeluaika voidaan kokea irrallisena elämänvaiheena, tai elämän kokonaisuuteen kuuluvana kokonaisvaltaisena vaiheena, jolloin opiskelu ja vapaa-aikakin voidaan mieltää toisiaan täydentävinä tai vastakkaisina elämänsektoreina. (Beck 1975, 161).

Vastanneista valtaosa (90 %) ilmoitti pitävänsä opiskelun ja vapaa-ajan erillään. Vastanneet ilmeisesti voimakkaasti kokivat, että vapaa-ajan ja opiskelun erottaminen on tavoiteltavaa. Tämä antaa viitteitä (vrt. Beck) opiskelun kokemisesta muista elämänvaiheista erillisenä kokonaisuutena, mitä opiskelijan elämän jaksottuminen viikoiksi koulunkäyntiin ja

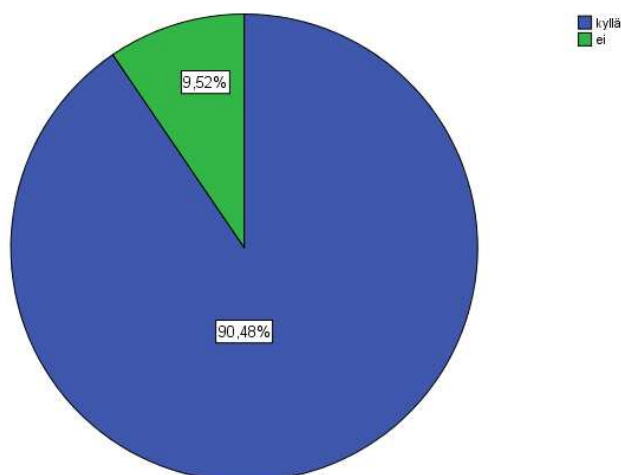
viikonlopuiksi omaan elämään vielä korostaa.

Verrattaessa siviilikorkeakoulun vastaaviin vastauksiin, korostuu korkeakouluopiskelijoiden voimakkaampi käsitys opiskelun ja vapaa-ajan yhteenkietoutumisesta. Opiskelijat näkivät, että heidän ajankäyttöään säätelevät lähinnä tentit ja seminaarityöt. Monet kokivat, että päivittäiset käynnit yliopistolla tai kirjastossa kuuluvan koulunkäyntiin, samoin kuin muiden opiskelijoiden kanssa käydyt keskustelut. Opiskelijoiden ajankäyttöä leimasi opiskelun ja muiden toimintojen yhteenkietoutuneisuus. (Aittola & Aittola 1981, 122).

Eri koulutusalojen välillä oli myös merkittäviä eroja tutkittaessa opiskelun ja vapaa-ajan välisiä suhteita; eri opiskelijaryhmien väliset erot kuvastavat ryhmien erilaisia elämänsenteitä ja perusorientaatiota opiskelua kohtaan. Osa halusi kokea opiskelun erilaisena palkkatyönä ja sen mukaisesti erotella muut elämäntoiminnot jyrkästi opiskelusta. Osa opiskelijoista halusi pitää opiskelun yhtenä elämää rikastuttavana tekijänä, joka antaa aineksia ympäröivän todellisuuden ja oman persoonallisuuden syvemmälle ymmärtämiselle ja kehittämiseksi. (Aittola & Aittola 1981, 123; Beck 1975, 161.) Maanpuolustuskorkeakoulun opiskelijoiden voi melko vahvasti päätellä kuuluvan ensimmäiseen ryhmään.

Kuvio 26. Opiskelun ja vapaa-ajan yhdistäminen. (n.105)

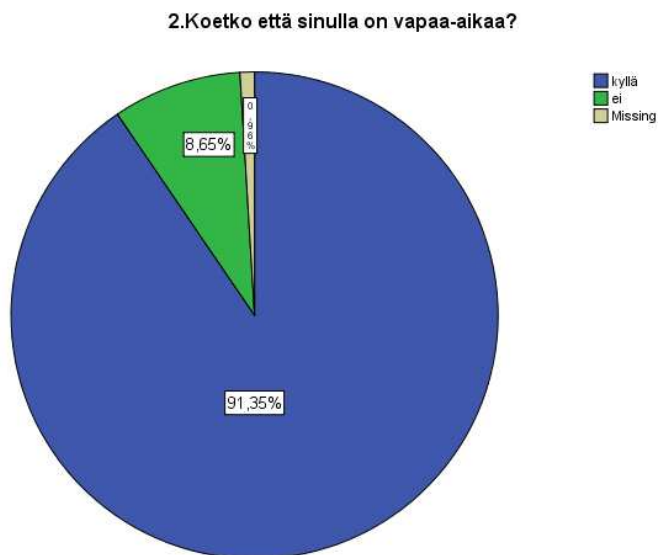
1. Onko sinulla tapana erottaa opiskelu ja vapaa-aika toisistaan?

Vastaajista 91 % koki että heillä oli vapaa-aikaa. Tämä toisaalta korostaa vapaa-ajan ja opiskelun välistä kuilua, mutta toisaalta vapaa-aika tietyille ryhmittymälle on merkittävä voimavara jaksaa

opiskelua.

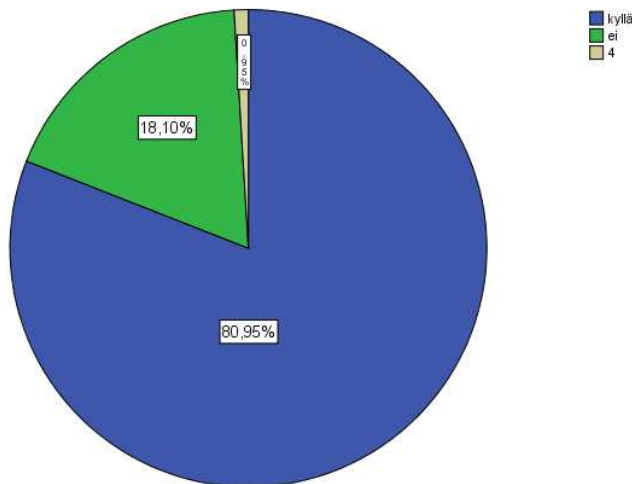
Kuvio 27. Koetko että sinulla on vapaa-aikaa? (n.105)

Kuten muissakin korkeakouluissa, ajantajunta ja ajankäyttö ovat muuttuneet opiskelun myötä. Vapaa-aikaa ja mahdollisuuksia oman ajankäyttöön on silloin kun koulunkäynti ja tentit sen sallivat. Ajankäyttö ei ole jäsentynyt enää kalenterikuukausien tai viikonloppujen mukaan, vaan tenttien ja seminaarien perusteella. Tästä syystä opiskelijoilla on kehittynyt oma kalenterikuukautensa, perustuen lukukausiin ja tenttijaksoihin. (Aittola & Aittola 1981, 124). Vastaajista 81 % koki että koulunkäynti on vaikuttanut ajankäyttöön ja ajanjäsennostapoihin.

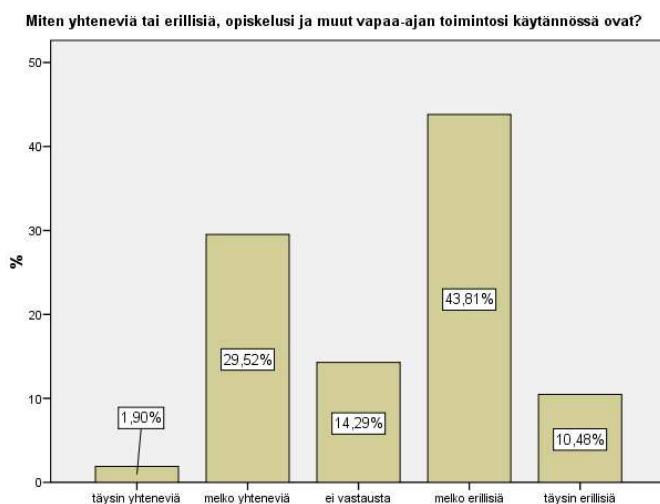
Kuvio 28. Ajankäyttö ja ajanjäsennystavat. (n.105)

3. Ovatko tentit, seminaarityöt ja muut vastaavat opiskeluun liittyvät toiminnot vaikuttaneet ajankäyttöösi ja ajanjäsennystapoihisi?

Vastaukset opiskelun ja vapaa-ajan yhtenevyydestä jakaantuivat kahtia, kuitenkin vastaajat kokivat toimintojen olevan enemmän erillisiä kuin yhteneviä. 54 % vastaajista koki vapaa-ajan ja opiskelun olevan melko erillisiä tai täysin erillisiä. Siviilikorkeakoulun elämismaailmaa käsitelleessä kyselyssä 48 % vastanneista piti vapaa-aikaa ja opiskelua melko yhtenevinä tai yhtenevinä, kun kadeteista vastaava lukema oli 32 % (Aittola & Aittola 1981, 119).

Kuvio 29. Opiskelun ja vapaa-ajan yhtenevyys. (n.105)

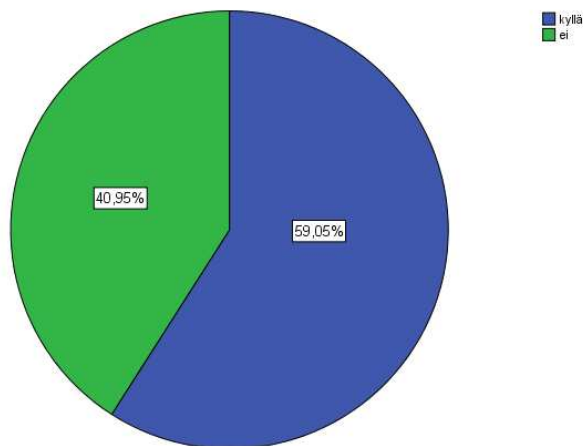

Enemmistö vastanneista koki voivansa vaikuttaa omaan ajankäyttöönsä opiskelun ja vapaa-ajan osalta (59 %). Samoin siviilikorkeakouluissa kyselyn mukaan opiskelijat kokivat voivansa

vaikuttaa omaan ajankäyttöön opiskeluun kuuluvista pakollisista elementeistä huolimatta. Tähän vaikuttavina tekijöinä olivat vapaaehtoinen luennoille osallistuminen ja poissaolojen mahdollisuus. Siviilikorkeakouluihin tehdyssä kyselyssä jopa 81 % vastanneista koki pystyvänsä vaikuttavan riittävästi omaan ajankäyttöön. (Aittola & Aittola 1981, 119).

Kuvio 30. Voitko vaikuttaa ajankäyttöösi? (n.105)

5. Oletko mielestäsi voinut riittävästi vaikuttaa omaan ajankäyttöösi opiskelun ja vapaa-ajan osalta?

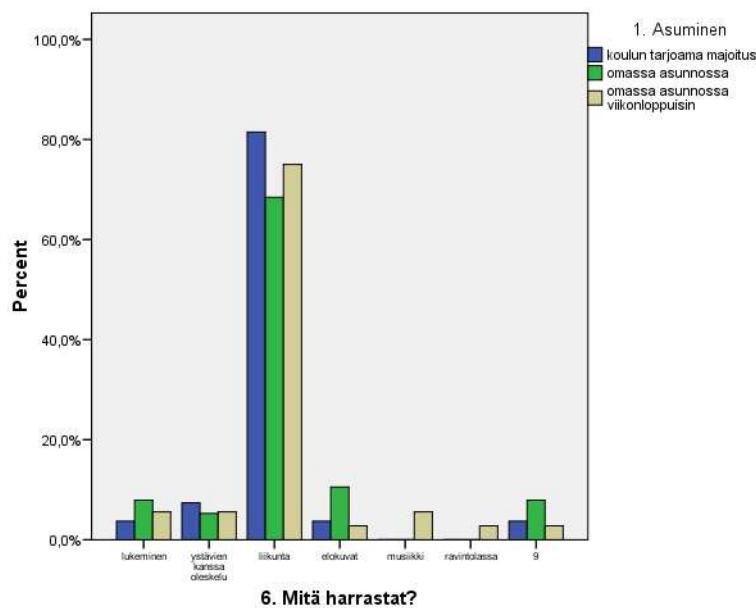

Opiskelijakulttuuri on jakaantunut pieniin alaryhmiin ja erityylisiin osakulttuureihin. (Aittola 1990, 46) Samoin on havaittavissa lievä vapaa-ajan ja opiskelun eriytyminen toisistaan; opiskelu on ennemminkin työtä kuin elämäntapa, mikä voi olla seurausta yhteiskunnan yleisestä tehokkuuden ihannoinnista ja siihen pyrkimisestä. Samoin harrastuksille on käynyt samoin, jokaisella yksilöllä on omat harrastuksensa, joista ei voi päätellä opiskelijan opiskelualaa eikä suuntautumista. Aittola on jakanut työssään ”Yliopisto elämismaailmana” opiskelijat vapaa-ajantoimintojen perusteella seuraaviin ryhmittymiin:

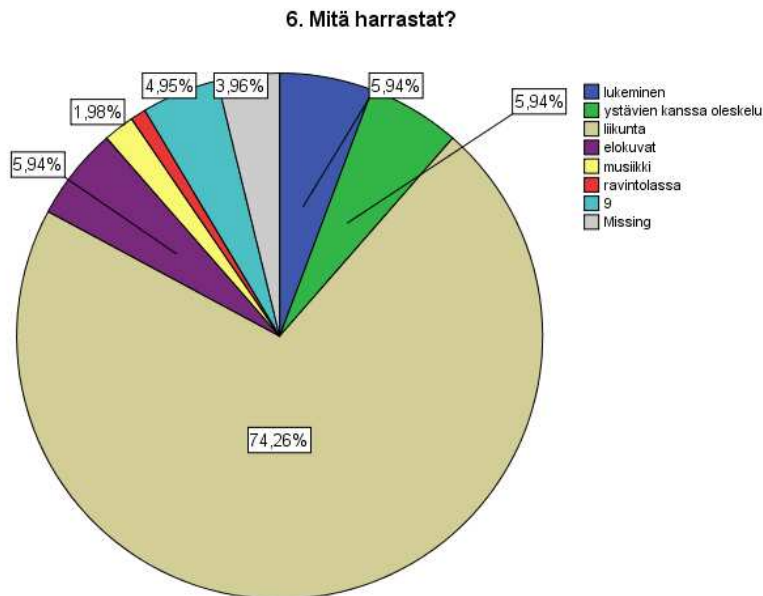
1. Liikunnallisesti orientoituneet ”hölkkääjät”
2. Kämpillä viihtyvät ”oleskelijat”
3. Aktiiviset ”harrastajat”
4. Ystävien kanssa ”viihtyjät”
5. ”Ulkona kävijät”
6. Aktiiviset ”osallistujat”
7. Kulttuurin ”kuluttajat”

Kyselyyn vastanneista 74 % ilmoitti liikunnan harrastukseksi, mikä on selkeästi korostunut verrattaessa siviilikorkeakouluissa tehtyihin tuloksiin. (esim. Aittola 1990). Muut osa-alueet saivat melko vähän kannatusta. Liikunnan korostuneisuus johtuu suurelta osin upseerikoulutuksen liikuntaan kannustavasta asenteesta ja sen suosimisesta. Kuitenkin kaikkia ryhmittymiä todennäköisesti on myös kadettien joukossa, ja liikunnan voi nähdä hieman kumoavan muita harrasteita, kuten lukemista ja kulttuurin harrastamista, mitkä muissa yliopistoissa opiskelevat kertovat harrastukseksi melko suurilla prosentteilla. Kuviosta nähdään viitteitä, että koulun tarjoamassa majoituksessa asuvat harrastavat enemmän liikuntaa, kuin muissa asumismuodoissa elävät.

Kuvio 31. Harrastukset asumisen suhteen. (n.105)

Kuvio 32. Harrastukset. (n.105)

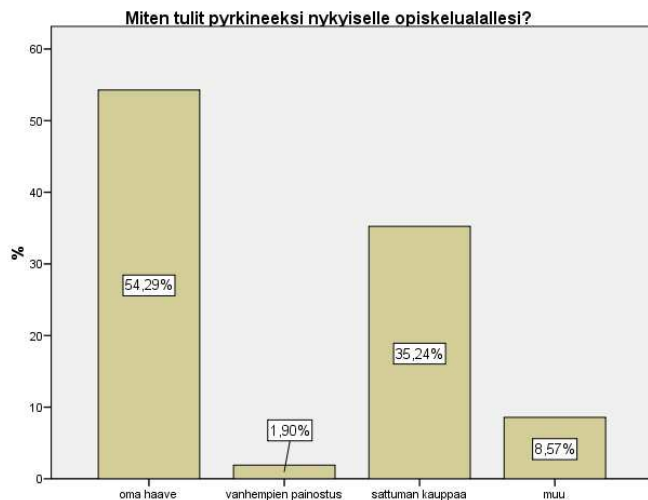

8.7.6 Uranvalinta

Vastanneista 54 % koki upseerin ammatin olleen oma haave ja 35 % vastasi sen olleen enemmänkin sattumaa. Uravalinta tapahtuu yleensä aina tietyn tietämättömyyden tilan vallitessa, ihmisellä on kiinnostuksen kohteita, joista hän tekee valinnan. Valinta voi pohjautua ulkoiseen motivaatioon tai sisäiseen motivaatioon. (Salmela-Aro & Nurmi 2002, 138) Ulkoisiin syihin perustunut motivaatio osoittautuu usein epätydyttäväksi, kun taas sisäisiin syihin perustunut valinta, kuten kiinnostukseen ja motivaatioon alaa kohtaan, osoittautuu usein onnistuneeksi.

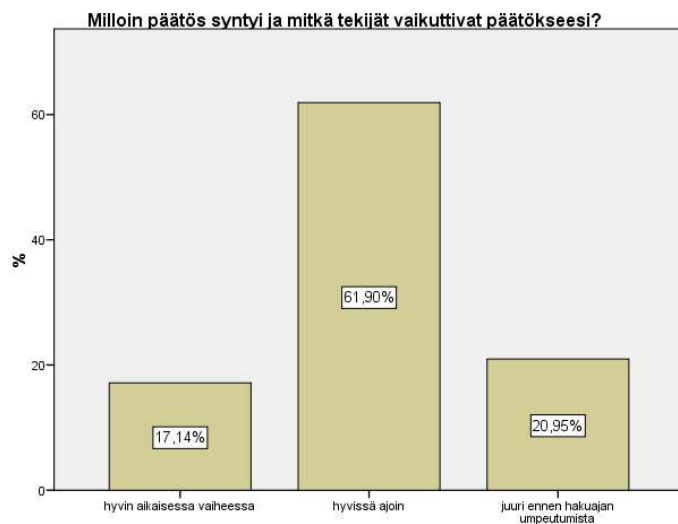
Yleisesti suurin osa opiskelijoista tuntee menneensä opiskelualalle pitkän harkinnan jälkeen. (Aittola & Aittola 1985). Opiskelijoilla on ollut sisäiset haaveet päästä tiettyyn ammattiin, mutta lopullinen valinta tapahtuu usein ulkoisten tekijöiden, kuten mihin yliopistoon pääsee, ja mikä on lähellä kotipaikkakuntaa ym. Aittolan tutkimuksessa saatiin vastaavat tulokset uranvalintaan liittyvistä perusdimensioista, kuin omassa työssäni.

Kuvio 33. Miten tulit pyrkineeksi opiskelualallesi? (n.105)

Valtaosalla vastaajista päätös hakeutua upseerin uralle syntyi melko aikaisessa vaiheessa, 62 % vastasi melko aikaisessa vaiheessa ja 17 % hyvin aikaisessa vaiheessa. Päätöksen synnyn ajankohtaa tutkittaessa havaitaan siviilikorkeakouluissa päätöksen tulleen melko yhteneväisessä vaiheessa, 54 % koki päätöksen olleen pitkälinen ja 33 % koki päätöksen olleen lyhytaikainen (Aittola & Aittola 1985).

Kuvio 34. Milloin päätös hakeutua upseeriksi syntyi? (n.105)

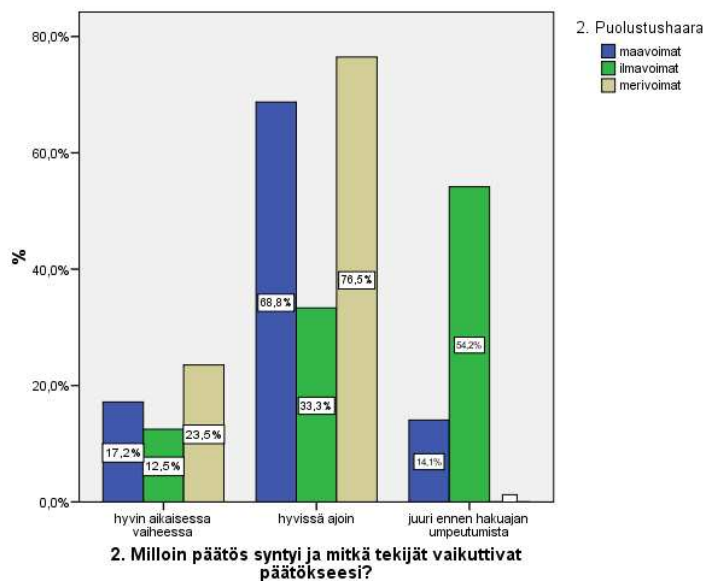
Vertailtaessa puolustushaaroittain vastaajia, havaitaan ilmavoimien edustajien vastausten poikenneen merkittävästi muista ryhmistä. Ryhmät ovat vastanneet melko yhtenevästi ”hyvin aikaisessa vaiheessa”, mutta jopa 54 % ilmavoimien kadeteista kokee tehneensä päätöksen

hakeutua upseerin ammattiin vasta juuri ennen hakuajan umpeutumista. Tähän voi selittäväenä tekijänä nähdä ilmavoimien kadeteista korostuneen vastaajamäärän edustavan ohjaajia, joiden hakuprosessi eroaa muista kadeteista. Kuitenkin on kysyttävä, kuinka sisäisiä motiiveja uravalintaan sisältyy, jos valinta koetaan tehdyksi vasta viime hetkellä?

Kysyttäessä avoimella kysymyksellä tekijöitä jotka vaikuttivat päätökseen hakeutua upseerin uralle, korostuivat vastauksissa toisaalta kutsumus ammattiin, mikä kumpusi jo varusmiesajalta, sekä arvomaailma ja oma arvostus, toisaalta mielenkiintoiset työtehtävät, varma ammatti ja palkkaus.

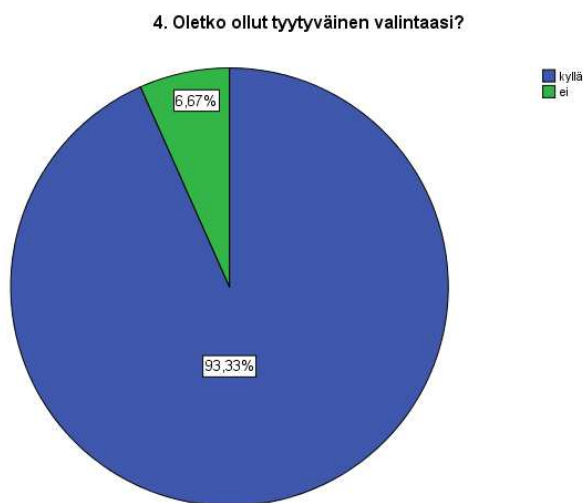
Vastanneiden voi nähdä hieman jakaantuneen kahtia; niihin jotka korostavat kutsumusta ammattiin sekä arvostusta, ja niihin jotka rinnastavat upseerin ammatin muihin ammatteihin ja korostavat mitattavia suureita, kuten palkkausta, varmaa työtä ja mielenkiintoisia työtehtäviä.

Kuvio 35. Puolustushaaroittain. (n.105)

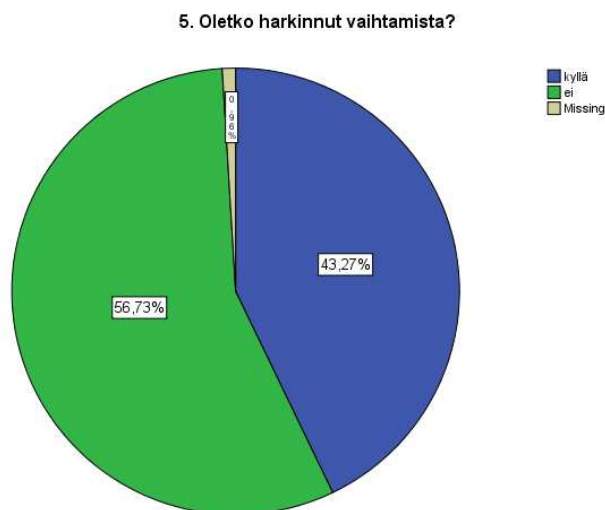
Opiskelijat pitivät uravalintaansa erittäin onnistuneena, vain 7 % ilmoitti olevansa tyytymätön valintaansa. Verrattaessa siviilikorkeakoulun vastaaviin kysymyksiin, voidaan todeta kadettien olevan tilastollisesti tyytyväisempiä omaan valintaansa.

Kuvio 36. Oletko ollut tyytyväinen valintaasi? (n.105)

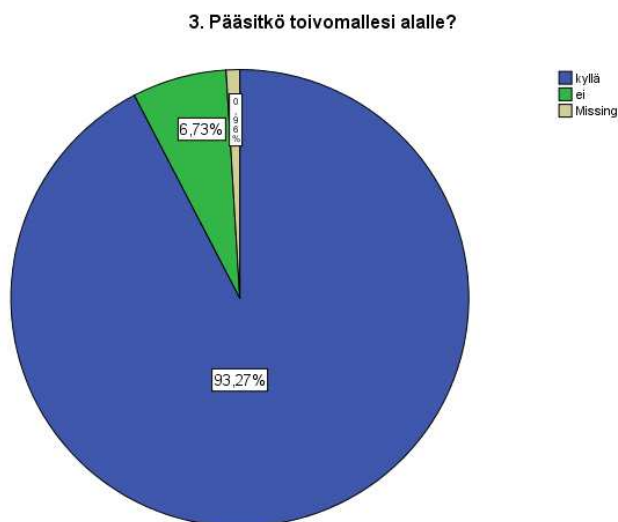
Valtaosa vastanneista ei ole harkinnut alan vaihtamista (57 %). Siviiliopiskelijoilla vastaavat lukemat ovat melko yhtenevät, opiskelijoiden voisi nähdä olevan vähemmän vaihtamishalukkaita kuin kadetit, mutta todennäköisesti ero syntyy mittarin erilaisuudesta.

Kuvio 37. Oletko harkinnut vaihtamista? (n.105)

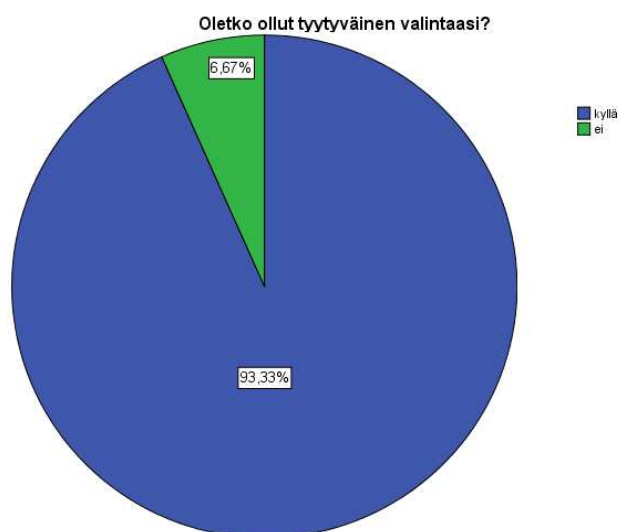
Vastanneet kokevat olevansa toivomallaan opiskelualalla, samoin kuin siviilikorkeakoulussa vastanneet. Kadettien vastaukset osoittavat huomattavaa yksimielisyyttä, siviilikorkeakoulussa olevista suurempi osuus koki olevansa väärällä alalla. (Aittola & Aittola 1985)

Kuvio 38. Pääsitkö toivomallesi alalle? (n.105)

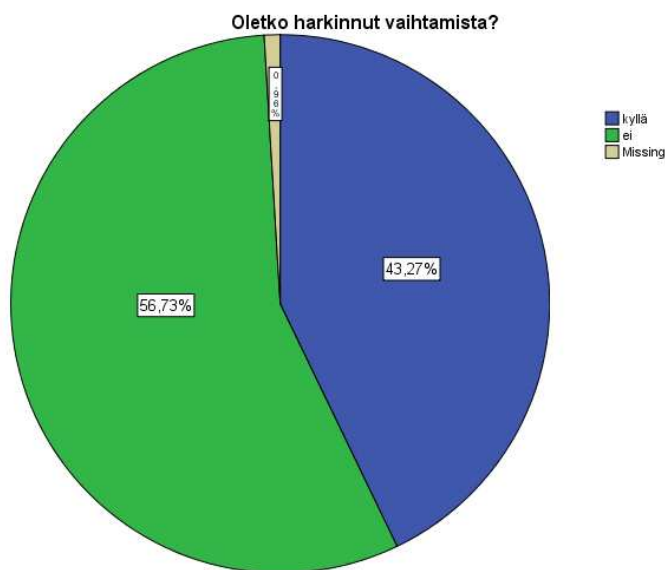
Vastaajien tyytyväisyys on ollut erittäin yhteneväistä (93 %). Yksi kolmasosa siviilikorkeakoulun opiskelijoista koki olevansa tyytymätön omaan valintaansa. Tutkimuksissa on havaittu tyytymättömien olevan halukkaita vaihtamaan opiskelupaikkaansa, ja tähän syynä on yleensä omien toiveiden ja todellisuuden välinen ristiriitaisuus. Kadetit ilmeisesti ovat tiedostaneet koulun piirteet erityisen hyvin, ja ovat tyytyväisiä omaan valintaansa. Huomioitavaa on myös kyselyn kohderyhmänä ollut vanhin kadettikurssi, sillä vanhimmat opiskelijat ovat tyytyväisimpiä omaan koulutusalaansa valintaan. Syynä tähän voidaan nähdä pitkä opiskeluaika, jolloin opiskelupaikan vaihtaminen ei olisi enää järkevää. (Aittola & Aittola 1985)

Kuvio 39. Oletko ollut tyytyväinen valintaasi? (n.105)

Verrattaessa edelliseen kuvioon, on yllättävää kuinka iso osa opiskelijoista on pohtinut alan vaihtamista (43 %). Kysymyksen asettelu todennäköisesti nostaa esiin enemmän negatiivisia vastauksia, verrattaessa esim. Likertin asteikolla toteutettuun vastaavaan kysymykseen. Aittolan kysymyksissä 28 % vastanneista piti omia vaihtamishalujaan suurina.

Kuvio 40. Oletko harkinnut vaihtamista? (n.105)

Opiskelijoista 82 % ilmoitti tehneensä elämäänsä varten suunnitelman. Tutkimuksessa esitetyillä kysymyksillä pohdittiin opiskelijoiden tulevaisuutta koskevia odotuksia ja toiveita, sekä heidän näkemyksiään omista vaikutusmahdollisuuksista. Yleisesti opiskelijat ovat hahmotelleet omaa elämäänsä kohti jonkinlaisen yleisluonteisen elämänsuunnitelman (Aittola & Aittola 1985).

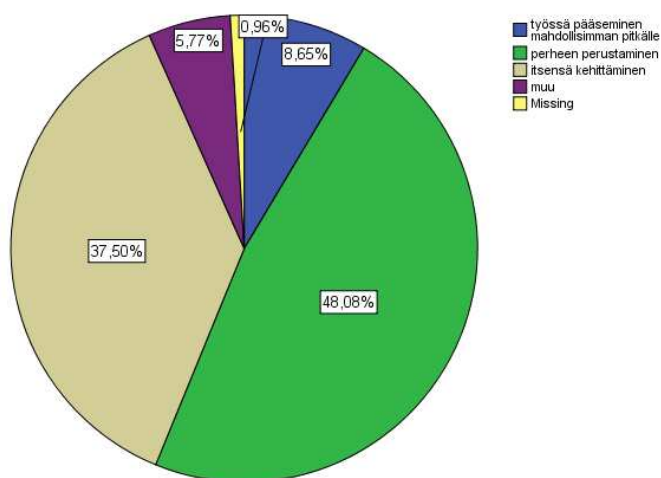
Kuvio 41. Oletko tehnyt elämääsi varten suunnitelman? (n.105)

Opiskelijoiden elämänsuunnitelmassa tärkeimpinä asioina korostuivat itsensä kehittäminen ja toisaalla perheen perustaminen. Molemmat ovat opiskelijan elämänvaiheeseen kuuluvia kehitystehtäviä (Dunderfelt), perheen perustamisen korostuminen on luonnollista vanhimman vuosikurssin kadeteilla. Asumismuoto vaikutti vastauksiin lievästi, enemmistö joka ilmoitti elävänsä yksin, korosti työn merkitystä elämässä. Tietylle ryhmälle opiskelun merkitys voi olla kehittää omaa itseään ja luoda oma ura, silloin opiskelu usein käsitetään tietyksi apuvälineeksi tiettyyn position, kun taas perhekeskeisillä opiskelun voi kuvitella enemmän yhdeksi elämän osa-alueeksi, joka kuuluu kaikkeen muuhunkin elämään.

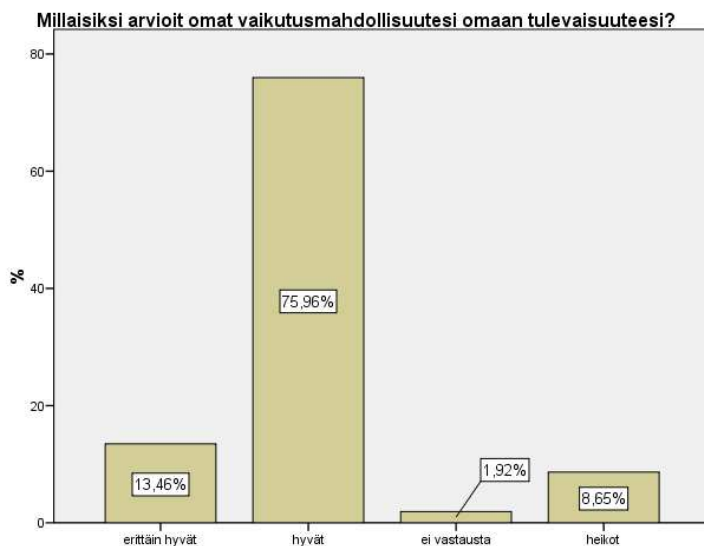
Kuvio 42. Mitkä asiat ovat sinulle tärkeitä? (n.105)

2. Millainen se on ja mitkä asiat seuraavista ovat sinulle tärkeitä?

Vaikutusmahdollisuudet tulevaisuuteen nähtiin hyviksi. 89 % vastanneista koki vaikutusmahdollisuutensa hyviksi tai erittäin hyviksi. Kadettikoulussa on vallalla siis vaikutusoptimismi, mikä on lievästi voimakkaampaa kuin siviilikorkeakouluopiskelijoilla.

Kuvio 43. Vaikutusmahdollisuudet omaan tulevaisuuteen. (n.105)

Vastanneista selkeä enemmistö koki voivansa toteuttaa itseään ja omaa elämänsuunnitelmaansa jo opiskelun aikana. Vastausprosentit ovat yhteneviä muiden korkeakouluopiskelijoiden kanssa.

Kuvio 44. Oletko voinut toteuttaa itseäsi opiskelun kuluessa? (n.105)

Avoimessa kysymyksessä kysyttiin opiskelua edistäneitä tekijöitä. Vastauksista 80 % keskittyi ihmissuhteisiin, joko hyvät kaveruussuhteet koulutovereihin tai toimiva parisuhde kotona nähtiin eniten opiskelua tukevaksi tekijäksi. Osa vastaajista koki opintopakon kannustavan opiskelemaan, sekä oman motivaation ja innostumisen olevan merkittävä tekijä.

Kysyttäessä tekijöitä, jotka ovat rajoittaneet opiskelua, korostuivat merkittävästi matkustaminen ja koulujen sijainti eri paikkakunnilla. Lisäksi kritisoitiin kiirettä, opintopakkoa ja sisäoppilaitosmaisuuutta. Koettiin että opiskelua vietetään viikkoisin 24h, jolloin ei ole mahdollista irtautua opiskelupiireistä.

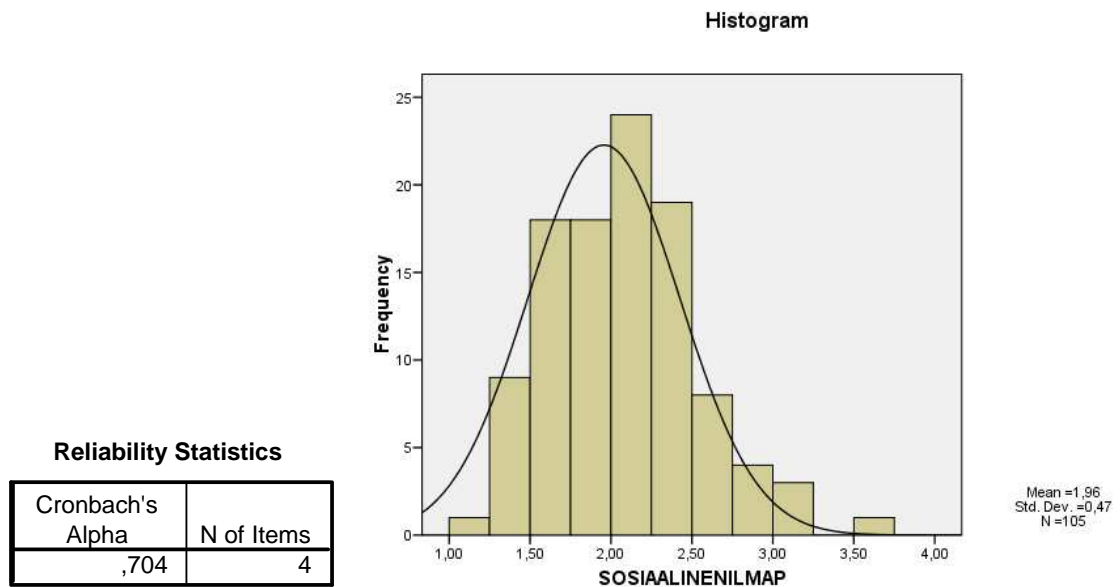
8.7.7 Opiskelijayhteisöt

Kadettikoulun sosiaalisesta ilmapiiriä koskeneista kysymyksistä muodostettiin summamuuttuja, jonka reliabiliteetti varmistettiin Cronbach Alfa – testillä. Sosiaalinen ilmapiiri on vastanneiden mielestä hyvä, kuvaaja on selkeästi kallistunut pienempiä arvoja kohti, mediaanin ollen 1.96, jolloin sosiaalisen ilmapiirin voi kuvata olevan melko hyvä. Se tarkoittaa, että opiskelijoiden keskinäiset suhteet ja suhteet opetushenkilöstöön, nähdään hyviksi. Positiivista vaikutusta on varmasti vanhimman kadettikurssin rooli ”lähes virkamiehenä”, jolloin suhtautuminen on erilaista, kuin nuorempiin opiskelijoihin.

Muissa yliopistoissa kuvattiin opetushenkilöstön ja opiskelijoiden välisiä suhteita

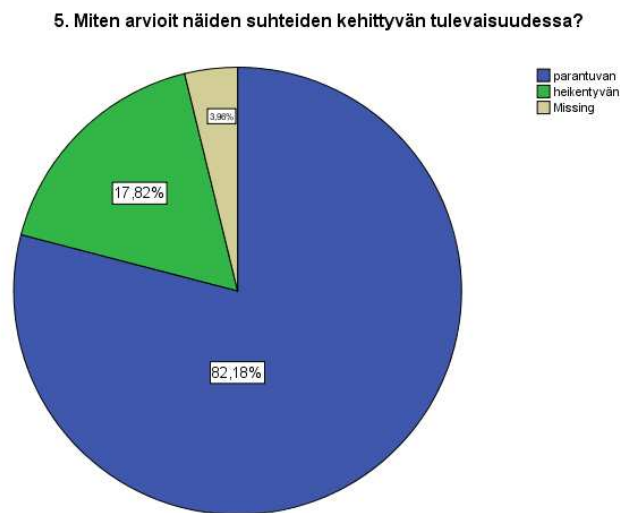
byrokraattiseksi. Opiskelijoiden väliset suhteet riippuivat opiskelun luonteesta, opiskelijat joilla oli paljon yhteisiä opintoja ja yhteisiä luentoja, kokivat suhteet paremmiksi kuin opiskelijat joilla ei ollut yhteisiä luentoja. (Aittola & Aittola 1985).

Kuvio 45. Histogrammi laitoksen sosiaalisesta ilmapiiristä. (n.105)

Opiskelijoiden keskinäisten suhteiden nähtiin kehittyvän paremmiksi tulevaisuudessa (82 %). Kielteisesti vastanneiden voisi kuvitella pohtineen opiskelujen loputtua tapahtuvaa opiskelijaryhmien hajoamista.

Kuvio 46. Suhteiden kehittyminen tulevaisuudessa. (n.105)

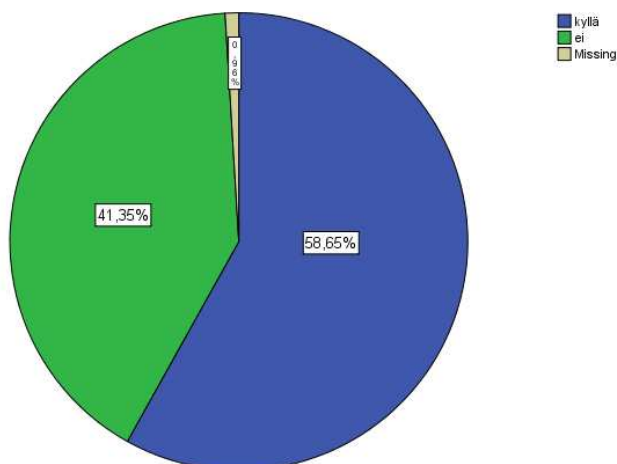

8.7.8 Opintojen organisointi

Opintojen organisointi tarkoittaa niitä tapoja ja muotoja, joilla opetus on laitoksessa järjestetty. Opiskelijat kokivat opinto-ohjelman melko sitovaksi (59 %), mikä on yhtenevää siviilikorkeakoulun opiskelijoiden vastauksiin. Opinto-ohjelman sitovuus tarkoittaa ulkoa ohjattua, jäykkää opinto-ohjelmaa. Opiskelijat ovat kritisoineet opinto-ohjelmien kaavamaisuutta, ja sitä ettei opiskelijoille anneta ollenkaan sijaa omakohtaisille valinnoille. Kadettien opinnoissa valinnaisia aiheita on vähän, ja valinnaisuus on siviilikorkeakoulua vähäisempää. Opintojen organisointitapa on keskeisin opiskelutilannetekijä, sillä siinä tulee esiin kuinka opiskelijat voivat itse ohjata omaa opiskeluprosessiaan, tai miten ulkoahjautuvaa heidän opiskeluprosessinsa on. (Aittola & Aittola 1985, 163)

Kuvio 47. Opinto-ohjelman sitovuus. (n.105)

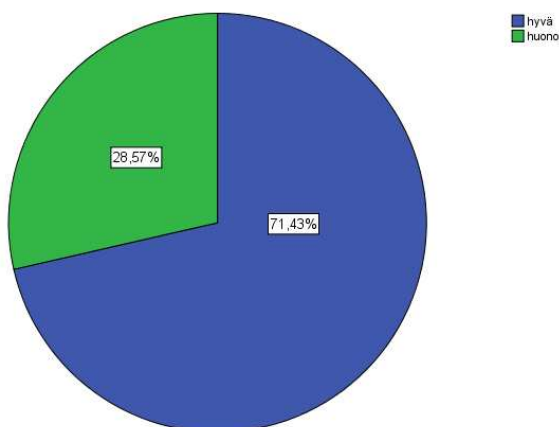
1. Tuntuuko nykyinen opinto-ohjelmasi sinusta liian sitovalta?

Tenttikäytäntöä arvioitiin hyväksi (71 %). Kysyttäessä tämänmuotoista kysymystä, ilman vastaehdotuksia, on vastaajan vaikea kehitellä korvaavaa tenttimenetelmää. Siviilikorkeakoulussa tehdyssä kyselyssä tenttikäytäntöä arvosteltiin jäykäksi (46 %) mm. uusintamahdollisuuksien puutteen vuoksi. (Aittola & Aittola 1985, 156)

Kuvio 48. Nykyinen tenttikäytäntö. (n.105)

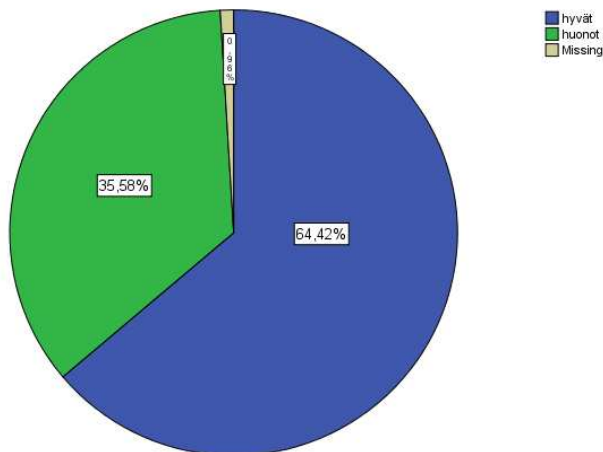
2. Millaiseksi arvioit nykyistä tenttikäytäntöä?

Vastanneet pitivät tenttien arvosteluperiaatteita hyvinä (64 %), ja tämä on yhteneväistä siviilikorkeakoulun vastauksiin. Arvosteluperiaatteissa merkittävintä on arvosteluperiaatteiden julkisuus ja oikeudenmukaisuus.

Kuvio 49. Tenttien arvosteluperiaatteet. (n.105)

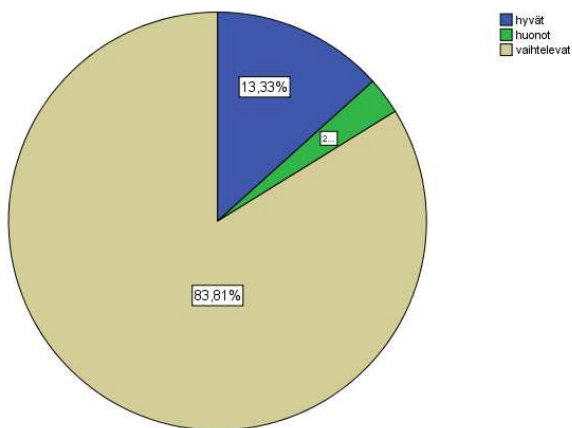
3. Millaisiksi arvioit tenttien ja muiden opintosuoritusten arvosteluperiaatteita?

Valtaosa vastanneista piti aineiden opetusmenetelmiä ja opetustapoja vaihtelevina (84 %). 13 % piti niitä yksipuolisesti hyvinä. Vastaukset painoutuivat siis positiivisen puolelle, mutta mitään pitkälle meneviä johtopäätöksiä tästä ei voi tehdä.

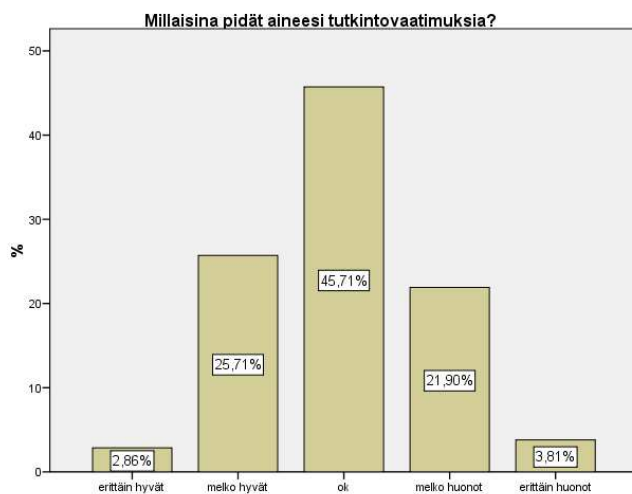
Kuvio 50. Aineiden opetusmenetelmät ja opetustavat. (n.105)

4. Millaisiksi arvioit aineiden opetusmenetelmät ja opiskelutavat?

Aineiden tutkintovaatimukset nähtiin melko hyvinä. Vastaukset jakaantuivat tasaisesti.

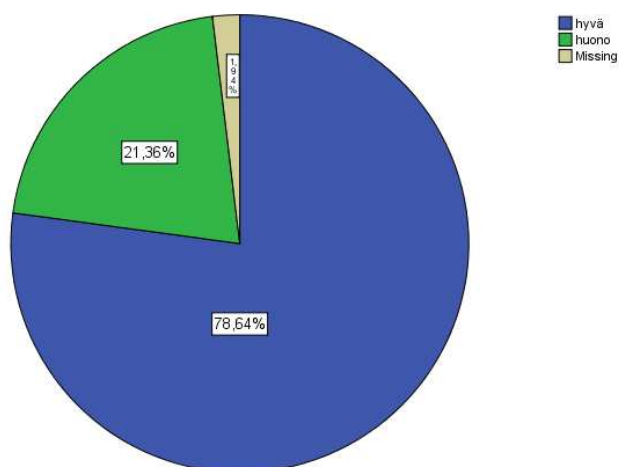
Kuvio 51. Aineesi tutkintovaatimukset. (n.105)

Yliopisto-opetuksen tulevaisuus nähtiin Maanpuolustuskorkeakoulussa selkeästi hyvänä (79 %). Siviilikorkeakoulun opiskelijoiden vastaukset yliopiston tulevaisuudennäkymistä olivat selkeästi negatiivisemmat, yliopisto-opetuksen nähtiin kehittyvän entistä ammatillisemmaksi ja ulkoaohjautuvammaksi. (Aittola & Aittola 1985) Maanpuolustuskorkeakoulun lyhyt historia yliopistona selittää kasvuodotusten positiivisuutta, opiskelijat hyväksyvät että kaikkia käytänteitä ja menetelmiä ei ole voitu vielä saada yliopistomuottiin.

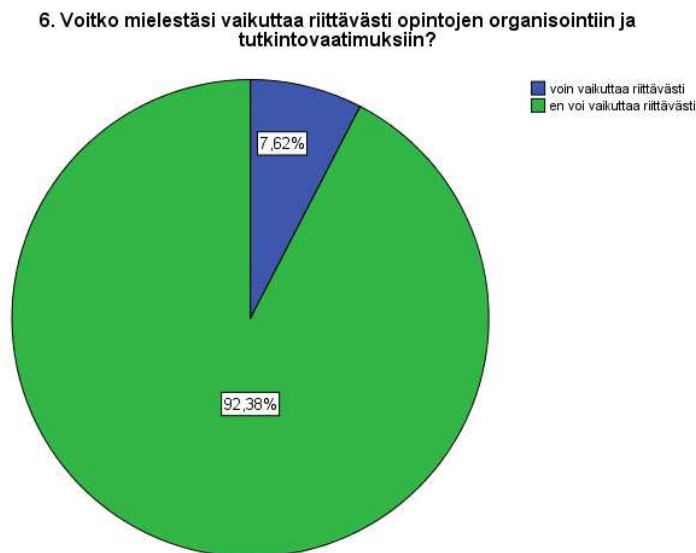
Kuvio 52. Yliopisto-opetuksen tulevaisuus. (n.105)

7. Millaiseksi arvioit maanpuolustuskorkeakoulun yliopisto-opetuksen tulevaisuuden?

Vastanneet selkeästi kritisoivat vaikutusmahdollisuuksien puutetta opintojen organisointiin. Kadeteista 92 % koki, ettei voi vaikuttaa riittävästi opintojen organisointiin ja tutkintovaatimuksiin. Siviilikorkeakoulussa 59 % vastanneista koki, ettei hänellä ole vaikutusmahdollisuuksia omiin tutkintovaatimuksiin. Jos opiskelija kokee, ettei hänellä ole vaikutusmahdollisuuksia omiin opintovaatimuksiinsa, kokee hän opiskelun pakkotahtiseksi ja ulkoa ohjatuksi. Erityisesti vanhemmat opiskelijat eivät hyväksy opiskelun pakkosyöttöä, vaan odottavat enemmän vastuuta omista opinnoistaan. (Aittola & Aittola 1985, 160)

Kuvio 53. Opintojen organisointiin vaikuttaminen. (n.105)

8.7.9 Opetuksen taso ja laatu.

Opetuksen tasoon sisältyy opettajien opetustaitoa, laatua ja opetussisältöihin liittyviä tekijöitä. Lisäksi opiskelijoilta kysyttiin omista vaikutusmahdollisuuksista opetuksen tasoon ja laatuun. Opiskelijoiden näkökulma on yksipuolinen, mutta opiskelija-arvioinnit ovat osoittautuneet kohtuullisen luotettaviksi arviointimenetelmiksi. (Ramsden 1981, 264)

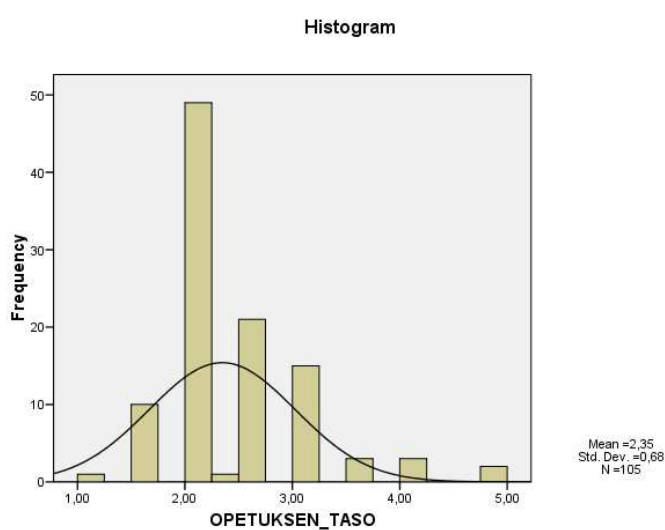
Vanhemmat opiskelijat kritisoivat enemmän oppilaitoksensa opetusta verrattuna nuorempiin opiskelijoihin. Yleisesti suuremmat laitokset arvioitiin kriittisemmin kuin pienemmät. (Aittola & Aittola 1985)

Opetuksen tasoa kysyvistä kysymyksistä muodostettiin summamuuttaja, jonka reliabilisuus

todennettiin Cronbach Alfa – testillä. Summamuuttujan arvo 1 tarkoittaa ”erittäin hyvää”, 2 ”melko hyvää”, 3 ”ei hyvä eikä huono”, 4 ”heikko” ja 5 ”erittäin heikko”.

Summamuuttajan mukaan opetuksen laatu ja opettajien opetustaito arvioitiin yleisesti melko hyväksi. Siviilikorkeakoulujen opiskelijat pitivät yhtenevästi laitoksen opetuksen tasoa hyvänä, mutta arvioivat opettajien opetustaidon heikommaksi.

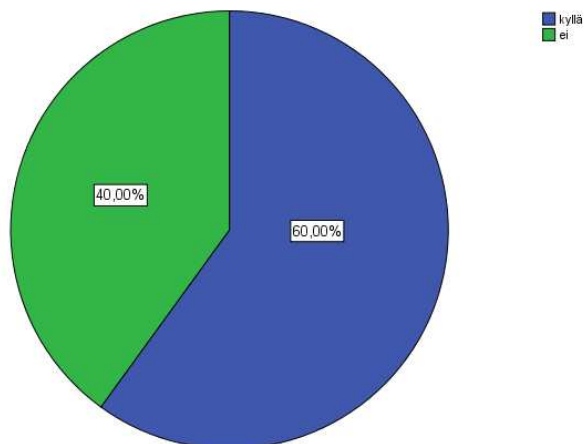
Kuvio 54. Histogrammi opetuksen tasosta. (n.105)

Opetuksen havaittiin syvälistyvän opintojen edetessä, 60 % vastaajista koki uusien opintovaiheiden mukana opintojen syventyvän. Maisterivaiheessa tämä on konkretisoitunut melko selkeästi Pro gradu – työhön liittyvien tutkielmavapaiden ja lisääntyneen oman vastuun omista opinnoista myötä.

Kuvio 55. Opetuksen syvällistyminen. (n.105)

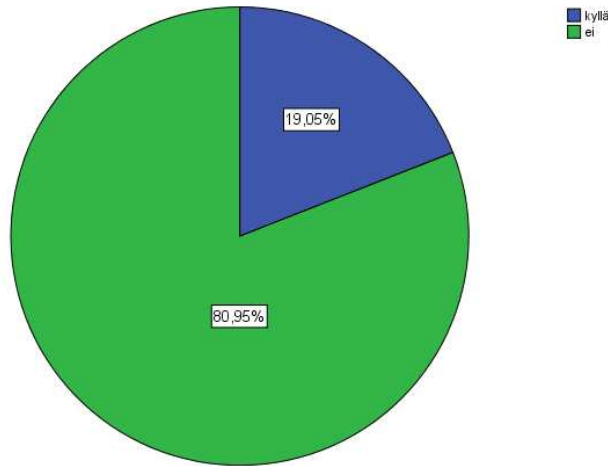
3. Oletko havainnut opetuksen tason syvällistyvän eri opintovaiheiden mukaisesti?

Kadetit kokivat selkeästi omien vaikutusmahdollisuuksiensa opetuksen laatuun olevan heikot. Samoin muissa korkeakouluissa opiskelevat pitivät vaikutusmahdollisuuksiaan vähäisinä, 47 % vastaajista koki että vaikutusmahdollisuuksia ei ole. Se mistä syystä mahdollisuuksia ei ole, riippui vastanneiden mielestä sekä itsestä että laitoksesta. (Aittola & Aittola 1985, 164)

Kuvio 56. Voitko vaikuttaa opetuksen tasoon ja laatuun? (n.105)

4. Voitko mielestäsi riittävästi vaikuttaa opetuksen tasoon ja laatuun?

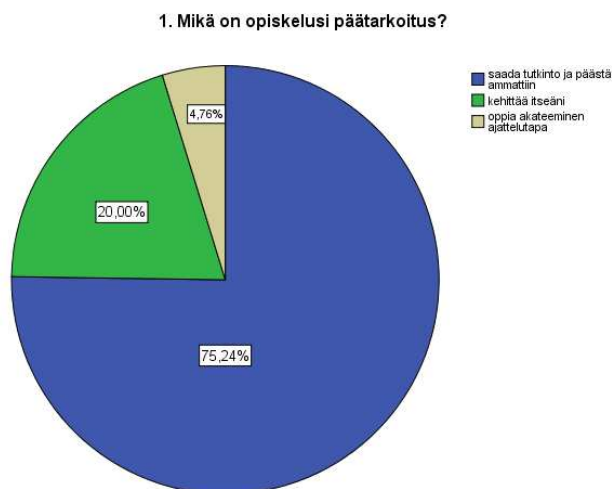

8.7.10 Opiskelun tarkoitus

Yliopistollinen opiskeluprosessi on opiskelijoiden elämäntilanteeseen ja opiskelutilanteiden mahdollistamissa rajoissa tapahtuvaa toimintaa, jota ohjaavat pääasiallisesti opiskelijoiden opiskelulle asettamat yleiset tavoitteet ja päämäärät sekä heidän opiskelemaisensa koulutus- ja tieteenalan opetukselle asetetut yleiset tavoitteet. (Aittola & Aittola 1985) Opiskelun tarkoitus on opiskelijan oma intuitio, syystä miksi hän opiskelee valitsemallaan alalla. Klassisten tavoitteiden mukaisesti opiskelijan tulisi kehittää itseään tieteellisesti ja sivistyksellisesti yliopistollisen tavoitteen mukaisesti.

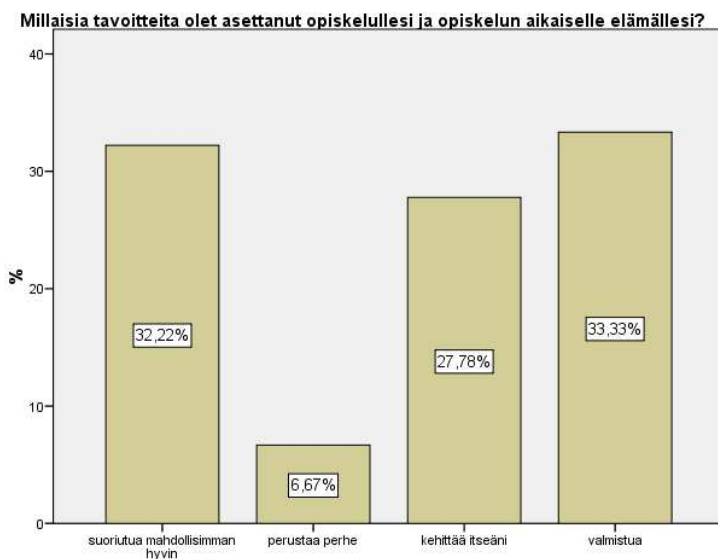
Opiskelun päätarkoituksen suhteen opiskelijajoukon voi kuvitella jakautuvan kahtia siten, että toisaalla ovat ammatillista orientaatiota ja toisaalla sivistyksellistä orientaatiota painottavat opiskelijat (Aittola & Aittola 1985, 184). Vastaajista 75 % ilmoitti opiskelunsa päätarkoitukseksi saada tutkinnon ja päästä ammattiin, jolloin valtaosa kadeteista on selkeästi ammatillista orientaatiota korostavia. Ainoastaan 5 % vastaajista koki opiskelunsa päätarkoitukseksi akateemisen ajattelutavan kehittäminen. Siviilikorkeakoulussa opiskelevista 56 % koki opiskelun tarkoituksen olevan melko tai puhtaasti ammatillinen, joka antaa viitteitä siitä että siviilikorkeakoulussa opiskelevat ovat enemmän sivistykselliseen orientaatioon painottuneita.

Kuvio 57. Opiskelusi päätarkoitus. (n.105)

Kysyttäessä opiskelun aikaisia tavoitteita, nousi hyvä suoriutuminen ja itsensä kehittäminen sekä valmistuminen tärkeimmiksi elementeiksi. Perheen perustaminen oli 7 % mielestä opiskelun aikaisen elämän tavoitteena. Tämä sopii yhteen teoriaan opiskeluajan käsittämisestä tietynä välivaiheena siirtymisessä työelämään. Opiskelun aikaiseen elämään kuuluu yleisesti tietty itsekkyys ja itsensä kehittäminen ja löytäminen. Vastaajat näyttivät keskittyneen enimmäkseen opiskeluun ja sen suorittamiseen mahdollisimman hyvin.

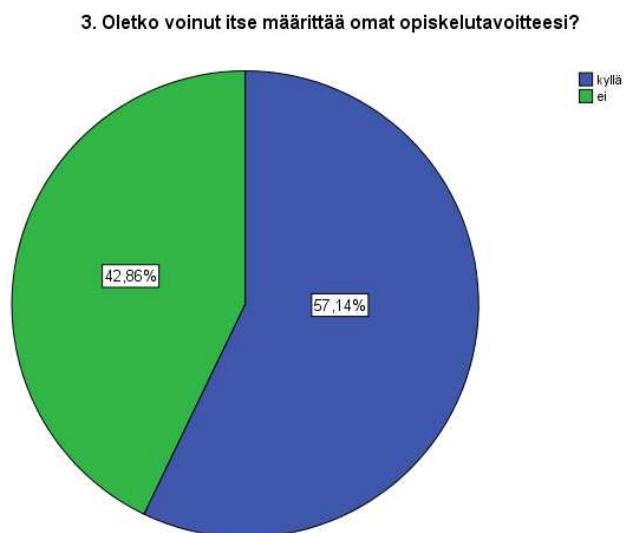
Kuvio 58. Tavoitteet opiskelun aikana. (n.105)

Valtaosa (57 %) kadeteista ilmoitti itse asettaneensa tavoitteet omalle opiskelulle. Yleisesti

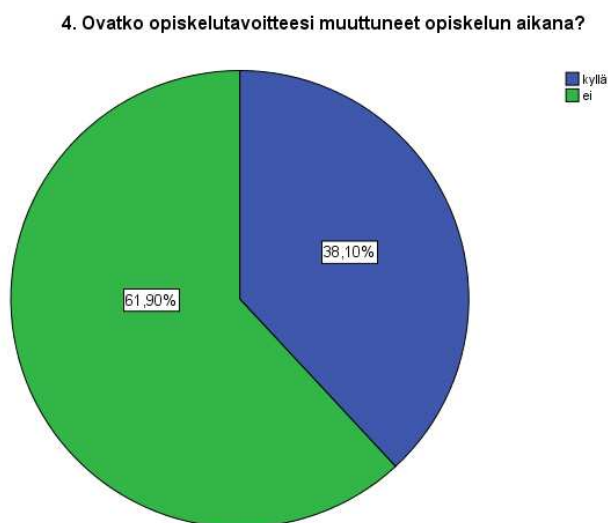
opintojen kuluessa opiskelutavoitteissa tapahtuu uudelleenorientoitumista, siten että sivistykselliset ja ammatilliset opiskelutavoitteet ovat tasapainottuneet keskenään.

Kuvio 59. Opiskelutavoitteiden määrittäminen. (n.105)

Opiskelutavoitteet eivät ole muuttuneet valtaosalla vastaajista. Kadettien opiskelutavoitteiden voi nähdä olevan pysyvämmät kuin siviilikorkeakouluopiskelijoilla, yli 40 % koki omien opiskelutavoitteiden muuttuneen opiskelunsa aikana.

Kuvio 60. Opiskelutavoitteiden muuttuminen. (n.105)

8.7.11 Tieteellisen ajattelutavan kehittyminen

Tieteellisen ajattelutavan kehittämisellä tarkoitetaan opiskelijoiden tieteellisessä ajattelutavassa tapahtuvia laadullisia muutoksia, joiden myötä he havaitsevat ja jäsentävät ympäröivää todellisuutta ja opiskeltavia asioita laadullisesti uudella tavoin aikaisempaan verrattuna. (Aittola & Aittola, 1985) Oppilaitoksen on omat tavoitteensa luoda tietynlainen ajatusmalli opiskelijoille, mutta erikseen yliopiston tehtäviin kuuluu luoda tieteelliseen ajattelutapaan kykeneviä yhteiskunnan jäseniä.

Avoimessa kysymyksessä kysyttäessä oman opintoalan korostamaa ajattelutapaa, vastauksissa korostui ristiriitaisuus ja vastakkaisuus, osa vastaajista piti ajattelutapaa liiankin akateemisena, kun taas selkeä valtaosa kuvaili sitä puoliakateemisena tai akateemisena raakileena. Toisaalta ajattelutapaa kuvattiin pieniin yksityiskohtiin keskittyvänä, toisaalta monimutkaisena ja sekavana. Isosta osasta vastauksia kävi ilmi tieteellisen ajattelutavan Maanpuolustuskorkeakoulussa olevan vasta kehityksessä ja muodostumassa. Ajattelutavan voi ajatella olevan kallistunut teknisemmälle puolelle, kuin akateemiselle puolelle, mutta vastauksista voi selkeästi vetää sen johtopäätöksen, että tieteenalan mukaista ajattelutapaa ei ole vielä muodostunut opiskelijoiden keskuuteen.

Ohessa muutama lainaus vastauksista:

11. Yrittää hakea tieteellisyyttä ja avoimuutta. On vielä kuitenkin kaavoihin kangistunutta ja jäykkää.

25. ei tue akateemista ajattelutapaa, helposti läpi

29. yhä enenemissä määrin yksilölähtöistä, mutta kaavoihin kangistunutta

44. semi-akateeminen

60. asioihin on aina yksi ratkaisu

67. luovaa behaviorismia

103. sekava

80. kriittinen suhtautuminen ja mielipiteiden perustelu ovat kehittyneet

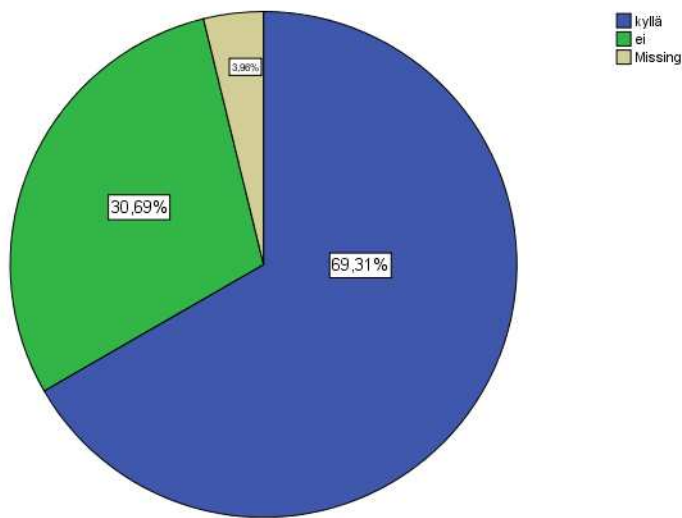
43. en kuvailisi, jotta pysyy asiallisena tekstinä

Vastaajat kokivat voineensa kehittää tieteenalansa mukaista ajattelutapaansa, mikä kuitenkin ei

varmasti ollut vastaajille selkeä. Yleisesti voidaan ajatella vanhempien opiskelijoiden olevan kehittyneen pidemmälle tieteellisen ajattelutavan kehittämisessä, jolloin vanhimman vuosikurssin kadettien tulisi omata selkeä tieteenalan mukainen ajattelutapa. Siviilikorkeakoulun opiskelijat kokivat tieteenalaisen ajattelutavan kehittyneen (56 %), ja sen olevan keskiarvona teknokraattisempiin arvoihin, kuin humanistisiin arvoihin keskittynyt (Aittola & Aittola 1985).

Kuvio 61. Oletko voinut kehittää tieteenalan mukaista ajattelutapaa? (n.105)

2. Oletko mielestäsi voinut kehittää opiskeltavien asioiden avulla tieteenalasi mukaista ajattelutapaa?

Opiskelijoiden käyttämien opiskelustrategioiden on todettu vaihtelevan huomattavasti eri tieteenaloilla. Tutkimusten mukaan erilaisten strategioiden tuloksena on havaittu tuottavan myös laadullisesti erilaisia oppimistuloksia (Rymsden 1981, 219). Opiskelijat pyrkivät hahmottamaan kokonaisuuksia, mikä on oppimisen kannalta tavoiteltavaa. Tentteihin käytettävä valmistautumisaika oli melko lyhyt, mutta samoin siviilikorkeakoulun opiskelijat ilmoittivat valmistautuvansa yleensä alle viikon tentteihin. Kadeteista pieni ryhmä (9 %) valmistautui tentteihin viikkoja, ja samassa suhteessa myös muissa korkeakouluissa osa opiskelijoista käyttää viikkoja tentteihin valmistautumiseen. (Aittola & Aittola 1985).

Opiskelijat korkeakoulussa jakautuivat kahteen toisistaan erottuvaan ryhmään. Osa opiskelijoista valmistautui tentteihin huolellisesti, systemaattisesti ja suhteellisen pitkän ajan. Toiset valmistautuivat lukien lyhyen ajan, pinnallisesti ja harppoen. Samoin kadeteille tehdyssä kyselyssä viimeisen yön kahvin avulla lukeneet ilmoittivat 90 % lukeneensa harppoen

tenttialueen.

Kuvio 62. Miten valmistaudut tentteihin? (n.105)

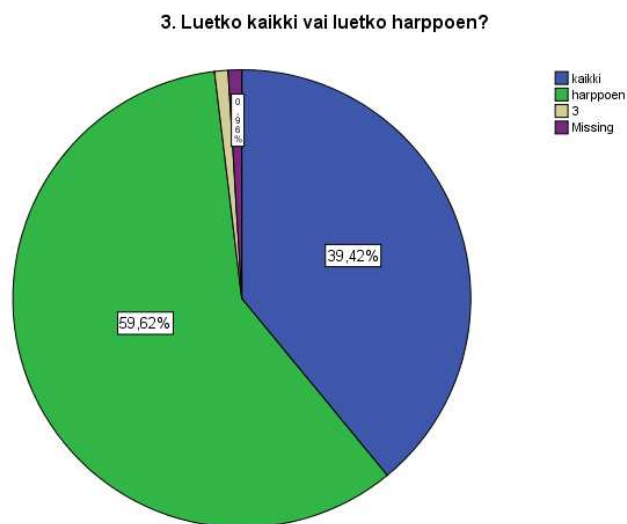

Kuvio 63. Miten kauan käytät aikaa valmistautumiseen? (n.105)

Opiskelijat jakaantuivat kahteen ryhmään erilaisten oppimistapojen suhteen. Toinen ryhmä oli stabiili (16 %), joka ei vaihda opiskelutapaansa ja toinen vaihtelee opiskelutyyliään eri tentaattorin ja tentin luonteen mukaan. 85 % vastanneista ilmoitti tentaattorin vaikuttavan tenttiin valmistautumiseen. Siviilikorkeakoulussa tämä prosenttilukema on alhaisempi, mutta myös voimakkaasti esillä. Harppoen lukeminen korreloi tilastollisesti merkitsevästi opiskelijoihin, jotka lukivat viimehetkillä tentteihin.

Kuvio 64. Lukemismetodi. (n.105)

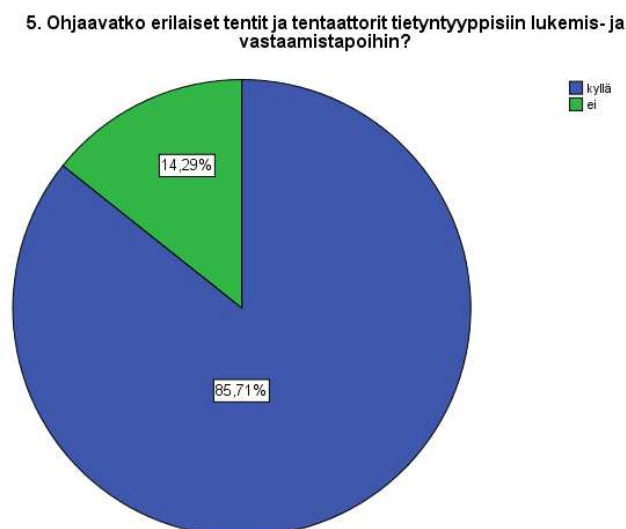

Valtaosalla (84 %) opiskelijoista opiskelutyyli vaihteli riippuen aineesta ja tentaattorista. Tentaattorin vaikutus näkyy yleensä siinä, lukivatko opiskelijat ulkoa opetellen vai yrittäen ymmärtää kokonaisuuksia. Opiskelustrategiat eivät ole pysyviä, vaan opiskelijat muuttavat niitä tietoisesti asiasisältöjen, tilanteen yms. tekijöiden mukaan (Aittola & Aittola 1985, 197). Samaan asiaan viittaa 51 % opiskelijoista kokiessaan muuttaneensa opiskelutapojaan opintojensa aikana. Osa opiskelijoista opiskelutyylien muuttuessa alkaa opiskella entistä syvällisemmin, mutta osa voi myös alkaa opiskelemaan pinnallisemmin, jos tentaattorit ohjaavat sen tyyppiseen opiskeluun, tai tenteissä menestyminen osoittaa pinnallisen oppimisen antavan paremmat tulokset.

Kuvio 65. Vaihteleeiko opiskelutapasi? (n.105)

Kuvio 66. Ohjaavatko tentaattorit lukemistasi? (n.105)

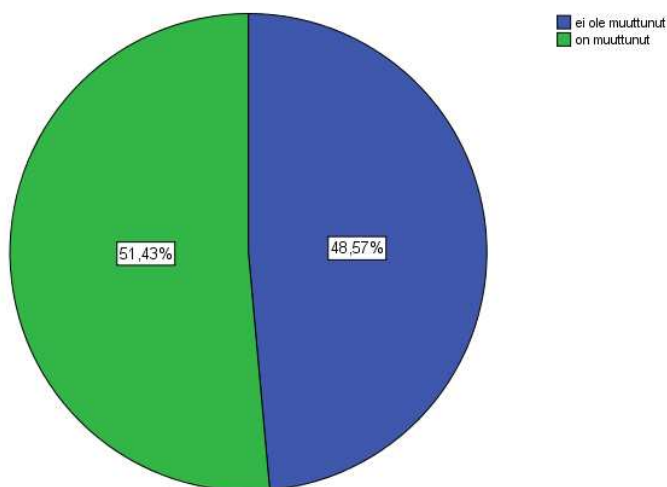
Yleisesti vanhemmat opiskelijat pystyvät hahmottamaan opiskeltavat asiat kokonaisuuksina. (Aittola & Aittola 1985, 202). Kysymykseen vastattaessa korostuu pyrkiminen opiskella asioita kokonaisuuksina, mutta käytännössä usein tentaattorit, tai aikatekniset tekijät pakottavat opiskelijat muuttamaan opiskelustrategioitaan.

Kuvio 67. Millä tavoin pyrit opettelemaan lukemasi asiat? (n.105)

Kuvio 68. Onko opiskelutapasi muuttunut? (n.105)

7. Onko opiskelutapasi muuttunut jollain tavoin opiskelun kuluessa?

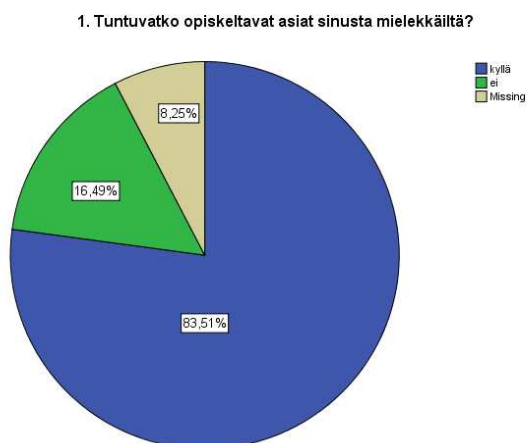

Yliopisto-opiskelun mielekkyyden kokeminen liittyy kiinteästi yhdessä opiskelun tarkoituksenmukaisuuden kokemisen kanssa. Mielekkyykokemus syntyy sen myötä, kun opiskelija kokee opiskelevansa relevanteilta tuntuja asiasisältöjä, tai kun hän kokee opiskelussa käytettävät toimintatavat tarkoituksenmukaiseksi. (Aittola & Aittola 1985, 206)

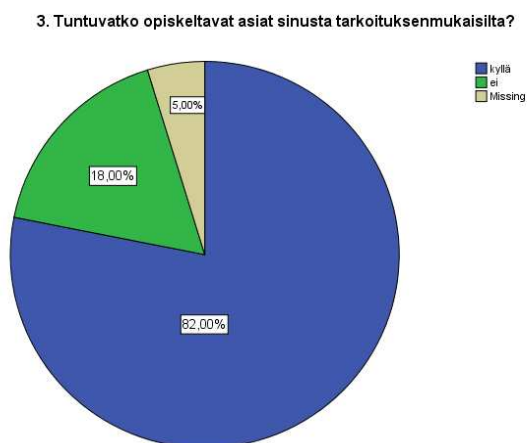
Vastanneet kokivat opiskeltavat asiat mielekkäinä (84 %) ja tarkoituksenmukaisina (82 %). Opiskelijat jakaantuivat kahteen ryhmään, toiseen kuuluvat opiskelijat, joiden mielestä käytännölliset asiat ovat mielenkiintoisia ja toisaalla teoreettisempiin asioihin suuntautuneisiin.

Kadettien vastauksissa korostui selkeästi kiinnostus käytännön aiheisiin ja eritoten omaa ammattia koskeviin aiheisiin.

Kuvio 69. Ovatko opiskeltavat asiat mielekkäitä? (n.105)

Kuvio 70. Tuntuvatko opiskeltavat asiat tarkoituksenmukaisilta? (n.105)

8.7.12 Laitostuminen

Maanpuolustuskorkeakoulun rooli sotakorkeakouluna ja akateemisena yliopistona on osin ristiriitainen. Samoin sodanajan vaatimukset upseereille ja toisaalta akateemisuus ja siihen liittyvät käsitteet ovat osin risteävät. Laitostumista käsittelevien elementtien tarkoitus oli herättää vastaaja miettimään, ja pakottaa selkeillä kyllä - ei kysymyksillä ottamaan kantaa ja vastaamaan.

Kysymyksenä yksinkertainen kysymys Maanpuolustuskorkeakoulun asemasta pakotti vastaajan

valitsemaan kyllä – ei vastauksesta toisen, mutta kysymyksellä haettiin opiskelijan omaa kokemusta asiasta. Vastanneista 24 % ei pitänyt MPKK:ta korkeakouluna, mikä sinällään on mielenkiintoista, sillä Maanpuolustuskorkeakoulu on korkeakoulu korkeakouluasetuksen mukaan. Se miten opiskelijan omaan motivaatioon ja opiskeluun vaikuttaa se, että hän ei joko tunne tai halua kokea olevansa yliopistossa, sitä on vaikea tutkia.

Avoimessa kohdassa kysyttiin miksi vastasit siten, kuten vastasit. Kyllä – vastanneista ¼ korosti koulutuksen sisäisiä arvoja, kuten opiskelun akateemista ajattelumaailmaa ja yliopistotasoista opetusta. Loput vastanneista (3/4) toi esiin MPKK:n ulkoisen korkeakoulustatuksen, ja korosti vastauksissaan sitä että niin on säädetty laissa, ja lukee korkeakoulun nimessä ja sieltä valmistuu maistereista. Huomattavaa on ulkoisten tekijöiden korostuminen vastauksissa. Ei – vastanneista valtaosa piti MPKK:ta ammattikorkeakouluna tai sotakouluna, eikä edes halunnut sen olevan korkeakoulu. Vastanneista iso osa (1/2) kritisoi koulun opintojen valintojen vähyyttä, ja opintopakkoa sekä sisäoppilaitosmaisuuutta. Ohessa esimerkkejä avoimista vastauksista:

Kyllä - vastanneita:

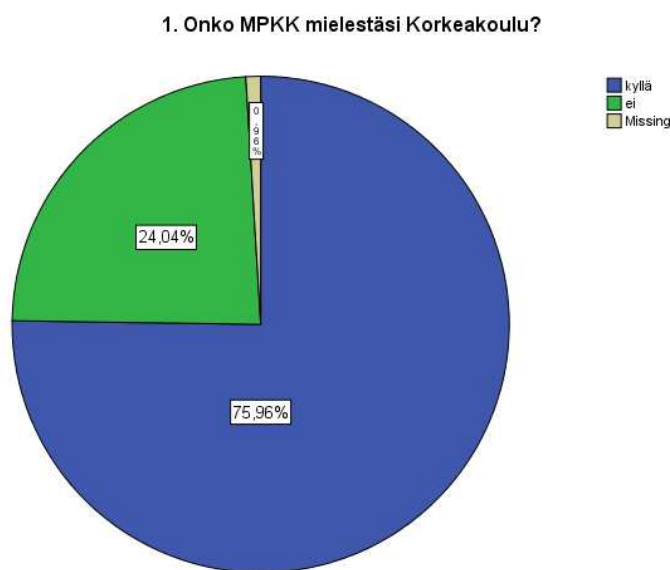
1. *pääosa opetuksesta ja menetelmistä tukee omaa ajattelua*
2. *tieteellinen lähestymistapa on perusteltu. Puolustusvoimien tehokkaaksi kehittämiseksi. Monia asioita käsitellään teoreettisesti ja korostetaan ajattelua. Uskon että MPKK kehittyy vielä hyvälle tasolle.*
32. *koska täällä saa kuitenkin sen tasoista opetusta, vaikkakin omalla tavallaan*
34. *koska laitostumisen seurauksena niin on päähäni iskostettu*
47. *tutkintovaatimukset täyttävä, lain ja asetuksen kirjaimin. opetus ja opiskelu on erilaista kuin siviilipuolella , mutta kokemuksesta tiedän, että vaatimustaso on suunnilleen sama (pl. pro gradu)*

Ei - vastanneita:

13. *Enemmänkin ammattikorkeakoulu. valmistaa ammattiin, ei akateemista valinnanvapautta*
23. *sotakoulu*
37. *suuri osa opettajista ie ole käynyt itse korkeakouluja, sisäoppilaitos*
54. *matkalla sitä kohti ollaan. Jotkut laitokset ovat korkeakoulukelpoisia, osa ei. Muutosvastarinta*

55. korkeakouluissa voi yleensä hieman vaikuttaa omiin opintoihinsa.
66. sisäoppilaitos, jossa akateemisuus ja valinnaisuus on vielä näennäistä.
84. sotilaskoulu, ei korkeakoulu
92. huonetarkastukset, opintopakko, käskyt osallistua kirkkoon, tarjoilut.
95. läsnäolopakko, opiskelujen aikatauluun ei pysty vaikuttamaan.

Kuvio 71. Onko MPKK korkeakoulu? (n.105)

Kysyttäessä vastaajilta korostaako MPKK:n oppimisympäristö opiskelijan omaa ajattelua, vastaajista 52 % koki että kadettikoulu ei korosta omaa ajattelua. Tätä on syytä verrata siihen, että valtaosa opiskelijoista on ammattisuuntautuneita opiskelijoita, joilla opiskelun merkitys esiintyy välineenä saada ammatti. Ammattisuuntautuneilla opiskelijoilla opiskelulla ei ole merkittävää itseisarvoa. Kadettikoulun opiskelijat kokivat voimakkaasti, ettei heillä ole vaikutusmahdollisuuksia koulun opetuksen tason ja laadun sekä muodon suunnittelussa. Iso osa opiskelijoista toivoisi opintojen suunnittelussa huomioitavan paremmin opiskelijoiden tavoitteet.

Avoimessa kysymyksessä kysyttiin syytä miksi vastasit valitsemalla tavalla. Kyllä vastanneista valtaosassa korostui oma vastuu omaan ajatteluun ja ainelaitoksen vaikutus oppimisympäristöön. Vastauksista osassa korostui myös opintojen edetessä oman vastuun lisääntyminen. Ei – vastanneista, oppimisympäristössä omaa ajattelua vähentävinä tekijöinä koettiin

kadettialiupeeerijärjestelmä, suuret luokkakoot ja opintosuunnitelmien jäykkyys. Myös eri ainelaitoksien opetuksessa on omaa ajattelua koskien suurta hajontaa. Ohessa esimerkkejä vastauksista:

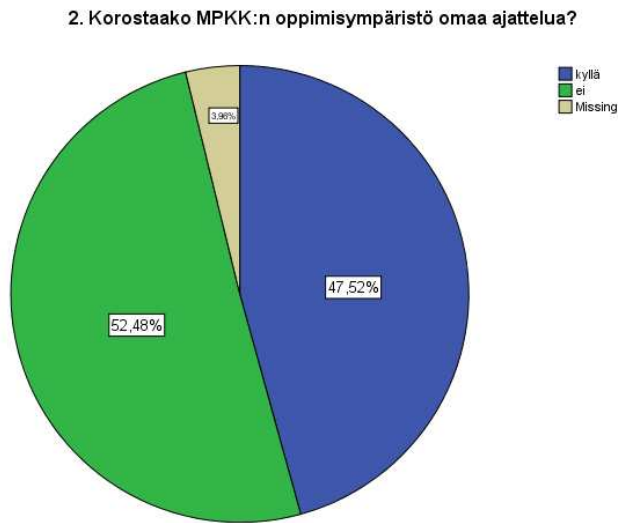
Kyllä - vastanneita:

- 7. *kyllä oppiminen ja ajattelu lähtee omasta ajattelusta, vaikka toisinaan jotkut asiat käsketään turhan tarkasti.*
- 29. *valmistumme ammattiin jossa tulee kyetä omaan itsenäiseen ajatteluun, sitä korostetaan kouluaikana*
- 35. *näennäisesti siihen kehotetaan, käytännössä ei aina onnistu*
- 45. *pyrkii nykyään korostamaan, mutta vanhat tavat ovat aika syvästi juurtuneet*
- 48. *opinnäytteiden laatiminen, olennaisen löytäminen massaluennoilta*
- 84. *jokainen vastaa itsestään.*
- 92. *omalla toiminnalla voi tehostaa oppimista paljon, ilmankin pärjää.*
- 101. *sotilaan pitää pystyä ajattelemaan*

Ei - vastanneita:

- 6. *kadettialiupeeerijärjestelmä passivoi n 90% opiskelijoista.*
- 11. *siihen pyritään, mutta silti aina sorrutaan kaavamaisuuksiin.*
- 14. *Tämä on hyvin vaihtelevaa ja laitosriippuvaista, joten suurin ongelma tulee ristiriitaisuudesta.*
- 15. *Osassa asioista kyllä, mutta usein kadettijohtajat ovat ainoa, joiden tarvitsee ajatella asioita pidemmälle. Rivikadetti toimii ohjeiden mukaan.*
- 18. *kadettiesimiesjärjestelmä järjestelmä passivoi. kenenkään ei tarvitse itse tiedon hankinnasta tai luentojen alkamisajoista ja paikoista.*
- 37. *kaikki tarjotaan valmiina, koulu tuputtaa myös valmiin ajatus ja arvomaailman.*
- 46. *sotilasympäristön takia monissa asioissa toimitaan niin kuin yksilöt eivät osaisi ottaa vastuuta itsestään.*
- 53. *massaopetusta.*
- 83. *yleensä toimintaohjeet kaikkeen ovat kovin tarkat*
- 105. *ei ainakaan korosta, varmaa silti tapahtuu. massaluennot, massatentit, porukalla mennään.*

Kuvio 72. Korostaako MPKK:n oppimisympäristö omaa ajattelua? (n.105)

Yleisesti opiskelijat eivät koe opiskelun rajoittavan elämäänsä, vaan he kokevat sen mahdollistavan monia asioita ja kuuluvan heidän elämänvaiheeseensa. Yleisesti elämistä edistäviä tekijöitä ovat omat teot ja ihmissuhteiden monipuolinen hoitaminen. Huono asuntotilanne tai huono taloudellinen tilanne ovat eniten opiskelijoiden elämää haitanneita tekijöitä. (Aittola & Aittola 1985, 130)

Vastanneista 69 % ilmoitti pystyvänsä toteuttamaan itseään hyvin MPKK:ssa. Osuudet ovat melko yhteneviä siviilikorkeakoulussa tehtyyn kyselyyn verrattuna.

Avoimissa vastauksissa kysyttiin ei – vastanneilta syytä, miksi et koe pystyväsi toteuttamaan itseäsi. Vastauksissa korostui kritiikki koulun kaavamaisuuteen ja massaluentoihin sekä toisaalta osa vastaajista koki opetuksen keskittyvän väärin asioihin. Käskeminen ja normit eivät mahdollista soveltamista ja omaa ajattelua. Ohessa esimerkkejä vastauksista:

9. *Kauheasti soveltamisen varaa ei ole opintojen sisällön kanssa ollut, asiat hoidetaan melkein aina ohjeistuksen tai käskyjen mukaisesti.*

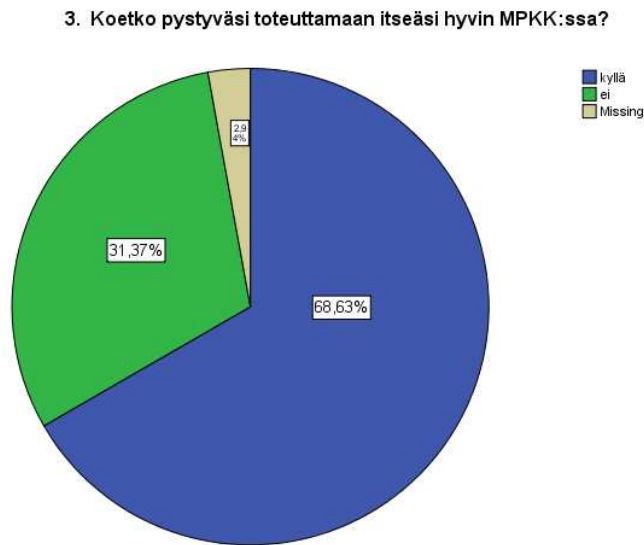
13. *Kaikki on normitettua ja tarkoin säädelyä. Organisaatio on jäykkä.*

21. *olen vain lampaana lampaiden joukossa.*

34. *liian ryhmäkeskeistä, jotkut vievät ja minä tulen vain perässä.*

83. *toimintatapakulttuuri vanhanaikainen*

Kuvio 73. Pystytkö toteuttamaan itseäsi hyvin MPKK:ssa? (n.105)

Noin puolet vastanneista koki MPKK:n motivoivan suoriutumaan tehtävistä mahdollisimman hyvin. Enemmistön (56 %) mielestä MPKK motivoi oppimisympäristönä suoriutumaan mahdollisimman hyvin.

Avoimissa vastauksissa kysyttäessä vastaajien syytä vastata valitsemallaan tavalla, kyllä - vastauksissa valtaosa koki motivoivina tekijöinä terveen kilpailuhenkisyiden ja ryhmäpaineen. Lisäksi palveluspaikkojen jakojärjestelmä motivoi osaa opiskelijoista.

Ei - vastanneista valtaosa toi esiin arvostelun keskittyvän ainoastaan läpäisyyn, mikä ei motivoi tekemään enempää kuin on pakko. Järjestelmä vastaajien mielestä ei anna sijaa yksilölliselle oppimiselle, vaan asioita opetetaan kaikille samalla tavalla. Ilmapiiiriä pidettiin massaluennolla innovatiivisuuden tuhoajana. Ohessa esimerkkejä vastauksista:

Kyllä -vastanneita:

17. saamalla hyviä tuloksia menestyn paremmin.

1. perinteet velvoittavat, ala on itsessään jo motiivi

29. ryhmäpaine, sekä opiskelijoiden välillä vallitseva hyvä henki.

62. kilpahenkisyys terveellä tavalla.

94. pakko on hyvä motivaatio.

Ei -vastanneita:

9. Aikakapeikat ajaneet ”läpi meneminen riittää” ajattelutapaan.

13 Innostava ilmapiiri puuttuu. Maavoimien massaylivoima (ja sen käyttö) tuhoaa mielekkään oppimisympäristön.

33. tehtävät pyritään tekemään ei aidosta halusta, vaan koska on pakko.

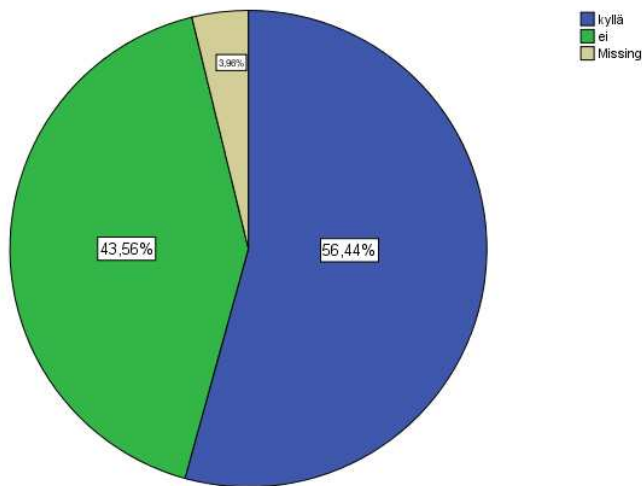
46. tekemistä on välillä niin paljon ja niin monista eri laitoksista tai aineista, että se opettaa väkisinkin minimi työn periaatteita noudattamaan.

49. laumamaisuus passivoi.

93. määrämitta määrämuoto se riittää.

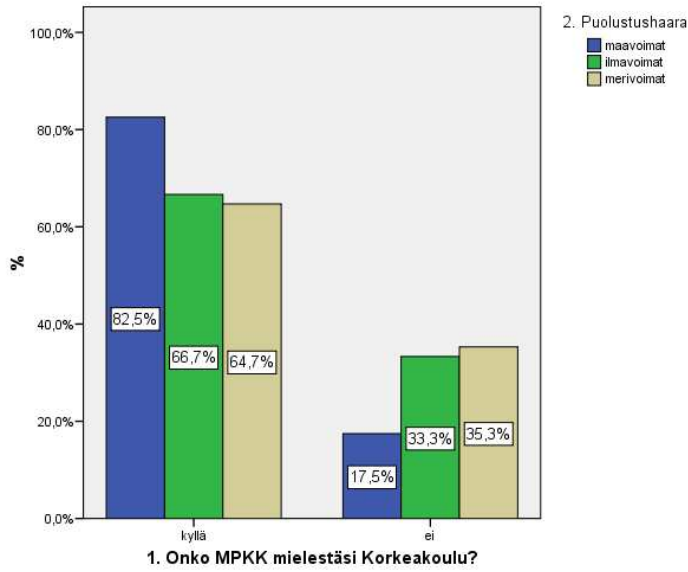
Kuvio 74. Motivoiko MPKK suoriutumaan tehtävistäsi hyvin? (n.105)

4. Motivoiko MPKK oppimisympäristönä sinua suoriutumaan tehtävistäsi mahdollisimman hyvin?

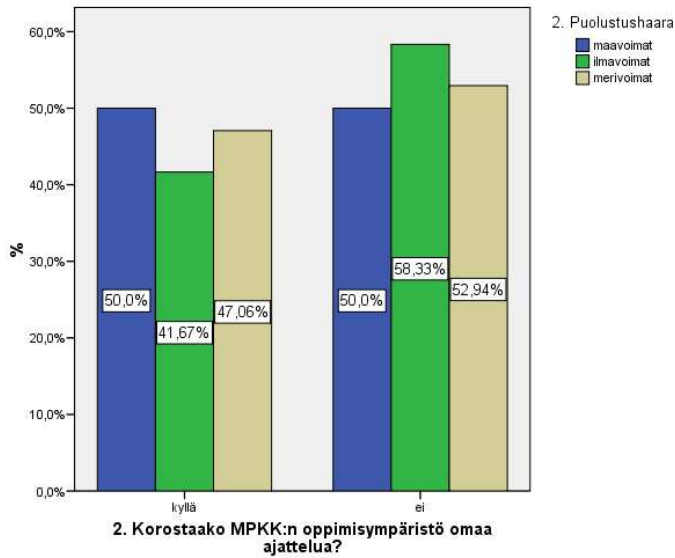
Tarkasteltaessa vastanneita puolustushaaroittain, havaitaan suuremman osan maavoimien opiskelijoista pitävän MPKK:ta korkeakouluna kuin muissa puolustushaaroissa. Tähän vaikuttavia tekijöitä on useita, ja niiden mittaaminen ja ehdoton erittely on mahdotonta, mutta isoimpana tekijänä voidaan olettaa olevan erilaiset hakeutumisjärjestelmät ja erilainen arvomaailma.

Kuvio 75. Korkeakoulun kokeminen puolustushaaroittain (n.105)

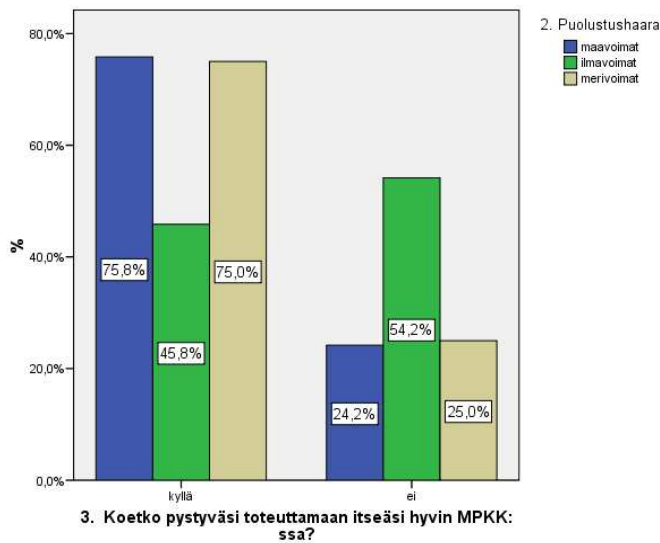
Kriittisimpiä MPKK:n oppimisympäristöä kohtaan olivat ilmavoimien opiskelijat, joista 42 % piti MPKK:n oppimisympäristön korostavan omaa ajattelua.

Kuvio 76. Oppimisympäristön kokeminen puolustushaaroittain (n.105)

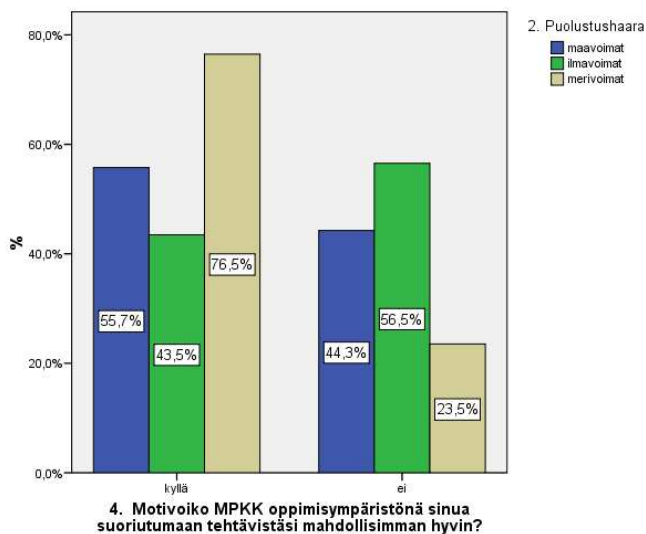
Selkeää eroa vastanneissa puolustushaaroittain löytyi myös siinä kuinka vastaajat kokevat pystyvänsä toteuttamaan itseään. Merivoimien ja maavoimien tulokset ovat melko identtiset, mutta ilmavoimien vastauksista korostui selkeä negatiivisuus, 54 % vastaajista koki ettei pysty toteuttamaan itseään MPKK:ssa.

Kuvio 77. Itsensä toteuttaminen puolustushaaroittain (n.105)

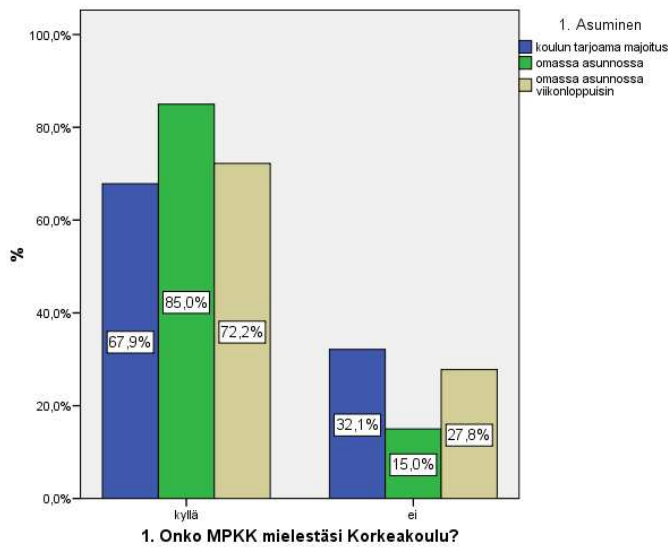
Puolustushaaroista merivoimien opiskelijat kokivat selkeästi MPKK:n motivoivan eniten ja ilmavoimien opiskelijoiden voi todeta olevan kriittisimpiä oppimisympäristön suhteen.

Kuvio 78. Motivaation kokeminen puolustushaaroittain (n.105)

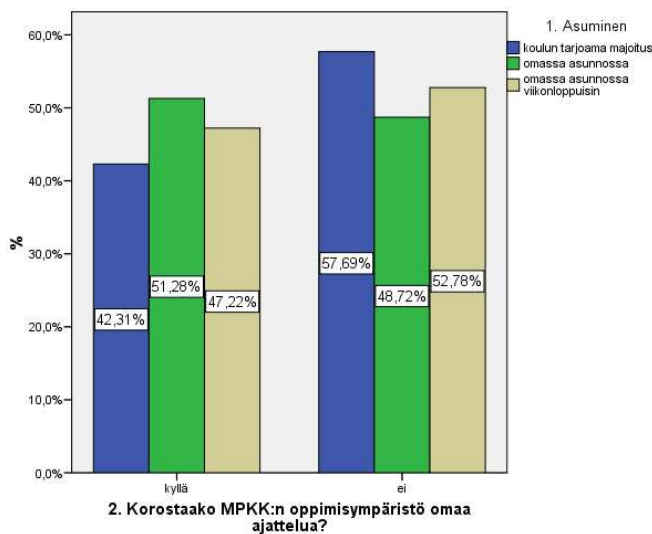
Vertailtaessa samoja kysymyksiä asumismuodon suhteen, voidaan havaita omassa asunnossa asuvien pitävän MPKK:ta enemmän korkeakouluna kuin muut asumismuodot. 85 % omassa asunnossa asuvista piti MPKK:ta korkeakouluna.

Kuvio 79. Korkeakoulun kokeminen asumismuodoittain (n.105)

Lievästi eniten koulun tarjoamassa asunnossa asuvat eivät pidä MPKK:n oppimisympäristöä omaa ajattelua korostavana.

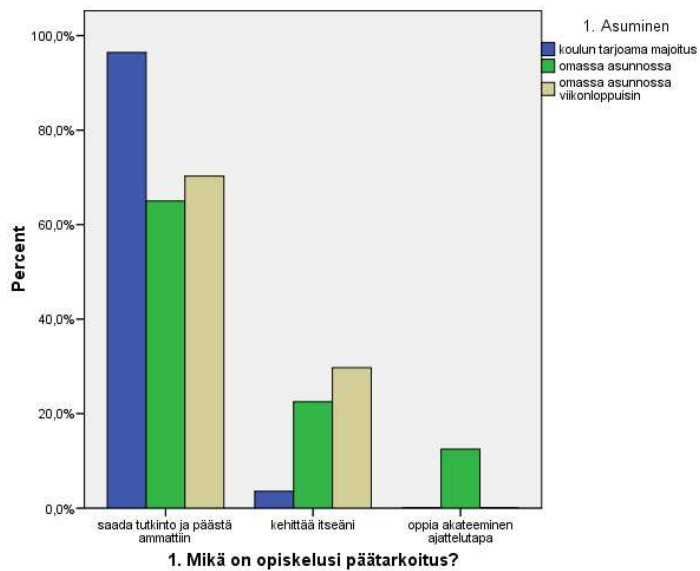
Kuvio 80. Oppimisympäristön kokeminen asumismuodoittain (n.105)

Opiskelun päätarkoituksen ja asumismuodon välillä on nähtävä lievä yhteys, lähes kaikki koulun

tarjoamassa majoituksessa asuvista piti opiskelun päätarkoituksenaan tutkinnon saamista ja ammattiin pääsemistä, kun taas osa omassa asunnossa asuvista koki myös itsensä kehittämisen ja akateemisen ajattelutavan tavoitteekseen.

Kuvio 81. Opiskelun tarkoitus asumismuodoittain (n.105)

9. Yhteenveto

Yliopisto-opiskelijoiden elämismaailman perusrakenteet muodostavat opiskeluprosessin välttämättömän mahdollisuuskentän (Aittola & Aittola 1981, 243). Rakenteet kuitenkin muodostavat monimuotoisen ja – tasoisen fenomenologisten ilmiöiden kokonaisuuden, jossa vaikutussuhteiden ja syy – seuraussuhteiden etsiminen on haastavaa. Yleisesti ottaen instrumentaalisia yhteiskunnallisia arvoja korostavilla tieteenaloilla opiskelevat opiskelijat orientoituvat välineellisesti yliopistolliseen opiskeluprosessiinsa (Aittola & Aittola 1981, 243). Yhteiskunnallisilla ja sosiaalisilla tieteenaloilla opiskelevat ovat orientoituneet itseisarvoisemmin omaan opiskeluprosessiinsa. Kyselyssä kävi kadettien osalta ilmi melko voimakas välineellinen opiskeluun orientoituminen.

Yliopisto-opiskelun mielekkyyden kokemista ja sen eri dimensioita selittivät parhaiten opiskelijoiden syvälinen tiedonprosessointitapa sekä akateeminen opiskeluintressi. (Aittola & Aittola 1981, 244) Pinnallinen ja suorituskeskeinen opiskelu koetaan heikommin vastaavan omia intressejä ja opiskelun aikaisia tavoitteita. Aittolan tutkimuksessa kävi ilmi opiskelijan ulkoisten tekijöiden, kuten asunnon tai elämäntilanteen vähäinen merkitys opiskelun mielekkyyttä selittävänä tekijänä. Tähän selittävänä tekijänä nähtiin yliopisto-opiskelun ajattelua tietyinä välivaiheena, jolloin opiskelijat luonnollisesti hyväksyvät heikentyneen elämisen tason ja hyväksyvät alistumisen säätelyyn ja ohjailuun opiskelun aikana. Opiskelijoiden elämismaailman suotuisuus tai yliopisto-opiskelun mielekkyys eivät siten ole suoraan arvioitavissa opiskelijamaailman ja yliopistoyhteisön ulkoisilla kriteereillä, koska opiskelijat joutuvat tekemään ja kokemaan opiskelunsa ja elämänsä mielekkääksi elämismaailmansa mahdollistamissa rajoissa. (Aittola & Aittola 1981, 244)

9.1 Kadetin elämismaailma

Elämismaailma on jokaisella ihmisellä erilainen ja riippuu havainnon hetkestä ja havainnoitsijan suhteesta havaintoon. Elämismaailma on ihmiselle luonnollinen ja ihminen elää elämäänsä riippumatta siitä mitä ympäröivä maailma tekee. Ihmisen elämää ohjaa merkittävästi elämänsuunnitelma, joka luo perustan sille, mitkä asiat tuntuvat relevanteilta. (Schutz 1975, 122)

Opiskelijan elämismaailman elämänvaiheeseen kuuluu monia merkittäviä kehitystehtäviä, liittyen

aikuisena elämiseen yhteiskunnassa. Opiskeluaikana ihminen joutuu ottamaan vastuuta itsestään ja omista tekemisistään, ja kokee oman minuutensa merkityksen. Opiskeluaikana ihminen luo itsensä.

Kadetin valinta lähteä opiskelemaan on merkittävä tulevaisuutta määrittävä päätös. Tätä päätöstä voidaan kuvata Routilan inhimillisen elämismaailman ympyrän avulla (Routila 1981, 9), aktuaalisena päätöksenä, jonka seurauksena potentiaaliset mahdollisuudet ja kaikki ulommat ympyrän mahdollisuudet muuttuvat. Tämä valinta on mahdollisuuskentän dialektinen muodonmuutos, jonka seurauksena moni tulevaisuuteen kohdistuva valinta tulee mahdottomaksi, mutta osa mahdollisuuksia voi myös avautua. Tästä seuraa mahdollisuuskentän tihentyminen, jolloin ihminen tekee valintoja, jotka johtavat tiettyyn päämäärään. (Aittola 1990, 10).

Opiskelijan tilanne uudelleenmuotoutuvana elämäntilanteena mahdollistaa tiettyjen valintojen tekemisen. Kadetin tilanteeseen vaikuttavia tekijöitä ovat ensinnäkin valinta lähteä opiskelemaan upseerin ammattiin, mutta myös opiskeluympäristöön kuuluvat valinnat asumisjärjestelyistä ja päivittäisistä rutiineista. Kadetit olivat tyytyväisiä omaan valintaansa lähteä opiskelemaan upseeriksi, mutta kokivat koulunkäynnin rajoittavan elämäänsä. Kyselyyn vastanneista valtaosa oli tehnyt päätöksen hakeutua upseerin ammattiin jo aikaisessa vaiheessa. Kadettikoulussa opiskelijan tilanteisuuden faktoja rajoittaa tavallista enemmän sääntöjä ja määräyksiä, jolloin opiskelija joutuu todellistumaan tiukasti kadetin, upseeriopiskelijan rooliin. Opiskelijat olivat hyväksyneet säännöt ja määräykset, jotka rajoittavat heidän jokapäiväistä elämäänsä, mutta kokivat jatkuvan matkustamisen, sekä opiskelun ja muun elämän irrallisuuden haittaavan jokapäiväistä elämää. Siviilikorkeakoulussa opiskelijoiden voidaan todeta hyväksyvän pienemmät tulonsa ja vaikeamman toimeentulon, ja kuvittelevan sen opiskeluaikaan kuuluvaksi osaksi. (Aittola 1985) Samalla tavalla kadetit hyväksyvät tiukemmat määräykset ja säännöt, sillä niiden oletetaan kuuluvan upseeriopiskelijan rooliin, jolloin niitä ei suuremmin kritisoida.

Kadetilla ei ole mahdollista vaikuttaa merkittävästi opintosuunnitelmiin ja valinnaisten kurssien lukumäärä on vähäinen. Kyselyssä kritisoitiin valintamahdollisuuksien puutetta, joka on toisaalta myös yleinen ilmiö yliopistomaailmassa (Aittola 1985). Opiskelijan elämäntilanteeseen kuuluvia komponentteja on monia ja ne ovat ihmisillä melko yhteneviä. (Rauhala 1981, 64) Näitä komponentteja ovat esimerkiksi oma elämäntapa, ihmissuhteet ja harrastukset sekä asuminen. Luonnollisesti opiskelu vaikuttaa kaikkiin komponentteihin, sekä opiskelu luo tiettyjä

mahdollisuuksia, mutta toisaalta se voi rajoittaa voimakkaasti opiskelijan päätäntävaltaa tiettyihin komponentteihin. Kadettien asumisjärjestelyt eroavat muista korkeakouluista, sisäoppilaitosmaisen asumisen korostumisen ansiosta. Neljännes vanhimman vuosikurssin opiskelijoista ilmoitti asuvansa laitoksen tarjoamassa asunnossa. Sinällään laitos ei pakota asumaan sisäoppilaitosmaisesti, mutta ilmainen asunto merkittävänä opintoetuna kannustaa siihen. Asumismuodon valinta vaikuttaa suuresti myös opiskelijan muihin komponentteihin, esimerkiksi liikunnan harrastus korostui laitoksen tarjoamassa asunnossa asuvilla kadeteilla, ja samalla lukemisen ja muiden harrasteiden määrä väheni.

Opiskelijan valinnat opiskelupaikasta ja asumismuodosta vaikuttavat merkittävästi kaikkiin elämismailman komponentteihin. Kadetin rooliin asettuminen kaventaa merkittävästi mahdollisuuskentän vaihtoehtoja, esimerkiksi vaihto-opiskelu tai ulkomaille lähteminen on kadetille usein vaikeampaa kuin monessa muussa yliopistossa. Kuitenkin opiskelija on ottaessaan vastaan opiskelupaikan hyväksynyt omien mahdollisuuksien kaventumisen, jolloin kyselyssä ei tullut esille merkittävää kritiikkiä liittyen aiheeseen. Kadetin elämään merkittävästi vaikuttavia komponentteja ovat opintopakko, määrätty ja käsketty vaatetus sekä tietty tyyli esiintyä ja puhua, jotka tulevat laitoksen säännöistä. Samoin opiskelijakulttuuriin kuuluvat perinteet ja tavat vaikuttavat eri komponentteihin. Opiskelijat eivät koe näiden asioiden vaikuttavan merkittävästi omaan elämään, samoin kuten korkeakouluopiskelija hyväksyy opiskelijan statuksen ja siihen kuuluvat asiat, hyväksyy kadetti upseeriopiskelijalle kuuluvat asiat luonnollisena elämään kuuluvana tekijänä ja ei kritisoi niitä.

Asumistyytyväisyys koettiin kyselyssä hyväksi, kyselyn otokseen kuuluneilla kadeteilla oli mahdollisuus asua uusissa ja hyvin varustetuissa asunnoissa, jonka voidaan nähdä korottavan selkeästi asumistyytyväisyyttä, verrattuna Löytösen 2005 tekemään opiskelijatutkimukseen, missä laitoksessa asumista kritisoitiin merkittävästi. Asumismuoto ei vaikuttanut kyselyn mukaan merkittävästi asumistyytyväisyyteen, eikä koettuun taloudelliseen tilaan. Omassa asunnossa asuneiden mielestä lähiympäristö oli viihtyisämpi kuin laitoksen asunnossa asuvilla, ja oman asunnon koettiin selkeästi edistävän vapaa-ajan toimintoja. Koulun tarjoaman majoituksen voi todeta haittaavan opiskelijoiden ihmissuhteita ja oman asunnon edistävän niitä. Asumiskustannusten voidaan nähdä olevan edullisimmat laitoksen asunnossa olevilla, kuitenkin vain pieni osa vastanneista (14 %) pitää asumiskustannuksia kalliina, jolloin oman asunnon hankkineet ovat hyväksyneet suuremmat asumismenot.

Asumistyytyväisyys oli painottunut siten, että laitoksen asunnossa asuneet olivat vähemmän tyytyväisiä kuin omassa asunnossa asuneet, mutta merkittävää tyytymättömyyttä ei ollut havaittavissa. Laitoksessa asumisen koettiin edistävän lievästi koulunkäyntiä, mutta omassa asunnossa asumisen koettiin edistävän voimakkaasti ihmissuhteita.

Yleisesti asumismuodolla oli lievää vaikutusta kadettien vastauksiin, opiskelijan elämäntilanteeseen kuuluvia elämismaailman komponentteja ja niihin olevat vaikutusmahdollisuudet monipuolistuvat selkeästi asuttaessa laitoksen ulkopuolella. Tämä näkyy harrastuneisuuden monipuolistumisena, ystävyysuhteiden laajempaan kirjona, itseisarvoisena opiskeluprosessina ja yleisenä asumisen tyytyväisyytenä. Vaikutukset ovat kuitenkin tutkimuksen mukaan lieviä, eivätkä ne ole tilastollisesti merkitseviä. Opiskelun kokemiseen ei tutkimuksen mukaan asumismuodolla ole merkittävää vaikutusta, kuitenkin tulokset ovat painottuneet selkeästi omassa asunnossa asuvien parempaa asumistyytyväisyyttä ja mielekkäämpää opiskelua kohti.

Pohdittaessa laitostumista asumismuodon näkökulmasta, havaitaan vastauksissa omassa asunnossa asuvien korostunut akateemisuus. 85 % omassa asunnossa asuvista piti MPKK:ta korkeakouluna, kun taas laitoksen asuntolassa asuvista vastaava prosenttimäärä oli 68 %. Yleisesti opiskelu koettiin eniten omaa ajattelua korostavaksi ja motivoivammaksi, kun asumismuotona oli oma asunto. Erot kuitenkin olivat pieniä. Asuminen koulun ulkopuolella, ympäröivän yhteiskunnan sisällä mahdollistaa laajat harrastukset ja yhteiskunnallisen suuntautuneisuuden. Kuitenkin kadettien vastauksista niin harrastusten kuin ystävyysuhteiden kirjossa ei ollut merkittävää eroa asumismuodon suhteen. Laitoksen ulkopuolella olevat harrastivat enemmän lukemista ja elokuvissa käyntiä, ja suuremmalla osalla oli muita ystäviä kuin omat opiskelutoverit, mutta vain muutama prosentti vastanneista ilmoitti muiden koulujen opiskelijat omiksi ystävikseen ja laajempaa harrastuneisuutta osoittaneiden määrä oli vähäinen. Siviilikorkeakoulun opiskelijoiden harrastuneisuus ja sosiaaliset suhteet ovat selkeästi monipuolisemmat (Aittola & Aittola 1985). Voidaan esittää oletus, että kadetit ovat lievästi passivoituneet omaan tilanteeseensa, kadetti on todellistunut upseeriopiskelijaksi ja hyväksynyt omaa elämäänsä rajoittavat tekijät. Kuitenkin kadetilla on yhtäläiset mahdollisuudet vaikuttaa elämäntilanteeseensa ja siihen kuuluviin elementteihin vapaa-aikanaan, kuin kenellä tahansa. Opiskelija voi omalla toiminnallaan muuttaa omaa tilannettaan ja siihen sisältyviä

mahdollisuuksia (Rauhala 1981, 56). Tätä mahdollisuutta ei kuitenkaan käytetä täysin hyväksi, opiskeluympäristössä opiskelijat totesivat sen mahdollistavan ryhmässä menemisen ja sen ei todettu kannustavan omaan aktiivisuuteen. Kadettialupseerijärjestelmän todettiin passivoivan monia, jolloin omaa ajattelua ei tarvittu, mikä koettiin turhauttavaksi. Voidaankin sanoa, että kadettikoulussa oppimisympäristö ei luonteensa vuoksi ”pakota” opiskelijoita omaaloitteisuuteen, mikä näkyy myös lievänä viitseliäisyyden puutteena omaa elämäntilannetta koskevissa valinnoissa. Sisäoppilaitosmaisuus on enemmänkin valinta kuin pakko kadettikoulussa, mutta sen helppous tekee siitä niin suositun. Siviiliyliopisto pakottaa opiskelijan hankkimaan asuntoa ja elämään omillaan yhteiskunnan armoilla, kadettikoulussa on turvallinen ja helppo ratkaisu, jossa eläminen on helppoa, mutta elämänpiirit jäävät valitettavan pieniksi.

Jos elämänpiirien pienuus liitetään elämismaailma – käsitteen Husserlaiseen ajatteluun, voidaan pienen elämäpiirin todeta vaikuttavan merkityksenantoprosessiin, jolloin vähäiset ja yhtenevät virikkeet saavat ymmärtämysyhteydetkin vähäisiksi, joka kaventaa ihmisen havainnoimaa ja ymmärtämää maailmaa. Opiskelijalle tulee useita pakotettuja elementtejä, jotka suuntaavat ajattelua ja elämää tiettyyn suuntaan, osin opiskelijan huomaamatta. Opiskelijan havaintoihin perustuvasta maailmasta tulee hänelle itsestään selvä totuus (Schutz 1975). Ongelmana onkin kadettiroomiin kuuluvien elementtien suuri määrä, jos opiskelija tekee valinnan asua laitoksen asuntolassa ja sinällään hyväksyy laitostumisen. Tällöin lähes kaikki kadetin elämismaailman elementit koostuvat laitoksen sisäisistä toimista, jolloin ulkopuolinen yhteiskunta jää entistä vähemmälle huomiolle. Tämä osin luo tiettyä opittua avuttomuutta, sillä rooliin voi nähdä opiskelijakulttuurissa kuuluvan massan mukana menemisen ja vähällä työllä selviäminen. Kadettien vastauksissa tähän samaan viittaa opiskeluajan käsittäminen elämästä erillisenä komponenttina, useat oppilaitoksen asuntolassa asuvat ovat jakaneet elämänsä viikkoihin ja viikonloppuihin, viikonloppuisin elämismaailman elementit ovat täysin erilliset verrattuna viikkojen elementteihin. Tämä korostaa opiskelun välineellisyyttä, opiskelun merkitys liittyy ainoastaan ammatin saamiseen, ja toisaalta opiskelu on nuoren aikuisen elämästä irrallinen elementti, jonka liittymäpinnat muuhun elämään ovat vähäiset.

Asumismuodon valinta on siis merkittävä tekijä, joka johtaa selkeästi kadetin mahdollisuuskentän tihentymiseen, joka entisestään vähentää mahdollisuuskentän ulkokehällä olevia valintoja ja kaventaa elämismaailman komponentteja. Kyselyn perusteella opiskelijan tilanteen ja elämänpiirien kaventumisen välillä on yhteys, mutta sen voimakkuus ei ole kovin merkittävä.

Vaikutus mahdollisesti todentuisi voimakkaammin myöhemmissä elämänkaaren vaiheissa.

Kyselyn otoksen taloudellinen tilanne on hyvä, ja asumismuodolla ei koettu olleen suurta merkitystä taloudellisen tilanteen kokemiseen. Taloudellista tilannetta pidettiin silti hyvänä, vaikka vastaajat asuivat omassa asunnossa, tai heillä oli lapsia. Parantuneen asumismukavuuden vaatimat menot kompensoitiin joko käymällä töissä, tai hyväksyttiin matalampi elintaso, ja silti pidettiin taloudellista tilannetta hyvänä. Vastanneiden olivat vanhimman vuosikurssin kadetteja, jolloin lähestyvä valmistuminen ja varma työ vaikuttivat vastauksiin positiivisesti. Taloudellista tilannetta arvioitaessa korostuu kokemuksellisuus, yleisesti opiskelijat hyväksyvät heikomman taloudellisen tilanteen osana opiskelijaelämää (Aittola & Aittola 1985), ja ovat tyytyväisiä vähempään kuin myöhemmin työelämässä.

Kadetit kokivat taloudellisen tilanteensa hieman rajoittavan elämäänsä, ja sitä kompensoidakseen valtaosa oli nostanut lainaa. Lainan käyttökohteet olivat elintasoja kohottavia, kun taas muissa korkeakouluissa lainaa otetaan yleensä käyttölainaksi, jotta selvitään arkisista ostoksista. (Aittola & Aittola 1985) Korkeakouluopiskelijoilla pakolliset menot liittyen asuntoon ovat suuremmat, ja usein lainatarpeet voivat liittyä yllättäviin kodinkonemenoihin. Kadeteilla ei ole pakollista tarvetta hankkia kodinkoneita, jolloin usein lainan kohteeksi tulee auto tai muu ei – välttämätön tavara.

Työ opintojen rahoituslähteenä ei ollut merkittävä tekijä. Korkeakouluopiskelijoilla yleisesti työssäkäynti on erittäin yleistä, ja syinä siihen nähdään elintason turvaaminen ja lainan välttäminen. Työn rooli yhtenä opiskelijan elämismailman elementtinä on myös merkittävä. Työn hakemiseen liittyvät prosessit jatkuvat opiskelun jälkeen, ja ne antavat opiskelijalle kokemuksia ja tietoa omaa alaa koskevista ammattiin liittyvistä tekijöistä. Yleisesti opintojen loppuvaiheessa saadut työtehtävät liittyvät kiinteämmin tulevaan ammattiin, jolloin valmiudet toimia valmistumisen jälkeen kasvavat. Kadettien työjärjestelmä eroaa täysin siviilimailman vastaavasta; työpaikka on kaikille varma, jolloin opiskelun loppuaika on turvattu. Työssäkäynti nähdään tarpeelliseksi vain jos halutaan korottaa elintasoja. Työssäkäynnin vähyys on yksi elämismailman puuttuva elementti.

Kyselyssä nousi esille yksi selkeä kadettien opiskeluympäristön ylivoimainen tekijä; kiinteät ihmissuhteet kurssitovereihin. Niiden koettiin edistävän eniten opiskelun aikaista elämää.

Kadettikoulun sisäoppilaitosmaisuus mahdollistaa opiskelun alkuvaiheessa muodostua kiinteät ja toimivat ryhmäsuhteet. Tämän merkitys kantaa läpi opiskeluajan, jolloin opiskelijoiden suhteet koettiin vielä myöhemmässäkin vaiheessa tärkeimmäksi opiskelua edistäväksi tekijäksi. Opiskelua haittaavana tekijänä merkittävin oli jatkuva matkustaminen ja siitä johtuva irrallisuuden tunne. Opiskelijalle ei usein ole käytännön syistä kannattavaa hankkia omaa asuntoa, sillä opiskeluajat samalla paikkakunnalla ovat lyhyitä (alle puoli vuotta). Korkeakouluopinnot yleisesti ovat melko staattisia, ja opintopaikka ei muutu. Jatkuva matkustaminen jakaa kadetin elämän kahteen osaan, viikkoihin ja viikonloppuihin, ja samalla irrottaa opiskelun ja vapaa-ajan selkeästi toisistaan. Tämä myös korostaa kadettien roolia välineellisenä opiskelijana.

9.2 Kadetin motivaatio oppimisympäristössä

Ihminen on motivoitunut, kun hänen toimintaansa ohjaa jokin päämäärä (Kansanen-Uusikylä 2000, 27). Motivaatiota on tilannesidonnaista ja yleismotivaatiota, tilannemotivaatio vaihtelee riippuen tilanteesta, ja yleismotivaatiota voi verrata asenteeseen tiettyä asiaa kohtaan. Motivaation säätelyä käsiteltäessä motivaatio jaetaan sisäiseen ja ulkoiseen motivaatioon sen perusteella, onko motiivin lähde ulkopuolinen vai sisäinen. Lisäksi säätelyn asteen mukaan motivaatiota voidaan jaotella vielä tarkemmin. Yleistäen kuitenkin oppimisen kannalta sisäinen motivaatio on tehokkainta, sillä silloin ilman palkkioita opiskelija haluaa oppia. Ongelmallista koululaitoksissa on yhdistää opiskelijan omat tavoitteet oppilaitoksen tavoitteisiin, sillä automaattisesti ne eivät voi olla yhtenevät. Aina on olemassa ulkoisten tavoitteiden luomaa motivaatiota, joka ihannetapauksessa saadaan myös opiskelijan tavoitteiksi. Osin ulkoisesti säädelyä motivaatiota kutsutaan integroidusti säännellyksi motivaatioksi.

Opiskelija tuntee opiskelun mielekkääksi kun hän on mukana suunnittelemassa opetussuunnitelmaansa (Kansanen-Uusikylä 2000). 92 % vastanneista koki, ettei voi vaikuttaa riittävästi opintojen organisointiin ja tutkintovaatimukseen. 81 % vastanneista koki, ettei voi vaikuttaa riittävästi opetuksen tasoon ja laatuun. Sama ilmiö on havaittavissa myös siviilikorkeakouluissa, mutta ei yhtä voimakkaana (Aittola & Aittola 1985). 52 % vastanneista koki, että MPKK ei korosta omaa ajattelua, ja 44 % tunsikin ettei MPKK motivoi suoriutumaan tehtävistä mahdollisimman hyvin. Oma ajattelu heikensi selkeästi kadettialupseerijärjestelmä ja suuret luokkakoot. Suuret luokkakoot ja jatkuvasti asioista vastaavat kadettijohtajat

mahdollistavat joukon mukana menemisen, jolloin yksilön vastuu jää vähälle. Motivaatiota koskeneessa kysymyksessä korostui yleinen kiire ja siitä johtuva alhainen vaatimustaso. Ilmapiiriä kuvattiin ei- palkitsevaksi, jolloin paras suoritus on yleensä keskitason suoritus.

Sisäiseen motivaatioon kannustavan oppimisympäristön tulee kannustaa luovuuteen, uteliaisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Tavoitteena tulee olla aktiivinen ja luova oppiminen. Kansanen-Uusikylä 2000, 30) Opiskelijan tulee olla kiinnostunut valitsemastaan alasta, jotta sisäiseen motivaation perustuva oppimisympäristö olisi mahdollinen. Vuorovaikutteinen ja avoin ympäristö, jossa opiskelijoilla on itsellä mahdollisuuksia vaikuttaa ja asettaa tavoitteita, tukee eniten oppimista. Jopa näennäisellä valinnanvapaudella on todettu olevan positiivista vaikutusta oppimistuloksiin. (Deci & Ryan, Kansanen-Uusikylä 2000, 31) Oppimisilmapiirin tulee olla autonominen.

Jos oppimisympäristö koetaan rajoittavaksi, voi sillä olla opittua avuttomuutta lisäävä vaikutus, jolloin opiskelija oppii että hänen toiminnallaan ei ole vaikutusta hänen menestykseensä. Opittu avuttomuus tuottaa passiivisuutta ja syrjään vetäytymistä sekä välinpitämättömyyttä (Autio-Hautamäki 1991, 24).

Oppimisympäristö ei kadettikoulussa ole sisäiseen motivaatioon kannustava, ainakaan kaikessa opetuksessa. Samoin jos kuvitellaan yliopistossa luentomaista opetusta, ei sekään sinällään tue sisäisen motivaation kehittymistä, pikemminkin se perustuu oletukselle opiskelijalla olevasta sisäisestä motivaatiosta. Suurimpana ongelmana on suurten luokkakokojen aikaansaama opittua avuttomuutta lisäävä vaikutus, tuottaen passiivisuutta ja syrjäänvetäytymistä. Opiskelijoiden aktivointi voi olla vaikeaa, jos he kokevat ettei heidän aktiivisuudellaan ole mitään merkitystä, ja että olemalla hiljaa pääsee helpommalla.

Palkitsemisen käyttö opiskelun tehostajana on vaikeaa. Tutkimuksissa yhteistyöhenkiset oppimisympäristöt on todettu tehokkaammaksi kuin kilpailuun perustuvat. Kadettikoulun opiskelussa arviointi on merkittävässä roolissa, ja arvosanat vaikuttavat palveluspaikkoihin ja lisäksi näkyvät ulkoisina palkkioina, kuten ylennyksinä. Kyselyssä opiskelijat kokivat arvostelun kuitenkin olevan hyvä kannustin yrittää. Ulkoisena kannustimena arvostelu voi toimia lyhytaikaisena opiskelun tehosteena, mutta sisäiseen motivaation kautta saavutettavaan syvempään oppimiseen sillä ei päästä. Arvostelu voidaan luokitella suoritusmotivaatiota tukevan

luokkayhteisön piirteeksi (Peltonen 1992, 86), ja suoritusmotivaatiota tukevasta ilmapiiristä seuraa pintasuuntautunutta oppimista. Kyselystä saatujen tulosten perusteella kadettikoulun opiskelijoiden voi todeta olevan melko ulkoisesti motivoituneita, opiskelun tavoitteena nähtiin valmistuminen ja opiskeluaika koettiin välitavoitteeksi ammattiin, ei jonain, millä on merkittävää itseisarvoa.

SOC – mallin mukaisten (Baltes 1990) kompensointikeinojen mukaan kadettien opiskelun aikaisia tavoitteita olivat valmistuminen ja itsensä kehittäminen, näihin päästäkseen opiskelija käyttää optimointia ja kompensaatiota, mikä voi tarkoittaa muiden elämänalueiden merkityksen vähentämistä.

9.3 Kadetin elämäнкаari

Yliopisto-opiskelun aikaisessa elämässä nuoren elämässä on monia kehitystehtäviä ja muutoksia. Opiskeluaika hyväksytään tietynlaiseksi välitilaksi, jolloin hyväksytään tietty epävarmuus ja vaikeus. Opiskelijan elämän suurimmat ongelmat liittyvät itsenäistymiseen ja ammatinvalintaan, opiskelun loppuaikoina puolison valinta, perheen perustaminen ja kodin hankkiminen alkavat muodostaa entistä suuremman merkityksen. (Levinson 1978, 88)

Yhteiskunnan mukana eläminen itsessään edistää elämäнкаareen kuuluvia kehitystehtäviä. Yliopistot sijaitsevat suurissa kaupungeissa, jossa ihmissuhdeverkot muodostuvat laajoiksi, asunnon hankkiminen on luontevaa ja työpaikkojakin löytyy. Elämäнкаaren kehitystehtäviin ihmisen ajaa pakko, pakko saada rahaa, tai ympäristön luoma paine.

Pohdittaessa kadettikoulun opiskelijaa, elämäнкаaren kehitystehtävät tulevat merkittäviksi hieman eri tavalla. Asunnon hankkiminen ei ole välttämätöntä, eikä usein kannattavaakaan opiskelun aikana, tämä vaikuttaa suoraan myös perheen perustamiseen ja itsenäistymiseen. Lähes kaikki kehitystehtävät sijoittuvat vasta valmistumisen jälkeiseen aikaan, jolloin kadetti ei ole enää laitoksen huolenpidon alla, ja yhteiskunta pakottaa ihmisen hankkimaan asunnon ja usein perustamaan perheen. Kadettien vastauksissa opiskeluaika ajateltiin tiettyinä välivaiheena, josta tulee vain selvitä. Tällöin opiskelun aikaiselta elämäältä ei odoteta suuria, vaan tyydytään huomattavan paljon vähempään. Kadetin roolista on muodostunut tietynlainen roolipositio, joka määrittää minäkuvaa merkittävästi (Salmela Aro & Nurmi 2002, 60). Tiettyyn roolipositioon

päästyään ihminen voi todeta että valintamahdollisuuksien määrä on vähentynyt, jolloin hän alkaa sopeutua. Opiskelun aikaiset tavoitteet voivat muuttua verrattuna ihmisen yleisiin elämän tavoitteisiin, sillä ympäristön muuttuvat tavoitteet muuttavat myös yksilön tavoitteita. (Salmela Aro & Nurmi 2002, 61) Kyselyssä kysyttiin elämän tavoitetta, ja lähes puolet vastasi sen olevan perheen perustaminen, kun taas kysyttäessä opiskelun aikaista tavoitetta, vastasi perheen perustaminen vain 7 % kadeteista. Opiskelun aikaisiksi tavoitteiksi nähtiin valmistuminen ja osin itsensä kehittäminen, mitkä toisaalta ovat kehitystehtävien mukaisia, mutta huomioiden kyselyn otoksen olleen vanhin kadettikurssi, voisi olettaa perheen olevan suuremmalla prioriteetilla. Tähän ei kuitenkaan ollut löydettävissä vertailupohjaa.

Opiskelussa on yleistä sen ajattelu välivaiheena. Päätarkoituksen suhteen opiskelijajoukon voi havaita jakautuvan kahtia ammatillista orientaatiota ja sivistyksellistä orientaatiota painottaviin opiskelijoihin. Kadettikoulun opiskelijat ovat selkeästi painottuneet ammatilliseen orientaatioon. (Aittola & Aittola 1985, 243) Yhteiskunnasta eristyneen luonteensa vuoksi kadettikoulun opiskelijoiden elämänkaaren kehitystehtävien voi nähdä siirtyvän muutamalla vuodella myöhemmäksi. Tämä voi vaikuttaa valmistuneen upseerin arkeen, ja luoda uusia ongelmia, sillä hän voi joutua kohtaamaan samat kehitystehtävät ja haasteet, mitkä muut korkeakouluopiskelijat ovat kohdanneet jo opiskeluaikanaan.

9.4 Sisäoppilaitosmaisena oppilaitoksen oppimisympäristö

Upseereita koulutetaan sodan vaatimuksiin. Upseerille annetaan korkeakoulutasoista koulusta, jolloin upseerit valmistuvat sotatieteiden maistereina. (MPKK.fi) Kadetin, eli upseeriopiskelijan, oppimisympäristö koostuu monista elementeistä, jotka eroavat muista korkeakouluista. Osa elementeistä liittyy arvopohjaan, osa käytäntöihin, osa sääntöihin ja määräyksiin. Osa eroavaisuuksista muodostuu itsestään muiden elementtien seurauksena.

Nyky-yhteiskunnalle on ominaista arvojen merkityksen väheneminen ja instituutioiden arvostuksen väheneminen (Inglehart 1997, 33). Samaa arvostuksen inflaatiota on kokenut myös puolustusvoimat ja upseerien koulutus. Jälkimoderni aika korostaa individualismia ja yksilön itsemääräämisoikeutta, jolloin instituutiot jotka käsittelevät inhimillisiä aiheita, ja voivat määrätä yksilöä, eivät ole suosiossa. Upseerin ammatin erityisvaatimukset kuitenkin edellyttävät koulutuksessa huomioitavan myös sotatilan vaatimukset, mikä ei kuulu muiden oppilaitosten

vaatimuksiin ja samalla pakottaa tekemään oppimisympäristöstä osin erilaisen kuin mitä se pelkästään ihmisen oppimista ajatellen olisi.

Kadettikoulun vertaaminen todistettavasti totaalisiin laitoksiin ei pyri provosoimaan, vaan esittämään institutionaalisessa ympäristössä luonnostaan muodostuvia elementtejä.

Kadettikoulun oppimisympäristölle ominaista on sisäoppilaitosmaisuuus ja osin sen ansiosta syntynyt voimakas ryhmäkoheesio, yhteisöllisyys. Horisontaalinen ja vertikaalinen kiinteys on olennaisen tärkeä taistelukyvyn peruselementti. (Harinen 1999, 63) Sisäoppilaitosmaisuuus ei ole ehdotonta, koulu ei pakota opiskelijoita asumaan laitoksen sisällä, eniten sisäoppilaitosmaisuuuden voi ajatella vaikuttavan periaatteellisella tasolla, koulu on sinällään suljettu laitos, muurit rajaavat ympäröivän yhteiskunnan ulkopuolelle. Laitoksen sisällä on yhteiskunnan tavoista eroava vaatetus, puhetyyli ja tavat. Merkityksellistä on, että sotilasopetuslaitokseen pääsee vain vartioidun portin kautta.

Muurit luovat esteen laitoksen ja yhteiskunnan välille ja toisaalta murtavat ihmisen eri elämänpiirien väliset esteet. Ihminen nukkuu, huvittelee ja työskentelee samassa paikassa. Kaikki koulut voidaan luokitella eriasteisiksi laitoksiksi, joilla on ulkomailmaan suuntautuvia tuotannollisia tehtäviä. Täysin totaalisia koulutuslaitoksista ei ole mikään, mutta totalisuuden asteen voi nähdä vaihtelevan. Korkeakoulumaailmassa Maanpuolustuskorkeakoulun totalisuus on varmasti korkeimmalla tasalla.

Yliopistolaki määrittää yliopistojen tehtäväksi edistää korkeinta valtakunnallista tutkimusta ja sivistystä sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan yhteiskuntaa ja isänmaata. (Yliopistolaki 27.6.1997/654) Yhteiskunnan merkitys yliopistoa tukevana elementtinä on suuri, koulujen toimiminen yhteiskunnan sisällä mahdollistaa opittujen asioiden liittämisen ja käyttämisen yhteiskunnan sisällä. Yleisesti korkeakoulusta valmistuvat käyttävät omaa osaamistaan yhteiskunnassa. Kadettikoulussa tavoitteet liittyvät yhteiskunnan turvaamiseen poikkeusoloissa, mutta normaaliaikana upseeri ei ole näkyvillä yhteiskunnassa.

Pohjimmiltaan opiskelemaan tullut ihminen on tehnyt valinnan lähteä tietylle alalle. Tämä luo pohjan motivaatio teorioille ja on merkittävä tekijä pohdittaessa laitostumista. Valinnan jälkeen seuraa sopeutumista ja muokkautumista. Valinta lähteä opiskelemaan on avoin elementti, jota

seuraa pakotettuja elementtejä, joiden tulee olla tiedossa jo valintaa tehtäessä. (Autio 1991, 16) Kyselyn perusteella kadetit olivat suurelta osin tehneet valinnan lähteä kadettikouluun jo hyvin aikaisessa vaiheessa. Upseerikoulutukseen tultaessa tulee hyväksyä tietty laitostuminen, opiskelijan tulee hyväksyä että hän pitää laitoksen vaatteita, puhuu laitoksen vaatimalla tavalla, hyväksyy laitoksen tarjoaman arvomaailman. Jo valintavaiheessa opiskelijan tulee hyväksyä nämä arvot ja pitää niitä osin omanaan. Tämä luo luonnollisesti karsintaa siitä aineksesta, kenestä tulee upseereita, ja keitä hakeutuu kadettikouluun. Verrattaessa kyselyn pohjalta eri puolustushaaroja keskenään, havaitaan eroa siinä, milloin päätös syntyi; ilmavoimien opiskelijat yleisesti tekivät päätöksen lähteä valitsemalleen ammatille vasta myöhäisessä vaiheessa, ja samoin ilmavoimien opiskelijat kokivat oppimisympäristön negatiivisemmin kuin maavoimat ja merivoimat. Ilmavoimien vastaajista 33 % ei pitänyt MPKK:ta korkeakouluna, ja 57 % koki, ettei MPKK:n oppimisympäristö kannustanut suoriutumaan mahdollisimman hyvin. Myös aiemmissa upseerien arvomaailmaa käsitelleissä tutkimuksissa on havaittu ilmavoimien upseereiden olevan arvomaailmaltaan muusta ryhmästä erottuva (Autio 1999). Ilmavoimien opiskelijoista suurin osa on ohjaajia, joiden hakeutumismenetelmä eroaa muista kadeteista. Ohjaajat kertoivat avoimessa kysymyksissä hakeutumisen syyksi lähes yksinomaan lentämisen, kun taas iso osa muista puolustushaaroista korosti kutsumuksen ja arvojen olleen merkittävin tekijä. Materialistiset tekijät, kuten palkkauksen ja mielenkiintoiset työtehtävät hakeutumisen syiksi valinneet ovat melko selkeästi kriittisempiä opiskelun suhteen, opiskelun akateemisuuden suhteen heillä on suurempia odotuksia kuin muilla puolustushaaroilla.

Kontrolloiva ympäristö koetaan haittaavan opiskelua (Autio 1999, 22). Oppimisympäristön ei vastausten perusteella, koettu erityisesti korostavan omaa ajattelua, ja valtaosa vastaajista kokikin, ettei pysty vaikuttamaan omaan opiskeluunsa. Kontrolloiva ympäristö sotilasorganisaatiossa pystyy tarvittaessa ulottumaan lähes kaikkiin elämänpiireihin, ja tämä loi vastanneihin lievää turhautumisen tunnetta. Totaalisen laitoksen ominaisuutena on kontrollin ulottaminen pieniin elämän osa-alueisiin (Goffman 1961).

Laitoksessa asuvilla on Goffmanin mukaan havaittavissa neljä tai viisi yksilön sopeutumistapaa. Samoja arkkityyppejä voi olla havaittavissa myös kadettikoulussa, ainakin ulkoisesti havainnoimalla samoja ilmiöitä voi kuvitella näkevänsä. Ensimmäinen sopeutumistapa on tilanteesta irtautuminen, jota kutsutaan regressioksi. Asukki pyrkii vetäytymään omiin oloihinsa ja pyrkii eristäytymään asukeista ja holhoajista. Samaan ryhmään voidaan Goffmanin mukaan

jakaa myös oppilaat, jotka tekevät vain juuri sen mikä on rangaistuksen uhalla pakko. Opiskelijaympäristössä tämäkin on nähtävissä, mutta se on yleisesti vain ajoittaista. Kyselyn vastauksissa kävi ilmi kysyttäessä motivaatiosta, että moni koki koulun motivoivan heikosti ja pakon olevan ainoa motivaatio. Kuitenkin käytännössä opiskelijoiden motivaatio riippuu ainelaitoksesta ja opiskeltavasta asiasta. Eniten motivoituneita kadetit olivat omaa alaansa suoranaisesti koskevista asioista.

Toinen sopeutumistapa on tinkimätön linja, jossa asukki kieltäytyy kaikesta yhteistoiminnasta holhoajien kanssa. Tämän esiintyminen opiskelijoiden keskuudessa on mahdotonta, johtuen opiskelun luonteesta ja laitokseen hakeutumisesta.

Kolonisaatiossa asukki katsoo laitoksen edustavan kokonaisuutta, ja rakentaa olonsa maksimityydytysten mukaan. Laitoksessa olo on tavoiteltavaa ja halu lähteä pois laitoksesta voi hävitä. Kadettikoulussa kolonisaatioon perustuva sopeutumistyyppi on mahdollinen. Opiskelija ei tarvitse välttämättä erityisiä suhteita oppilaitoksen ulkopuolelta, vaan voi rakentaa oman itsearvostuksensa ja kunnioituksen laitoksen jakamien tunnustusten varaan. Laitoksen arvoista ja normeista tulee ainoita oikeita ja ympäröivän yhteiskunnan kohtaaminen tuntuu vaikeammalta, mitä lujemmin on kiinni laitoksen arvomaailmassa. Kadettikoulussa tällainen opiskelija voi olla erittäin menestynyt, sillä hän nauttii laitoksen tarjoamista palkkioista, kuten arvomerkeistä ja nauttii opettajien ja muiden holhoajien antamasta tunnustuksesta. Puolustusvoimien palveluksessa oleva kolonisoitunut ihminen voi periaatteessa elää koko palvelusuransa mahdollisimman paljon ympäröivän yhteiskunnan ulkopuolella, ja olla instituutiolle erittäin hyvä työntekijä, mutta ajateltaessa elämää laajemmassa kontekstissa, jää elämästä monia elementtejä kokematta. (Goffman 1961)

Neljäs sopeutumisen arkkityyppi on kääntymys. Kääntynyt asukki on holhoajien puolella ja esittää ns. täydellistä asukkia. Asukki omaksuu laitoksen käsityksen itsestään ja elää sen mukaan. Kadettikoulussa horisontaalinen kuri ja yhteishenki todennäköisesti saisivat tällaisen opiskelijan muuttamaan suhtautumistaan.

Erillinen laitoksessa sopeutumisen perusmuoto on relaaminen ”play it cool”, joka laitoksissa on yleisin ja opiskelijaympäristössäkin voidaan todeta sen olevan vallalla. Relaaminen koostuu eri sopeutumismuotojen yhdistelmästä, asukki tekee niin, mikä takaa hänelle parhaat edellytykset

selviytyä laitoksesta. Esimerkiksi vertaisten parissa relaaja voi kritisoida laitosta, kun taas henkilökunnan läsnä ollessa hän käyttäytyy heidän toiveidensa mukaisesti. Relaaja pyrkii välttämään vaikeuksia (Goffman 1961, 66). Ihmisten käyttäytymisessä on luontaista vaihtaa roolia eri tilanteessa, mutta sisäoppilaitoksessa eri puolet voi olla liian kiinteässä vaikutuksessa toisiinsa, jolloin opiskelija joutuu muokkaamaan voimakkaasti omaa suhtautumistaan riippuen seurasta. Laitoksessa olemisen suurin ongelma on eri elämänpiirien liiallinen yhteys, verrattuna normaaliin tilanteeseen, missä eri elämänpiirit ovat eri tiloissa ja niiden välillä on luonnolliset muurit. Jos ihmisen työkaverit ja ystävät ovat samoja henkilöitä, joutuu ihminen väkisin muokkaamaan omia mielipiteitään riippuen yhteydestä.

Laitoksesta lähteminen voi olla asukille vaikea tilanne. Opiskelijamaailmassakin kiinteässä laitoksessa asunut kolonisoitunut opiskelija voi kokea yhteiskunnassa asumisen negatiivisena tekijänä. Goffman käyttää stigmatisaatiota selittämään yhteiskunnan ja laitoksen proaktiivisen aseman muuttumista. Yleisesti totaalisissa laitoksissa aseman muutos on negatiivinen, ihmisten suhtautumiseen vaikuttaa laitoksessa vietetty aika. Asukille voi muodostua oma identiteetti, joka koostuu laitoksessa selviytymiskeinoista, jotka eroavat yhteiskunnan käyttäytymisnormeista. Näitä voivat kadettikoulussa olla tietyt puhetyylit, korostunut teitittely tai tietyt tavat. Periaatteessa on mahdollista, että opiskelija näkee itsensä poikkeavaksi muualla yhteiskunnassa, mikä ei kuitenkaan ole todennäköistä.

9.5 Laitoksen laitostava vaikutus

Sotilasorganisaatio pyrkii säilyttämään autonomian suhteessa yhteiskuntaan. Maanpuolustuskorkeakoulusta valmistuu akateemisia upseereita, joiden tehtävänä on pystyä toimimaan myös poikkeusoloissa. Poikkeusoloissa toimiminen vaatii koulutukselta metodeja, mitä muut korkeakoulut eivät joudu pohtimaan.

Etzionin (1961) organisaatiotypologia mukaan Maanpuolustuskorkeakoulussa on piirteitä eri vallankäytön muodoista ja lisäksi eri osallistumisen asteista. Kadettialijohtajajärjestelmä ja suuret luokkakoot passivoivat opiskelijoita, sisäoppilaitosmainen asuminen irtaannuttaa nuorta opiskelijaa elämänkaaren kehitystehtävistä, opetus suunnitelmat ovat jäykkiä, ja opiskelijat eivät koe voivansa vaikuttaa niihin. Laitoksissa on kuvaavaa tehtäväkeskeisyys tiukkoine kellonaikoineen. Huolenpitoa yleisesti kohdennetaan vain fyysisiin tarpeisiin.

Totaalisten laitosten piirteet ovat läsnä kaikissa kiinteissä laitoksissa, kuten koulukodeissa, sotilasopetuslaitoksissa ja sisäoppilaitosmaisissa kouluissa. Yhdistävänä tekijänä on syystä tai toisesta luotu eristyneisyys laitoksen ympärille. Muurien luonne on enemmän henkinen kuin fyysinen, luotaessa eriävällä vaatetuksella ja käyttäytymisnormistolla eriävä maailma yhteiskunnan ulkopuolelle, aikaansaadaan jännitettä yhteiskunnan ja laitoksen välillä. Kyselyssä havaittiin kadettien kokevan nämä totaalisen laitoksen piirteet osana omaa elämäänsä, ja niitä kritisoitu. Opiskelijat yleisesti hyväksyvät opiskeluaikanaan monia rajoittavia elementtejä, sillä opiskeluaika koetaan väliaikaiseksi (esim. Aittola & Aittola 1985).

Asumismuodon suhteen kyselyssä havaittiin selkeä tyytyväisyys laitoksen tarjoamaan asuntoon. Verrattaessa Löytösen tutkimukseen (2005), on havaittavissa selkeä tyytyväisyyden lisääntyminen laitoksen asuntolassa asuvien keskuudessa. Merkittävää asunnossa on sen viihtyvyys ja varustelutaso. Vanhimman vuosikurssin kadetit asuvat hyvin varustelluissa ja uusissa asunnoissa, mikä heijastui kyselyssä parempana asumistyytyväisyytenä.

9.6 Opiskelija MPKK:ssa

Yliluutnantti Atte Löytösen 2005 valmistuneessa tutkimuksessa Kadettien toimeentulo- ja edunvalvontatutkimus 2005 kartoitettiin kadettikoulun opiskelijan muotokuvaa empiirisin menetelmin. Tutkimuksen tavoitteena oli muodostaa kokonaiskuva kadettien elämäntilanteesta opintojen eri vaiheissa, keskittyen opintoihin ja opintososiaalisiin asioihin. Vastaavasti siviilikorkeakoulujen opiskelijoita on tutkittu esimerkiksi Viuhkon (2006) toimesta. Löytösen tutkimus tehtiin huhtikuussa 2005 kaikille opiskelemassa oleville kadettikursseille ja vastausprosentiksi tuli 75, jolloin tutkimusta voidaan pitää validina. Viuhkon tutkimus toteutettiin 2005 lomakekyselynä. Tutkimus teetettiin opetushallinnon alaisille 20 yliopistolle, Maanpuolustuskorkeakoulu oli siis tutkimuksen ulkopuolella kuuluen puolustusministeriön alaisuuteen. Kyselyyn vastasi 4324 opiskelijaa ja vastausprosentti oli 48 %.

Tutkimuksen perusteella tyypillinen opiskelija MPKK:ssa on mitä todennäköisimmin mies (93 %), 24 -vuotias ja kotoisin Uudeltamaalta. Opiskelija kokee olevansa oikealla alalla ja asuu yleisimmin oppilaitoksen asuntolassa tai vanhempien luona. Oppilaitoksessa asumista kritisoitiin, ongelmina olivat tilaonta, yksityisyyden puute, asuntolan järjestyssäännöt ja huonot

keittomahdollisuudet. Opiskelijan tulot olivat keskimäärin 475 euroa kuukaudessa. Opiskelija ei todennäköisesti käy töissä vapaa-aikanaan. Opiskelija tulee toimeen mielestään kohtuullisesti, mutta on harkinnut upseeriliiton takaaman lainan ottamista ja saa ajoittain taloudellista avustusta vanhemmiltaan. Rahaa opiskelijalta kuluu opiskelun pakottamaan matkustamiseen ja harrastuksiin. (Löytönen 2005)

9.7 Opiskelija muissa korkeakouluissa

Muissa korkeakouluissa opiskelevan muotokuvan muodostetaan perustuen Minna Viuhkon 2006 julkaisemaan tutkimukseen Opiskelijatutkimus 2006 - Opiskelijoiden toimeentulo ja työssäkäynti.

Siviilikorkeakouluopiskelijoilla tarkoitetaan tässä yhteydessä muita korkeakouluja, joissa voi suorittaa korkeakoulututkintoon tähtääviä opintoja. Näissä oppilaitoksissa opiskelija todennäköisesti on nainen (62 %), 25 -vuotias ja kotoisin Etelä – Suomen läänistä. Opiskelija kokee olevansa oikealla alalla, mutta riippuen opetusalaista vastauksissa on hajontaa. Opiskelija asuu todennäköisimmin yksin. Opiskelijan tulot ovat 733 euroa kuukaudessa, hajontaa kuitenkin on kadettiopiskelijoita enemmän, sivutoimisesti opiskelevien tulot ovat keskimäärin 1500 euroa kuukaudessa. Opiskelija on käynyt töissä viimeisen vuoden aikana, myös opintojen aikana, joka hieman häiritsee opintoja. Opiskelija on todennäköisesti jossain vaiheessa ottanut opintolainaa, lisäksi vanhemmilta saatu tuki on opintojen alussa merkittävä tekijä. Suurin menoerä opiskelijalla on asuminen, lisäksi ruokaan menee iso osa tuloista. Opiskelijalla on toimeentulossa pieniä vaikeuksia. Opiskelija arvelee opintojensa kestävän 5-7 vuotta. (Viuhko 2006)

Opiskelijoista kolme neljäsosaa kokee olevansa oikealla alalla. 16 % vastaajista oli opiskelunsa aikana käynyt ulkomailla liittyen opiskeluunsa. 30 % vastaajista piti taloudellista tilannettaan hyvänä ja 32 % piti sitä huonona. Asumiseen kuluu lähes puolet opiskelijan tuloista. Opiskelija on tyytyväinen (43 %) omaan asuntoonsa, itse oman asuntonsa omistaneista 96 % ilmoitti olevansa tyytyväinen. Valmistumisestaan opiskelija odottaa, ja on melko (42 %) varma saavansa töitä.

9.8 Kadetin ja siviiliopiskelijan opiskelun ulkoiset piirteet

Tutkimuksista löytyy ulkoisia eroavaisuuksia. Opiskelija MPKK:ssa on hieman nuorempi ja 93 prosenttisesti mies. Miesvaltaisuuden merkitys viihtymiseen vaatisi oman tutkimuksen, mutta vaikutus oppimisympäristön viihtyvyyteen lienee olemassa. Hieman yllättäenkin kadetti kokee olevansa vain aavistuksen enemmän oikealla alalla verrattuna muihin korkeakouluopiskelijoihin. 52 prosentille kadeteista alan valinta oli itsestäänselvyys. (Löytönen 2005; Berndtson 2003.)

Merkittävä eroavaisuus löytyy asumismuodossa, suurin osa kadeteista asui oppilaitoksen asuntolassa ja vanhempien luona, kun taas muista korkeakouluissa opiskelevista vanhempien luona ilmoitti asuvansa 4,7 prosenttia. Kadeteista oppilaitoksen asuntolaan olivat tyytymättömiä 65 prosenttia. (Löytönen 2005; Berndtson 2003.)

Asumismuodosta johtuen kadetilla ei usein ole menoja liittyen asumiseen, eikä ruokaan, mitkä muilla korkeakouluopiskelijoilla ovat suurimmat menoerät. Opiskelijoiden tulot ovat melko yhtenevät johtuen muiden korkeakouluopiskelijoiden suuremmista pakollisista menoista. (Berndtson 2003; Löytönen 2005.)

Työssäkäynti on kadeteilla huomattavan paljon vähäisempää, mikä näkyi kadettien vähäisempinä tuloina (Löytönen 2005).

9.9 Kadetin ja siviiliopiskelijan opiskelun sisäiset piirteet

Opiskelijat ovat yleisesti tyytyväisiä opiskelun aikaiseen elämäänsä. Asumiseen oltiin tyytyväisiä eikä asunnon koettu vaikuttavan merkittävästi opiskeluun. Asuminen koetaan jokapäiväisenä itsestäänselvytyksenä, jolloin sen merkitys näyttäytyi vähäisenä jokapäiväisissä toiminnoissa. (Aittola & Aittola 1985, 104) Taloudellinen tilanne koettiin hyväksi, eikä sillä ollut vaikutusta opiskelun aikaiseen elämään.

Ihmissuhteet nähtiin tärkeäksi opiskelun voimavaraksi, ja sekä kadeteilla, että muilla opiskelijoilla oman tieteenalan opiskelijat muodostivat tärkeimmän ystäväpiirin. Nämä ihmissuhteet koettiin myös pitkäaikaisiksi. Kadettien ystävyyssuhteita rajoitti eniten matkustaminen ja koulunkäynti, siviiliopiskelijat kokivat opiskelun aiheuttaman kiireen rajoittavan eniten suhteita läheisimpiin ystäviin. Suhteet aikaisempiin ystäviin kotipaikkakunnalla olivat monella katkenneet.

Siviilikorkeakouluopiskelijat kokivat vapaa-ajan ja opiskelun olevan melko selkeästi yhteenkietoutuneita. Kadettien vastauksissa taas korostui selkeästi vapaa-ajan erottaminen opiskelusta. Kysymys on merkittävä pohdittaessa opiskelijoiden aikatajuntaa, sitä kokevatko opiskelijat opiskelun elämästä irrallisena vaiheena, vai elämään kuuluvana kokonaisvaltaisena vaiheena (Aittola & Aittola 1985, 118). Siviiliopiskelijat kokivat opiskelun olevan selkeästi enemmän kokonaisvaltaista ja kadetit sen olevan enemmänkin välineellinen ammattiin tarvittava väliaika.

Yleistä opiskelualalle päätyemisessä oli pitkä harkinta, ja päätös oli useimmalla syntynyt aikaisessa vaiheessa. Useimmat vastanneista olivat tyytyväisiä valintaansa ja kokivat olevansa oikealla alalla.

Valtaosa on tehnyt elämäänsä varten suunnitelman, missä korostui toisaalta perheen perustaminen ja toisaalta itsensä kehittäminen. Kadetit olivat jakaantuneet perhekeskeisiin ja urakeskeisiin opiskelijoihin.

Kadettien vastauksissa kritisoitiin voimakkaasti opinto-ohjelmien jäykkyyttä ja sitä, että niihin ei voida vaikuttaa. Samoin kadetit kokivat että opetuksen tasoon ei voida vaikuttaa. Samat ongelmat olivat havaittavissa myös siviilikorkeakoulussa, mutta hieman lievimpinä.

Kadettien oppiminen on selkeästi ammattisuuntautunutta. Kadetit korostivat opiskelussa suoriutumista ja valmistumisen merkitystä. Siviilikorkeakoulussa suuntautuminen vaihteli laitosten välillä.

Tieteellinen ajattelutapa ei ole kehittynyt vielä Maanpuolustuskorkeakoulussa. Vastaajille se ei ollut selkeä, eikä sitä pystytty yhtenevästi selittämään. MPKK:n asema nuorena korkeakouluna selittää tätä, sillä korkeakoulun identiteetti ei ole täysin ehtinyt vielä muodostua.

Kadetit pitivät suurimmalta osin Maanpuolustuskorkeakoulua korkeakouluna, ja korostivat siihen ulkoisia tekijöitä, kuten maisterin arvoa ja tutkimustyötä. Osa ei halunnut ajatella MPKK:ta korkeakouluna, vaan piti sitä sotakouluna.

Lähes puolet kadeteista koki että Maanpuolustuskorkeakoulu ei korosta omaa ajattelua. Opiskelijat olivat ammattisuuntautuneita, jolloin muut aiheet kuin omaan ammattiin liittyvät eivät herättäneet erityistä kiinnostusta. Kadettialiuupseerijärjestelmän, suurten luokkakokojen ja opintosuunnitelmien jäykkyyden koettiin estävän omaa ajattelua.

9.9 Opiskelu laitoksessa

Sisäoppilaitoksessa olevat opiskelun kehystekijät muodostavat suuren osan opiskelun arkipäivään kuuluvista tekijöistä. Sisäoppilaitoksessa asuvan opiskelijan arkipäivään kuuluvat kaikki elementit ovat samassa laitoksessa, samaan tapaan kuin vangeilla heidän elämäntilanteeseensa kuuluvat kaikki ne elementit joiden kautta he elävät. Opiskelija MPKK:ssa ei pysty muuttamaan koulun erityispiirteitä vaan hänen täytyy sopeutua niihin. Hänen täytyy tulla toimeen rajatumman opiskeluympäristön kanssa. Samalla tavalla kuin vangit jotka pitivät omaa opiskeluaan eniten haittaavana tekijänä tiukkoja sääntöjä ja aikataulujen hallitsemaa elämäänsä.

Vanhainkodissa asukit laitostuvat sekä fyysisesti että psyykkisesti kokiessaan etteivät he voi vaikuttaa mitenkään siihen mitä heille tapahtuu. Heidän aloitekykynsä heikkenee ja heistä tulee apaattisia. Laitostunut ihminen on helppo hoitaa, hän tottelee sääntöjä eikä valita liikaa (Gothóni 1987, 117). Laitostuminen tekee asukeista aloitekyvyttömiä koneiston osia, joita kaikki rutiinien ulkopuolella oleva pelottaa.

9.9.1 Opiskelumotivaatio sisäoppilaitoksessa, kohteena kadettikoulu

Voidaan pitää todistettuna että motivoitunut ihminen oppii paremmin kuin heikosti motivoitunut. Oppimismotivaatioon vaikuttavia asioita sisäoppilaitoksen kaltaisessa erityisessä oppimisympäristössä on useita. Tutkielmassa tuli korostuneesti esille sisäisesti ja ulkoisesti motivoituneen opiskelijan erot. Ulkoisesti motivoitunut opiskelija opiskelee miellyttääkseen muita tai pelkästään saadakseen hyviä arvosanoja. Sisäisesti motivoitunutta opiskelijaa innostaa halu tietää opiskeltavasta asiasta, oppimisen motivaatio on sisäinen. Deci (1971) on myös tuonut teorioissaan esille välimuotoja sisäisen ja ulkoisen motivaation välille. Sisäiseen motivaatioon ei aina ole mahdollista päästä, opetuksella tulisi aina innostaa opiskelijoita mahdollisimman sisäisesti motivoituneeseen työskentelyyn. Tässä on ongelmana saada oppilaitoksen opetuksen tavoitteet mahdollisimman yhteneviksi oppilaiden tavoitteiden kanssa. Työkaluna tähän on

oppilaille annetut mahdollisuudet vaikuttaa mahdollisimman paljon omaan opintosuunnitelmaansa. Suunnittelemalla opintoja yhteistyössä oppilaiden ja opettajien kesken saadaan oppilaat sitoutumaan paremmin opintoihin ja samalla motivoitumaan enemmän sisäisesti. Kyselyssä tuli korostuneesti esille opiskelijoiden kokema riittämätön mahdollisuus vaikuttaa omaan opiskeluun.

Oppimisympäristön tulee kannustaa luontaista uteliaisuutta, innostuneisuutta, luontaista kiinnostusta asiasta. Lisäksi tavoitteena tulee olla aktiivinen, itseohjautuva ja luova oppiminen (Kansanen-Uusikylä 2000, 30). Kadettikoulussa opetuksessa oppimisympäristön suunnittelulla saatava vaikutus on suurempi kuin muissa korkeakouluissa johtuen opiskelijoiden asumisessa oppilaitoksen sisällä. Tutkimukset ovat osoittaneet epämuodollisen oppimisympäristön korostavan sisäistä motivaatiota. Kontrolloitu oppimisympäristö vaikuttaa päinvastaisesti, rajoitetuilla ympäristöillä on opittua avuttomuutta lisäävä vaikutus.

Tutkimuksissa, (mm. Kansanen-Uusikylä 2000) on havaittu liittymismotivaatiota korostavan oppimisympäristön olevan huomattavasti tehokkaampi kuin suoritusmotivaatiota korostava ympäristö. Opiskelu ilman mitään ulkoista kontrollia tai palkitsemista on tehokkainta. Palkitsemista ja arvostelua korostava oppimisympäristö on korostuneen ulkoisesti motivoiva ja tukee suoritusmotivaatiota. Arvostelun merkitystä tulisi vähentää ja tulisi keskittyä luomaan liittymismotivaatiota tukevaa oppimisympäristöä.

Opetussuunnitelmassa tulisi keskittyä poistamaan asiat jotka eivät ole relevantteja oppilaan koulutuksessa. Merkityksettömäksi kokemien asioiden tyrkyttäminen vaikuttaa kielteisesti opetukseen, ja oppilas vetäytyy oppimisvastuusta ja alkaa kehittää selviytymisstrategioita (Yrjönsuuri 1994, 133). Oppimisvastuusta vetäytyminen heijastuu koko opinnoissa menestymiseen.

10. DISKUSSIO

Elämismaailma- käsitteen ottaminen tutkimuksen perustaksi toi haasteita, mutta se mahdollisti analysoida opiskelijan elämän perusrakenteita, elementtejä laajemmassa mittakaavassa, kuin mitä tavanomaiset opiskelijatutkimukset tekevät. Oletuksena ollut elämismaailman lähtökohta inhimillisen toiminnan lähtökohtana vaati tutkimuksessa tehtävän teoreettisia valintoja siitä, mistä näkökulmasta opiskelijan elämismaailmaa lähestytään. Tutkimuksena toisena tutkimusongelmana ollut opiskelijoiden laitostuminen ohjasi tarkastelemaan aihetta motivaatioteorioiden kautta, ja nuoren opiskelijan tilanteeseen haettiin perusteita elämäntilanteesta. Laitostumis- ilmiö käsiteltiin Goffmanin totaalisia laitoksia käsitteeseen teokseen pohjautuen, lisäksi käytettiin teorioita vanhainkodeissa ja vankiloissa havaitusta laitostumisesta.

Elämismaailma mahdollisti opiskelijan elämäntilannetta, opiskelutilannetta ja opiskeluprosessia kuvaavien tekijöiden tarkastelun samana kokonaisuutena. Nämä eri opiskelijan elementit kuvaavat ihmisellä olevia osamaailmoja ja toisistaan irrallaan olevia todellisuuksia (Schutz 1982; Aittola & Aittola 1985, 245). Elämismaailmassa kuvataan ihmisen elämän monimuotoisuutta, vaikka nämä kaikki peruskomponentit ovat ulkoisesti kaikilla opiskelijoilla hyvin samanlaisia, muodostaa jokainen opiskelija oman yksilöllisen maailmansa riippuen siitä miten hän kokee jokaisen tilanteen.

Elämismaailman perustana on opiskelijoiden yksilöllinen elämäntilanne, jonka välityksellä opiskelijat kohtaavat ympäröivän maailman. (Aittola & Aittola 1985, 246) Tämän elämäntilanteen merkittävimmät tekijät ovat asuminen ja taloudellinen tilanne. Opiskelijat hyväksyvät elämäntilanteeseensa kuuluvat puutteet jonkinlaisena itsestäänselvytyksenä, ja vasta todella suuret taloudelliset ongelmat tai erittäin huono asumistilanne sai aikaan tyytymättömyyden kokemuksia. (Aittola & Aittola 1985, 246) Mietittäessä kadettien elämäntilannetta, voidaan todeta asumisen ja taloudellisen tilanteen olevan merkittäviä tekijöitä, mutta niiden merkitys kadettien elämismaailman osana on pienempi. Kadettien elämäntilanteen merkittävimmiksi tekijöiksi kyselyn perusteella muodostuivat jatkuva matkustaminen ja hyvät suhteet kurssikavereihin. Jatkuva matkustaminen vaikuttaa voimakkaasti negatiivisesti kadettien kaikkiin elämäntilanteisiin, ja vahvat suhteet opiskelijatovereihin ovat merkittävä opiskelunaikainen voimavara.

Yliopistollista oppimisprosessia kokonaisuudessaan tarkasteltaessa tulisi inhimillistä toimintaa tarkastella filosofiselta, sosiologiselta ja psykologisella analyysitasolla. Pro – gradu – tutkimuksessa aihetta on käsitelty etenkin sosiologiselta kannalta, mutta myös kevyemmin filosofiselta ja psykologiselta kannalta. Opiskelijoiden toiminnan taustalla olevia struktuureja kuvattiin Schutzin fenomenologisten tematisointien avulla. Elämismaailman perusrakenteet jaettiin 14 dimensioon, joiden kautta luotiin sosiologinen analyysi. Opiskelijoiden elämää ohjaa heidän toiminnalleen asettamat intressit ja tavoitteet, sekä toimintatilanteesta saatu palaute (Schutz 1971). Tutkimuksen teoreettisissa oletuksissa luotiin opiskelijalle mahdollisuuskenttä, joka koostui elämäntilanteesta ja opiskelutilanteista. Mahdollisuuskenttä teki mahdolliseksi tarkastella opiskelijaa ja oppimisympäristöä samassa kontekstissa. Elämismaailma-käsitteen, ja elämänkaariajattelun mukaan ottaminen mahdollisti reaalisten perusrakenteiden lisäksi myös tajunnallisten elementtien huomioimisen. Täten opiskelijaa voitiin tarkastella inhimillisenä kokonaisuutena, tarkastelussa korostui kokemuksellisuus ja yksilöllinen kokeminen.

Motivaatioteorioiden avulla voitiin selittää inhimillisen toiminnan syitä ja valintojen perusteita. Motivaatiopsykologian perusteista sisäinen ja ulkoinen motivaatio, sekä motivaation säätely otettiin perustaviksi teorioiksi, joiden avulla oppimisympäristöstä haettiin tekijöitä, joiden voi odottaa johtavan pintasuuntautuneeseen oppimiseen. Opiskelijoille teetetty kysely ei keskittynyt varsinaisesti oppimisympäristön komponenttien analysointiin, vaan käsitteli laajasti opiskelijan elämäntilanteen perusrakenteita.

Teoreettiset lähtökohdat eivät kuvanneet riittävästi opiskelijoiden elämäntilanteen peruskomponentteja, Löytösen 2005 tekemä kadettien edunvalvontatutkimus keskittyi kadettien ulkoisesti mitattaviin ominaisuuksiin, mutta kysyi myös taloudellisen tilanteen kokemisesta ja asumisen kokemisesta. Löytösen tutkimus oli merkittävä tutkimukseni teoriapohja, sillä oma kyselyni osoitettiin pelkästään vanhimman kadettikurssin opiskelijoille, kun Löytösen tutkimus käsitti kaikki kadettikurssit. Pelkästään vanhimmalle kurssille osoitettu tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää eri asumismuotojen ja elämäntilanteiden merkitystä opiskelijan elämismaailmaan. Vastaukset kuitenkin koskevat pelkästään vanhinta kadettikurssia, ja kuten todettua, elämäntilanteen kokeminen on tilannesidonnaista, samoin yleismotivaatio voi vaihdella voimakkaastikin, jolloin tuloksia ei voi yleistää käsittämään kaikkia kadettikursseja. Samoin opiskelijatutkimukset (Viuhko 2006) ja 1985 tehty yliopisto-opiskelun mielekkyyden kokeminen

ja elämismaailman perusrakenteet – käsitteli opiskelijoita kokonaisuutena, jolloin kyselyni otosjoukko on tietty erityisryhmä. Otoksen erityisluonne on huomioitu tuloksia analysoitaessa.

Opiskelijoiden elämismaailman perusrakenteita on siis lähestytty sekä käsitteellisesti määrittämällä, että teoreettisten perusteiden sekä empiiristen tutkimustietojen avulla.

Aittolan & Aittola 1985 tehty tutkimus oli luonteeltaan haastattelututkimus, mikä onkin inhimillisessä tutkimuksessa oikein tapa toimia. Haastattelun tulokset olivat kvantifioitu tarkasti ja valmiit perusdimensiot ohjasivat oman kyselyni muodostumista. Dimensiot perustuivat haastatteluihin, jolloin niiden voi olettaa olevan melko reliaabeleja. Kuitenkin vastauksista voi muodostua erilaiset, jos kyseessä on haastattelutilanne, tai kyselylomakkeen täydentäminen. Lomakkeessani oli useita kyllä – ei – kysymyksiä, jotka pakottivat ottamaan kantaa, mutta lopulta oikein menetelmä olisi ollut käyttää Likertin asteikkoa kaikissa kysymyksissä.

Tutkittaessa motivaatioteorioita ja laitostumista vankiloissa ja sairaaloissa voidaan todeta että laitostuminen sisäoppilaitoksessa on mahdollista, ja että Maanpuolustuskorkeakoulun tyyppinen sotilasorganisaatio voi korostaa sisäoppilaitoksen laitostavia piirteitä. Motivaatioteoriat korostavat sisäisen motivaation merkitystä oppimisessa. Oppimisympäristölle olisi edullista olla epämuodollinen ja korostaa liittymismotivaatiota. Lisäksi arvostelun korostaminen tuo esiin negatiivisia ilmiöitä. Vanhainkodissa rutiinit ja tunne oman elämän kontrollin menettämisestä laitostaa asukkeja. Samoja vaikutuksia voi olla Kadettikoulun tiukalla viikko-ohjelmalla ja rajoitetulla opiskeluilmapiirillä. Samoin ilmaisella asunnolla, vaatetuksella ja ruoalla voi olla vaikutusta opiskelijan kykyyn hallita omaa elämäänsä. Tietyllä tavalla nämä taloudelliset edut ovat samalla osa laitostamista. Opiskelija irtaantuu normaalista elämänkaaresta ja vastuu omasta elämästä vähenee, jonka seurauksena opiskelija passivoituu.

Upseerikoulutuksen erityisluonne ja erityiset tavoitteet on pidettävä mielessä ja muistettava myös upseerikoulutuksen perinteet. Valitettavaa on vain että käytännössä useat oppimista ja sen tehokkuutta ja motivaatiota käsittelevät teokset suosivat erilaista oppimisympäristöä. Ongelmaksi muodostuu miten yhdistää nykyiset motivaatiokäsitteet ja vanhat perinteet ja arvot. Välttämättä epämuodollista ja liittymismotivaatiota korostavaa oppimisympäristöä ei tule nähdä kaiken sotilaallisuuden vastakohtana, vaan eri ajatusmaailmoja tulisi yhdistää siten että tuloksena olisi mahdollisimman tehokas ja hyvä oppiminen, esimerkiksi syväoppiminen.

Tutkimuksessa ei ollut tarkoitus luoda selkeää vastausta kysymykseen sisäoppilaitoksen laitostavasta vaikutuksesta, vaan tutkia kadettien elämismaailmaa ja havainnoida eroaako se merkittävästi muista korkeakouluopiskelijoista. Elämismaailman komponentit erosivat asumismuodon ja opiskelun kokemisen pohjalta lievästi. Kadeteilla matkustaminen ja koulun sitovuus olivat merkittävimpiä negatiivisia elementtejä, jotka merkittävästi vaikuttavat kadettien elämään. Kadetit olivat ammattisuuntautuneita opiskelijoita, joille opiskelu oli tietty elämästä irrallinen välivaihe, jota viikonloppujen vietto eri paikkakunnalla korostaa.

Laitostuminen opiskeluympäristössä on mahdollista, sitä korostavia tekijöitä ovat suuret luokkakoot, vastuun jakaminen, ulkoisesti motivoivat oppimisympäristöt ja oppilaan vähäinen autonomia. Kadetit eivät kokeneet oppimisympäristöä motivoivaksi, mihin syynä voi nähdä osittain opiskelun välineellisen ja ammatillisen luonteen. Opiskeluun välillisesti suhtautuvat ovat valmiiksi ulkoisesti motivoituneita, verrattuna opiskelijoihin jotka liittyvät opiskelun elämänsä osaksi. Tällöin motivaatio on sisäisempää ja edellytykset syvemmälle oppimiselle ovat paremmat.

Opiskelun aikaiselle elämälle on kuvaavaa tietty väliaikaisuus. Tämä korostui kadettien vastauksissakin. Kadettien opiskelun kokeminen ei eronnut muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta merkittävästi muista korkeakouluopiskelijoista.

Tutkimuksen luonteesta johtuen myös lukijalle jää vastuu muodostaa vastaus esitettyihin tutkimusongelmiin, perustuen teoriataustaan ja kyselyn tuloksiin.

Tutkimuksesta kehittyisi useita eri jatkotutkimuskohteita. Erillistä tarkastelua kadetin elämismaailman osana tulisi tarkastella asumismuotoa, ja sen merkitystä opiskelijan opiskelun elementtinä. Kadettien oppimisen ammatillisuus vaatisi myös oman tutkimuksen, jonka tarkoituksena olisi tarkemmin selvittää kadettikoulun opiskelun akateemisuutta ja tekijöitä joilla opiskelun välillisyyttä voisi vähentää. Laitostuminen sisäoppilaitosmaisessa ympäristössä omana osa-alueenaan vaatisi erillisen tutkimuksen, jossa haastatteluun pyrittäisiin selvittämään samoilla menetelmillä niin siviilikorkeakoulussa kuin kadettikoulussa opiskelevilta oppimisen kokemista ja motivaatiota.

Mielenkiintoinen tutkimusaihe olisi myös tutkimus liittyen laitoksen mahdollisuuteen kontrolloida alaisia, ja sen vaikutuksia niin opiskelijoihin, kuin työntekijöihin. Tämä tutkimus tulisi toteuttaa liittyen yleiseen työtyytyväisyyttä kartoittavaan tutkimukseen.

11. LÄHTEET

JULKAISTUT LÄHTEET

- Ahola, S & Olin, N. 2000. Yliopiston piilo-opetussuunnitelma. Digipaino, Turku, 2000.
- Aittola, H & Aittola T. 1985. Yliopisto-opiskelun mielekkyyden kokeminen ja opiskelijoiden elämismaailman perusrakenteet. Jyväskylän Yliopisto 1985.
- Aittola, H & Aittola T. 1990. Yliopisto Elämismaailmana. –Opiskelun ja hallinnon muutosprosessit 1980- luvun yliopistossa. Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta 1990.
- Aittola, T. 1988. Korkeakouluopiskelu elämänvaiheena ja opintojen kulku. Kasvatustieteiden tutkimuslaitos, Jyväskylä 1988.
- Alasuutari, P. 1993. Laadullinen tutkimus. Vastapaino, Tampere.
- Antikainen, A., Rinne, R. & Koski, L. 2000. Kasvatussosiologia. WSOY, Juva
- Autio, S. & Hautamäki, T. 1993. Opiskelijana vankilassa: Peruskoulu ja lukio-opintoja suorittavien vankien opiskelukokemuksia. VAPK-kustannus.
- Baltes, P. 1990. Successful aging : perspectives from the behavioral sciences / edited by Paul B. Baltes, Margret M. Baltes, Cambridge University Press , 1990.
- Beck, B. 1975. Zwischen identität und Entfremdung. Frankfurt am Main: Aspekte.
- Biggs, J. 1987. Student approaches to learning and studying / John B. Biggs.
Melbourne: Australian Council for Educational Research , 1987.
- Bourdieu, P. 1998. Järjen käytännöllisyys: Toiminnan teorian lähtökohtia. Vastapaino Tampere.
- Bourdieu, P. 1985. Sosiologian kysymyksiä. Gummerus Oy, Jyväskylä 1985.
- Berndtson, T. 2003. Opiskelijatutkimus 2003 – opiskelijoiden toimeentulo ja toimeentulon ongelmat Kela 2004
- Blomster, P. Yliopisto-opiskelijoiden toimeentulo ja opintotuki 1900-luvun Suomessa. Helsinki 2000.
- Deci, E. L. & Ryan, R. M. 1985. Intrinsic motivation and self-determination in Human behavior. New York: Plenum Press.
- Dunderfelt, T. 1992. Elämänkaaripsykologia: lapsen kasvusta henkiseen kehitykseen. WSOY – kirjapainoyksikkö, Porvoo.
- Dunderfelt, T., Laakso, J., Peltola, R. & Vidjeskog, J. 1998. Psykologia 5. Yksilöllinen ihminen. WSOY: Porvoo.
- Erikson, H. 1982. Lapsuus ja yhteiskunta. Gummerus 1982.

- Eskola, A. 1973. Sosiologian tutkimusmenetelmät 1. 1973
- Foucault, M. 1980/2000. Tarkkailla ja rangaista. Otava, Keuruu.
- Goffman, E. 1961. Minuuden riistäjät: Tutkielma totaalisista laitoksista. Mielenterveyden keskusliitto 1997.
- Goffman, E. 1961. Asylums: Essays on the Social Situation of Mental Patients and Other Inmates. Chicago: Aldine Publishing Company.
- Góthoni, R. 1987. Pitkääikäissairaalan vanhuksen maailma ja uskonnollisuus. Suomalaisen teologisen kirjallisuusseuran julkaisuja 149. Helsinki 1987
- Ajatuksia upseerin arvomaailmasta. 1999. Gummerus kirjapaino OY
- Habermas, J. 2004, Julkisuuden rakennemuutos: tutkimus yhdestä kansalaisyhteiskunnan kategoriasta. Vastapaino, Tampere 2004.
- Halonen, L. 1990. Miesten internaatti: Valtion sisäoppilaitos Niiniallossa v. 1945.1947.
- Havighurst, R. 1962. Society and education / Robert J. Havighurst & Bernice L. Neugarten, Boston 1962.
- Heikkilä, T. 1998. Tilastollinen tutkimus. Edita, Helsinki 1998.
- Helve, H. 2002. Arvot, muutos ja nuoret.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. 11. painos. Gummerus kirjapaino OY, Jyväskylä 2005.
- Honkaranta, J. 1998. Lentoreserviupseerikurssilla palvelevien varusmiesten motivaatio hakeutua maanpuolustuskorkeakouluun. Diplomityö.
- Horelli, L. 1982. Ympäristöpsykologia. Espoo: Weilin + Göös
- Husserl, E. 1970. The crisis of European Sciences and transcendental phenomenology : an introduction to phenomenological philosophy. Northwestern University Press, 1970.
- Ihanus, J. 1993. Lukion psykologia 4. Kirjayhtymä, Helsinki. 1993.
- Inglehart, R. 1997. Modernization and postmodernization. Cultural, economic and political change in 43 societies. Princeton university press, New Jersey.
- Jauhiainen, R. & Eskola, M. 1994. Ryhmäilmiö. WSOY, Juva
- Järvelä, S & Häkkinen, P & Lehtinen E. 2006. Oppimisen teoria ja teknologian opetuskäyttö. WSOY 2006.
- Järvinen, P & A. 2004. Tutkimustyön metodeista. Opinpajan kirja, Tampere. 2004.
- Kansanen, P. & Uusikylä, K. 2002. Luovuutta, motivaatiota, tunteita: opetuksen tutkimuksen uusia suuntia, PS-kustannus, 2002.
- Kerlinger, F.N. 1981. Foundations of Behavioral Research. Second Edition. Japan: Holt, Rinehart

- & Winston, Inc.
- Laine, M. 1993. Vangin sosiaalinen asema. Painatuskeskus OY.
- Lempinen, P. 2001. Tiilikainen A Opiskelijatutkimus 2000, OTUS rs 21/2001.
- Liene, T. 2000. Suomalaisen upseerikoulutuksen lyhyt historiikki. Teoksessa Käsi kalvan kahvassa. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2000.
- Lindqvist, M., 1978. Medisiinisen etiikan peruskysymyksiä. 2. painos. Kansanterveystieteen julkaisuja M41/78. Tampere 1978.
- Löytönen, A. 2005. Kadettien toimeentulo- ja edunvalvontatutkimus 2005, Upseeriliitto RY.
- Maslow, A. H. 1987. Motivation and personality. Kolmas painos. New York: Harper & Row.
- Metsämuuronen, J. 2004. Tieteellisen tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. Methelp, Helsinki 2003.
- Mäkinen, J & Olkinuora, E. 1999. Yliopisto-opiskelu ja sen kokeminen. painosalama Oy, Turku. 1999.
- Nikander, P. 1999. Naiset ja ikääntyminen. Gaudeamus, Helsinki 1999.
- Numminen, M. 1987. Elämäkerrallinen lähestymistapa. Metodologista tarkastelua lähinnä konstruktivismin näkökulmasta. Lisensiaattitutkimus, Oulun Yliopisto. Kasvatustieteen tiedekunta.
- Nummenmaa, A-R. & Viitanen, J. 2003. Ongelmasta oivallukseen: Ongelmaperusteinen opetussuunnitelma. Juvenes Print- Tampereen Yliopistopaino.
- Peltonen, M & Ruohotie, P. 1992. Oppimismotivaatio. Teoriaa, tutkimuksia ja esimerkkejä oppimishalukkuudesta. OTAVA.
- Pivcevic, E. 1975. Phenomenology and Philosophical Understanding. Cambridge: Cambridge U.P., 1975.
- Ramsden, P. 1981. A study of the relationship between student learning and its academic context. Lancaster.
- Rauhala, L. 1974. Psykkinen häiriö ja psykoterapia filosofisen analyysin valossa. Weilin + Göös, 1974.
- Rauhala, L. 1981. Psykoterapia: teoria ja käytäntö. Weilin + Göös.
- Routila, L. 1981. Historiallisen selityksen teoriasta. (A Theory of Historical Explanation). Turku, 1981.
- Ruohotie, P. 1991. Motivaatio ja työkäyttäytyminen. 1991.
- Saastamoinen, M. 2000. Ruumis, minä ja yhteisö: sosiaalisen konstruktionismin näkökulma. Kuopion Yliopisto, 2000.

- Salmela-Aro, K. ja Nurmi, J.-E. 2005. Mikä meitä liikuttaa: Modernin motivaatiopsykologian perusteet. Otavan kirjapaino Oy.
- Salo, M. 2004. Alokkaat talon tavoille: Etnografinen tapaustutkimus Bourdieun sosiologian näkökulmasta. Edita Prima OY.
- Schutz, A. 1962. Collected papers I. The Problem of Social Reality. Edited and Introduced by Maurice Natanson. The Hague: Martinus-Nijhoff
- Schelton, C & Stern, R. 2004. Understanding Emotions in the classroom. Printed in U.S.A, Dude Publishing 2004.
- Soininen, M. 1995. Tieteellisen tutkimuksen perusteet. Turun Yliopisto 1995. (Painosalama)
- Sorvari, J. 1994. Oppimisen ohjaus ja evaluaatio upseerin peruskoulutuksessa. Painatuskeskus OY Helsinki.
- Tuomi, J. 2007. Tutki ja lue; johdatus tieteellisen tekstin ymmärtämiseen. Tammi 2007.
- Uusitalo, H. 1991. Tiede, tutkimus ja tutkielma: johdatus tutkielman maailmaan. WSOY, Juva. 1991.
- Valkonen, T. 1979. Haastattelu- ja kyselyaineiston analyysi sosiaalitutkimuksessa. Gaudeamus, Helsinki.
- Varto, J. 1992. Laadullisen tutkimuksen metodologia. Helsinki: Kirjayhtymä 1992
- Veikko, P. 1981. Opetuksen tärkeäksi kokemisen ja opiskelun mielisyyden determinantit kadettikoulussa. Tampere 1981
- Veikko, P. 1982. Kadettien suoritusmotivaatio: Tutkimus kadettikoulussa opiskelevien suoritusmotivaatiosta ja siihen liittyvistä tekijöistä. Tampere.
- Viljaranta, L. 1991. Vanhainkotielämä yksilölliseksi – työntekijät arjen vaihtoehtoja etsimässä, Forssan kirjapaino 1991.
- Weissenfelt, M. 1999. Vankilan sosiaalinen maailma. Haastattelututkimus vankien sosiaalisen kanssakäymisen normeista, arvoista ja rooleista. Kuopion yliopistollinen opetussosiaalikeskus, Kuopio.
- Yrjönsuuri, R & Y. 1994. Opiskelun merkitys. Yliopistopaino.
- Ziehe, T. 1991. Uusi nuorisio. Epätavanomaisen oppimisen puolustus. Vastapaino, Tampere.

12. Liitteet

Liite 1. Kysely

Liite 2. Kyselyn vastaukset

Liite 3. Kyselyn avoimien kohtien vastaukset

Kysely

HYVÄ KADETTIKURSSI 91:N OPISKELIJA

Teen Pro gradu -tutkielmaani Maanpuolustuskorkeakoulun koulutustaidon laitoksella.

Tutkimukseni tarkoituksena on selvittää Kadettikoulussa opiskelevien elämismaailmaa ja verrata sitä muihin korkeakouluopiskelijoihin. Opiskelijoiden elämismaailmaan kuuluvat ensisijaisesti ne kaikki opiskelijan elämäntilanteeseen, yliopistoon ja opiskeltaviin asioihin liittyvät tekijät, joiden rajoissa ja säätelemänä heidän elämänsä tapahtuu ja saa merkityksensä. (Yliopisto elämismaailmana, Aittola & Aittola 1990) Kyseessä on siis kontekstiltaan laajempi opiskelija tutkimus, joka keskittyy myös siihen miten opiskelija kokee opintonsa. Tutkimuksesta saatavan tiedon avulla pyritään kehittämään opetusta, mutta saadaan myös mielenkiintoista tietoa siitä miten opiskelu kadettikoulussa eroaa siviilikorkeakoulussa opiskelusta.

Pyydän Sinua täyttämään oheisen kyselylomakkeen. Vastaaminen on vapaaehtoista, mutta erittäin toivottavaa. Sinun näkemyksesi ja mielipiteesi ovat tärkeitä. Käsittelen vastaukset luottamuksellisesti, eikä yksittäisen vastaajan henkilöllisyyttä voida tutkimuksesta tunnistaa. Tutkimuksen onnistumisen kannalta on tärkeää, että vastaat huolella jokaiseen kysymykseen. Kyselylomake on esitettävällä 91. kurssin kadetilla ja siihen vastaamiseen menee aikaa noin 15 minuuttia.

Tutkimukseni 1. ohjaaja on Riitta Penttinen Ilmasotakoululta.

Vastaan mielelläni tutkimusta koskeviin kysymyksiin.

KIITOS AVUSTASI!

Taustatiedot:

Olen

- mies
- nainen

Puolustushaarani on

- Maavoimat
- Ilmavoimat
- Merivoimat

Olen

- Kadetti
- Tutkinnon täydentäjä
- Tutkinnon jatkaja

Ikäni on

- 18 - 23 vuotta

- 24 - 26 vuotta
- 26 - vuotta

1. Elämäntilanne

1. Asutko koulun tarjoamassa majoituksessa vai omassa asunnossa? (jos asut viikonloput vanhempiesi luona, vastaa ensimmäinen vaihtoehto)
 - Koulun tarjoamassa majoituksessa
 - Omassa asunnossa
 - Omassa asunnossa viikonloppuisin tai kun se vain on mahdollista. (kuitenkin pääasiassa koulun tarjoamassa majoituksessa)
2. Jos asut omassa asunnossa, asutko yksin vai parisuhteessa
 - Yksin
 - Parisuhteessa
 - Kaveriporukassa
3. Onko sinulla lapsia
 - Kyllä
 - Ei
4. Miten tyytyväinen olet nykyiseen asuntoosi?
 - Erittäin tyytyväinen
 - Tyytyväinen
 - Neutraali
 - Tyytymätön
 - Erittäin tyytymätön
5. Millaisina pidät nykyisiä asumiskustannuksiasi?
 - Erittäin halvat
 - Edulliset
 - Ok
 - Melko kalliit
 - Erittäin kalliit
6. Miten arvioit nykyisen asuntosi vaikuttavan opiskeluusi?
 - Haittaa paljon
 - Haittaa
 - Ei haittaa eikä edistä
 - Edistää
 - Edistää paljon
7. Miten arvioit nykyisen asuntosi vaikuttavan ihmissuhteisiin verrattuna muihin asumisvaihtoehtoihin?
 - Haittaa paljon ihmissuhteita
 - Haittaa
 - Ei haittaa eikä edistä
 - Edistää
 - Edistää paljon ihmissuhteita

8. Miten arvioit nykyisen asuntosi vaikuttavan vapaa-ajan toimintoihisi?
- Haittaa/estää paljon vapaa-ajan toimintoja
 - Haittaa
 - Ei haittaa eikä edistä
 - Edistää
 - Edistää paljon vapaa-ajan toimintoja
9. Millaisena pidät lähiympäristöäsi asumispaikassasi?
- Erittäin ikävä
 - Melko ikävä
 - Ok
 - Melko viihtyisä
 - Erittäin viihtyisä
10. Millaisiksi arvioisit mahdollisuutesi vaikuttaa omaan lähiympäristöösi?
- Erittäin heikot
 - Melko heikot
 - Ei vastausta
 - Melko hyvät
 - Erittäin hyvät
11. Kuinka kauan aiot asua nykyisessä asunnossasi?
- Alle vuosi
 - 1-2 vuotta
 - Yli 3 vuotta

2. Taloudellinen tilanne

1. Millaiseksi arvioisit oman taloudellisen tilanteesi?
- Erittäin heikko
 - Heikko
 - Ei hyvä eikä huono
 - Melko hyvä
 - Erittäin hyvä
2. Mikä on opintojesi päärahoituslähde?
- Vanhemmat
 - Lainat/tuet
 - Päiväraha/muu lisä
 - Lainaan ystäviltä
 - Muu _____
3. Miten taloudellinen tilanteesi vaikuttaa jokapäiväiseen elämääsi?
- Haittaa voimakkaasti
 - Haittaa jonkin verran
 - Ei vaikuta
 - Auttaa jonkin verran
 - Auttaa merkittävästi

4. Oletko ottanut lainaa? Jos olet, niin mihin tarkoitukseen? Voit valita useamman vaihtoehdon.
- En ole ottanut lainaa
 - Olen ottanut lainaa
 - Asuntoa varten
 - Autoa varten
 - Sijoituksia varten
 - Elämiseen
5. Miten taloudellinen tilanteesi vaikuttaa kulutustapoihisi?
- Vaikuttaa merkittävästi
 - Vaikuttaa jonkin verran
 - Ei vaikuta
6. Miten taloudellinen tilanteesi vaikuttaa opiskeluusi?
- Haittaa opiskeluani
 - Ei vaikuta
 - Edistää opiskeluani
7. Miten taloudellinen tilanteesi vaikuttaa ihmissuhteisiisi?
- Haittaa merkittävästi
 - Haittaa jonkin verran
 - Ei vaikutusta
 - Auttaa jonkin verran
 - Auttaa merkittävästi
8. Miten taloudellinen tilanteesi vaikuttaa vapaa-ajan viettoosi?
- Haittaa merkittävästi
 - Haittaa jonkin verran
 - Ei vaikutusta
 - Auttaa jonkin verran
 - Auttaa merkittävästi
9. Millaisiksi arvioit omat mahdollisuutesi vaikuttaa taloudelliseen tilanteeseesi?
- Erittäin heikot
 - Heikot
 - Ei vastausta
 - Hyvät
 - Erittäin hyvät
10. Millaiseksi arvioit oman taloudellisen tilanteesi kehittyvän tulevaisuudessa?
- Arvioin sen kehittyvän erittäin heikoksi
 - Arvioin sen kehittyvän heikoksi
 - Pysyvän ennallaan
 - Arvioin sen kehittyvän hyväksi
 - Arvioin sen kehittyvän erittäin hyväksi

3. Ihmissuhteet

1. Keitä ovat läheisimmät ystäväsi täällä opiskelupaikkakunnalla?
 - Opiskelukaverit
 - Muiden koulujen opiskelijat
 - Muut tutut _____
2. Miten pitkäaikaisia nämä ihmissuhteet ovat luonteeltaan?
 - Väliaikaisia
 - Pitkäaikaisia
3. Miten läheisiä ne ovat sinulle?
 - Läheisiä
 - Melko läheisiä
 - Ei vastausta
 - Ei läheisiä
4. Mitkä tekijät seuraavista mielestäsi edistävät ihmissuhteiden solmimista ja ylläpitoa?
 - Koulu
 - Harrasteet
 - Muut, mitkä _____
 - Mikään ei edistä
5. Mitkä tekijät rajoittavat ihmissuhteiden solmimista ja ylläpitoa?
 - Koulunkäynti
 - Matkustaminen
 - Muut, mitkä _____
 - Mikään ei rajoita
6. Miten suhteet vanhempiisi ovat muuttuneet opiskelun aikana?
 - Parantuneet merkittävästi
 - Hieman parantuneet
 - Ei muutosta
 - Hieman huonontuneet
 - Huonontuneet merkittävästi
7. Miten suhteet aikaisempiin ystäviisi kotipaikkakunnallasi ovat muuttuneet opiskelun aikana?
 - Parantuneet merkittävästi
 - Hieman parantuneet
 - Ei muutosta
 - Hieman huonontuneet
 - Huonontuneet merkittävästi
8. Miten arvioit ystävyysuhteiden kehittyvän tulevaisuudessa?
 - Parantuvan,
 - Ei muutosta
 - Huonontuvan
9. Koetko pystyväsi viettämään riittävästi aikaa ihmissuhteidesi hoitoon?
 - Kyllä
 - Ei

1. Jos vastasit Ei, mitkä ovat suurimmat tekijät mitkä vaikuttavat asiaan?

4. Opiskelu ja vapaa-aika

1. Onko sinulla tapana erottaa opiskelu ja vapaa-aika toisistaan?

- Kyllä
 Ei

2. Koetko että sinulla on vapaa aikaa?

- Kyllä
 Ei

3. Ovatko tentit, seminaarityöt ja muut vastaavat opiskeluun liittyvät toiminnot vaikuttaneet ajankäyttöösi ja ajanjäsennystapoihisi?

- Kyllä
 Ei

4. Miten yhteneviä tai erillisiä, opiskelusi ja muut vapaa-ajan toimintosi käytännössä ovat?

- Täysin yhteneviä
 Melko yhteneviä
 Ei vastausta
 Melko erillisiä
 Täysin erillisiä

5. Oletko mielestäsi voinut riittävästi vaikuttaa omaan ajankäyttöösi opiskelun ja vapaa-ajan osalta?

- Kyllä
 Ei

6. Mitä harrastat?

- Lukeminen
 Ystävien kanssa oleskelu
 Liikunta
 Elokuvat
 Musiikki
 Ravintolassa käynti
 Yhdistystoiminta
 Käsityöt/ vast.

5. Uranvalinta

1. Miten tulit pyrkineeksi nykyiselle opiskelualallesi?

- Oma haave

- Vanhempien painostus
 - Sattuman kauppaa
 - Muu, mikä _____
2. Milloin päätös syntyi ja mitkä tekijät vaikuttivat päätökseesi?
- Hyvin aikaisessa vaiheessa
 - Hyvissä ajoin
 - Juuri ennen hakuajan umpeutumista
1. Mitkä tekijät vaikuttivat päätökseesi hakeutua upseerin uralle?
- _____
- _____
3. Pääsitkö toivomallesi alalle?
- Kyllä
 - Ei
4. Oletko ollut tyytyväinen valintaasi?
- Kyllä
 - Ei
5. Oletko harkinnut vaihtamista?
- Kyllä
 - Ei
6. Elämänsuunnitelma ja tulevaisuudenkuva
1. Oletko tehnyt elämääsi varten jonkinlaisen suunnitelman?
- Kyllä
 - Ei
2. Millainen se on ja mitkä asiat seuraavista ovat sinulle tärkeitä?
- Työssä pääseminen mahdollisimman pitkälle
 - Perheen perustaminen
 - Itsensä kehittäminen
 - Muu, mikä _____
3. Millaisena arvioit omaa tulevaisuuttasi?
- Ruusuilla tanssimista
 - Vaikeuksien kautta voittoon
 - Ojakosta allikkoon
4. Millaisiksi arvioit omat vaikutusmahdollisuutesi omaan tulevaisuuteesi?
- Erittäin hyvät
 - Hyvät
 - Ei vastausta
 - Heikot
 - Erittäin heikot
5. Oletko voinut toteuttaa itseäsi ja omia suunnitelmiasi jo opiskelun kuluessa?

- Kyllä
- Ei

6. Mitkä tekijät ovat eniten mielestäsi edistäneet opiskeluasi ja opiskelun aikaista elämääsi?

7. Mitkä tekijät ovat mielestäsi eniten rajoittaneet omaa elämääsi ja opiskeluasi?

7. Opiskelijayhteisöt

1. Millaiseksi arvioisit laitoksesi sosiaalisen ilmapiirin?

- Erittäin hyvä
- Melko hyvä
- Ei hyvä eikä huono
- Melko heikko
- Erittäin heikko

2. Millaisia ovat opiskelijoiden ja opetushenkilöstön väliset suhteet?

- Erittäin hyvät
- Melko hyvät
- Ei hyvät eikä huonot
- Melko heikot
- Erittäin heikot

3. Millaisia ovat opiskelijoiden keskinäiset suhteet?

- Erittäin hyvät
- Melko hyvät
- Ei hyvät eikä huonot
- Melko heikot
- Erittäin heikot

4. Millaisiksi arvioit omat vaikutusmahdollisuutesi näihin suhteisiin?

- Erittäin hyvät
- Melko hyvät
- Ei hyvät eikä huonot
- Melko heikot
- Erittäin heikot

5. Miten arvioit näiden suhteiden kehittyvän tulevaisuudessa?

- Parantuvan
- Heikentyvän

8. Opintojen organisointi

1. Tuntuuko nykyinen opinto-ohjelmasi sinusta liian sitovalta?
 - Kyllä
 - Ei
 2. Millaiseksi arvioit nykyistä tenttikäytäntöä?
 - Hyvä
 - Huono
 3. Millaisiksi arvioit tenttien ja muiden opintosuoritusten arvosteluperiaatteita?
 - Hyvä
 - Huono
 - 1. Miksi _____
 4. Millaiseksi arvioit aineiden opetusmenetelmät ja opiskelutavat?
 - Hyvät
 - Huonot
 - Vaihtelevat
 5. Millaisina pidät aineesi tutkintovaatimuksia? (Esim. sisältyykö opintosuunnitelmaasi oikeita kursseja yms.)
 - Erittäin hyvät
 - Melko hyvät
 - Ok
 - Melko huonot
 - Erittäin huonot
 6. Voitko mielestäsi vaikuttaa riittävästi opintojen organisointiin ja tutkintovaatimukseen?
 - Voin vaikuttaa riittävästi
 - En voi vaikuttaa riittävästi
 7. Millaiseksi arvioit maanpuolustuskorkeakoulun yliopisto-opetuksen tulevaisuuden?
 - Hyvä
 - Huono
9. Opetuksen taso ja laatu
1. Millaiseksi arvioit opetuksen tasoa ja laatua laitoksellasi?
 - Erittäin hyvä
 - Melko hyvä
 - Ei hyvä eikä huono
 - Heikko
 - Erittäin heikko
 2. Millainen mielestäsi on opettajien pedagoginen opetustaito?
 - Erittäin hyvä
 - Melko hyvä
 - Ei hyvä eikä huono
 - Heikko

Erittäin heikko

3. Oletko havainnut opetuksen tason syvälistyvän eri opintovaiheiden mukaisesti?

Kyllä

En

4. Voitko mielestäsi riittävästi vaikuttaa opetuksen tasoon ja laatuun?

Kyllä

Ei

10. Opiskelun tarkoitus

1. Mikä on opiskelusi päätarkoitus?

Saada tutkinto ja päästä ammattiin

Kehittää itseäni

Oppia akateeminen ajattelutapa

Muu

2. Millaisia tavoitteita olet asettanut opiskelullesi ja opiskelun aikaiselle elämällesi?

Suoriutua mahdollisimman hyvin

Perustaa perhe

Kehittää itseäni

Valmistua

Muu

3. Oletko voinut itse määrittää omat opiskelutavoitteesi?

Kyllä

Ei

4. Ovatko opiskelutavoitteesi muuttuneet opiskelun aikana?

Kyllä

Ei

11. Tieteellisen ajattelutavan kehittyminen

1. Millä tavoin kuvailisit opintoalasi korostamaa ajattelutapaa?

2. Oletko mielestäsi voinut kehittää opiskeltavien asioiden avulla tieteenalasi mukaista ajattelutapaa?

- Kyllä
- Ei

1. Miten kuvailisit sitä tarkemmin?

12. Opiskelustrategiat

1. Millä tavoin sinulla on tapana valmistautua tentteihin?

- Asioiden ulkoa opettelu
- Pysin hahmottamaan kokonaisuuksia
- Keskityn tärppeihin
- Muu _____

2. Miten kauan aikaa käytät valmistautumiseen?

- Kuukausia
- Viikkoja
- Alle viikon
- Luen viimeisen yön kahvin avulla

3. Luetko kaikki vai luetko harppoen?

- Kaikki,
- Harppoen

4. Vaihtelee opiskelutapasi eri aineissa ja erilaisissa tenteissä?

- Vaihtelee
- Pysyy samana

5. Ohjaavatko erilaiset tentit ja tentaattorit tietäntyyppiin lukemis- ja vastaamistapoihin?

- Kyllä
- Ei

6. Millä tavoin pyrit opettelemaan lukemasi asiat?

- Opettelemaan ulkoa
- Hahmottamaan kokonaisuutena
- Koetta varten
- Muuten, miten _____

7. Onko opiskelutapasi muuttunut jollain tavoin opiskelun kuluessa?

- Ei ole muuttunut
- On muuttunut

13. Opiskelun mielekkyys ja relevanssi

1. Tuntuvatko opiskeltavat asiat sinusta mielekkäiltä?

- Kyllä

Ei

2. Millaiset asiat sinusta tuntuvat mielekkäiltä?

3. Tuntuvatko opiskeltavat asiat sinusta tarkoituksenmukaisilta?

Kyllä

Ei

4. Millaisia asioita toivoisit painotettavan nykyistä enemmän omassa opinto-ohjelmassasi?

5. Millaisia asioita toivoisit vähennettävän omasta opinto-ohjelmastasi?

14. Laitostuminen

1. Onko MPKK mielestäsi Korkeakoulu?

Kyllä

Ei

Jos vastasit Kyllä, miksi

1.

Jos vastasit Ei, miksi?

2. Korostaako MPKK:n oppimisympäristö omaa ajattelua?

Kyllä

Ei

Jos vastasit Kyllä, miksi

2.

Jos vastasit Ei, miksi

3. _____

3. Koetko pystyväsi toteuttamaan itseäsi hyvin MPKK:ssa?

- Kyllä
 Ei

Jos vastasit Ei, miksi

4. _____

4. Motivoiko MPKK oppimisympäristönä sinua suoriutumaan tehtävistäsi mahdollisimman hyvin?

- Kyllä
 Ei

Jos vastasit Kyllä, miksi

5. _____

Jos vastasit Ei, miksi

6. _____

Mikä oli motivaatiosi vastata tähän kyselyyn?

- Erittäin hyvä
 Melko hyvä
 Neutraali
 Melko heikko
 Erittäin heikko

Vapaa sana, aiheesta tai aiheen sivusta...

Kyselyn vastaukset

1. SUKU-PUOLI

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	mies	99	94,3	94,3	94,3
	nainen	6	5,7	5,7	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

2. Puolustushaara

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	maavoimat	64	61,0	61,0	61,0
	ilmavoimat	24	22,9	22,9	83,8
	merivoimat	17	16,2	16,2	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

3. Tehtävä

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kadetti	88	83,8	83,8	83,8
	tutkinnon täydentäjä	8	7,6	7,6	91,4
	tutkinnon jatkaja	9	8,6	8,6	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

4. Ikä

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	18 - 23	13	12,4	12,4	12,4
	24 - 26	61	58,1	58,1	70,5
	26 +	31	29,5	29,5	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

1. Asuminen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	koulun tarjoama majoitus	28	26,7	26,7	26,7
	omassa asunnossa	40	38,1	38,1	64,8
	omassa asunnossa viikonloppuisin	37	35,2	35,2	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

2. Suhteet

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Yksin	38	36,2	36,2	36,2
	parisuhteessa	64	61,0	61,0	97,1
	kaveriporukassa	3	2,9	2,9	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

3. Lapsia

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	16	15,2	15,2	15,2
	ei	89	84,8	84,8	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

4. Tyytyväisyys asuntoon

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Erittäin tyytymätön	1	1,0	1,0	1,0
	tyytymätön	5	4,8	4,8	5,7
	neutraali	16	15,2	15,2	21,0
	tyytyväinen	50	47,6	47,6	68,6
	Erittäin Tyytyväinen	33	31,4	31,4	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

5. Asumiskustannukset

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Erittäin halvat	29	27,6	27,6	27,6
	Edulliset	17	16,2	16,2	43,8
	Ok	38	36,2	36,2	80,0
	Melko kalliit	19	18,1	18,1	98,1
	Erittäin kalliit	2	1,9	1,9	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

6. Asunnon vaikutukset opiskeluun

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	haittaa paljon	2	1,9	1,9	1,9
	haittaa	8	7,6	7,6	9,5
	ei haittaa eikä edistä	45	42,9	42,9	52,4
	edistää	42	40,0	40,0	92,4
	edistää paljon	8	7,6	7,6	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

7. Asunnon vaikutukset ihmissuhteisiin

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	haittaa paljon ihmissuhteita	7	6,7	6,7	6,7
	haittaa	18	17,1	17,1	23,8
	ei haittaa eikä edistä	36	34,3	34,3	58,1
	edistää	23	21,9	21,9	80,0
	edistää paljon ihmissuhteita	21	20,0	20,0	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

8. Asunnon vaikutukset vapaa-ajan toimintoihin

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid haittaa paljon vapaa-ajan toimintoja	3	2,9	2,9	2,9
haittaa	12	11,4	11,4	14,3
ei haittaa eikä edistä	44	41,9	41,9	56,2
edistää	44	41,9	41,9	98,1
edistää paljon vapaa-ajan toimintoja	2	1,9	1,9	100,0
Total	105	100,0	100,0	

9. Lähiympäristö

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid erittäin ikävä	2	1,9	1,9	1,9
melko ikävä	12	11,4	11,4	13,3
ei vastausta	39	37,1	37,1	50,5
melko hyvät	32	30,5	30,5	81,0
erittäin hyvät	20	19,0	19,0	100,0
Total	105	100,0	100,0	

10. Mahdollisuudet vaikuttaa lähiympäristöön

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid erittäin heikot	23	21,9	21,9	21,9
melko heikot	44	41,9	41,9	63,8
ei vastausta	14	13,3	13,3	77,1
melko hyvät	20	19,0	19,0	96,2
erittäin hyvät	4	3,8	3,8	100,0
Total	105	100,0	100,0	

11. Kauan aiot asua

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	alle vuosi	69	65,7	65,7	65,7
	1-2 vuotta	18	17,1	17,1	82,9
	yli 3 vuotta	18	17,1	17,1	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

1. Millaiseksi arvioisit oman taloudellisen tilanteesi?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	erittäin heikko	3	2,9	2,9	2,9
	heikko	21	20,0	20,0	22,9
	ei hyvä eikä huono	29	27,6	27,6	50,5
	melko hyvä	49	46,7	46,7	97,1
	erittäin hyvä	3	2,9	2,9	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

2. Mikä on opintojesi päärahoituslähde

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	vanhemmat	2	1,9	1,9	1,9
	lainat / tuet	3	2,9	2,9	4,8
	päiväraha / muu lisä	79	75,2	75,2	80,0
	lainaan ystäviltä	1	1,0	1,0	81,0
	muu	20	19,0	19,0	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

3. Miten taloudellinen tilanteesi vaikuttaa jokapäiväiseen elämääsi?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	haittaa voimakkaasti	1	1,0	1,0	1,0
	haittaa jonkin verran	33	31,4	31,4	32,4
	ei vaikuta	39	37,1	37,1	69,5
	auttaa jonkin verran	29	27,6	27,6	97,1
	auttaa merkittävästi	3	2,9	2,9	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

4. Oletko ottanut lainaa?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid en ole ottanut lainaa	31	29,5	29,5	29,5
olen ottanut lainaa	74	70,5	70,5	100,0
Total	105	100,0	100,0	

5. Miten taloudellinen tilanteesi vaikuttaa kulutustapoihisi?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid vaikuttaa merkittävästi	29	27,6	27,6	27,6
vaikuttaa jonkin verran	62	59,0	59,0	86,7
ei vaikuta	14	13,3	13,3	100,0
Total	105	100,0	100,0	

6. Miten taloudellinen tilanteesi vaikuttaa opiskeluusi?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid haittaa opiskeuani	9	8,6	8,6	8,6
ei vaikuta	82	78,1	78,1	86,7
edistää opiskeuani	14	13,3	13,3	100,0
Total	105	100,0	100,0	

7. Miten taloudellinen tilanteesi vaikuttaa ihmissuhteisiisi?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid haittaa merkittävästi	3	2,9	2,9	2,9
haittaa jonkin verran	21	20,0	20,0	22,9
ei vaikutusta	58	55,2	55,2	78,1
auttaa jonkin verran	23	21,9	21,9	100,0
Total	105	100,0	100,0	

8. Miten taloudellinen tilanteesi vaikuttaa vapaa-ajan viettoosi?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	haittaa merkittävästi	6	5,7	5,7	5,7
	haittaa jonkin verran	46	43,8	43,8	49,5
	ei vaikutusta	25	23,8	23,8	73,3
	auttaa jonkin verran	25	23,8	23,8	97,1
	auttaa merkittävästi	3	2,9	2,9	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

9. Millaisiksi arvioisit omat mahdollisuutesi vaikuttaa taloudelliseen tilanteeseesi?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	erittäin heikot	4	3,8	3,8	3,8
	heikot	37	35,2	35,2	39,0
	ei vastausta	13	12,4	12,4	51,4
	hyvät	47	44,8	44,8	96,2
	erittäin hyvät	4	3,8	3,8	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

10. Millaiseksi arvioisit oman taloudellisen tilanteesi kehittyvän tulevaisuudessa?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	arvioin sen kehittyvän heikoksi	6	5,7	5,7	5,7
	pysyvän ennallaan	7	6,7	6,7	12,4
	arvioin sen kehittyvän hyväksi	85	81,0	81,0	93,3
	arvioin sen kehittyvän erittäin hyväksi	7	6,7	6,7	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

4. mitä varten olet ottanut lainaa?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	asunto	26	24,8	35,1	35,1
	auto	20	19,0	27,0	62,2
	sijoitukset	4	3,8	5,4	67,6
	eläminen	24	22,9	32,4	100,0
	Total	74	70,5	100,0	
Missing	System	31	29,5		
Total		105	100,0		

1. Keitä ovat läheisimmät ystäväsi opiskelupaikkakunnalla?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	opiskelukaverit	81	77,1	77,1	77,1
	muiden koulujen opiskelijat	2	1,9	1,9	79,0
	muut tutut	22	21,0	21,0	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

2. Miten pitkäaikaisia nämä ihmissuhteet ovat luonteeltaan?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	väliaikaisia	14	13,3	13,3	13,3
	pirkääikaisia	91	86,7	86,7	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

3. Miten läheisiä ne ovat sinulle?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	läheisiä	58	55,2	55,2	55,2
	melko läheisiä	37	35,2	35,2	90,5
	ei vastausta	8	7,6	7,6	98,1
	ei läheisiä	2	1,9	1,9	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

4. Mitkä tekijät seuraavista mielestäsi eniten edistävät ihmissuhteiden solmimistä ja ylläpitoa?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	koulu	51	48,6	52,0	52,0
	harrasteet	34	32,4	34,7	86,7
	muut	11	10,5	11,2	98,0
	mikään ei edistä	2	1,9	2,0	100,0
	Total	98	93,3	100,0	
Missing	System	7	6,7		
Total		105	100,0		

5. Mitkä tekijät rajoittavat ihmissuhteiden solmimista ja ylläpitoa?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	koulunkäynti	47	44,8	45,6	45,6
	matkustaminen	29	27,6	28,2	73,8
	muut	6	5,7	5,8	79,6
	mikään ei rajoita	21	20,0	20,4	100,0
	Total	103	98,1	100,0	
Missing	System	2	1,9		
Total		105	100,0		

6. Miten ihmissuhteesi vanhempiisi ovat muuttuneet opiskelun aikana?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	parantuneet merkittävästi	2	1,9	1,9	1,9
	hieman parantuneet	24	22,9	22,9	24,8
	ei muutosta	71	67,6	67,6	92,4
	hieman huonontuneet	6	5,7	5,7	98,1
	huonontuneet merkittävästi	2	1,9	1,9	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

7. Miten suhteet aiempiin ystäviisi kotipaikkakunnalla ovat muuttuneet?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hieman parantuneet	1	1,0	1,0	1,0
	ei muutosta	36	34,3	34,3	35,2
	hieman huonontuneet	52	49,5	49,5	84,8
	huonontuneet merkittävästi	16	15,2	15,2	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

8. Miten arvioit ystävyysuhteiden kehittyvän tulevaisuudessa?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	parantuvan	34	32,4	32,4	32,4
	ei muutosta	55	52,4	52,4	84,8
	huonontuvat	16	15,2	15,2	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

9. Koetko pystyväsi viettämään riittävästi aikaa ihmissuhteiden hoitoon?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	43	41,0	41,0	41,0
	ei	62	59,0	59,0	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

1. Onko sinulla tapana erottaa opiskelu ja vapaa-aika toisistaan?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	95	90,5	90,5	90,5
	ei	10	9,5	9,5	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

2. Koetko että sinulla on vapaa-aikaa?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	95	90,5	91,3	91,3
	ei	9	8,6	8,7	100,0
	Total	104	99,0	100,0	
Missing	System	1	1,0		
Total		105	100,0		

3. Ovatko tentit, seminaarityöt ja muut vastaavat opiskeluun liittyvät toiminnot vaikuttaneet ajankäyttösi ja ajanjäsenystapoihisi?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	85	81,0	81,0	81,0
	ei	19	18,1	18,1	99,0
	4	1	1,0	1,0	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

4. Miten yhteneviä tai erillisiä, opiskelusi ja muut vapaa-ajan toimintosi käytännössä ovat?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	täysin yhteneviä	2	1,9	1,9	1,9
	melko yhteneviä	31	29,5	29,5	31,4
	ei vastausta	15	14,3	14,3	45,7
	melko erillisiä	46	43,8	43,8	89,5
	täysin erillisiä	11	10,5	10,5	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

5. Oletko mielestäsi voinut riittävästi vaikuttaa omaan ajankäyttösi opiskelun ja vapaa-ajan osalta?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	62	59,0	59,0	59,0
	ei	43	41,0	41,0	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

6. Mitä harrastat?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	lukeminen	6	5,7	5,9	5,9
	ystävien kanssa oleskelu	6	5,7	5,9	11,9
	liikunta	75	71,4	74,3	86,1
	elokuvat	6	5,7	5,9	92,1
	musiikki	2	1,9	2,0	94,1
	ravintolassa	1	1,0	1,0	95,0
	9	5	4,8	5,0	100,0
	Total	101	96,2	100,0	
Missing	System	4	3,8		
Total		105	100,0		

1. Miten tulit pyrkineeksi nykyiselle opiskelualallesi?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	oma haave	57	54,3	54,3	54,3
	vanhempien painostus	2	1,9	1,9	56,2
	sattuman kauppaa	37	35,2	35,2	91,4
	muu	9	8,6	8,6	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

2. Milloin päätös syntyi ja mitkä tekijät vaikuttivat päätökseesi?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hyvin aikaisessa vaiheessa	18	17,1	17,1	17,1
	hyvissä ajoin juuri ennen hakuajan umpeutumista	65	61,9	61,9	79,0
	umpeutumista	22	21,0	21,0	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

3. Pääsitkö toivomallesi alalle?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	97	92,4	93,3	93,3
	ei	7	6,7	6,7	100,0
	Total	104	99,0	100,0	
Missing	System	1	1,0		
Total		105	100,0		

4. Oletko ollut tyytyväinen valintaasi?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	98	93,3	93,3	93,3
	ei	7	6,7	6,7	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

5. Oletko harkinnut vaihtamista?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	45	42,9	43,3	43,3
	ei	59	56,2	56,7	100,0
	Total	104	99,0	100,0	
Missing	System	1	1,0		
Total		105	100,0		

1. Oletko tehnyt elämäsi varten jonkinlaisen suunnitelman?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	86	81,9	81,9	81,9
	ei	19	18,1	18,1	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

2. Millainen se on ja mitkä asiat seuraavista ovat sinulle tärkeitä?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	työssä pääseminen mahdollisimman pitkälle	9	8,6	8,7	8,7
	perheen perustaminen	50	47,6	48,1	56,7
	itsensä kehittäminen	39	37,1	37,5	94,2
	muu	6	5,7	5,8	100,0
	Total	104	99,0	100,0	
Missing	System	1	1,0		
Total		105	100,0		

3. Millaisena arvioit omaa tulevaisuuttasi?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ruusuilla tanssimista vaikeuksien kautta	11	10,5	10,5	10,5
	voittoon	90	85,7	85,7	96,2
	ojakosta allikkoon	4	3,8	3,8	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

4. Millaisiksi arvioit omat vaikutusmahdollisuutesi omaan tulevaisuuteesi?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	erittäin hyvät	14	13,3	13,5	13,5
	hyvät	79	75,2	76,0	89,4
	ei vastausta	2	1,9	1,9	91,3
	heikot	9	8,6	8,7	100,0
	Total	104	99,0	100,0	
Missing	System	1	1,0		
Total		105	100,0		

5. Oletko voinut toteuttaa itseäsi ja omia suunnitelmiasi jo opiskelun kuluessa?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid kyllä	77	73,3	73,3	73,3
ei	28	26,7	26,7	100,0
Total	105	100,0	100,0	

1. Millaiseksi arvioisit laitoksesi sosiaalisen ilmapiirin?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid erittäin hyvä	42	40,0	40,0	40,0
melko hyvä	53	50,5	50,5	90,5
ei hyvä eikä huono	8	7,6	7,6	98,1
melko heikko	2	1,9	1,9	100,0
Total	105	100,0	100,0	

2. Millaisia ovat opiskelijoiden ja opetushenkilöstön väliset suhteet?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid erittäin hyvä	4	3,8	3,8	3,8
melko hyvä	81	77,1	77,1	81,0
2	1	1,0	1,0	81,9
ei hyvä eikä huono	15	14,3	14,3	96,2
melko heikko	4	3,8	3,8	100,0
Total	105	100,0	100,0	

3. Millaisia ovat opiskelijoiden keskinäiset suhteet?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid erittäin hyvä	39	37,1	37,1	37,1
melko hyvä	61	58,1	58,1	95,2
ei hyvä eikä huono	3	2,9	2,9	98,1
melko heikko	2	1,9	1,9	100,0
Total	105	100,0	100,0	

4. Millaisiksi arvioit omat vaikutusmahdollisuutesi näihin suhteisiin?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	erittäin hyvä	12	11,4	11,4	11,4
	melko hyvä	62	59,0	59,0	70,5
	ei hyvä eikä huono	26	24,8	24,8	95,2
	melko heikko	5	4,8	4,8	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

5. Miten arvioit näiden suhteiden kehittyvän tulevaisuudessa?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	parantuvan	83	79,0	82,2	82,2
	heikentyvän	18	17,1	17,8	100,0
	Total	101	96,2	100,0	
Missing	System	4	3,8		
Total		105	100,0		

1. Tuntuuko nykyinen opinto-ohjelmasi sinusta liian sitovalta?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	61	58,1	58,7	58,7
	ei	43	41,0	41,3	100,0
	Total	104	99,0	100,0	
Missing	System	1	1,0		
Total		105	100,0		

2. Millaiseksi arvioit nykyistä tenttikäytäntöä?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hyvä	75	71,4	71,4	71,4
	huono	30	28,6	28,6	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

3. Millaisiksi arvioit tenttien ja muiden opintasuoritusten arvosteluperiaatteita?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hyvät	67	63,8	64,4	64,4
	huonot	37	35,2	35,6	100,0
	Total	104	99,0	100,0	
Missing	System	1	1,0		
Total		105	100,0		

4. Millaiseksi arvioit aineiden opetusmenetelmät ja opiskelutavat?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hyvät	14	13,3	13,3	13,3
	huonot	3	2,9	2,9	16,2
	vaihtelevat	88	83,8	83,8	100,0
Total		105	100,0	100,0	

5. Millaisina pidät aineesi tutkintovaatimuksia?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	erittäin hyvät	3	2,9	2,9	2,9
	melko hyvät	27	25,7	25,7	28,6
	ok	48	45,7	45,7	74,3
	melko huonot	23	21,9	21,9	96,2
	erittäin huonot	4	3,8	3,8	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

6. Voitko mielestäsi vaikuttaa riittävästi opintojen organisointiin ja tutkintovaatimuksiin?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	voin vaikuttaa riittävästi	8	7,6	7,6	7,6
	en voi vaikuttaa riittävästi	97	92,4	92,4	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

7. Millaiseksi arvioit maanpuolustuskorkeakoulun yliopisto-opetuksen tulevaisuuden?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hyvä	81	77,1	78,6	78,6
	huono	22	21,0	21,4	100,0
	Total	103	98,1	100,0	
Missing	System	2	1,9		
Total		105	100,0		

1. Millaiseksi arvioit opetuksen tasoa ja laatua laitoksellasi?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	erittäin hyvä	8	7,6	7,6	7,6
	melko hyvä	65	61,9	61,9	69,5
	2	1	1,0	1,0	70,5
	ei hyvä eikä huono	23	21,9	21,9	92,4
	melko heikko	6	5,7	5,7	98,1
	erittäin heikko	2	1,9	1,9	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

2. Millainen mielestäsi on opettajien pedagoginen opetustaito?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	erittäin hyvä	4	3,8	3,8	3,8
	melko hyvä	68	64,8	64,8	68,6
	2	1	1,0	1,0	69,5
	ei hyvä eikä huono	23	21,9	21,9	91,4
	melko heikko	7	6,7	6,7	98,1
	erittäin heikko	2	1,9	1,9	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

3. Oletko havainnut opetuksen tason syvälistyvän eri opintovaiheiden mukaisesti?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid kyllä	63	60,0	60,0	60,0
ei	42	40,0	40,0	100,0
Total	105	100,0	100,0	

4. Voitko mielestäsi riittävästi vaikuttaa opetuksen tasoon ja laatuun?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid kyllä	20	19,0	19,0	19,0
ei	85	81,0	81,0	100,0
Total	105	100,0	100,0	

1. Mikä on opiskelusi päätarkoitus?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid saada tutkinto ja päästä ammattiin	79	75,2	75,2	75,2
kehittää itseäni	21	20,0	20,0	95,2
oppia akateeminen ajattelutapa	5	4,8	4,8	100,0
Total	105	100,0	100,0	

2. Millaisia tavoitteita olet asettanut opiskelullesi ja opiskelun aikaiselle elämällesi?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid suoriutua mahdollisimman hyvin	29	27,6	32,2	32,2
perustaa perhe	6	5,7	6,7	38,9
kehittää itseäni	25	23,8	27,8	66,7
valmistua	30	28,6	33,3	100,0
Total	90	85,7	100,0	
Missing System	15	14,3		
Total	105	100,0		

3. Oletko voinut itse määrittää omat opiskelutavoitteesi?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid kyllä	60	57,1	57,1	57,1
ei	45	42,9	42,9	100,0
Total	105	100,0	100,0	

4. Ovatko opiskelutavoitteesi muuttuneet opiskelun aikana?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid kyllä	40	38,1	38,1	38,1
ei	65	61,9	61,9	100,0
Total	105	100,0	100,0	

2. Oletko mielestäsi voinut kehittää opiskeltavien asioiden avulla tieteenalasi mukaista ajattelutapaa?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid kyllä	70	66,7	69,3	69,3
ei	31	29,5	30,7	100,0
Total	101	96,2	100,0	
Missing System	4	3,8		
Total	105	100,0		

1. Millä tavoin sinulla on tapana valmistautua tentteihin?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid asioiden ulkoa opettelu	17	16,2	16,8	16,8
pyrin hahmottamaan kokonaisuuksia	76	72,4	75,2	92,1
keskityn tärpeihin	6	5,7	5,9	98,0
muu	2	1,9	2,0	100,0
Total	101	96,2	100,0	
Missing System	4	3,8		
Total	105	100,0		

2. Miten kauan aikaa käytät valmistautumiseen?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	viikkoja	9	8,6	8,7	8,7
	alle viikon luen viimeisen yön kahvin avulla	84	80,0	80,8	89,4
	Total	104	99,0	100,0	
Missing	System	1	1,0		
Total		105	100,0		

3. Luetko kaikki vai luetko harppoen?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kaikki	41	39,0	39,4	39,4
	harppoen	62	59,0	59,6	99,0
	3	1	1,0	1,0	100,0
	Total	104	99,0	100,0	
Missing	System	1	1,0		
Total		105	100,0		

4. Vaihtelee opiskelutapasi eri aineissa ja erilaisissa tenteissä?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	vaihtelee	88	83,8	83,8	83,8
	pysyy samana	17	16,2	16,2	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

5. Ohjaavatko erilaiset tentit ja tentaattorit tietäntyyppisiin lukemis- ja vastaamistapoihin?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	90	85,7	85,7	85,7
	ei	15	14,3	14,3	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

6. Millä tavoin pyrit opettelemaan lukemasi asiat?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	opettelemaan ulkoa	13	12,4	13,1	13,1
	hahmottamaan	69	65,7	69,7	82,8
	kokonaisuuksia	13	12,4	13,1	96,0
	koetta varten	4	3,8	4,0	100,0
	muu	99	94,3	100,0	
	Total	105	100,0		
Missing	System	6	5,7		
Total		105	100,0		

7. Onko opiskelutapasi muuttunut jollain tavoin opiskelun kuluessa?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ei ole muuttunut	51	48,6	48,6	48,6
	on muuttunut	54	51,4	51,4	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

1. Tuntuvatko opiskeltavat asiat sinusta mielekkäiltä?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	81	77,1	83,5	83,5
	ei	16	15,2	16,5	100,0
	Total	97	92,4	100,0	
Missing	System	8	7,6		
Total		105	100,0		

3. Tuntuvatko opiskeltavat asiat sinusta tarkoituksenmukaisilta?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	82	78,1	82,0	82,0
	ei	18	17,1	18,0	100,0
	Total	100	95,2	100,0	
Missing	System	5	4,8		
Total		105	100,0		

1. Onko MPKK mielestäsi Korkeakoulu?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	79	75,2	76,0	76,0
	ei	25	23,8	24,0	100,0
	Total	104	99,0	100,0	
Missing	System	1	1,0		
Total		105	100,0		

2. Korostaako MPKK:n oppimisympäristö omaa ajattelua?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	48	45,7	47,5	47,5
	ei	53	50,5	52,5	100,0
	Total	101	96,2	100,0	
Missing	System	4	3,8		
Total		105	100,0		

3. Koetko pystyväsi toteuttamaan itseäsi hyvin MPKK:ssa?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	70	66,7	68,6	68,6
	ei	32	30,5	31,4	100,0
	Total	102	97,1	100,0	
Missing	System	3	2,9		
Total		105	100,0		

4. Motivoiko MPKK oppimisympäristönä sinua suoriutumaan tehtävistäsi mahdollisimman hyvin?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kyllä	57	54,3	56,4	56,4
	ei	44	41,9	43,6	100,0
	Total	101	96,2	100,0	
Missing	System	4	3,8		
Total		105	100,0		

Mikä oli motivaatiosi vastata tähän kyselyyn?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	erittäin hyvä	10	9,5	9,5	9,5
	melko hyvä	55	52,4	52,4	61,9
	neutraali	32	30,5	30,5	92,4
	melko heikko	7	6,7	6,7	99,0
	erittäin heikko	1	1,0	1,0	100,0
	Total	105	100,0	100,0	

Kyselyn avoimien kohtien vastaukset.

2.2: opintojen päärahoituslähde, muut

- 2. palkka
- 3. työ, opettajan sijaisuudet
- 7. työ
- 13. vaimo
- 19. palkka
- 21. säästöt / työt
- 24. säästöt
- 25. palkka
- 28 palkka ja päiväraha
- 31. työpaikka
- 36. palkka
- 41. palkka
- 42. palkka sivutyöstä
- 45. vaimon tulot
- 52. omat säästöt palkkatuloista
- 64. palkka
- 70. palkka
- 73. palkka
- 93. valtio

3.1: läheisimmät ystäväsi opiskelupaikallasi, muut

- 3. ystävät
- 9. tyttöystävä
- 14. lukio- ja ala-astekaverit
- 37. harrastus, kaverit
- 40. olen kotoisin opiskelupaikkakunnalta
- 72. siviiliystävät

3.4: mitkä tekijät edistävät eniten ihmissuhteiden hoitoa, muut

- 4. työ
- 9. Sos. kanssakäyminen
- 10. kyläily
- 16. sosiaalinen elämä, työ
- 23. yhdessä asuminen
- 31. vapaa-ajan toiminnat
- 39. verkostoituminen
- 40. ajanvietto yhdessä
- 42. sivutyöt
- 52. muut opiskelijayhteisöt/ asuminen

3.5: mitkä tekijät rajoittavat ihmissuhteiden hoitoa, muut

- 9. Vapaa-ajan käyttö koulu- ja työasioihin
- 10. Vähäinen vapaa-aika ja stressi
- 27. välimatkat ja elämäntilanne
- 29. pitkät sotaharjoitukset, joutuu olemaan poissa kotoa
- 31. koulunkäynnistä johtuva matkustaminen
- 37. koulujen eristäytyneisyys
- 40. sh

3.9: jos vastasit ei, mitkä ovat suurimmat tekijät, miksi et pysty viettämään riittävästi aikaa ihmissuhteiden hoitoon?

- 1. ajanpuute

3. vähäinen vapaa-aika
4. matkustaminen opiskeluun liittyen, työ vie paljon vapaa-aikaa
6. arkiviikonloppujen poissaolo kotoa
7. majoitukseen ei saa tuoda pysyvästi vieraita, pitkät opiskelupäivät
8. koulupäivät pitkiä, jonka jälkeen matka-ajoa kotiin. koira vaatii aikaa, usein olen liian väsynyt tapaamaan kavereitani
9. Taloudellinen tilanteeni mahdollistaa vain satunnaisen matkustamisen ystäväni luo.
10. pitkät välimatkat, kiire, ts vähän vapaa-aikaa, kuormittava työ ja opiskelu
11. Aika, kiire, etäisyys kotipaikkakunnalle
13. Jatkuva paikkakunnan vaihto opiskeluaikana
14. Aselajikoululla olo sekä sotaharjoitukset
17. Ohjattu koulu, vapaa-aikaa ei ole matkustamiseen ympäri maata
19. opiskelun intensiteetti, lyhyet viikonloput kotona (matkustaminen)
21. matkustaminen, pitkät välimatkat, poissaolot / vastaavien takia
23. poissaolo kotipaikkakunnalta – ei ole aikaa eikä rahaa tavata kaikkia siviilikavereita
24. eripaikkakunta tietysti vaikuttaa, mutta saattaa olla hyödyksikin
25. koulu vie aikaa, jolloin perheelle jää liian vähän aikaa
27. ajankäytön priorisointi,
30. koulunkäyntiin kuuluva aika, matkustaminen 800km / viikko
31. ei toki vaikuta palvelusmotivaatiossa, elämä on valintoja
35. matkustus koulun 24h valta kadetin elämään
37. koulu toisella paikkakunnalla
42. Koulun sisäoppilaitosmaisuus, kohtuullisen paljon läsnäoloa vaativa läpivienti
42. aika
44. urheilukilpailujen ja harjoitusleirien lisääntyminen
45. opiskelupaikkakunnansyrjäinen sijainti
48. pitkät harjoitukset, eri opiskelupaikkakunnat
49. lyhyet viikonloput
50. lapsen hoito
51. koulu vie kaiken ajan
52. pitkät poissaolot harjoitusten / merelläolon vuoksi
55. koulu ja tutkielman teko, läheisten sijainti toisella paikkakunnalla
56. opiskelu eri paikkakunnalla kuin ystävät ja tutut, epäsäännöllinen opiskeluaika, myös palkka muuttuu
57. harjoitukset, asuminen toisella paikkakunnalla
59. aikarajoitteet
61. koulu
63. sh:t, pitkät koulupäivät
66. läsnäolopakko ja harjoitukset
68. ajanpuute ja välimatka
70. poissaolot kotoa
72. jatkuva matkustaminen
73. ajan puute
82. ajan pula, paljon poissa kotoa, väsymys
83. pitkä etäisyys kotipaikkakunnalle
84. pääosin ystävät eri paikkakunnalla, ei aikaa tapaamiseen
88. koulu vaatii aikaa iltaisin, usean viikon poissaolot
89. koulun takia poissa paikkakunnalta pitkiäkin aikoja
90. ilta-aika koululla ja harjoituksissa
91. matkustaminen, välimatka
92. matkustaminen
93. opiskelu
94. välimatka
95. koulun vaatimat poissaolot
98. kiire
100. väärä paikkakunta, ei vakituista opiskelupaikkakuntaa, matkustaminen
103. ei koskaan ole aikaa tarpeeksi
104. oman ajan vähyys
105. vähän aikaa ihmissuhteiden hoitoon

4.6: mitä harrastat, muut

- 4. kuvataide
- 10. caravaanaus
- 14. tietokoneet
- 30. metsästys
- 31. metsästys ja kalastus
- 40. lapsien kanssa vapaa-ajalla mahdollisimman paljon
- 42. seuratoiminta
- 51. ajoneuvoja
- 83. metsästys

5.1: miksi tulit pyrkineeksi opiskelualallesi, muu

- 1. uralla eteenpäin
- 12. varma työ/ oma kiinnostus (ei haave)
- 25. opiskelu on hyväksi
- 27. järkevä isänmaallinen valinta
- 31. palvelusaikana noussut kiinnostus
- 41. oma kiinnostus
- 49. lentäminen

5.2: mitkä tekijät vaikuttivat päätökseesi hakeutua upseerin uralle?

- 1. haasteet ja tulevaisuus
- 2. palkkaus
- 4. kaverit
- 5. työn luonne
- 6. hyvät kokemukset sopimussotilasajalta ja ei mielekkäät kokemukset siviiliopiskelusta
- 7. miellyttävä työ ja henkilökohtainen arvostus upseerin uraa kohtaan
- 8. arvostus sotilaita kohtaan. kutsumus sotilaaksi. hyvät varusmiesajan kokemukset, aliupseerin ura ei käytännössä ollut mahdollinen (epäkunnioitus sah kohtaan), huom arvostan nykyisiä aliupseereita!
- 9. Lentäminen vaikutti siistiltä hommalta!
- 10. mielenkiintoinen, reipshenkinen, vaihteleva työ, osaltaan jonkin verran kutsumus.
- 11. monipuolisuus, isänmaallisuus, kokemus omasta varusmiespalveluksesta
- 12. Varma työ, suht hyvät edut opiskeluaikana, suht alhainen eläkeikä
- 13. ei ollut muuta opiskelupaikkaa
- 14. kokemukset asepalveluksesta. Muiden kokemukset siviilikorkeakouluista.
- 15. Toiveammatti jo lapsena
- 16. monipuolisuus, kehittyminen/ etenemismahdollisuudet, hyvät kouluttajat loivat hyvän kuvan ammatista.
- 17. oma kiinnostus, työnantajan rekrytointi
- 18. varma työ vaihtelevuus, mahdollisuus liikkua paljon työn yhteydessä
- 20. peruskoulun opintojen ohjaus, vm palvelus
- 21. kutsumus sotilasalalle, kokemus sopimussotilaana, työtehtävien vaihtelevuus
- 22. rambo
- 23. intissä oli mukavaa ja huoletonta
- 26. vakinainen työ, mielenkiintoiset työtehtävät
- 27. siviilikoulutus ja työelämä varusmiespalveluksen jälkeen antoi varmuuden ammatin valinnassa, yleispätevä maisterin tutkinnossa
- 28. kiinnostus alaa kohtaan
- 29. positiivinen sukurasite, oma haave lapsuudesta lähtien
- 30. palvelusaikana syntynyt kiinnostus
- 31. mä oon tällainen
- 32. oma varusmiespalvelus vaikutti upseerin uralle
- 33. sotahulluus
- 34. vinkki sukulaisilta
- 35. lentäminen
- 36. arvot ja asenteet
- 37. lennonopettajien rekrytointi, varma työ
- 38. aikaisempi opiskelu, ala ei kiinnostanut riittävästi

40. kiinnostavat työtehtävät, uralla eteneminen, palkkaus
41. kiinnostavat tehtävät, kouluttaminen
42. kokemukset sopimussotilaana
43. isäni oli upseeri, sukutausta. Siviilimaailma ei sovi itselleni.
44. helppo ja nopea maisterin tutkinto. opinto/työ sosiaaliset edut
47. asepalvelusajan kokemukset, aatemaailma
48. varusmiespalveluksen mielekkyyys
50. henkilökuntaan kuuluvien sotilaiden esimerkki
51. lentäminen
52. vaihtelevat työtehtävät monipuolisuus, ei vain virastotyötä
53. vm palveluksen hyvät kokemukset
54. kokemus ja kutsumus
56. työtehtävät ja vakituinen työsuhde
58. varma työ
59. kutsumusammatti
60. sopimussotilasaika
61. työtehtävien monipuolisuus
62. haastavuus, varma työ ja monipuolisuus
63. hyvät kokemukset vm ajalta, vaihteleva työ, liikunnallisuus, vaarin esimerkki
66. aikaisemman uran näkymät, arvot ja asenteet
67. kokemukset vm + määräaikaisesta virasta saatu kuva
68. haave ja vm kokemukset
69. varma taloudellinen tilanne, monipuoliset urakehitysvaihtoehdot
70. merellä olo
71. urakehitys ja koulutus
73. vm
74. varma työpaikka kohtalainen palkka
75. varma opiskelupaikka
76. menestyksekkäs vm palvelus
78. oma halu ja ma palveluksen työkaverit
79. erilainen ammatti
80. vakituinen virka, mielenkiintoinen työskentelymahdollisuus
81. sopimussotilaana työskentely
82. varma työpaikka hyvät opiskelijaedut
83. kutsunnoissa tullut vm paikka, kuulemma hyvä liksa
84. vm palvelus, sopparina olo
85. vakituinen virka
86. monipuoliset tehtäviä, hyvät etenemismahdollisuudet uralla
87. kokemukset
88. armeijan käyminen sopimussotilasaika
90. aikaisempi aika sopparina
91. ei ollut varmoja urapäätöksiä
92. erilaisuus muihin aloihin verrattuna
94. palkkaus
95. kutsumus
96. vm palvelus, ma palvelus, upseerit suvussa
97. valta työ ja kunnia
99. hyvät kokemukset va palvelus
101. sopimussotilas työssä oleminen
103. tähän ammattiin ei pääse muuten
104. lentäminen, toimeentulo
105. lentäminen, palkka, upseerin arvostus

6.2: millainen elämänsuunnitelmasi on, muu

9. Mahdollisimman paljon aikaa perheen ja ystävien kanssa, sekä taloudellinen toimeentulokyky
14. Ihmissuhteiden kehittäminen
16. Elämässä onnistuminen yleensä
37. rikas sosiaalinen elämä
45. edellisten kombinaatio
91. sopimus loppuun ja vaihto

6.6: mitkä tekijät ovat eniten edistäneet opiskeluasi ja opiskelun aikaista elämääsi?

1. ihmissuhteet
2. perheen hyvä taustatuki
3. hyvä kurssihenki, omat ystävät lähellä
4. graduvapaalla on saanut tehdä omia juttuja
5. ajankäytön suunnittelu
6. parisuhde, motivaatio, urheilu
7. oma innostus
8. hyvät kadettitoverit sekä (erittäin harvassa olevat) ammattitaitoiset opettajat. (harvat) kokemukset ammattisotilaiden pätevyydestä ja osaamisesta.
9. Tahto
10. Oma asenne, mielekäs työ, hyvät työkaverit (opiskelukaverit)
11. opiskelukaverit, Helsinki
12. läheisten tuki
13. harrastukset
14. opiskelukaverit MPKK:lla
15. Tärkeät ihmissuhteet
17. Hyvät koulukaverit, sosiaalinen ympäristö joka on kadettikoululle ominainen
18. majoitus c35:
19. uudet ystävyyssuhteet
20. liikuntamahdollisuudet, valmiit kurssisuunnitelmat
21. taloudellinen vapaus ja riippumattomuus liikkua ja matkustaa opiskelun aikana
22. hyvä päiväraha, kirjasto ja asumisjärjestelmä
23. valtio tarjoaa ruoan vaatteet ja opiskelumateriaalin ym
24. hyvät ystävät
25. lukujärjestyksen mukainen opiskelu
27. oppimiskaverit, vanhempien tuki, parisuhde
28. päinä kerrallaan
30. opiskelutoverit
31. ihmissuhteet
32. hyvät ystävät jota koulusta on saanut
33. hyvät suhteet kurssiveljiin
34. taloudellinen vakaus, koulussa luodut ihmissuhteet
35. parisuhde
36. Helsinki
37. hyvä kurssihenki, hyvät kaverit, läheisten tuki
38. velvollisuus olla läsnä oppitunneilla
40. palvelussuhteen ehdot ja etuudet ja mpkk:n panostus
41. perhe, ystävät, harrastukset
42. taloudellinen tilanne
43. Oppituntipakko, kavereiden tuki (samassa liemessä kaikki)
44. koulujen hyvä sijainti
45. ryhmähenki opiskelijoiden välillä
47. oma motivaatio
48. läheisten ihmisten tuki
49. hyvä motivaatio lentämiseen
50. hyvä motivaatio
51. oma työ
52. ihmissuhteet muualla kuin koulussa
53. toimiva parisuhde
54. opiskelupaikan sijainti Helsingissä
55. uusien kotipaikkakunnalta kotoisin olevien opiskelutoverien tapaaminen
56. oma kiinnostus opiskelua kohtaan
58. tieto siitä, että koulu loppuu jonain päivänä
59. puitteet kunnossa, pilke silmäkulmassa
61. lähipiiriin tuki
62. opintoetuudet
63. oma asunto
64. palkkaus

66. sisäoppilaitos, hyvä ilmapiiri
67. avovaimon tuki, hyvät opiskelukaverit
69. aktiivisuus opintojen suhteen
70. perheen tuki
71. asenne
72. läheiset suhteet opiskelijatovereihin
73. opiskelutoverit
74. hyvä ruoka
75. hyvät asumis- ja liikuntamahdollisuudet
- 76 kannettava tietokone
78. hyvä porukka
79. mahdollisuus vapaa-aikaan ja urheiluun
80. monipuoliset kurssit, yleishyödyllisyys
81. omat luonteenpiirteet
83. hyvät tanssikurssit
84. uudet ystävät koulussa
86. parisuhde selkeä tavoite
86. parisuhde harrastukset
87. kaverien kannustus
88. voisi asua omassa asunnossa erottaa koulun ja vapaa-ajan
89. hyvät hermot ja parisuhde
90. perhesuhteet kunnossa
91. palkka, hyvä motivaatio
92. parisuhde
93. valtion tuki ja ystävät
94. ystävät
95. ihmissuhteet
96. palkkatyö vloppuisin
97. kaverisuhteet
98. alkoholi
103. hyvät kurssikaverit
104. kurssikaverit ja siviilikaverit, perhe toimeentulo
105. opiskelutoverit

6.7: mitkä tekijät ovat eniten rajoittaneet elämääsi ja opiskeluasi?

1. ajanpuute
3. tiivis koulutus, vähäinen vapaa-aika
2. opiskelu eri paikkakunnilla
4. pitkät leirit
6. opiskelupaikkakuntien vaihtelu, viikot pois kotoa
7. läsnäolopakko, tiivis opiskelu
8. MPKK:n opetuksessa täydellinen erilläänolo todellisuudesta, eli kenttätyöstä, sotilaan taidoista ja sodanajan valmiudesta.
9. Aikakapeikot, taloudellinen tilanne
10. perhe, vähäinen vapaa-aika
11. raha, oma laiskuus
12. koulu paineistaa suoriutumaan asiasta kuin asiasta ja jos kelkassa ei pysy, voi joutua jättämään leikin kesken.
13. Paikkakunnan vaihtuminen
14. matkustaminen ja paikkakuntien vaihto, **opiskelutyvien vaihto (sotaharjoitus vrt gradu)**
15. Runsas matkustelu opiskelupaikkakunnalle, ihmissuhteet kärsineet sen johdosta.
17. opintojen ajoittainen hektisyys ja kelan nuiva tukeminen oman kodin ylläpidossa, joutuu tekemään ekstratyötä ym..
18. majoitus päärakennuksessa ,yllättävät muutokset viikko-ohjelmiin
19. vapaa-ajan puute, taloudellinen tilanne
20. läsnäolopakko, ei uraa asua omassa asunnossa / harrastaa
21. pitkät poissaolot tutusta ympyrästä
22. läsnäolopakko esim, matikan tunnilla (ei siellä kuitenkaan opi mitään)
23. pitkä koti-koulu matka
24. jatkuva paikanvaihto ja reppuelämä

25. sotaharjoitukset / merijaksot
27. opintojen liika sidonnaisuus / arvaamattomuus välillä
30. matkustaminen koulun ja kodin välillä
31. opiskelu
32. rajatut koulupäivät aamu 8 ilta 5
33. oman asunnon puute
34. koulun sitovuus, majoitus ja jatkuva muuttaminen
35. matkustaminen
36. matkustaminen
37. organisaation sitovuus, jäykkyys ja vanhanaikaisuus
38. sama
40. opiskelua rajoittaa perhe, joudun opiskelemaan öisin.
41. Helsingissä olo, pro gradu
42. sisäoppilaitosmainen opiskelu
43. Oppituntipakko, kavereiden tuki (samassa liemessä kaikki)
44. paikallaolovelvollisuus
45. jatkuva matkustaminen, syrjäinen opiskelupaikka
46. viikonloput ja viikot kuluvat eri kaupungissa
47. tiivis aikataulu, matkustaminen
48. koulun vaatimukset paikallaolosta (osallistumispakko)
49. huono motivaatio moneen muuhun kouluhommaan
50. surkeat kouluttajat sotilaan irvikuvat
51. se että koulu vie kaiken ajan, eikä itse pysty vaikuttamaan
52. punaisen langan puuttuminen opintojen järjestelyistä, pitkät poissaolot
53. pitkä välimatka kotipaikkakunnalle
54. ei akateemista vapautta
55. opiskelupaikkakunnan huonohko sijainti
56. opiskelupaikkakunta, sekä viikoittain muuttuva opiskelupaikka ja rytmi
57. esimiehet tuo turhaa painetta opiskelijoille
59. koulukiireet ja opiskelu eripaikkakunnalla
61. kiire
62. välimatkat, suomi pitkä maa
63. huono taloudellinen tilanne
64. pitkät kotimatkat
66. sisäoppilaitos, ajoittain joustamaton järjestelmä
67. matkustaminen kodin ja koulun välillä
68. koulun tiukka aikataulu
69. koulunkäynnin teettämä suuri tuömäärä
71. ympäristö
72. matkustaminen
73. opiskelutoverit
74. matkustaminen
76. mpkk:n haluttomuus kuitata em kone
78. kunnollinen ajankäyttö koulun puolesta.
79. pitkä matka kotipaikkakunnalle, muuttaminen koulujen välillä
80. luentopakko
81. tiukat aikataulut
82. sijainti perseestä
83. reissumiehen elämä
84. koululla asuminen
85. aikataulu
86. pitkät poissaolot merellä
87. rahatilanne
89. koulu vie liikaa vapaa-aikaa
90. hankala olla koulussa, seurustella ja hankkia tuloja samaan aikaan
92. matkustaminen
92. raha
93. lähiopetus
94. välimatkat
95. koulun vaatimat poissaolot

- 96. palkkatyö vloppuisin
- 97. sh
- 98. kiire
- 103. matkustaminen
- 104. vapaa-ajan vähyyys omalla paikkakunnalla
- 105. opiskelupaikkauntien syrjäisyys, opiskeluihin vietetty aika ma – pe 24h /vrk

8.3: millaiset ovat opintojen arvosteluperiaatteet, huonot, miksi?

- 1. selvät pelisäännöt jotka ovat pysyviä
- 5. joissain aineissa arvostelukriteerit epäselvät ja ylimalkaiset
- 6. ei aina vastaa osaamista
- 8. kaavamaisia, ja tuntuu etteivät opettajat (TaktL) paneudu oppilaiden töihin.
- 9. Riippuu tentistä, mutta joissain 1% pistemäärästä voi merkitä arvosanassa 1 ½ numeron heittoa...
- 10. väärät/ huonot painotukset
- 11. oikeudenmukaiset periaatteet
- 12. Kun henkilöitä laitetaan jonoon, ei huomioida eroavaisuuksia linjojen välillä.
- 14. eivät mittaa perustellusti opetettua asiaa.
- 15. useinkaan tentit eivät testaa asian perimmäistä ymmärrystä
- 16. Yksittäiset suoritteet painottuvat liikaa kokonaisarviossa
- 17. vanhentuneita, behavioristisia. Eivät kerro totuutta.
- 19. osassa oppiaineissa annetaan arvosana vain saadakseen opiskelija jonoon
- 20. teoreettista, nuoren upseerin tulisi kuitenkin olla myös käytännön osaaja. EUKilla tulisi keskittyä kirjojen lukuun
- 22. juuri mitään tentti, taktiikka ja sotahistoria ei liity sotimiseen eikä siinä menestymiseen
- 23. ei voi saada kerran hylätystä tentistä kuin 1, jotkut tentit ainutkertaisia eikä kaikista saa edes palautetta
- 24. vaihtelevat
- 26. kaikista tenteistä ei järjestetä palautetilaisuutta
- 30. painotus arvosteltavien opintojen nähden suhteessa opintoviikkoihin on epärealistinen
- 31. opiskelija suuntautuu helposti teleologiseen oppimistapaan
- 33. tentit keskittyvät liikaa pänttämiseen
- 35. aika hatusta vedetään
- 37. toisten aiheiden kokeissa epäloogisuutta
- 43. kaavamaisuus
- 44. ne eivät ole loppuun asti mietittyjä
- 45. epäselvä
- 47. kaikesta ei vain voi antaa numeerista arvosanaa
- 52. niistä harvoin faktatietoa, ihan hatusta vedetyt
- 53. samat kaikille
- 60. tenttien tuloksista ei saada tarpeeksi palautetta
- 61. selkeä tasapuolinen
- 68. toimivat
- 69. tasapuolisuus
- 70. liian vaihtelevia
- 72. ei tasapuolista
- 75. taktiikka
- 85. aina ei noudateta arvosteluohjetta

10.1: mikä on opiskelusi päätarkoitus, muu

- 10. myös opiskelu on osa elämää ja se kuuluu siihen
- 25. korkeakoulututkinto
- 47. mahdollistaa sa tehtävän menestyksellinen hoitaminen sekä siihen valmistautuminen ra
- 54. mitataan ulkooppimista
- 100. parhaan numeron saa se joka ulkomuisti on paras

10.2: millaiset tavoitteet olet osoittanut opiskelujen aikaiselle elämälle, muu

- 10. suoriutua vähintään keskinkertaisesti opinnoista

11.1: millä tavoin kuvailisit opintoalasi korostamaa ajattelutapaa?

1. syvälinen taktinen ajattelutapa, jossa opiskelijalta vaaditaan itsenäistä työskentelyä
3. hyvin hierarkkinen
4. putkinäköinen, jäykkä, kehittyvä
5. kriittinen, perusteleva, luova
6. vielä osin lapsenkengissä
7. kriittisyys, realistisuus
- 8 TaktL kaavamainen, yksinkertainen samoja periaatteita noudattava. Pinnallisesti ajattelevat ihmiset yrittävät kannustaa ajattelemaan syvällisesti.
10. Oma-aloitteisuutta tiettyjä rajoja noudattaen ja itsenäistä vastuullista opiskelua ja päätöksentekoa
11. Yrittää hakea tieteellisyyttä ja avoimuutta. On vielä kuitenkin kaavoihin kangistunutta ja jäykkää.
13. Käytännöllinen
14. Kriittistä ajattelua korostava, ajoittain sekava.
15. Kaikin keinoin kohti tavoitetta
- 16 innovatiivinen
17. ”lue ja omaksu” tai ”hoida homma”
18. analysoiva ja kuvaileva
19. syvälinen ja ymmärtämiseen pyrkivä, erittäin vaativa
20. hallinnollisen virkamiehen putkinäkö
21. erittäin monimutkainen ja vaikeaselkoinen
22. opetetaan tieteellisyyttä, mutta tutkimusten ohjaajat eivät siitä juuri perusta
23. en osaa sanoa
24. päätöksenteko painottuu
25. ei tue akateemista ajattelutapaa, helposti läpi
26. akateemisuus liikaa mukana
27. viranomaisesti lakien kautta oikeutta tasa-arvoa ja vapautta
28. tehtävä kirkkaana mielessä
29. yhä enenemissä määrin yksilölähtöistä, mutta kaavoihin kangistunutta
32. tieteellinen ja välillä kaukana sotilaselämästä ja käytännöstä
34. ammatissa osaamista korostava
35. virkamiesmäinen
37. koulutetaan itsenäisen päätöksen tekoon kykeneviä päälliköitä
28. kolmisormitaktiikka, yksinkertainen on kaunista
39. ei vielä kovin tieteellinen. Pirstaleinen omaa paikkaansa hakeva
42. käytännöllinen
43. tekninen
44. semi-akateeminen
45. maanläheinen
47. tee niin kuin käsketään
48. mielenkiintoinen
49. ajoittain jäykkä
50. toisaalta ajattelua korostava, toisaalta ei
51. käytännöllistä
52. ei ole sisäistetty mitä tieteellinen ajattelu tarkoittaa
53. olemassa olevien perusmenetelmien muokkaamista tilanteeseen sopivaksi
54. suoraviivainen ja käytännönläheinen
55. analyttinen
56. päätös se on huonokin päätös
59. tulos tai ulos
60. asioihin on aina yksi ratkaisu
61. kehittyminen ja tehokkuus korostuvat
62. kaavamainen, järkiperäinen, analyttinen
64. toisto
66. kaavoittunut, mutta muutoshakuinen
67. luovaa behaviorismia
68. suoraviivainen
69. moniulotteinen
70. suppea ja kapeakatseinen

71. luova
72. sekava
74. varsin teknisesti orientoitunut
75. suoraviivainen ja tieteellinen
78. historiasta tehtävät johtopäätökset
80. kriittisyys
81. aika korkealentoista, suhteessa tietopohjaan
83. päätös se on huonokin päätös
85. olet itse vastuussa opinnoistasi
86. määräaika, määrämuoto muuta sisältöä tärkeämmät
87. yksinkertainen on kaunista
90. kunhan valmistut
91. oma porukka keskellä ei mitään
92. looginen maalaisjärki, kyky soveltaa
93. sotilaallinen
94. ammattillinen näkökulma
96. tutki, referoi ja kehity
98. yksinkertainen
100. heraldinen induktio
103. sekava
104. tee parhaasi

11.2: miten kuvailisit tarkemmin tieteenalasi mukaista ajattelutapaa?

1. kyky taktiseen ajatteluun on kehittynyt
4. pro gradu esseet
5. osa aineista tukee tieteellistä ajattelua tehtävien muodossa, ei valmiita vaan perusteltuja vastauksia
8. yrittänyt sopeutua TAKTL opettajien kummallisen ajatusmaailmaan sen sijaan, että olisi kehittänyt taktista ajattelua.
10. On annettu vastuuta ja sanottu että tehdä. Keinot melko vapaat kunhan tavoitteeseen päästään.
11. En pysty tarkasti kuvailemaan. Sotakoulu on kai pyrkinyt ajamaan sisälle tieteenalan sisäisen ajattelutavan, mutta en tiedä kuinka tieteellinen se on.
- 17 olemalla avoin uusille ideoille, ja markkinoimalla niitä myös muille.
19. pyrkinyt mutta ei välttämättä onnistunut oppimisjaksojen epäsäännöllisen rytmin vuoksi
20. ehkä tieteellisyyden tavoittelu johtaa välillä teoreettisuuden ylikorostumiseen
21. olen hyötynyt metodiopinnoista
23. gradu opettanut kirjoittamaan
25. osa oppimisesta on ammattikoulumaista – ok, sitä on turha akatemisoida
32. olen päässyt pintaa syvemmälle aiheessa
34. opinnot keskittyneet viimeaikoina tulevaan työtehtävään
37. lentokoulutus, paljon muuta akateemista täällä ei olekaan
43. en kuvailisi, jotta pysyy asiallisena tekstinä
50. toisaalta ajattelua korostava, toisaalta ei
53. olen harjaantunut eri toimintavaihtoehtojen kartoittamisessa ja päätöksien tekemisessä
54. bg työ ja syventävät opinnot
55. pohditaan hyvin paljon kysymyksiä mitä ja miksi
59. kehitys kehittyy
66. tieto lisännyt ymmärrystä, ymmärryksen muodot eivät muuttuneet
69. moniulotteinen
72. ei ole mitään yhtä tiettyä tieteenalan ajattelutapaa
80. kriittinen suhtautuminen ja mielipiteiden perustelu ovat kehittyneet
81. tieteellinen tutkimus ja sen hyväksyminen myös sotilasalalle on uutta
83. ilmailuhenkisyyteni on kasvanut kurssilla
91. lentämisessä vähän tieteellisyyttä
96. olen oppinut menetelmän tutkia ja kehittyä
103. olen saanut laajempaa näkemyistä maailmalta omasta ammatista
104. korkea vaatimustaso laitta yrittämään

12.1: millä tavoin sinulla on tapana valmistautua tentteihin, muu

- 12. riippuu opiskeltavasta asiasta.
- 24. riippuu tentistä
- 44. kuuntelen tunneilla
- 76. riippuu tentistä

12.6: millä tavoin pyrit opettelemaan lukemasi asiat, muuten

- 8. Jos omasta mielestä tärkeä asia, pyrin omaksumaan sen , muuten luen koetta varten.
- 10. opiskelemalla pääasiat, jonka jälkeen pystyn itse rakentamaan tietoa niiden ympärille.
- 12. koetta varten, jos aihe ei kiinnosta.
- 24. vaihtelee
- 25. kokemuksen perusteella etsin olennaisen
- 37. riippuu aineesta
- 48. vastuu on opiskelijalla löytää ja yhdistää olennainen

13.2: millaiset asiat tuntuvat sinusta mielekkäiltä

- 1. omaan alaan liittyvät asiat, joista on hyötyä työelämässä
- 2. omaan alaan liittyvät asiat
- 4. ammattitaidon kehittyminen, oman ajattelun kehittyminen
- 5. käytännön läheiset
- 6. suoraan ammattiin liittyvät
- 7. asiat, jotka liittyvät kiinteästi omaan ammattiin
- 8. asiat jotka valmentamat toimimaa varusmiesten kanssa, tulevassa tehtävässä. kehittävät sotilaan tietoja ja taitoja, valmentavat sotaa varten.
- 9. Tulevan urani/tehtäväni kannalta olennaiset
- 10. käytännönläheiset ja yleensä tekniset asiat
- 11. Ammattiin valmistavat ja oikeuksia antavat opinnot
- 12. Ne joiden katson hyödyntämän minua tulevassa työssä
- 13. aselajin erityiset opinnot
- 14. Perustellut ja kokonaisuuteen sidotut asiakokonaisuudet
- 15. Sellaiset kurssit ja asiat, joita tarvitaan työelämässä. Joidenkin kurssien asioiden tarpeellisuus valmistumisen jälkeen on epävarmaa.
- 16. Monipuoliset, laajat, omaan alaan liittyvät
- 17. Praktiset, oikeasti välttämättömät asiat joita etenkin nuorena upseerina tarvitsee.
- 18. historia, strategia osittain taktiikka
- 19. suuriin kokonaisuuksiin perustuvat historialliset aineet
- 20. ne jotka pystyy selkeästi kytkemää tulevaan tehtävään ja työnkuvaan
- 21. työelämään vaikuttavat ja konkreettiset asiat
- 22. sodankäyntiin ja suomen puolustukseen liittyvät asiat
- 23. oman aselajin eriytyvät opinnot
- 24. konkreettiset asiat
- 25. omaa ajattelua vaativat opetuksen jälkeiset tilanteet
- 26. ne jotka oikeasti töissä tarvitsee
- 27. käytännönläheiset – kaikki on luennoitsijan / opettajan kyvyistä kiinni
- 28. käytännön tekeminen, ei lukeminen
- 29. ihmisten johtaminen, kouluttaminen, pedagogiikka
- 30. taktiikka sotahistoria, sotahistoria
- 31. käytännön ja teorian yhdistäminen
- 32. sellaiset jotka koskevat tosielämää
- 33. asiat, jotka liittyvät tulevaan työhön
- 34. ilmailuun liittyvät, historiaan ja strategiaan liittyvät
- 35. jotka liittyvät tulevaan tehtävään
- 36. fyka
- 37. lentokoulutus
- 38. käytännön läheiset / käytäntöön sidotut
- 40. ammattiin valmistavat
- 41. taktiikka, liikunta
- 42. yleissivistävät, ammattiin valmistavat
- 43. loogiset
- 44. poliittiset /valtio-oppi
- 45. omaan alaan liittyvät sekä innostuneiden alansa asiantuntijoiden pitämät lausunnot

47. käytäntöön sidotut
48. omiin kiinnostuksiin liittyvät
49. päätyö lentäminen
50. sotilasasiat
51. lentämiseen liittyvät
53. asiat joita kuvittelen tarvitsevani työtehtävissä tai sa tilanteessa
54. tutkimukseen ja aselajiin liittyvät
55. oman erikoiskoulutuksen asiat
56. asiat joita voi hyödyntää työelämässä, yleissivistys
57. käytännön asiat, ammattiin liittyvät, ei fysiikka
58. tulevaa työtä koskevat, ei pv:tä
59. kiinnostavat aseet
60. loogiset ja käytännön läheiset
61. käytännönläheiset, omaa alaa koskevat
62. käytännönläheiset, itselle tärkeät
63. taktiikka, sotahistoria
64. edes jollain tavalla tulevaan työhön liittyvä
66. ammattilliset, koulutus ase ampumataito ja taktiikka
67. taktiikka ja historia
68. ammattissa tod pian tarvittavat asiat
69. laaja-alaisemman näkemyksen kartuttaminen
70. käytäntöön tähtäävät
71. taktiikka
73. vapaus
76. älyllisesti stimuloivat, käytäntöön sidotut
77. sotilaan hommat on kivoja
78. käytäntöön liittyvät
80. kaikki jotka liittyvät tulevaan sa tehtävään, sekä asiat jotka ovat mielenkiintoisia, sotilakuri ja johtaminen
81. kaikki yleissivistävä uusi tieto sekä eksakti ammattissa vaadittava tieto
83. oman puolustushaaran / linjan asiat
84. käytännön läheiset asiat
86. ajankohtaiset omaa alaa koskevat
87. sotahommat ei yleissivistävät
89. ne jotka liittyvät tulevaan uraan / työhön
91. lentäminen, yleismaailmalliset tilanteet
92. omaa tulevaisuutta edistävät
93. tärkeäksi kokemani
94. omaa alaa läheisesti koskevat
96. käytännönläheiset asiat
97. taktiset asiat
104. lähes kaikki
105. tiiviisti työtehtävään liittyvät, käytännön asiat

13.4: millaisia asioita toivoisit painottavan nykyistä enemmän omassa opinto-ohjelmassasi?

1. oman alan asioita
2. rvl:n asioita
3. valinnan mahdollisuutta
4. omaa ajattelua, etiikkaa, kokemuksellista oppimista ja soveltamista
5. taktiikka. sotahistoria yms, joka on läheistä sotilastehtävien ja käytännön tekemisen kanssa
6. käytännön
7. lisää tulevaan tehtävään liittyvää koulutusta
8. sotilaan tiedot ja taidot, käytännön osaaminen, rohkeuden, kestävyyyden ja päättäväisyyden vahvistamista.
9. Tulevan urani/tehtäväni kannalta olennaiset
10. käytäntöä, omaan toimeen liittyvää asiaa
11. Käytännön työt ja kouluttaminen. Tutkimuskoulutus, yksilöityminen
12. oman alan erikoisopintoja / työharjoitteluita oman alan opintojen kanssa
13. aselajiin erityiset opinnot

14. Tutkimuksen sovittamista muun opetuksen joukkoon
15. Enemmän käytännön harjoitteita, taisteluharjoituksia...
16. Omaan alaan liittyviä, ensimmäisiin työvuosiin liittyviä
17. käytännön suoritteita ja hiljaisia käytänteitä
18. historia strategia ”hallinnolliset” kurssit joiden sisältöä tarvitaan vasta myöhemmin ehtivät unohtua
19. joka siis työn tekemiseen, liittyvä keskitytään puhtaasti tottumukseen ei sekaisin
20. oman aselajin erityisopetusta – erikoistumista
21. käytännön asioita turha tieteellistää, lannan luomista kauniilla sivistyssanoilla
22. sodanajan valmiuksia ja konkreettisia asioita
23. käytäntö
24. kuunnellessa kavereilta mitä muissa korkeakouluissa on, osa asioista paremmin MPKK:ssa osa huonommin
25. opetusta ja koulutusta. opettajat on pihalla kuin lumiukot, ne ei osaa, ei viitti eikä hallitse
26. käytännön osaamista
27. tulevaa virkauraa suuntaavat ja kielikoulutus (venäjä)
30. käytännön asiat perusyksikkötasolla, monipuolisemmin ja tarkemmin
31. käytännön ja teorian yhdistämistä
32. käytäntö
33. omaan alaan liittyviä
34. ilmailua yleisesti
36. fyka
37. lentokoulutusta
38. omaan sodanajan tehtävään liittyviä asioita sekä varusmiesten kouluttamiseen liittyvät asiat
39. sotilaalliset perusvalmiudet ja tieteenalan keskeinen oppisisältö kohdennettuna erilaisin suuntautumisvaihtoehtoin.
40. aselajiosaaminen
41. taktiikka, kielet, oikeudenhoito
42. liikunta, fyysinen kasvatus
43. sotaan ja sodan käyntiin liittyvät asiat
45. oman linjan mukaisia opintoja
46. sotahistoria, taktiikka, oma-ajattelu
47. taktinen ajattelu ja käytännön koulutussuoritteet voisivat olla keskeisemmässä asemassa.
48. sotahistoria, yleissivistys
49. ilmailuun liittyviä
50. sotilasasioita, taktiikka liikunta yms
51. lentämistä, airmanchippiä
52. käytäntöä
53. sa tehtäviä, koulutustaitoa
54. tieteellisyyttä
55. oman erikoisalan merkitystä eri puolustushaarassa
57. taktiikkaa, käytännön johtamista
58. jokaisen oman opintosuunnan opetusta
59. tärkeitä asioita
61. esimiestaidot
62. ensimmäisen työtehtävän mukaisia
63. aselajiopinnot, käytännöllisyys
66. ammattillisia
67. käytännön tekemistä ja johtamista
68. nuoren upseerin tarvitsemat taidot
69. laaja-alaisempi näkemyks
70. käytäntöä ja akateemista vapautta
71. taktiikka
73. omaehtoinen työskentely
75. joo-opintoihin
76. taktiikkaa, sohist, strat
78. käytäntö
80. valinnaisuus
81. ammuntojen ja liikuntasuoritusten määrää ja monipuolisuutta
82. käytäntöä lisää

83. oman linjan käytännön opintoja
84. enemmän käytäntöä, todellisuudessa töissä tehtäviä asioita
- 85 omaa alaa
86. enemmän puolustushaarakohtaista asiaa
87. käytännön harjoittelu
88. käytännön tekemistä
89. omaa erikoisalan osaamista, työn harjoittelu
90. omaan alaan tarkemmin ja vähemmän yleistä
91. omaa opintoalaa
92. oma aselaji
93. oleellisia
94. 1 ja 2 vuoden valinnaisia opintoja
95. oman alan asioita
96. fyysinen kunto, kenttäkouluttajan rooli, sotilaan perustaidot
97. sotataittoa
101. sotilasaiheet
103. keskittyvän omaan alaan
104. gradu
105. oman alan opetusta

13.5: millaisia asioita toivoisit vähennettävän omasta opinto-ohjelmastasi?

1. täyteohjelma
2. sotilaallista maanpuolustusta
4. ulkoa opettelua
7. hyvä tietää- asioita
8. teoreettisia asioita, jotka ovat irrallaan käytännöstä. Vähemmän syväjohtamista, vähemmän koulun penkillä istumista.
9. ei uraani liittyvät
10. yleistietoa
12. ei mitään
14. sekavuutta (nyt osa kokonaisuuksista tulee pirstaleina ja väärään aikaan)
16. liian korkealle tähdättyjä (ei törmää ensimmäisinä vuosina)
17. Turhaa matikka paskaa, josta ei ole kenellekään juuri mitään konkreettista hyötyä
20. erilaisia viikon mittaisia hajakursseja, jotka käsittelevät puolustusvoimien perusyksikköä rauhan aikana.
21. tekniikan opetuksen taso ei kohtaa kuulijoita, käsittämätöntä yläpilveä
22. yleistä lopötystä, rauhan ajan valmiuksiin keskittyviä opintoja, ne oppii töissä viikossa.
25. ei tarvitse vähentää, kunhan hoidetaan kunnialla nykyiset
26. teoriaa
27. hölynpölykurssit esim. fysiikka
28. asioita, jotka ovat ajankohtaisia omalla uralla vasta useamman vuoden kuluttua
30. aaltoliike
31. nippelitietoa ennen kokonaisuuksia
32. teoria ja tekniikka
33. omaan alaan liittymättömiä sekä päällekkäisiä opintoja
34. yleissotilaallisuus
37. yleisiä upseerin opintoja
38. teoriaan painottavat kurssit
39. täyteopinnot
41. fysiikka, matematiikka, seminaarit
43. akateemiset täyteopinnot
45. yleisiä ”nice to know” opintoja
47. matematiikka, fysiikka ja ruotsin kieli vaikuttavat turhilta
48. tekniikka
49. turhia komppanian päällikkö ym.
50. ylimääräinen roska, oppimislaboratorio
51. oman ammatin kannalta turhia asioita, komp pääl. vast
52. ylimääräistä täyteohjelmaa
53. fysiikka, matematiikka jne
54. ulkoa opettelua

55. ylimääräiset ja turhahkoksi kokemani tekniikan opinnot
56. matemaattisia aineita nykyisessä muodossaan
57. matematiikka, fysiikka
58. yleismaailmallisia yliopistoihteita
59. turhia asioita
61. yleinen tekniikka
63. akateemisuus
66. tekniikka
67. tekniikan kursseja
68. akateemisuus
69. ulkoluettava pakkopulla
70. samassa junassa kulkemista
71. sotilaspedagogia
75. ulkoa opettelua
76. tekniikka
78. teoriaa, esim johtamisen teoriaa
80. tekniikka
81. tekniikkaa
82. turhaa akateemisuutta
83. yleistä soopaa
84. vähemmän teoriaa
85. täyteohjelmaa
86. täyteohjelmaa
87. yliopistoon soveltuva
88. yliopistopainotteisia kursseja
89. turhaa
90. korkeakouluasiat pois ja keskitytään sotilaskoulutukseen
91. speda
92. yleisluonteisia
93. jonninjoutavaa
94. 1 ja 2 vuoden perusopintoja
95. vähemmän yleissivistäviä aineita
96. akateemisuutta vähän pois
97. turhia asioita, joita ei tarvitse tulevassa ammatissa
101. ei sotilasaiheet
103. perusyksikkötason asioita
104. täytyisi jäsentää paremmin
105. yleisiä opintoja, jos omaan alaan liittyy syventäviä samasta aiheesta

14.1 onko mpkk mielestäsi korkeakoulu?

kyllä

1. löytyy paljon asiantuntijuutta ja osaamista
2. pääosa opetuksesta ja menetelmistä tukee omaa ajattelua
3. tieteellinen tutkimus
4. yliopiston elementit, joo oikeus ei ole toiminut
5. opiskelun päämäärät ja tavoite kehittää opiskelijan ajattelua vastaamaan vaativia tehtäviä
6. nykyisen tieteellisyyden takia
7. täyttää kriteerit
8. tieteellinen lähestymistapa on perusteltu. Puolustusvoimien tehokkaaksi kehittämiseksi. Monia asioita käsitellään teoreettisesti ja korostetaan ajattelua. Uskon että MPKK kehittyy vielä hyvälle tasolle.
9. Valmistuvat saavat maisterin tai kandin paperit
10. se haluaa ja tekee töitä ollakseen korkeakoulu
11. Määritelmän mukaan MPKK määrittelee itse itsensä ja kaiketi yleisesti hyväksytyt korkeakoulu
12. mielestäni koulussa on menty lähemmäs akateemista ajattelumaailmaa, mutta itse mieltäisin koulun mieluummin ammattikorkeakouluksi, koska käytäntö ja teoria kulkevat pitkälti käsi kädessä.
15. tieteellisyyttä korostetaan ja joissain asioissa siihen jopa päästään. Kuitenkin kehittämistä on paljon ja akateemisuus on hieman lapsenkengissä.
18. opetus pääsääntöisesti korkealaatuisia. Opiskelijoita opetetaan ajattelemaan tieteellisesti

20. täyttää korkeakoululle asetetut vaatimukset
21. opetuksen ja tutkintojen vaatimukset ja taso korkeakouluvastaavia, ainakin pääosin
22. pro gradu
25. näin on päätetty
26. koska nimessä sanotaan niin
27. akateeminen loppututkinto ja osa ainelaitoksista esim stratl on huipputasoa suomessa
28. lukee nimessä, ja pääsyvaatimukset korkeakoulutasoa
29. MPKK on hyvää vauhtia kehittymässä korkeakoulukelpoiseksi, välillä itse koulu ei pysy muutoshalukkuudessa mukana
30. monipuolinen ja laaja opetus
31. onhan se STRATL syventävät opinnot todistavat tämän
32. koska täällä saa kuitenkin sen tasoista opetusta, vaikkakin omalla tavallaan
34. koska laitostumisen seurauksena niin on pähäni iskostettu
35. gradu
36. täyttää kriteerit
39. antaa korkeinta ja parasta opetusta kuten laissa lukee. kehitty oikeaan suuntaan.
40. pro gradu, siviiliaineet korkeakoulutasoa, muutenkin hankittu uskottavahko yliopistotatus
41. koulusta valmistuu laadukkaan korkeakoulutuksen jälkeen maistereita
42. kukin laitos pyrkii tieteellisyyteen alansa rajoitteet huomioiden
43. soveltuvuusvaatimukset, tutkimustyöt
44. asiat ovat kuin yläaste – lukio tasolta korkeakouluformaatissa
45. on, mutta todella nuori sellainen. erittäin keskenkasvuinen vielä.
47. tutkintovaatimukset täyttävä, lain ja asetuksen kirjaimin. opetus ja opiskelu on erilaista kuin siviilipuolella , mutta kokemuksesta tiedän, että vaatimustaso on suunnilleen sama (pl. pro gradu)
48. akateemiset tutkinnot
49. täyttää tunnusmerkit, gradun teko
50. vastaa tutkintovaatimuksia
51. sitä ne jatkuvasti hokee
52. MPKK:n opetus on mielekkäästi järjestetty, toisin kuin MeriSK:n opinnot.
53. täältä valmistuu maisterina
56. niin se on määritelty
58. niin lukee paperissa, pv:ssä se riittää
59. se on
62. kai se on
67. opetuksen taso korkea, ja vaativuus vastaa siviiliopintoja
68. opetuksen akateemisuus
69. tieteellinen tutkinto, maisteri nimike
71. yliopisto
73. niin akateemista että
75. yliopistoasetuksen mukaan saa paperit
76. MPKK
78. onhan korkeakoulutasoista opiskelua, poikkeuksin höystettynä
79. tutkimuskoulutus ja tutkinto verrattavissa muiden koulujen vastaaviin
80. harjoitetaan tiedettä, valmistuu maistereita
81. vastuu opiskelijalla, lopputyöt jne
85. täyttää vaatimukset
- 86 pro gradu
87. yhtenäistetty jo liikaa yliopistojen kanssa
88. koulutus korkeatasoisempaa kuin amk asteella
89. kaikki tehdään ei tulevia työtehtäviä ajatellen vain teknisen opetuksen nimissä
94. saat lopputuotteena korkeakoulututkinnon
96. kandityö, gradu, kielitutkinto, opintojen laajuus
100. akateeminen laitos
103. valmistuu maisteriksi
104. gradu

ei

13. Enemmänkin ammattikorkeakoulu. valmistaa ammattiin, ei akateemista valinnanvapautta
14. Laitoksesta riippuen opiskelija on saavuttanut vaadittavan tieteellisen tason omassa opiskelualassaan.

15. Tieteellisyyttä korostetaan ja joissain asioissa siihen jopa päästään. Kuitenkin kehittämistä on vielä paljon ja akateemisuus on hieman lapsenkengissä
17. Tähtää korkeakoulututkintoihin ja jatkotutkintoihin
19. toistaiseksi ei. luonne tulisi olla ammattikorkeakoulu, niin kauan kuin suurin osa ammattilaitoksista elää kadk aikaa
23. sotakoulu
33. mpkk sotilasopetuslaitos
37. suuri osa opettajista ie ole käynyt itse korkeakouluja, sisäoppilaitos
38. korkeakoulutyypisistä opetuksesta huolimatta ala niin erikoinen, että ei ole verrattavissa muihin korkeakouluihin
54. matkalla sitä kohti ollaan. Jotkut laitokset ovat korkeakoulukelpoisia, osa ei. Muutosvastarinta
55. korkeakouluissa voi yleensä hieman vaikuttaa omiin opintoihinsa
57. sen ei pitäisi olla, se joka täältä valmistuu, ei tiedä mitään käytännön hommista
61. ei täytä kaikkia korkeakoulun piirteitä
- 66. sisäoppilaitos, jossa akateemisuus ja valinnaisuus on vielä näennäistä**
83. toimintatavat edelleen kovin vanhanaikaiset
84. sotilaskoulu, ei korkeakoulu
90. sotakoulu
91. ei akateemisuutta, vähän vaikutusmahdollisuuksia
92. huonetarkastukset, opintopakko, käskyt osallistua kirkkoon, tarjoilut
93. aito tieteellisyys ja avoimuus opintojen vertailussa muiden kanssa puuttuu
95. läsnäolopakko, opiskelujen aikatauluun ei pysty vaikuttamaan
97. ei akateemista vapautta
99. ei korkeakoulu, luentopakko
101. sotakoulu
105. opiskelu menee valmiin sabluunan mukaan, vaikuttaminen rytimiin mahdotonta

14.2 korostaako mpkk:n oppimisympäristö omaa ajattelua?

kyllä

1. sitä vaaditaan opiskelijalta
7. kyllä oppiminen ja ajattelu lähtee omasta ajattelusta, vaikka toisinaan jotkut asiat käsketään turhan tarkasti.
10. oma vastuu, jokaisesta koulutetaan johtajaa
12. suurin osa opettajista kannustaa siihen.
16. Usein ei anneta valmiita vastauksia tai tarkkoja ohjeita.
19. tutkimustyössä, ei taktiikassa
22. niin se aina sanoo
23. sotahistoria, gradu
27. riippuu aineesta
28. kaikkiin asioihin ei ole valmiita vastauksia
29. valmistumme ammattiin jossa tulee kyetä omaan itsenäiseen ajatteluun, sitä korostetaan kouluaikana
30. opiskelijalla on mahdollisuus itse ohjautua monessa aiheessa.
31. riippuu oppiaineesta
32. annetaan opiskelijalle mahdollisuus esim. ryhmätöissä ja muutenkin
34. suunta oikea, monet asiat vielä lapsenkengissä
35. näennäisesti siihen kehoitetaan, käytännössä ei aina onnistu
40. kriittisyyteen kannustetaan
41. sitä yritetään painottaa koulutuksessa
45. pyrkii nykyään korostamaan, mutta vanhat tavat ovat aika syvästi juurtuneet
47. vaikka toimintatapamallit ovat tarkoin säädetyt, ajattelu on vapaata
48. opinnäytteiden laatiminen, olennaisen löytäminen massaluennoilta
50. toisaalta korostetaan omaa ajattelua
56. lukuisat ryhmätyöt
61. tehtävät ovat niin haastavia
67. hyvät olosuhteet parantavat motivaatiota
69. vaihtelevasti
71. vaaditaan menestymiseen
73. annetaan vapaus ja omaehtoinen mahdollisuus opiskeluun
79. joutuu tekemään laajoja yksilötöitä

- 80. opiskelijoita kannustetaan omaan ajattelemiseen
- 84. jokainen vastaa itsestään
- 85. gradu sen tekee
- 87. kiinni omasta aktiivisuudesta
- 91. näkyy opintoaiheissa
- 92. omalla toiminnalla voi tehostaa oppimista paljon, ilmankin pärjää
- 94. opetetaan ja korostetaan yleisesti
- 96. oppii uusia malleja, osa hyviäkin
- 100. enenemässä määrin opintojen edetessä
- 101. sotilaan pitää pystyä ajattelemaan

ei

- 3. paljon opiskelijoita, samat arvot
- 4. esim. taktiikan laitoksella ei toimi
- 6. kadettialupseerijärjestelmä passivoi n 90% opiskelijoista
- 8. kaavamaisia, irrallisia ajattelukokonaisuuksia monilla laitoksilla. Byrokraattista paperinpyörittelyä. SOTAHISTL onnistunut erinomaisesti oman ajattelun korostamisessa.
- 9. Kauheasti soveltamisen varaa ei ole opintojen sisällön kanssa ollut, asiat hoidetaan melkein aina ohjeistuksen tai käskyjen mukaisesti
- 11. siihen pyritään, mutta silti aina sorrutaan kaavamaisuuksiin.
- 13. Vaikka kysymykseen ei olisi oikeita tai vääriä vastauksia, opiskelija on silti väärässä.
- 14. Tämä on hyvin vaihtelevaa ja laitosriippuvaista, joten suurin ongelma tulee ristiriitaisuudesta
- 15. Osassa asioista kyllä, mutta usein kadetti johtajat ovat ainoa, joiden tarvitsee ajatella asioita pidemmälle. Rivikadetti toimii ohjeiden mukaan.
- 17. liikaa kontrollia yksilön oman ajattelun vapauden kannalta
- 18. kadettiesimiesjärjestelmä järjestelmä passivoi. kenenkään ei tarvitse itse tiedon hankinnasta tai luentojen alkamisajoista ja paikoista**
- 20. suuret kurssit ei mahdollista
- 21. valtaosa opetuksesta on oopiumia massoille, suuret luokkakoot eivät paranna yksilöllistä opetusta ja kohtaamista.
- 23. taktiikan ja tekniikan tentit ulkoopettelu
- 24. riippuu asiasta, vapauksia annetaan, kun perusteet hallitaan
- 25. luento-opinnot ovat pääopinnot. oma ajattelu nähdään ”ota itse selvää”
- 26. joskus käsketään, että täällä tämä kuuluu tehdä aina näin eikä mitenkään muuten
- 33. asioiden ulkoa opettelu riittää
- 37. kaikki tarjotaan valmiina, koulu tuputtaa myös valmiin ajatus ja arvomaailman
- 38. johtajat sanoo mitä missä milloin, riittää että huolehtii että on oikeassa paikassa. riittää että surffailee muiden mukana, niin selviytyy koulusta.
- 39. vanhat opetusmenetelmät vielä vallalla
- 42. Yleisesti ottaen suurin osa opiskelijoiden toiminnasta on hyvin kontrolloitua
- 43. kokeisiin tulee vastata oppikirjavastaus, ei tulkintavastaus niistä.
- 44. taktiikan ja tekniikan laitokset. tenttien luonne
- 46. sotilasympäristön takia monissa asioissa toimitaan niin kuin yksilöt eivät osaisi ottaa vastuuta itsestään
- 49. kadetti on laumaeläin
- 51. kaikki tehdään annetulla sapluunalla
- 53. massaopetusta
- 54. riippuu laitoksesta, ei vastuuta omista opinnoista.
- 55. ylempään upseerin sana on lopulta laki
- 58. melkein kaikki valmiiksi pureskeltua
- 63. kaikille opetetaan samanlainen ajattelu, vasta työympäristö opettaa omaan ajatteluun
- 66. oikeat vastaukset tiedetään puolestasi
- 70. mennään samassa junassa
- 72. melkoista holhoamista ja auktoriteetin uskoa
- 75. ei todellista mahdollisuutta vaikuttaa, sidottu valmiiseen runkoon
- 76. ajattelu ei vahvimpia puolia
- 78. suurin osa asioista syötetään ja ne on opittava
- 81. kadetti johtajat ajattelevat liikaa muiden puolesta
- 83. yleensä toimintaohjeet kaikkeen ovat kovin tarkat
- 84. ammattitaitoiset opettajat

- 86. samasta putkesta kaikki ulos
- 89. kaikki yhtä ja samaa massaa
- 93. tee mitä käsketään ja vastaa mitä halutaan
- 99. mennee vain joukon mukana
- 103. samanlainen putki
- 104. samanlainen putki
- 105. ei ainakaan korosta, varmaa silti tapahtuu. massaluennot, massatentit, porukalla mennään

14.3: koetko pystyväsi toteuttamaan itseäsi hyvin mpkk:ssa?

kyllä

- 3. mpkk luo hyvät puitteet opiskelulle

ei

- 4. suorituskeskeinen ilmapiiri
- 8. Mielestäni ne ominaisuudet jotka ovat sotilaille tärkeitä, eivät ole esillä MPKK:ssa. olen siis kehittänyt itseäni omasta mielestäni tärkeään suuntaan.
- 9. Kauheasti soveltamisen varaa ei ole opintojen sisällön kanssa ollut, asiat hoidetaan melkein aina ohjeistuksen tai käskyjen mukaisesti
- 13. Kaikki on normitettua ja tarkoin säädeltä. Organisaatio on jäykkä.
- 17. täällä tehdään asioita niin kuin aina ennenkin.
- 19. tentit ja opinnäytteet ohjaavat perinteisten asioiden tekemiseen
- 21. olen vain lampaana lampaiden joukossa**
- 22. kaavamaista ja tylsää, toimistosihteerin virkaan tähtäävä opetus ei suosi sotahulluja, eli niitä joita kiinnostaa oikeat asiat.
- 33. kadetille asetetaan muotti, johon on mukauduttava
- 34. liian ryhmäkeskeistä, jotkut vievät ja minä tulen vain perässä
- 35. asian tehdään hyvin tarkasti käskettynä
- 37. ei voi vaikuttaa riittävästi kursseihin
- 43. kaavoihin knagistunut, esimiehet oikeassa, sinä väärässä
- 46. liian vähän aikaa liikuntaan ja sen joutuu tekemään vapaa-ajallaan
- 49. tiukkaan normitettua toimintaa
- 51. kaikki on käskettyä toimintaa
- 54. riippuu laitoksesta, ei vastuuta omista opinnoista.
- 66. ei valinnanvapautta
- 70. samassa junassa
- 77. kurssit määrämuodossa, opissa ja mitassa, tasosta riippumatta
- 83. toimintatapakulttuuri vanhanaikainen
- 90. jämpti, joustamaton koulutusohjelma
- 97. kaikki valmiina käteen
- 105. ei ainakaan korosta, varmaan silti tapahtuu. massaluennot, massatentit, porukalla mennään

14.4: motivoiko mpkk sinua selviytymään oppimistehtävistäsi mahdollisimman hyvin?

kyllä

- 1. perinteet velvoittavat, ala on itsessään jo motiivi
- 5. kilpailuhenki ja sitä kautta vaikuttaminen omaan tulevaisuuteen
- 6. olen saanut mielekkäitä kokemuksia
- 7. opiskelu tulevaan ammattiin
- 10. tehtävän toteuttaminen on perusasia
- 12. koululla on ihan hyvät puitteet tarjottuna.
- 15. Sisäinen motivaationi itseni kehittämiseen on hyvin korkea, Se on osittain MPKK:n asennekasvatuksen ansiota.
- 17. saamalla hyviä tuloksia menestyn paremmin
- 18. vertaisten paine saa parantamaan suoritusta
- 26. vaikuttaa mm. tuleviin palveluspaikkoihin
- 27. opinnoissa pakko pärjätä
- 28. ei tänne halua jäädä ylimääräistä aikaa viettämään
- 29. ryhmäpaine, sekä opiskelijoiden välillä vallitseva hyvä henki.
- 30. ammatti saatava
- 31. se oli mielipiteeni
- 38. perusluonteeni on tehdä käytössä olevien resurssien perusteella asiat mahdollisimman hyvin
- 40. opintoetuudet, panostus ammattiin valmistumiseen.

41. MPKK:lla on perusasiat kunnossa, hyvät mahdollisuudet tehdä muutakin kuin opiskella.
42. tehtävät ovat sen tyllisiä, että ne voi suorittaa tällaisessa oppimisympäristössä
43. kilpailutilanne opiskelijoiden kesken, palvelupaikkojen jakojärjestelmä
55. viikko-ohjelmat rajoittavat omia opintomahdollisuuksia ja suunnittelua
56. olen sisäisesti motivoitunut, sillä opiskelu kiinnostaa
58. haluan jonain päivänä pois
61. opiskelulle on hyvät puitteet
62. kilpahenkisyys terveellä tavalla
66. oma motivaatio
67. hyvät olosuhteet
69. sen edestään löytää, minkä taakseen jättää
71. opiskelutapahtumat pääsääntöisesti hyvin suunniteltuja
72. pakko on paras
73. liikunnalliset puitteet ja huolto hyvä
74. saarella kaikki toimii
78. pakko päästä läpi
80. palveluspaikkavalinta perustuu opintomenestykseen.
85. riippuu tilanteesta mutta opettajat kannustavat
86. haluan valmistua
87. paljon simppuja joille näyttää esimerkkiä
91. jos ei suoriudu hyvin voi pudota
94. pakko on hyvä motivaatio
95. pakkomotivoi
96. kun suoriutuu hyvin, palaute on hyvää ja se kannustaa eteenpäin
100. silmäkuopasta ponnistamiseenkin tottuu
104. kaverit kannustaa, vaatimustaso korkea. pyrin suoriutumaan hyvin

ei

8. tärkeintä on saada tenteistä hyvä arvosana ja näyttää pätevältä esimiesten silmissä. -silmänpalvonta arkipäivää
9. Aikakapeikot ajaneet ”läpi meneminen riittää” ajattelutapaan
11. Virran mukana helppo mennä. Tentit naurettavan helppoja.
- 13 Innostava ilmapiiri puuttuu. Maavoimien massaylivoima (ja sen käyttö) tuhoaa mielekkään oppimisympäristön.
14. Tavoitteita on paljon ja ne vaihtuvat jatkuvasti
19. ainelaitosten erojen vuoksi toiset tekevät huomattavasti enemmän töitä tutkimuksen eteen riippuen laitoksesta
20. tavoite on mahdollistua mahdollisimman nopeasti ja päästä oppimaan omaa ammattia – yleensä se ei vaadi parasta mahdollista suoriutumista.
22. opiskeltavat asiat eivät tunnu tarpeellisilta tai tärkeiltä
23. Helsinki ei kiva kaupunki – väärä sijainti
24. opiskelu on kuitenkin massamaista, yksilöä ei huomioida
25. läpi vaan periaate toimii
32. ei enää, sillä opintomenestys ei vaikuta mihinkään merkitsevään
33. tehtävät pyritään tekemään ei aidosta halusta, vaan koska on pakko
34. yleensä riittää että läpäisee, ammatti on varma
35. paljon pitää opiskella asioita jotka eivät ole mielenkiintoisia
37. yllä olevat syyt heikentävät motivaatiota
39. järjestelmä kannustaa suorittamaan pakollisen eikä kehittämään itseään yksilöllisesti
44. ei motivoi, en tiedä miksi, kysy pt- osastolta
46. tekemistä on välillä niin paljon ja niin monista eri laitoksista tai aineista, että se opettaa väkisinkin minimi työn periaatteita noudattamaan.
47. jatkuva jonoon laittaminen ja numeeristen arviointien tuijottaminen vei huomiota pois oikeasta oppimisesta.
48. en pidä luentopakosta, koska opin asioita paremmin lukemalla ja keskustelemalla
49. laumamaisuus passivoi
50. tuntuu ettei kiinnosta, herrat hoitaa.
51. ei motivoi
53. opiskelen itseäni, en MPKK:ta varten
55. tuntuu että täällä pärjää parhaiten go with the flowm, massasta erottumatta pärjää parhaiten.
63. käytännön töitä tarvitsisin, ei voi toteuttaa itseään

- 68. perussuoritus riittää
- 70. ei motivoi
- 75. pv:n henkilöstöpolitiikka on iso syy
- 76. ei sen enempää kuin muukaan ympäristö
- 79. rima on matalla, koulun voi läpäistä matalin arvosanoin
- 81. hyvä saa palkkansa
- 83. pakkomiestyö
- 92. suuri osa väestä haluaa vain läpäistä, jos pärjää paremmin, aivan sama
- 93. määrämitta määrämuoto se riittää
- 97. ympäristö ei motivoi
- 99. motivaatio kuolee kuin mihinkään ei voi vaikuttaa
- 101. liikaa turhia aiheita, jotka ei motivoi
- 103. en näe aina tarvetta opetettaville asioille
- 105. opiskeltujen aineiden yhteys työtetävään on melko heikko. ilmapiiri on että kunhan suoritusmerkinnän saa ja valmistuu ajallaan, niin hyvä